

KATOLÍK

Líst Svazu katolických mužů a Katolické akce

Vychází čtrnáctidenně. — Ročník VII. (XXIV.) — V Praze dne 1. ledna 1942.

č. 1

Klaníme se Tobě, Pane Ježíši Kriste,

jako se klaněli Svatí Tři Králové z Východu, kteří Tě zahrnuli svými dary. Tehdy Jsi se po prvé lidstvu ukázal ve Svě slávě a velebnosti, zjevil Svou Boží podstatu, jež je hodna, aby se Jí klaněl celý svět od nejvyšších hodnostářů až po žebráky. První Tě uviděli chudí pastýři, jim bylo dopřáno skloniti svá kolena a pokloniti se Tvému Božství. Ti ovšem neměli možnosti rozšířiti Tvou slávu, jako to mohli učiniti mudrci a panovníci z východních zemí, jimž bylo známo Boží zaslíbení o Tobě jako Mesiáši. Ti k Tobě šli jinak připraveni, šli za hvězdou řadu dní v pohnutém roztoužení spatřiti Tvou tvář. Jejich žádost, viděti svého Spasitele a pravého Boha, rostla na každém kroku daleké cesty, kterou ze svých zemí musili vykonati, nežli dospěli k prosté pastýřské stáji, kde Tys byl položen v chudých jesličkách, obklopen pozemskou chudobou, ale nejbohatší láskou a milosrdenstvím k celému lidskému pokolení.

Kéž bychom i my měli takové vědomí o Tvém poslání jako oni svatí mužové, kéž bychom zapálili v sobě oheň touhy po Tvém Nejsvětějším Těle a Jemu se poklonili s pokorou a oddaností, jako to učinili oni učení Králové! Ti Tě tehdy spatřili a Tobě se poklonili jen jak činí poddaní svému králi. Tys však svou božskou mocí umožnil všemu lidstvu dokonalejší projev úcty a lásky k Svě božské velebnosti. Dal Jsi a dáváš neustále Sebe sama jednomu každému lidskému stvoření v Nejsvětější Eucharistii. Tu nestojíme od Tebe odděleni jako Svatí Tři Králové v betlémské jeskyni, nýbrž máme Tě pod svojí vlastní střechou. A tehdy nám dáváš neslýchanou a převážnou příležitost, aby-

chom se Ti klaněli, Tobě úctu vzdávali a za takovou nejdokonalejší lásku k nám dali svou nedokonalou lásku a vůli zůstati takto s Tebou spojeni dotud, dokud nás nezavoláš před Svou soudnou stolicí. Tys se z betlémské jeskyně přestěhoval do nezničitelného příbytku každé lidské duše, jež, očištěna ve svátosti Pokání, s lačnou touhou Svatých Mudrců letí Tobě naproti, když pod prostou způsobou bílého chleba vstupuješ do její smrtelné schránky. Tvé svatostánky jsou rozsety po celém okrsku zemském, odtud záříš místo hvězdy Sám, dáváš denně příležitost ke klanění, přijímáš Svými zástupci kající vyznání, odpouštíš, očišťuješ a posazuješ k Svému Stolu, abys skýtal rajske občerstvení těm, kdo Tě milují.

Bože, náš Spasiteli přelaskavý, Chlebe živý a nejsladší! V nehlubší pokoře se skláníme před Tvou Božskou velebností, před Tvým nekonečným milosrdenstvím a láskou, jež nás hříšníky posvěcuje a takto posvěcené objímá a k Sobě přitahuje. Jak jsme bídní a ubozí, když se Ti za toto milosrdenství a lásku zpronevěrujeme a věčnou blaženost zaměňujeme za krátké a vrtkavé štěstí pozemské. Máme dobrou vůli v tomto novém roce nastoupiti ve šlépěje Svatých Tří Králů, choditi s nimi ustavičně k svatým Tvým Jesličkám, které Jsi nám zanechal ve Svatostáncích našich chrámů, zde se Ti klaněti, až nás budeš občerstvovati Svou Krví a Tělem. Pomoz nám a posil nás Svou Božskou milostí, abychom v této dobré vůli setrvali, v Tobě dokonaleji živi byli a po své zemské pouti jednou se svatými a světicemi Božími ustavičně se Ti klaněti mohli, Kriste, Králi věčné slávy a Králi náš! KRISTAN.

Na dary Církve své, prosíme, Pane, milostivě pohlédni, jimiž ne již zlato, kadidlo a myrha se podává, nýbrž to, co těmito dary se znázorňuje, obětuje a přijímá, Ježíš Kristus, Syn Tvůj, Pán náš, jenž s Tebou žije a kraluje v jednotě Ducha.

Tichá modlitba ze Mše svaté o svátku sv. Tří králů.

V slunci.

Nyní jsme tedy u místa, kde nejen mně, ale každému docházejí slova: u přijímání Boha-člověka, u středu všeho, co se nazývá katolickým, světovým, vesmírným, u Eucharistie, to jest u přítomnosti Ježíše Krista mezi námi v podobě chleba a vína. O tomto nejsvětějším předmětu všeho náboženství se již napsalo spousty knih, oplývajících nejvyššími výlevy údivu, lásky, vděku k božské Dobrotě. Ale co jsou všechna lidská slova proti té skutečnosti, že Bůh jest mezi námi tímto obdivuhodným způsobem? Že to obrovská většina lidí neví? Že by Bůh tak velkou skutečnost jistě jasněji zjevil většině lidí? Totéž bychom mohli říci o celém zjevu Ježíše Krista, že jest mohým málo znám a přece to není důvodem, že by Jeho osoba nebylo božská. Spíše se musíme jinak podívat na lidstvo: myslíme ovšem při tom jen na lidi vpravdě dobré vůle, kteří žijí podle smyslu života, jak jej nejlépe poznávají. Z těch jest jistě množství takových, kteří nic nevědí o vyšším smyslu života, protože se jim v jejich životním prostředí nedostalo o něm vůbec známosti a tak bez vlastní viny žijí jen přirozeně a konají své lidské povinnosti. Jsou dále lidé, kteří již o Bohu vědí a podle svého poznání Ho jednak uctívají, jednak také podle něho žijí. Ale vědí o něm málo nebo dostalo se jim nesprávných představ. Jestliže víme, že Bůh vyšel lidstvu v jeho hledání vstříc a zjevil mu o sobě určité znalosti, když se stal v Ježíši Kristu člověkem, spatříme v lidstvu onu vrstvu křesťanů, kteří přijali Kristovo božské zjevení. Než i mezi nimi jsou rozličné vrstvy: jedni z nich pojali ze zjevu Ježíše Krista pouze jeho slovo nebo jeho myšlenky a mají tak Krista pouze ve své mysli. V jiných se ujal vedle slova Kristova i jeho zákon, takže vnesli působení osobnosti Páně i do svých činů a spatřují plnost Kristova náboženství v ethické stránce nebo nábožen-

ské zkušenosti. V katolictví přijímáme od Ježíše Krista jak jeho zjevení pravdy a zákona, tak i jeho bytí. Věříme totiž, že z Krista Ježíše zůstalo mezi námi nejen jeho slovo a mravní ideál, nýbrž v plné skutečnosti On sám svou osobní existencí. Naše věřící láska proniká až do těch hlubin lásky, že objímáme nejen jeho zjevení, nýbrž i jeho přítomnost. Jestliže tedy přehlédneme tyto vrstvy lidí, a řekli jsme, že zde mluvíme jen o lidech, kteří žijí podle svého svědomí, jak nejlépe umějí, — nevidíme, že jsme ze všech nejšťastnější, ježto uctíváme svého Spasitele, přítomného pravdivě a osobně po celém světě mezi námi v podobě chleba? A neoblažuje nás jeho toužící láska, o které tolik lidí neví a která přece jen pro tuto poslední skupinu lidstva zůstává mezi námi, abychom se s ním mohli spojovat tak, jak On sám řekl: Kdo jí mé tělo a pije mou krev, ve mně přebývá a já v něm (Jan 6, 57). A proto se snažíme, aby do vašich duší nevstupovalo pouze slovo o Kristu nebo příkazy jeho evangelia, nýbrž aby do vás vstoupil On sám. — Je slovo silné? Ó, jistě, jak strhující jsou myšlenky! A jak silný teprve jest příkaz, přichází-li od nejvyšší Vůle! A jak jest teprve silný zákon, poznáváme-li jeho vnitřní platnost, pravdivost, výbornost! Ale představte si, oč silněji působí bytost, bytost, která jedině může vstoupiti do člověka, bytost božská s celou plností božství, se vším, co nekonečně obsahuje, o čem nemáme než nepatrné tušení a což přece jen pravdivě se vylévá do lidského srdce, když do něho vstoupí On, Spasitel. Jak mnoho mluvím! Jak On to řekl opět jedním slovem: Kdo jí mne, živ bude skrze mne. (Jan 6, 58). Nepraví tím, že v přijímajícím působí božský život, tedy božská životnost?

Ale opět se mnozí ptá: »Jak je pak možno, že jest tolik dobrých věřících, kteří nepřijímají Těla Kristova, a konečně i tolik nevěřících lidí daleko lepších, než tak mnozí, kteří je přijímají? Nemají mnozí tak krásnou, ušlechtilou, sebezapíravou povahu takřka sami ze sebe? A nemají mnozí, kteří jsou často v kostelích,

Úvaha tříkrálová.

»My Tři krále, my jdeme k vám,
šťěstí, zdraví přejeme vám...«

zanotují zanedlouho u našich dveří chlapci, primitivně přestrojení za krále, a s křídou v ruce budou se dožadovati přístupu do příbytků. Zvláště na venkově těšivají se děti na tento významný den, tříkrálová koleda slibuje jim ještě větší výslužku i pobavení, nežli koleda na sv. Štěpána. Úvažme jen, co pro takového malého školáka znamená změnit se na několik hodin na krále od východu a s královskou povýšeností patřiti na všechno to »neurozené« okolí kolem sebe! Však také dá mladému mozku mnoho přemýšlení, obstarati si alespoň poněkud — podle klukovské fantazie — vyhovující královský úbor! Nejléhcí to zpravidla mívá ten třetí, černý — ten otevře mamince v nestřeženém okamžiku dvířka kdesi u komína a vyhrabe si trošku sazí. Maskování, někdy opravdu jedinečné, k nepoznání, provedou ochotní kamarádi za vsí. A pak se už nastoupí putování od chalupy k chalupě, od čísla k číslu! U známých se zpívá děle, u cizích méně, někde je doprovází rozzlobený Alik výhružným štekotem, dokud za sebou nezavrou vrátka. Se stále se opakující koledou procházejí hoši dům za domem, a památkou zůstanou všude po nich jen nad prahem bílá křídová písmena: K M + B + 19 A těch si povšimněme zevrubněji, jelikož vše ostatní je marnivá světská přízdoba bez hlubšího významu. Leč, povaze člověka jest již

vlastní, že věci často závažné a nepochopitelné přibližuje si hodně primitivním způsobem, jako je tomu i s tradiční oslavou na svátek Sv. Tří králů.

KAŠPAR — MELICHAR — BALTAZAR. Tři jména králů, která nevymizela z paměti lidstva ani po 2000 letech! V čem tkví jejich význam, a z jakého důvodu jim Cirkev vyhradila tak čestné místo v seznamu svých svatých? — Byli to králové a mudrci, hvězdáři, a zároveň, jak někteří dokládají, představitelé tří lidských pokolení: Chámova, Sémova, Jafetova.

Po potopě, která zničila vše živé na zemi, vyšel Noe z korábu. Jeho tři synové, Chám, Sém a Jafet, stojí na prahu nových dějin lidstva jakožto praotcové tří lidských pokolení na zemi. Sém a Jafet odcházejí pak se svým potomstvem do různých krajín s požehnáním, kdežto rod Chámův je zlořečený. V jeslích betlémských běže na sebe láska věčného Otce lidskou přirozenost, aby svým vtělením spasila svět. A stejně jako kolem Noema, jenž je předobrazem Ježíše Krista, byli shromážděni zástupci tří pokolení v jeho vlastních synech, Božímu Synu přicházejí se klaněti představitelé těchto tří rodů v osobách učených Magů a mudrců. Kletba z pokolení Chámova je snata, a Králi Kašparovi je dáno stejně čestné místo u jeslí, jako dvěma ostatním. Plní se tak jedenasedmdesátý žalm, v němž se praví: »Králové Tharsis a ostrovové dary obětovati budou i králové arabští a sabeiští dary přinesou. A klaněti se budou Jemu všichni králové i všichni národové sloužiti budou Jemu...«

tak mnohé nemilé vlastnosti?« Nebudu se jich ujímat, protože buďto zaslouží, nebo, když této výtky nezaslouží, jistě ji pokorně snesou. Ale spíše budu hájiti Spasitele. Řeknu — jak jsem již ostatně posledně naznačil. — že nepůsobí-li výborný lék v některém nemocném, jest příčina v nemocném a nikoliv v léku. Řeknu, že Bůh vylévá nejvyšší plnost své milosti na člověka, ale že ho tato plnost neznásilňuje, nýbrž čeká od člověka přijetí. A sem kladte své pochybnosti: někteří věřící nejsou proto méně dobří nebo i nedobří, že přijímají, nýbrž že nedostatečně přijímají. A již se ptáme, co tedy činiti, aby nás přijímání Těla Kristova vedlo k dalším hlubinám duchovního života? Neboť, zasáhne-li v nás On sám, pak jistě bude jeho účinek nejzdravější a nejmohutnější. Ale pak také jest velmi důležitou otázkou, jak dobře styk s Kristem Pánem s naší strany upravit, abychom ho nejplněji využili.

Povinným přijímáním jednou za rok v době velikonoční udržíme v sobě sice život Kristův, ale nemůžeme mluvit o jeho vlivu na prohloubení duchovního života. Především bychom si měli vzít k srdci hlavní zásadu: čím úplněji se podobá život přijímajícího životu Kristovu, tím plnějších účinků dosáhne. Víme sice, že nejhlubší a nejvlastnější zásah Kristův v lidské duši při přijímání jeho Těla je rozhojnění a vzrůst jeho milosti a lásky, ale právě velikost takového vzrůstu a množství svátostného světla a síly a očištění roste úměrně s mravní jakostí věřícího.

Přichází-li tedy ke stolu Kristovu člověk, který se upřímně snaží v denním životě zachovati se čistým od lakoty, pýchy a tvrdosti, lži a přetvářky a všeho, co Kristus Pán zavrhuje, pomáhá mu styk s božským Spasitelem, aby se dostal k vyšší křesťanské duchovní krásě: naplňuje ho touha, aby smýšlel vždy statečněji v duchu Kristově, aby se naplňoval vůlí k odpuštění, ku práci a sebezáporu, k pomoci bližnímu a sebeoběti, k hlubší víře a vroucnější zbožnosti. A všem vám, všem, ať říkáte, že jest hlavním v náboženství,

Lze mítí doslovně zato, že vlastní tři Mágů byla úrodná Arabie, domněnku potvrzují i dary, přinesené do Betléma, neboť zlato, kadidlo i myrha pocházejí z Arabie. Neméně podivuhodné jest pak i setkání těchto mudrců na cestě do Jerusalema. Nebyli mezi sebou smlouveni, ale neohlížejíce se na nepohodlí a obtížnost cesty, vydali se na pouť neznámými a neobydlenými končinami hned, jakmile zazářila jasná hvězda. Neodkládají dobu svého odjezdu, nepochybuji ani dost málo o významu nezvyklého zjevu na obloze, a když byli dojeli do hlavního města Judska, táží se, na kterém místě se narodil král! Jsou ve své učenosti velkodušně prostí, netáží a neověřují si, narodil-li se Mesiáš vskutku, nýbrž ptají se přímo: kde se narodil. Jejich přesvědčení je nezvratné, na vysvětlení Herodovi udávají: »Viděli jsme Jeho hvězdu a přišli jsme se Jemu poklonit.« Víra je pohnula k cestě, víra jim svítila jasnou hvězdou a víra je konečně dovedla až k Božímu Synu a k svatě Rodině v Betlemě. Jak velký rozdíl je mezi osvícenou prostotou svatých tří mužů a vypočítavým Herodem! Oni sledují přímočaře svůj cíl, krácejí beze všech lidských, marnivých ohledů za hvězdou, nebdajíce, co tomu řekne svět, zdali se jim nevysměje, neboť všechno zdánlivě svědčí proti nim. Hledají krále, a v jeho vlastní zemi nikdo o něm neví! Herodes pokyvuje vypočítavě a chytrácky hlavou; jistě přemýšlí, jak by využil jejich důvěrnosti. Proto jim praví: »Jděte, a až jej naleznete, zvěstujte mi, abych i já přijda, poklonil se Jemu.« Mne si při tom ruce a myslí si o sobě, jak je obratný poli-

Název svátku je Epiphania – Zjevení — neb také Tří Králů.

Svátek Tří Králů.

(Liturgická úvaha.)

Svátek Zjevení povstal v Orientě. Byl původně určen památce zjevení se Syna Božího na zemi, při čemž se mysli zvláště na některé události z jeho života, při kterých se jeho Boží synovství projevovalo ve zvláštním lesku.

Sem patří především jeho lidské zrození. Potom klanění Tří Králů či mudrců nebo také mágů, kterým hvězda v dalekém Východě prozradila královskou důstojnost dítky betlemského. Dále křest Kristův, při němž hlas nebeského Otce označil Krista za Syna Božího. Konečně také svatba v Káně, kdy Kristus při proměnění vody ve víno ukázal se jakožto pán veškeré přírody.

Epiphanie jest tedy sdruženým svátkem, ve který se stahuje vícero událostí ze života Ježíšova. V pozdějších časech až do středověku rozšiřoval se pojem Zjevení ještě více a 6. leden stal se památným dnem ještě jiných projevů božské moci Kristovy, tak na příklad zázračné rozmnožení chlebů nebo vzkříšení Lazara. V Orientě 6. ledna se tedy slavilo Narození Páně. Když se svátek Zjevení zavedl v latinské Církvě, nikdy na sobě nenesl známky vzpomínky na narození Spasitelovo. Též v Orientě se na to zapomnělo, když byly zavedeny Vánoce, které svým původem pocházejí z Církvě západní, kde se počaly slaviti mezi rokem dvoustým čtyřicátým třetím a třicátým třicátým šestým.

Za zmínku stojí, že se v Alexandrii o svátku Zjevení uveřejňoval pastýřský list biskupa (epistola festalis), v němž se oznamovalo, kdy se budou v tomto roce slaviti Velikonoce, jelikož si prostý lid nemohl sám určit jejich pohyblivé datum. Ve středověku se k tomu přidával seznam všech pohyblivých svátků. V katedrálních a opatských chrámech se ještě dnes po zazpíváném Evangelii hlásí veřejně tento seznam. Epistola festalis dala vznik známým pastýřským listům postním.

Třeba je svátek slavností Kristovou, lid se nicméně rád o něm zabývá třemi králi, jejichž příběh s takovou úžasnou jednoduchostí a krásou líčí Evangelium.

Církev pak se modlí: »Bože, jenž jsi dnešního dne Jednorozeného svého pohanům hvězdou vedeným zjevil, popřej milostivě, abychom, kteří jsme tě už věrou poznali, až k patření na krásu tvé velebnosti přivedeni byli!«

Odhodlanost, vytrvalost, víra a pokora Tří Králů má být zářným příkladem, abychom i my božskému Dítku přinesli zlato své lásky, vůni svých modliteb a myrhu svého sebezapírání.

Abychom mohli při oběti Mše svaté každého roku obětovati Bohu všechnu slávu Boží, jež obsahují všechna tajemství Spasitelova a abychom přijímali ve svatém přijímání ovoce svatosti, jež nám v nebi jest uschováno, rozděliť Církev rok v různé doby, které se shodují s různými událostmi a různými obdobími v životě Kristově.

Na Zjevení Páně Církev nás vybízí, abychom se připojili k průvodu králů mudrců a s nimi obětováni své dary božskému Králi: »Jako králové učinili ze svých pokladů tajemné oběti Pánu, hledáme i my ve svém srdci dary, jež by hodny byly býti obětovány Bohu.«*)

Lefebvre: Základy liturgie.

*) Sv. Lev, 6. čtení v Matutinu.

aby byl člověk dobrým, i vám, kteří se stýkáte s Kristem Ježíšem co nejčastěji, pravím s prosbou, abyste si hluboce vložili do srdce: že čím hlubší odvrát od hříchu, tím hlubší očista svatým přijímáním. Čím čistší život mravní, tím hojnější působení, čím více vlastností Kristových, tím mohutnější vzrůst k jeho duchu, čím plnější život lásky k Bohu a bližnímu, čím plnější obětí a prací v milosti, tím vroucnější a pro duchovní život plodnější posvěcení svatým přijímáním. *Jak žijeme, tak přijímáme. Ó, moji drazí, jak by bylo potřebí tato slova rozvést na život každého z nás!*

Ale přistupujeme v přijímání k Bohu živému a pravému, před nímž se chvějí země i vesmír. A tu k jeho pravému působení jest třeba i pravé harmonie duše: a v této harmonii jako dominantní tóny mají znít melodie víry, lásky a touhy. Můžeme právě tak říci: čím hlubší víra při přijímání, jak naplní prostory našeho ducha a jak je uchvátí vědomí přítomnosti Kristovy, tím více se rozšíří prostor duše pro jeho působení. Čím vřelejší vztah lásky uchvátí vůli přijímajícího, tím užší objetí nastane mezi ním a Kristem. To není ovšem chvilkové roznícení, to není citové vzrušení, to není smyslová zkušenost, to je hnutí mravní vůle, — které ani nemusí cit zasáhnouti, — vůle oddati se celou osobností, se vším, co v ní můžeme nalézt i vypočítati, oddati se sjednocení s vůlí Kristovou, a nic mu neodříci a všechno snést, co On si přeje. To je láska. A čím je tato láska opravdovější a životem doloženější, tím plněji prostoupí účinky svátosti člověka. Možná tedy zdůrazniti podle slov sv. Petra Juliána Eymarda: Nejlepší přípravou jest oběť a láska. Oběť, to jest život sebezáporu a čistoty, láska jest oddanost.

Ale má-li míti přijímání trvalé účinky na vzrůst ducha, musí býti časté. Přijímání jednou za rok jest zákonitou povinností. Ale působí na výchovu lidského ducha nejřidší styk s nějakou velkou mravní osob-

ností? Netvrdíme sami ve vychovatelství, že obcování s ušlechtilými povahami nás povznášejí? Nelze tedy jinak, než v duchu dnešní Církve stále důrazněji volati vás k častému objetí vašich duší s Ježíšem Kristem. Čím silněji na nás působí duch světa a jeho starosti, tím častěji právě musí nás unášeti styk s Kristem Ježíšem do pravého stavu, založeného na Bohu a věčnosti. Ne slova, ne kázání, ale On, On sám musí v nás kázati, milovati, působiti a žítí.

Vidíte sami, že vám mohu jen velmi stručně sdělit zvěst a prosbu o nejslavnějším a nejintimnějším, o nejvznešenějším a nejbližším prameni křesťanských duchovních hloubek. Ale zamysleli-li se nad pravdivostí a hloubkou tohoto tajemství, jistě mnozí z vás ztouží po častém spojení s Kristem Ježíšem, po spojení Srdce se srdcem, Osoby s osobou, Lásky s láskou, Síly se silou. Ale i vy, kteří jste tak nečinili, i vy, kteří tak již činíte, pamatujte, že čím čistší život a čím pravější láska, tím bohatší dary, které do nás vylije přijetí Těla Páně.

BOHDANKA CEDRYCHOVÁ:

Vánoce na periferii velkoměsta.

K organismu každého velkoměsta patří dnes nutně i periferie. Jsou to nejzazší jeho okraje, které obrovská stavební, organizační a civilizační síla velkoměsta ještě nestačila zpracovati. Proto pravému velkoměstskému člověku připadají ty shluky domků, domečků a bud, proplétaných pastvišti, poli, zahradkami a obytnými vozy, stojícími obyčejně trochu o samotě, dosti romanticky. A což, když nahlédl dovnitř a viděl ty malinké světničky, přeplněné lidmi bez potřebného nábytku s pobortěnou, zvlhlou podlahou, plnou hlíny, vydobujícím se ze širokých škvír, někde dokonce bez podlahy jen s udupanou hlínou, ty dřevěné stěny domků, pobité lepenkou, které při sebepečlivějším opatro-

vik, ví, jak se zbavit nepohodlného dítěte, a zatím: učení Mágové nalézají Vykupitele světa, ale Herodes zásahem Prozřetelnosti se nedočká dychtivě očekávané zprávy, poznává pozdě, že byl oklamán, zuří vztekem a dává vraždit všechny děti, jejichž smrti si vlastně nepřeje, ale nechává na živu jedině toho, jehož chtěl usmrtit! Jak směšně malá je lidská lest a chytráctví, setká-li se s úradkem Božím! Krutě Bůh potrestal Herodovu zupnost, a není třeba přítom ani zvláště vyzvedati tragické okolnosti a hrozná muka, jež byla spojena s osudem posledních, morem ukrácených dní tohoto krále! Vzal odplatu svou.

Evangelicky prostí, ale na svou dobu neobyčejně vzdělaní Mágové — neboť u východních národů byli vždy nejmoudřejší a nejučenější mužové králi — se stejnou samozřejmostí, s jakou se obrátili na diplomatický královský dvůr o radu, sklánějí se v hluboké úctě i před Dítětem, ležícím v prostých jeslích. Jsou zajisté osvobozeni ode všech společenských předsudků a třebas představují, dnes bychom řekli nejvyšší nobilitu, nejsou na rozpacích a rozkládají své dary před Synem chudého tesaře, pro jehož Matku nebylo ani v hospodě místa, aby porodila.

Teprve tehdy, uvědomíme-li si všechny ony vnější okolnosti, jež musily zapůsobiti na královské hosty, dovedeme tušit onu nezměřitelnou hloubku víry a lásky k pravdě, již byli zcela proniknuti. Doufali přec, že najdou novorozeného Krále na dvoře královském — kde by jej také jinde měli hledat? — ale dovedou se mu stejně oddaně kořiti v Jeho dobrovolné chudobě, daleko od nádhery a pohodlí tohoto světa! Jak

mocným dojmem musilo na ně zapůsobiti Božské Dítě, k jehož oslavě zazářila jasná hvězda. Dovídáme se z pozdějších podání, že tito svatí mužové, jimž bylo dopřáno tak nepředstavitelného štěstí, žili bohabojně, ve stálé vzpomínce na Messiáše, ještě dlouho po smrti a vzkříšení Ježíše Krista. Když pak svatý Tomáš, který viděl Ježíše Krista vzkříšeného, přišel do jejich země, pokřtil ty, kteří spatřili Krista v jeslích. Zdá se, jakoby jakési mystické přibuzenství spojovalo sv. Tomáše s králi a mudrci od východu. Dostalo se jim posléze i odměny za namáhavou cestu do Judeje, stali se přímo účastni na ovoci Jeho učení, byvše obmyti křestní vodou a Duchem svatým.

Jistě budou čtenáře zajímati i další osudy svatých Tří králů, pokud se dají z historických záznamů vyčísti. Jejich tělesné ostatky byly z Persie přeneseny do Cařihradu, kde je svatá Helena dala uložit v basilice Svaté Moudrosti. Biskup Eustach je přenesl za času biskupa Emanuela do Milána, a když Bedřich Rudovous dobyl tohoto města, poručil uložit ostatky sv. tří mudrců v Kolíně n. R. (Köln a. R.). Dostaly se tak ze své daleké vlasti až do Evropy, která byla ve středověku nejen střediskem kultury, ale i v náboženském a duchovním životě vedoucím světadílem.

Zlato, kadidlo a myrha — prvé obětiny, jež byly přineseny Kristu brzo po Jeho příchodu na svět, nepřestaly ani po téměř dvou tisíci letech býti důstojným výrazem a symbolem darů obětí. Zlato, zdůrazňující královský majestát, kadidlo, ustavičné klanění a myrha pravou kajícnost, spojenou v pokorném srdci s pevnou důvěrou v Boží Prozřetelnost. V. Z.

vání jsou stále jako otevřené průduchy, kudy proudí dovnitř vlhko a mráz, ty očazené stěny od primitivních kamen a leckde i petrolejových lampiček, zavěšených na hřebíku ve stěně, ty postele s chudými pokrývkami nebo někde jen s nějakými naskládanými nebo rozházenými hadry, které mají sloužiti k přikrývání, když to vše viděl, nedovede si představit, že by v těchto poměrech mohl žít šťastný člověk.

A přece my, kdož procházíme periferií za všech ročních dob, takřka ve dne v noci, — můžeme to říci, protože v nocích u lůžka nemocných a umírajících neprocházíme sice periferií, ale její život se před námi rozvíjí s větší rychlostí a obsažností, než při našich obvyklých návštěvách ve dne — víme, že i zde jsou lidé šťastní, lépe řečeno, prožívají chvíle pokojného ano velikého štěstí, protože nevím, kde na světě je člověk, který by v tomto slzavém údolí se cítil stále šťasten.

Takovými radostnými chvílemi jsou pro většinu obyvatel periferie právě vánoce. Šťastny jsou především děti, které zde tvoří silnou většinu, protože rodiny se sedmi a desíti dětmi nejsou vzácností. Vzácností jest rodina s 15 dětmi, ale ne zase tak velkou, abychom jich v každé kolonii několik nenašli.

Tito malí občané jsou vždycky hovorní a charitní sestru, která jest důvěrníci a tajemnicí všech jejich starostí, tajemství a neškodných darebáctví (to také musí být, poněvadž by jinak nezabránila těm škodným), považují za svůj obecný majetek a zasypávají vždy o překot svými sděleními, ale o vánocích je to skoro k nevydržení. Vánočka, králík, perníky, stromeček, špička stromku, knížky, panenka, kočárek, pískací slon, pletený medvídek, trumpeta, korále, ozdoby na stromeček, jesličky, pohledy, psaníčko Ježíškovi, teplé tričko, svíčky, zkrátka nepředstavitelná řada představ dětské radosti a touhy se na sestru sype, kam se hne, protože ti malí básníci ji provázejí po všech cestách. Čekají v zimě, dešti a větru vytrvale před dveřmi domku, kde sestra zmizela, a když se jim to zdá už dlouho, přilepují nosíky na sklo okenních tabulek a toužebnými pohledy hledí sestru vylákati ven, a když ani to se nedaří, uchýlí se k osvědčenému prostředku: dělají rámus. Potom je jisté, že sestra se ukáže ve dveřích a bude se zlobit. Ale nic si nepomůže, na všechno dají jedinou odpověď: »Tak už pojďte!«

Skoro v každé rodině je stromeček nebo aspoň zelená větev. A vedle toho ještě každému dítěti patří kousek toho společného stromku, který sestra pro ně připravila. Je to jako rodinná slavnost malých obyvatelů kolonie, když sestra svoje malé přátele pozve k vánoční nadílce. Vždy se již najdou laskaví lidé, kteří vyklidí ze svého pokojíčku všechn nábytek, kterého tam stejně mnoho není, a propůjčí jej a s ním i všechno svoje nepatrné pohodlí, na půl dne dětem. Zdá se, že fyzikální zákony ustupují před dětským majestátem, protože do prostoru tří krychlových metrů se vejde skoro půl sta dětí a ještě sestra. Dobrá vůle všechno zmůže. Musejí se vejít, tak se vejdou. Rozzářené oči dětí hltají stromek a Jezulátko v jeslích pod ním. Zatím co zpívají koledy, falešně sice, ale za to tak silně, že se domek třese, sklánějí ti nejbližší každou chvíli svoje hlavičky do nebezpečné blízkosti Ježíškovi, a umouněné prstíčky se chystají k pohlázení. Ale sestra hlídá. Nesmí připustit žádné projevy lásky, protože Ježíšek, bohužel, je jen voskový, a děti berou všechno příliš opravdově. Z lásky by jej určitě rozmačkaly. Sestra jim vysvětlí, že Ježíšek, ale ten živý, je spokojen s jejich dobrou vůlí, s kterou mu

Zrna a zrnka.
Před vánočními svátky stává se Charita nejštědřejší. Nechceme tím říci, že by rozdávala bez ohledu na potřebnost. Její orgány sledují bedlivě novou sociální situaci a s uspokojením vzaly na vědomí potěšující skutečnost, že v současné době žádná zdravá ruka nemusí zahálet. Je-li práce, je také výdělek a ten se zaručuje i těm, jichž výkon nebyl v době liberalistické oceněn spravedlivě. Péče Charity se proto omezuje jen na nejchudší, kteří pro nemoc anebo stáří jsou vyloučeni z dobrodini, které skýtá spravedlivě odměňovaná práce. Pro profesionály žebroty nebo darmošlapy není v Charitě ani halěře. Výběr potřebných jest prováděn dnes již dobře zavedenou a osvědčenou cestou. K tomu cíli je tu celá rozvětvená organizace místních skupin Charity a pak laskavá spolupráce farních, po případě děkanských úřadů.

»Charita o vánocích 1941.«

Říká se: Jak jste si děti vychovali, tak je máte. Za nezdar výchovy jsou odpovědní především rodiče. Známe takové rodiny s nevychovanými dětmi a mohl bych poukázat i na příčiny. Přísný otec zakazoval dětem biograf a matka je tam tajně pouštěla; nařídil nic neposílati lehkovážnému synovi, a přece chodily za ním až desetkilové balíky. Slabá matka připravila děti nejen o úctu k otci, ale zavínila i jejich zkázu. Přísný postup otcův není snad správný, ale daleko zhoubnější je nejednotnost postupu.

P. A. Pelikán: Rodinná výchova.

»Hle, stojím u dveří a tluku« (Apok. 3, 20), praví Pán v knize Zjevení. Jistý umělec tato slova také vymaloval. Na obraze stojí u dveří Kristus a zvedá své ruce k tlučení. Syn malíře si prohlíží obraz a povídá:

»Otče, na obraze je chyba!«

»Proč?« táže se otec.

»Na dveřích není kliky, a tento strýček tam nemůže vejít,« zněla odpověď.

»Synáčku,« odvětil otec, »co se ti zde zdá chybou, to odpovídá úplně skutečnosti. Tento strýček je Pán Bůh. Dveře se otvírají do lidského srdce. A srdce má kliku uvnitř. Aby Pán tam mohl vkročit, je třeba dveře z nitra otevřít.«

Tóth: Ježíš Kristus.

chtěly projevit svou lásku, ale že by to nebyla žádná pravá láska, když by ho chtěly hladit a chovat, ale při tom nedělaly, co on chce. Celé litanie nectností by mohla vypočítávat svým malým přátelům, ale dnes nebude jim kazit radost. A pak, děti už dychtivě pohlízejí na hromádku, přikrytou bílým papírem. To znamená, že už v nich klíčí pozemské zájmy a její slova by padala mezi trní, které by je jistě udusilo. Počká tedy na dobu příhodnější. Žádné odhalení pomníku nebylo snad tak napjatě sledováno, jako odhalení záhadné hromádky. Úžasná radost se chvěje v naprostém tichu při pohledu na tu směs hraček, knížek a pytlíků, které patří jim. Ale to trvá jen chvíli, pak se ta radost musí projevit a sestra při rozdávání dárků myslí, že ohlučne. A tak každého šťastného obdaraného vystrkuje hned ze dveří, aby se ta radost mohla rozlévat dále a byla k snesení. A skutečně rozlévá se a je nakažlivá. Ale mnohde ta dětská radost nestačí k rozjasnění očí dospělých. To sestra ví, kde asi nemoc a bída jsou větší než jinde. Proto musí dokončiti dílo dětí a zastaví se tam s přáním radostných a požehnaných svátků. Přitom dostane maminka kouzelnou obálku s poznámkou: »Od Ježíška«. Je opravdu

kouzelná, když se do ní podívá, září i jí oči. Je to pěkná a dosti velká záplata na díry jejich chatrné existence, které právě teď před svátky se ještě trochu více cítí. Také je pravdou, že dárek je od Ježíška; Kristova láska jej dává. A při této radostné cestě, jak chodí s dárky od dveří ke dveřím, vidí sestra v duchu tváře těch, kteří připravili tuto radost, kteří na ni mysleli a pro ni pracovali celé měsíce, ačkoliv věděli, že ji neuvidí a že nikdy snad neuvidí ani tváře těch, kterým prokázali dobro. Požehnané jsou peníze, které dávají, protože na nich spočívá posvácení poctivé práce a křesťanské lásky, která si odpírá všechno zbytečné a nadbytečné a občas i potřebné, aby se nedopustila nespravedlnosti vůči bratrovi, který má méně, než oni. Požehnané jsou a budou i jejich děti, které sotva že začaly chápat, již poznávají jako samozřejmé, že, co tatínek vydělá, není jen jejich, ale, že z toho patří také těm, kde tatínek tolik nevydělá.

Ještě však neskončila radostná úloha dětí. Několik nejrozumnějších a dobrých zpěváků je vybráno, aby navštívili se sestrou nemocné. Ti také, a především, musí být zapojeni do vánoční radosti. U každého se děti chvíli zdrží, zazpívají několik koled, a kde nemají žádnou připomínku vánoc, tam urovná sestra do skleničky smrkových větviček, do jejich stínu postaví malý papírový betlémeček a rozsvítí alespoň jedno světlo. Nemůže to přece ve světničce vypadati jako ve všední den, když se v celém křesťanském světě znova prožívá ta úžasná radost, že Bůh se stal člověkem. Rádi vidí nemocní malé zpěváky, jimž v očích čtou upřímnou účast a soucit a leckde je i nějakou maličkostí obdarují, protože je vskutku potěšení dívat se na tu dětskou chuť k radosti, která zajiskří nad každým pomalovaným papírkem nebo kouskem sladkosti. Sestra však ví, že bolest některých jest příliš velká a proto k nim nevede děti. Přichází sama, a v rozpacích, aby snad místo útěchy a pomoci nepřitěžovala, obrací se v srdci ke Kristu Ježíši a ukazuje mu s důvěrou bolesti a hořkosti těch, na nichž příliš těžce spočinula ruka Boží. Pak teprve v síle této důvěry odvažuje se mluvit a přátí jim požehnané a radostné vánoce.

Nemyslete si však, že na periferii je třeba všude vánoční radost jen vzbuzovati a rozmnožovati. Jsou i zde místa, kde tryská spontánně, a nejen o vánocích. Tam byste všichni osvěžili svou chuť k životu a posílili se nésti statečně, zpřímá a s úsměvem kříže svého života. Prozradím vám, že některé tyto se všech stran větrem profukované chajdičky skrývají hrdiny. Není jich mnoho, hrdinů vůbec není na světě mnoho, ale jsou. A každý z nich má v sobě tolik života a schopnosti sdělovati svému okolí světlo, sílu a klid, že jsou jako majáky, postavenými ve svém prostředí.

Znám jednu maminku, starou, ale ještě statnou, s pevným a usměvavým pohledem, která ke vší práci a chudobě měla ještě muže opilce. A nejenže všechno propil, co ona těžce vydělala, ale ještě dělal dluhy. Nemluvila, nevyčítala, nenadávala. Bůh ví, odkud vzala tu moudrost a sílu, že mlčela. »Celé noci,« vyprávěla v důvěrné chvílce, »jsem klečívala zde pod křížem a modlila se, než se vrátil. Vůbec jsem se tehdy modlila, kudy jsem chodila. Když jsem škrabala brambory, pokládala jsem na rám plotny vždy slupku, když jsem se pomodlila Otčenáš. A bylo jich vždy celá řada,« vyprávěla prostě. Až konečně přece zvíťázila. Muž se z pití rozstonal na smrt a nechal jí 10.000 K dluhů. Ošetřovala jej, až se uzdravil a pak se dala vší silou do práce. Všechno 10.000 K spravedlivě vydřela a splatila, rodinu uživila, táta už dávno nepije a je z něho docela jiný člověk. Ale jakživa tátovi nic ani slovíčkem nikdy nevyčetla.

Je vždy tak radostně vyrovnaná, a sestra si k ní ráda zaskočí, když se cítí nějak unavena z toho, že nemůže odpomoci ani lidské bídě ani špatnosti. A vrací se odtud do práce vždy s veselejší tváří a s obnovenou jistotou, že statečná trpělivost a důvěrná modlitba musí nakonec zvítěziti.

Tak jsem se rozpovídala a prozradila jsem vám i několik tajností. Ale myslím, že mi to nebudou mít za zlé ti, jichž se to týká. Chtěla jsem jen říci, že na periferii mohou býti lidé šťastnější, než kde jinde, protože štěstí nosíme v srdci a ne v kapse krásného kabátu a pohodlném bytě.

VÁCLAV RYNEŠ:

Ze svatováclavských pověstí.

(O vzniku české koruny.)

Poslední zmínka o někdejší české koruně, již používali králové z Přemyslova rodu, objevuje se roku 1337. Byla dne 18. května 1337 u sv. Víta touto »korunou království českého« korunována druhá manželka krále českého Jana, Beatrix. Avšak pravděpodobně starou přemyslovskou korunu měl na mysli i syn Janův, moravský markrabí Karel, když pět dnů po povýšení pražského biskupství na arcibiskupství, vymohl na papeži Klimentu VI. dne 5. května 1344 povolení, aby čeští králové mohli přijmouti své slavnostní pomazání a korunu z rukou pražského arcibiskupa.

Dvě léta po té však již určitě nebylo staré přemyslovské koruny. Svědčí o tom nový list papeže Klimenta VI. a to ze dne 6. května 1346. Podle této listiny rovněž na žádost Karlova vydané, dal Janův syn »ze zbožné úcty k sv. Václavu, kdys králi českému, z novu zhotoviti drahocenný královský diadem (t. j. korunu) a daroval jej slavně hlavě řečeného světce, jehož tělo v Pražském kostele odpočívá a na ni vložiti dal s tím úmyslem, aby s hlavy té nesměl býti tento diadem brán, leč ke korunovací nového krále, anebo když by konány byly jiné slavnosti králem ve městě nebo v předměstích Pražských, jež by užití koruny královské vyžadovaly, tak však, že je v týž den korunovace nebo takovéto slavnosti na hlavu řečeného světce zase uložiti povinni budou«. Papež pak dále v listině vyhrožuje exkomunikací každému, kdož by se opovážil svémocně korunu zciziti, zmrhati neb v zástavu dáti a římským papežům vyhrazuje právo od této exkomunikace rozhřešovati.

Přání Otce vlasti, aby koruna, již dal zhotoviti, spočívala na lebce jeho křestního patrona, bylo zachováno až do válek husitských. Žádný ze soudobých pramenů nám nevypráví, jaký konkrétní důvod (kromě obecně známé Karlovy úcty k světcům z rodu Přemyslova) přiměl Karla k tomu, aby ustanovil ještě před nastoupením na trůn (na českého krále byl Karel korunován 2. září 1347), aby koruna českých králů pokud jí nebylo používáno k reprezentačním účelům, spočívala na hlavě nejpřednějšího z českých zemských patronů. Důvod ten zná a nám k r. 1347 (!) vypráví ve své České kronice Václav Hájek z Libočan. V létě r. 1347 (!) shromáždil prý král Karel mnoho zlata a drahého kamení a rozkázal zlatníkům, »aby udělali z té první koruny královské, jenž byla starodávním dílem dělaná, korunu novou výbornou k poctivosti jemu i budoucím králům českým«. Poté Karel svěřil dozor nad prací své milované choti Blance a odjel za veřejnými záležitostmi na Moravu. Za Karlovy nepřítomnosti přišli ke králové zlatníci a oznámili jí, že nemají ke své práci dostatek zlata. Královna, nemajíc žádné jiné zlato po ruce,

vzpomněla si prý na zlatou korunku, »kterúž někdy knížata obyčej měli na hlavě nositi a ta byla ustavičně na hlavě v hrobě sv. Václava«. Nerozváživši si, co dělá, dala prý Blanka se světcovy hlavy korunku sejmouti a dala ji zlatníkům »k rozdělení, kteříž z toho všeho udělali výborným dílem překrásnou korunu«.

I Karel po svém návratu měl z nové koruny radost. Avšak když se Karel dozvěděl, že králová nahradila nedostávající se jí zlato tím, že dala sejmouti »knížetskú korunu« se světcovy hlavy a dala jí rozvátiti, ulekl se a velmi bédoval. Příhodilo se prý to, o čem celou cestu přemýšlel a čeho se bál. Teprve na přímmluvu arcibiskupovu a dvořanů se Karel uklidnil a odpustil své manželce, která světcí jeho korunku odňala jen z nevědomosti. To, co se stalo, musilo však býti napraveno a světcí se musilo dostatí zadostiučinění.

To byl důvod, proč Karel rozkázal, aby nová koruna, pokud jí nebude král užívati, namísto někdejší knížecí korunky stále spočívala u sv. Víta na světcově hlavě. O bezpečnost nové koruny měli prý pečovatí členové metropolitní kapituly: děkan, kustos a sakristián, kteří za tím účelem skládali zvláštní přísahu. Za zapůjčení koruny měl prý král ihned po jejím použití dáti děkanovi a kapitule 300 kop českých grošů na stávu, případně opravu svatovítského chrámu.

*
Potud vypráví Hájek, který své údaje mylně spojuje s pozdějším vznikem a výzdobou památné kaple svatováclavské. Nevíme-li, odkud čerpal některé podrobnosti, nemáme, tuším, přece práva, jeho údaje považovati za pouhý výmysl vyprávěčův. Není na jádře jeho líčení, že Karlova nová koruna vznikla jak z hmoty někdejší královské koruny přemyslovské, tak i z votivní svatováclavské knížecí korunky, nic zvláštního a neuvěřitelného, zvláště neposkytl-li soudobé prameny opory pro obvyklé tvrzení, že Karlův otec a předchůdce, král Jan, starou královskou přemyslovskou korunu promrhal

FILM.

Jan Cimburya. Podle J. Š. Baara volně zpracovaný román o ideálním jihočeském venkovanu, který zbožností, pracovitostí, poctivostí a neohrožeností dosahuje životního zduaru a štěstí a stává se vzorem celému kraji. Ač děj jest jednoduchý, upoutá plně jak osudy mravně bezvadného hrdiny filmu, tak řadou zdařilých obrazů ze života jihočeské vesnice minulého století. Nezapomenutelným dojmem působí křesťanský poměr sedláka a čeledína, založený na účinné lásce a vzájemné důvěře. Role Jana Cimbury byla šťastně svěřena G. Nezvalovi. V dalších rolích vyniká zejména J. Štěpničková a J. Průcha. Režie František Čáp. Zvláštního uznání zasluhuje dobrá, ději přílehlavá hudba Jiřího Fialy. Doporučujeme tento film křesťanské tradice, který zvláště na venkově může vykonati dobré poslání.

Tetička. Zdařilá veselohra o staré panně, o kterou mají příbuzní zájem jen pro její veliké jmění. Když pozná pravou jejich povahu, věnuje celý svůj majetek i své síly chudým dětem. Dobré režii M. Friče podařilo se vytvořiti film s rychlým spádem děje, kde střídají se hrůza, smích, ironie i citové scény. Velmi případně a názorně jest zesměšněna lačnost po dědictví. Roli tetičky velmi dobře podala Nasková. Z dalších rolí vyniká Ferenc Futurista v úloze sluhu.

Hotel Modrá hvězda. (Lucernafilm). Podle námětu M. Svobodové. Režie: M. Frič. Kamera: Ferd. Pečenka. Hudba: S. E. Nováček. V hlavních úlohách: Nataša Gollová (Zuzana), Adina Mandlová (Milada), Oldřich Nový (Vladimír), Theodor Pištěk (strýc Tobiáš). — Tato veselohra Klicperovského slohu s moderní výpravou je založena na rozmarné záměně stejného názvu dvou hotelů. Chudá hotelová myčka nábobí Zuzka zdědí nečekaně hotel »Modrá hvězda«. Prostomyslná dívka ani na okamžik nepochybuje, že se stala majitelkou přepychového místního hotelu »Modrá hvězda«, vedeného akciovou společností, která samozřejmě nemívá dědiců. Sebevědomě vstupuje Zuzka do hotelu a začíná, jak se říká, »velkopansky řídit«. V ústavě pro choromyslné, kam ji dal ředitel hotelu dopravití, se rozuzluje omyl a zkrotlá Zuzka putuje skromně do svého pravého

dědictví — staromodního, opelichaného hotelu »Modrá hvězda« číslo 2. Tam se zápletka znovu zauzluje. Do hotelu přichází mladý pan Vladimír Rychta, aby tu saviil druhého dne své zasnoubení v těchže místnostech, kde před lety oslavovali své zasnoubení jeho rodiče. Dává připravití večeri pro 25 hostů. V téže době na rozkaz jeho snoubenky Milady Dandové strojí se hostina pro stejný počet hostů v nádherném hotelu »Modrá hvězda č. 1.«, jehož hlavním akcionářem jest otec Miladin. Hosté nepřicházejí ani sem ani tam. Telefoný řinčí o závod. Oba snoubenci jsou nepovoini. Rozladění — hněvy — rozchod. Nakonec, jak se každý již domyslí, Zuzka zvítězí nad svou zhyčkanou sokyní Miladou a stává se chotí Vladimírovou. Pěkná veselohra, která příjemně pobaví hlediště. Jen by se bylo slušelo, aby světačka Milada nechodila s masírováním těla na veřejnost a na ples přicházela v cudnějším úboru. Také rázná Zuzanka zasluhuje napomenutí, aby se neopíjela do blábolení, ať už má radost nebo bolest sebevětší. Takové věci se nesrovnávají s dobrými mravy.

Turbína. (Slaviafilm.) Režie: Ot. Vávra. Hudba: J. Srnka. V hlavních úlohách: František Smolík (císařský rada Ullík), Lída Baarová (Tynda), Vlasta Matuřová (Máňa). — Dějový námět filmu poskytl románová epopej »Turbína« od Karla Matěje Čapka-Choda, vydaná knižně r. 1916. Čapek-Chod nedovedl nikdy překonati v sobě dokonale osudový sklon ke hmotářskému nihilismu. I v tomto díle zvítězil jeho chorobný zájem o úpadkové zjevy honosného měšťáctví a jeho vrozená záliba v pudovém hýření sexu. Představitel této úpadkové měšťanské společnosti, majitel pražských mlýnů a císařský rada Ullík, chce povznéstí výnosnost svých podniků postavením obrovské turbíny. Nesprávně vypočtený stroj ohrozí mocnými ořesy průmyslové budovy, zboří tovární věž a současně pohrbí veškeré jmění hrdého velkomlynáře Ullíka. Rovnoběžně s hospodářským úpadkem postupuje i společenský rozklad jeho rodiny. Půvabná dcera Tynda, nadaná zpěvačka, přes chvilkovou milostnou zápletku s šeredným milionářem Mourem, snuje potají dobrodružný poměr se synem nočního hlídače v otcově mlýně, silákem příjemného zevnějšku, Václavem Nezmarem. Po hospodářském zhroucení Ullíkově stává se ženou Nezmarovou, jenž chtivě přijímá, co v nezkrtném rozbouření pudu zneuctil. Také druhá dcera Ullíkova, jemná a pokroková lékařka Máňa, naváže styky se synem pražského ševce, hvězdářem Dr. Zouplnou a přes odpor hluboce uraženého Ullíka volí si ho za muže. Rodinný rozklad dovršuje Ullíkův podivínský švagr, uměnímilovný Artuš Fabián, který se svou maitressou hyne v troskách zhroucené věže. Císařský rada Ullík se ocitá na mizině a jeho hrdé patricijství se stává v obou jeho nadějných dcerkách kofistí obávaného proletariátu: syna hlídače a syna příštípkáře. — Opravdu čapkovský závěr!

Noční motýl. (Lucernafilm). Režie: František Čáp. Hudba: R. Blahník. V hlavních úlohách: Hana Vítová (Marta Dekasová), Svatopluk Beneš (dragounský poručík Kala), Gustav Nezval (dragounský poručík Varga). — Film počtený cenou. — Podle »Lidových Listů« (XX. č. 235, str. 8. z 5. X. 1941) vyslovila Lída Baarová ve svém dopise z Italic o tomto filmu vážnou obavu, že pravděpodobně nebude v Itálii promítán, protože prý jest příliš frivolní a tudíž nesrovnatelný s přísným mravním cítěním italského lidu. Italské zhodnocení »Nočního motýla« jest — bohužel — velmi pravdivé. Všechno jest v tomto filmu skvělé: výprava, zvuk, hudba, hra, fotografie; jen mravní hledisko bylo přehlédnuto. Slečna Marta Dekasová, služebná v zapadlém městečku, zamiluje se vášnivě do ženatého dragounského důstojníka Vargy, který však čestně odmítá všechny její milostné návrhy. Odpor Vargův zvyšuje lásku Martinu v slepý pud. Nepřekážá jí však, aby se veřejně nemilkovala s elegantním dragounským důstojníkem Kalou, kterému před odchodem do války obětuje v noční orgii svou dívčí mladost. Trochu drobtů této svěžesti zbude ještě pro studenta-snílka Míšu, se kterým se setkává v hlavním městě opuštěná a bez prostředků. Marta přijímá návrh své přítelkyně prostitutky Kiki a stává se zpěvačkou špatného lokálu, který z ní učiní zpustlou osůbku polosvěta. Tam ji po čase přistihují oba důstojníci Kala a Varga, vrátivší se z války. Marta v lehkém úboru zpěvačky chvátá lokálem k Vargovi, ale ten s chotí a přítelkem Kalou opouští její místnosti. Zoufalá Marta běží do noci za unikajícím štěstím, ale pod svítlnou jí zasáhne rána z revolveru, kterou na ni vypálil žárlivý Míša. Tento otfásající děj mravního chátání děvčete odmítla italská kritika. V Praze byl nával do biografů.

Z DOMOVA.

DALŠÍ PŘEDNÁŠKY SE SVĚTELNÝMI OBRÁZKY PRO DĚTI.

Vyhověli jsme přání našich zájemců a pořídili jsme pro děti serie obrázků o Kulihráškoví. Jde o známé reprodukce obrázků, které vydal nakladatel Voleský

Místo pro adresu a frankotyp.

v Praze a od něhož jsme získali právo vydání je jako diapásky. Pořídili jsme v celku 11 serií s celkovým počtem 265 obrázků. Všechny 11 serií i s textem stojí 300 K, mimo poštovního. Některé série mají schválení ministerstva školství jako pomůcka k vyučování.

Jednotlivé série stojí (mimo poštovního): obr.: cena K:

Kulihrášek s Majdalenkou	31	39.—
Kulihráškův výlet	11	19.—
Kulihrášek mezi hračkami	20	28.—
Kulihrášek mezi zvířátky	10	18.—
Kulihrášek na řemesle	34	42.—
Kulihrášek u čaroděje	31	39.—
Kulihrášek na severní točně	25	33.—
Kulihrášek trosečníkem	20	28.—
Kulihrášek na dně moře	19	27.—
Kulihrášek sportovec	31	39.—
Kulihráškova abeceda	33	41.—

Na přání zájemců můžeme obstarati též kolorování těchto diapásek za příplatek 1 K za obrázek.

V Dolní Krčvi u Prahy byl postaven nový kostel sv. Františka z Assisi. První Mše sv. byla v něm sloužena o půlnoci na Štědrý den, a to za všechny členy a dobrodince Kostelního spolku a za všechny, kdož jakýmkoliv způsobem přispěli ke zbudování nového chrámu Páně. Mše svatě konají se zde zatím jen v neděli a ve svátek o 8. a o 1/211. hod. dopol.; odpoledne o 1/24. hodině je sv. požehnání. — Pražským katolíkům naskýtá se při nedělní vycházce do Krčského lesa možnost, shlédnouti v Krčvi na Habrovce tento dřevěný kostelík. Náklad na stavbu byl dosti značný a bude uhrazen z darů členů a dobrodinců. Dárky možno odevzdati u vchodu do kostela pokladníkovi nebo jednateli spolku, který vyřídí též všechny dotazy a informace. Šekový účet spolku má číslo 5885. Adresa jednatele: Dr. František Pulkrábek, Doiní Krč, čp. 455. Fa.

LITERATURA.

Duchovní cvičení sv. Ignáce z Loyoly, zakladatele Tovaryšstva Ježíšova. Díl I. Text. Doslovný překlad z původního znění španělského. Podává Jaroslav Ovečka a S. J. Druhé vydání. Praha, Vyšehrad, 1941. Stran 304. Brož. K 45.—. — Před dvaceti lety vyšel na Svatém Hostýně po prvé tento znamenitý překlad a výklad stěžejního písemného odkazu sv. Ignáce. Nyní jej vydává nakladatelství Vyšehrad znovu, popravený a doplněný. »Duchovní cvičení« nejsou klasickým dílem literárním, nebyly vlastně ani určeny pro veřejnost; je to však jeden z pilířů velkolepé budovy Tovaryšstva Ježíšova, jedno z hlavních tajemství jeho síly a úspěchu — a také jeden ze základních kamenů novodobé zbožnosti a asketiky. Má význam nejen jako pevná, bezpečná pomůcka k vnitřní obnově kněze nebo řeholníka, apoštolsky činného, ale pro každého laika, vedoucího duchovní život. K lepšímu porozumění vlastního textu uvádí překladatelův důkladný přehled postupu myšlenek v exerciciích, takže prospěch z četby může mít i čtenář méně obeznalý se světem pojmů, v knize uplatněných. M.

Jaroslav Mikan: *Jesuitské divadlo v Hradci Králové*. Hradec Král., nákladem Městského historického musea, 1939. Stran 36. Cena neudána. — Doposud se nám nedostává spolehlivého souborného vypsání dějin jesuitského divadla v našich zemích a vůbec dějin divadla u nás v době barokní. Máme pouze několik monografických studií, jakých ovšem bude musit příští syntetická práce předpokládati celou řadu. Toto solidní pojed-

nání, zpracovávající s porozuměním a uznáním činnost alespoň jedné české jesuitské koleje, jest vítaným příspěvkem v tomto směru. Je založeno na studiu původních textů a na znalosti odborné literatury. Stať je neveliká rozsahem, ale přináší leccos nového a dovídáme se z ní cenné a zajímavé podrobnosti —nč-

Fr. B. Vaněk: *Na krásné samotě*. IV. vydání. Osmi šesti-barevnými přílohami a četnými ilustracemi v textu vyzdobil akadem. malíř O. Stáfl. Vyšlo jako 9. svazek Vilímkovy ilustrované národní knihovny. Cena brož. 100 K, váz. 125 K. — Krásnou samotou jest památný Křemešník na Českomoravské vysočině, kde v posledních letech minulého a prvých přítomného století žijí pospolu kněz-spisovatel a šibalský řídící školy Zahálka, jemuž v »Krásné samotě« se dostalo pomníku, jaký jen láska dovede postavit. I když některá šibalství a proud výřečnosti pana řídícího nás mnohdy zarazí a překvapí, přece jen dovedeme z jednotlivých kapitol vytušiti všechnu krásu pospolného, ideálně líčeného života těchto dvou hlav, které tam žily proto tak krásně, protože láska jim i to kamení měnila na každém kroku v růže. Byl to ještě poslední stín, poslední odlesk dob, kdy kněz a učitel šli ruku v ruce vedle sebe. A přáli bychom si všichni z těch srdcí, aby se splnila slova starého řídícího, pronesená jakoby prorocky při loučení se svým druhem, že vrátí se zase doby, kdy náš lid povede zase český kantor a český kněz. — Vyprávěčské umění spisovatelovo zachytilo v románu život na krásné samotě v jasů slunce i za vlády kruté zimy, běh jejího života a ruch poutí, její návštěvníky, mezi nimiž se shledáváme s tolika význačnými postavami duchovního a uměleckého světa. Všem dává spisovatel ve svém díle vyniknouti, jakoby jejich přítomností chtěl zvýšiti lesk krásné samoty, kde se mu po boku milované matičky žilo tak ideálně krásně. — Čtvrté vydání jistě nejlépe svědčí o přednostech knihy, vyzdobené náladovými ilustracemi, jež nám křemešnickou samotou a její krásu přibližují takřka na dosah ruky. Rádi věříme autorovi, že pět let, prožitých na krásné samotě, byla opravdu pohádka. — Kk.

»Pokladů národního umění« vyšly další dva hutné svazčky. Dvojčíslo 39/40 obsahuje studii Dr. E. Sedláčkové *Chrám sv. Mikuláše na Malé straně*. Tento klenot barokního umění, poutá svou zelenou kopulí zraky všech obdivovatelů Prahy. Dějiny i popis svatyně jsou tu dobře podány a poučí, třebaš ve zkratce, i o jejích uměleckých památkách; 16 vybraných reprodukcí jest výstižným doprovodem slovního textu. Cena tohoto dvojsvazku K 15.—.

Svazek 41. obrací naši pozornost k děkanskému chrámu sv. Gotharda a františkánskému kostelu ve *Slaném*. Dr. J. Pavělka seznamuje nás nejprve s chrámem sv. Gotharda, o němž je zaručená zpráva již k roku 1137. Kostel Františkánů sahá svým vznikem k roku 1581. Památky obou svatyní jsou tu svěže zachyceny pro poučení všech turistů i přátel našich svatyní. Obvyklé ilustrace dobře voleny. Cena svazčku K 7.50. Kk.

V nakladatelství Ondřeje Junka, Týn nad Vltavou, vyšlo: Jan Sánda *Různé světy*, knížka drobných povídek a črt, brož. 26.— K, váz. 38.— K. — Josef Sirotek-Orlický *V lašovském kostelíčku*, brož. 5 K. — Luděk Kozel: *Kašpárkovy vyprávěnky o Ježíškovi*, jemuž se šlo pokloniti ptactvo a zvířátka a přinesli mu dary. Brož. 15 K, váz. 22 K.

P. Adolf Pelikán S. J.: *Rodinná výchova*. Vydalo a expeduje Dědictví Dra. Noska, nakladatel, spol. s r. o., Praha II., Spálená ul. č. 17. Cena K 6.—, s poštov. K 6.80. — Úhledná, pečlivě vypravená knížka s barevnou obálkou, do níž shrnul autor své přednášky, proslouvené na jaře 1941 do rozhlasu. Kněz, který svými dosavadními spisy tak úspěšně promlouvá k mládeži, obrací se nyní k rodičům. Jim věnuje tuto práci, v níž poutavým způsobem ukazuje, co dělat a čeho se varovat při výchově dětí malých i dospívajících. Publikace cenná, která by neměla scházeti v žádné české rodině.

Dobrovolné příspěvky na vydávání časopisu jsou vítány a budou, pokud si to dárci výslovně nezakážou, kvitovány.

VYCHÁZÍ S CÍRKEVNÍM SCHVÁLENÍM.

Vlastním nákladem Svatováclavské Ligy v Praze IV., Hradčanské náměstí číslo 8. - Redakce a administrace tamtéž. - Vychází 1. a 15. každého měsíce kromě července a srpna. - Redakční uzávěrka 5. a 20. každého měsíce. - Cena jednotlivého čísla 50 hal. Předplatné na celý rok i s poštovní zásilkou 10 K. - Číslo pošt. spořitelny Praha 208.401, čís. telefonu 617-70. - Řídí redakční kruh. - Odpovědný redaktor Josef Kozák, Praha. - Používání novinových známek povoleno ředitelstvím pošt a telegrafů pod čís. 15.206/VII. ze dne 18. ledna 1936. Dohlédací pošt. úřad Praha 11. - Vytiskla kniht. J. Bartl nást., Praha VII., Goethova 14. Telefon 714-19.

KATOLÍK

List Svazu katolických mužů a Katolické akce

č. 2

Vychází čtrnáctidenně. — Ročník VII. (XXIV.) — V Praze dne 15. ledna 1942.

Poučení ze svatby v Káni galilejské.

Byl to první zázrak Božského Spasitele, když na přímluvu Svě Matky proměnil na svatbě vodu ve víno. Je velmi příznačné, že Bůh k Svému veřejnému vystoupení mezi lidstvem vyvolil právě svatbu. Svatba, kdy nad smrtí se spojují muž a žena, aby plnili příkaz Hospodinův, daný již jejich prarodičům v ráji: »Rosťte a množte se«, jest příležitostí, kdy Bohočlověk po prvé dává lidstvu poznati, že je všemohoucím Pánem. Proměňuje vodu ve víno, v nápoj, který později ustanovil pro nebeskou Svatební Hostinu, kterou připravil všem, kdož Jej milují, ohněm této lásky očisťují a zapalují svoji nesmrtelnou duši a takto oděni poklekají, aby se co nejdokonaleji spojili s Krví a Tělem samého Boha pod prostou způsobou vezdejšího chleba.

Spasitel tím naznačuje, že jen manželské spojení muže a ženy je Bohu milým prostředkem k plnění Jeho příkazu, daného k rozmnožení lidstva a tím i k rozmnožení nesmrtelných duší, které jsou určeny k tomu, aby v Boží náruči zvětšovaly Jeho slávu a velebnost na zemi i na věčnosti. Zplození a zrození nového člověka není jen čistě pozemskou událostí, je to v prvé řadě i událost nadpřirozená, kdy se z vůle Boží se smrtelným tělem spojuje nesmrtelný duch, aby světlo Boží spatřil dokonalý obraz a podobenství svého Tvůrce. Proto přijal Bohočlověk pozvání na svatbu, proto vyslyšel prosby Svě Matky a vyznamenal ženicha a nevěstu, jimž určen tak vzácný úkol věčného rozmnožování slávy nebeského Otce. Když Spasitel později proměnil víno ve Svoji předrahou krev a učinil je tak nápojem nutným k zachování nadzemského života, zjevil světu tím větší význam svého zázraku v Káni galilejské, a když v dalším Svém působení manželskému svazku propůjčil hodnost svátosti, s jasným příkazem: Co Bůh spojil, člověk nerozlučuj!, tehdy musil poznati svět, že takové spojení muže a ženy není hříčkou, závislou na vůli lidské a že proto, bylo-li

jednou Bohem požehnáno, platí až do smrti těch, kdo se slibem manželské věrnosti před Bohem slavně zavázali.

Svatba v Káni galilejské a vyznamenání, kterého se tu tehdejší a všem budoucím manželům dostalo, jest tedy zároveň naléhavým a také výstražným poučením, aby svůj svazek nebrali jen lehkovážně, aby se nesnížovali při plnění svých povinností a práv na úroveň němé tváře, ale pamatovali, že jsouc obrazem Božím, mají za úkol ploditi a vychovávatí tolik dalších Božích podobností, kolik z přirozeného plnění uvedených práv a povinností jejich vyplývá. Všem manželům našeho národa mělo by hřmítí do uší Hospodinovo slovo: »Rosťte a množte se«, všichni by si měli uvědomovati, že jen důsledné plnění tohoto od počátku lidstva daného příkazu, může zachrániti národ před záhubou časnou a věčnou. Tento příkaz Boží jest absolutním příkazem daným všem, kdož přijali svátost stavu manželského a nesmí býti obcházen. Jemu musí ustoupiti nemístná sebeláska, prahnoucí jen po lenošném, rozkošnickém životě bez trní a hloží. Křesťanští manželé musí se napájeti vínem ze svatby v Káni galilejské, které učinil z vody sám Bůh, aby v dalším svém proměnění jako Jeho Nejsvětější Krev dávalo jim síly k plnění odvěkého úkolu lidstva, který dal Stvořitel v ráji, aby postupem času stvořil kolem Sebe nepřehledné zástupy nesmrtelných duší Sobě podobných, které by s kůry andělskými ustavičně zpívaly »Sláva, sláva, sláva na výsostech Bohu!« Křesťanští manželé musí proto v dětech a v jejich výchově k bohabojnosti viděti splnění cíle manželského svazku a pamatovati na to, že nekřesťanské omezování počtu dětí znamená i zmenšení počtu těch, kdož by v požívání věčné blaženosti mohli jednou velebiti a oslavovati Pána nebes i země.

Tomuto cíli se lidstvo a také i náš národ velmi zpronevěřilo, místo vína ze svatby v Káni galilejské, pilo

NEVEZMEŠ JMÉNA BOŽÍHO NADARMO!

a pije víno z vinic Sodomy a Gomory, víno zdánlivě opojné, ale smrtelné, po němž přibývá rakví a ubývá kolébek. Je nejvyšší na čase odhodit pohár s tímto jedovatým nápojem, než přijde Boží trest, který bývá těžký pro nenapravitelné hříšníky a přestupníky Božích přikázání. Vzpamatujme se ze smrtelného opojení, než bude pozdě! Uchopme se kalicha s vínem z nebeského Stolu, který vlije do nemocného těla nový život a zachová nás a naše pokolení k větší Boží oslavě.

KŘIŠTAN.

P. DR. JAN URBAN O. F. M.:

Vnitřní modlitba.

Nevyhnou se otázce, zda mají moje statě pro vás nějakou praktickou cenu. Představuji si, že je většina přečte, udělá si o nich svůj osobní úsudek, všimne si nějaké té rady, pocítí-li při poslušání vnitřní upozornění, že jí potřebuje, snad si zapamatuje i nějaké nové poznání. Ale stačí to k praktickému výsledku pro vzestup duše k božským výšinám? Jde-li nám přece o tento vzestup, pak nestačí jistě jen jednotlivé, nesouvislé pokyny. Záleží právě na tom, aby si učinil člověk věřícího ducha a dobré vůle představu o své cestě, aby znal jak cíl, tak i jednotlivé úkoly.

Velmi mnozí, snad i obrovská většina dnešních lidí, a to i věřících lidí, vůbec nechápe, že jest možno mluvit se zájmem o vývoji duchovního života jako o nějaké důležité věci. Jsou přesvědčeni, že se může zabývat takovými věcmi jen několik jednotlivců, kteří jako by vypadli z proudu přítomného života. Toto mínění docela chápu. Kdo by nebyl unášen všeobecným proudem života? A přece, jest možno popřít, že právě osobní síla jednotlivého člověka tvoří jediné velké události? Nebo jest možno tvrdit, že pro důležité zájmy mimoosobní musíme a máme zanedbat zcela svůj vlastní život? Zapomenouti na osobní určení k věčné spáse a tedy také zanechat nejprvnější

a nejdůležitější snahy, státi se nejprve dokonalými lidmi podle ideálu věčného Tvůrce? A proto náleží nutně ke zdravému a čistému vzrůstu člověka k Bohu, abychom dovedli odejít pravidelně ze shonu a běhu denního života do ticha duše, do přítomnosti samého Boha. Abychom věnovali jistý čas výlučněmu styku se svým Bohem. Kdo si myslí, že má na vše jasný a pravý názor a že nepotřebuje se osvobodit od denního rozptýlení, neví, jak se mýlí! Pozná to, až když se přece jen někdy dobrovolně nebo nedobrovolně dostane do samoty ducha a vstoupí do ticha, kde zmlknou všechny starosti o věci stvořené a zůstane jen otázka Boha a věčnosti. — Cesta k Bohu se vůbec neobejde bez vnitřní modlitby. Jen ten, kdo se nikdy v nejvyšší touze po ponoření do božské přítomnosti nevěnoval takovému styku s Bohem, mohl by modlitbou pohrdat. Kdo však aspoň někdy v životě vstoupil do světa, který jest kolem nás, do světa neviditelné a přece skutečné Boží přítomnosti, a kdo zakusil jeho blízkost, mluví již jinak. A kdo nezkusil, ať nemluví, o čem neví. Nuže, kdo stále pluje jen v běžných představách denního života, nemůže ani rozumět, tím méně dosáhnouti nějakého dozrávání své duše.

Co myslíme vnitřní modlitbou? Či jest také nějaká vnější? Snad by se zdálo, že to jsou theologické výrazy, stanovené nějakým příkazem nebo teorií. Nikterak, je to prostě pojmenování podle skutečnosti, asi jako když s někým mluvíme zcela volně anebo když čteme z knihy cizí myšlenky. V prvním případě si sami tvoříme a osnujeme myšlenky, city a rozhodnutí, ve druhém přijímáme za své sympatické myšlenky cizí. Tak i při jednání se světem neviditelných skutečností vstupujeme před Boží tvář svým duchem zcela volně a jednáme se svým Pánem a Bohem podle svého vlastního stavu, potřeb, rozpoložení a povahy, a nazýváme tento způsob vnitřní modlitbou. Jestliže však někdy přijímáme určená slova a určené prosby a chvály Boží, jak je již někdo jiný vyslovil, vytvořil nebo napsal,

Vtělený Syn Boží.

Jas a teplo vánočních svátků dlouho se rozlévá po zemi, i když památka narození Kristova již jest za námi. S radostnou písní: »Narodil se Kristus Pán« a s vánočními koledami české srdce nerado se loučí. Vánoce jsou výhradně svátky křesťanskými, ať již někteří je nazývají svátky narození světla, svátky dětí, svátky rodinnými, či jinak. Jisto je tolik, že již v třetím století křesťané slavili dne 25. prosince památku narození Kristova.

Německý kulturní historik Houston Stewart Chamberlain ve svém díle »Základy 19. století« napsal: »Narození Kristovo jest nejdůležitějším datem celých dějin lidstva. Žádná bitva, žádný nástup vlády, žádný přírodní zjev nemá takového významu, který bylo by možno srovnati s krátkým pozemským životem Kristovým. Téměř dvoutisícileté dějiny to dokazují, a je vnitřně hluboce oprávněno, když rok Kristova narození nazýváme »prvním« a od něho počítáme svůj čas. Ano, v jistém smyslu směje říci, že vlastní dějiny začínají teprve narozením Kristovým.« A proč tak doznává moderní volný myslitel?

Poznal ve svých studiích, že myšlenkový a mravní obrat lidstva začal Kristem. Mocný, široký proud kultury, která objímá evropský i zámožský svět, pramení v příchodu Kristově. A kdo chce pochopit veletok, vždy sleduje jej až k jeho počátku. Sám Goethe, jinak velmi těkavý ve svých názorech, napsal: »Byl vzdělání lidstva sebe více pokračovalo a vědy sebe více

rozkvétaly, nikdy nepovznesou se nad onu mravní výši, která nám září z evangelíí.«

I racionalisté přiznávají, že Kristus jest věčně zářícím majákem světa, jak v nevystižné hlubokosti své jedinečné inteligence, tak podivuhodné mravní dokonalosti. Je nejvyšší a nejideálnější nadčlověk, nedostíže povýšený nad nejvyšší hory světa. Slovo »Učte se ode mne« mohl říci jedině On.

Nám ovšem tato víra v jedinečnou osobnost Kristovu nikterak nedostačí. My věříme a vyznáváme, že Kristus je vtělený Syn Boží. Bůh a člověk v jedné osobě. Víme, že v Ježíši Kristu se uskutečnil onen sen a ona touha věků, aby Bůh sestoupil se svých výšin a přebýval mezi lidmi. Narození Kristovo znamená příchod Boha do dějin lidstva. Přišel mezi lidi, aby lidé přišli k Bohu. V jiných náboženstvích trůní Bůh vysoko nad zemí. V křesťanství Bůh sestupuje dolů na zemi. Prožívá všechnu tragiku lidského života, zápasí s lidskými bédami, se zlovůli a s úklady, ale sám jim nepodléhá. Jimi nedotknut vrací se do věčnosti s odkazem: Učte se ode mne!

Kdo vstoupil v chrám Narození Páně v Betlemě, jenž vypíná se na místě, kde podle starobylé tradice se narodil Ježíš, nemůže bez upřímného pohnutí čísti na bílou mramorovou desku napsaná slova: »Hic de Virgine Maria Jesus Christus natus est. — Zde z Marie Panny narodil se Ježíš Kristus.« V této stručné větě jest vysloveno dvojí tajemství: Tajemství panenské matky Marie a tajemství vtělení Syna Božího, Ježíše Krista. Vyznáváme je slovy: »Jenž se počal z Ducha

mluvíme o modlitbě vnější či ústní. Ovšem, že obojí musí být tvořeno naším duchem a že bez jeho součinnosti není modlitby vůbec.

Ale znovu zde musím pro dobré porozumění připomenouti stále a základní katolické stanovisko: Máme stálý ohled na pravdu Boží, jak jest mimo nás, ne jak si ji sami představujeme. Proto také není nám jedno, jak se s Bohem stýkáme, nýbrž nám především záleží na tom, aby náš styk s ním byl skutečný a aby to nebylo jen jakési přemýšlení do sebe a o vymyšlených předmětech a citech! Kdyby si každý mohl vymýšlet, co se mu chce, bylo by zbytečno ztrácet slova a čas o planých výtvorech fantasmie. Také by nestálo za to, mluvit o něčem, co by nemělo účinku pro střízlivou a zdravou sebevýchovu.

Jaké jsou tedy zásady pro takovouto modlitbu?

Nejdříve si je přehlédneme: Jsou to vstup duše k Bohu, předmět úvahy a přenesení modlitby do života. Co ta slova praví? Že katolická modlitba není omamným opiem, není zvratem pohledu do sebe, není shlížením se v sobě, ani vzbuzováním příjemného sebecitu. Naopak jest duševní prací na určitém předmětu, vyžaduje přísné pravdivosti k sobě i k věčným skutečnostem, jest mnohdy těžkým zápolemím s poznanou pravdou proti vlastním osobním tužbám a vášním. Řekl jsem, že prvním krokem v ní jest vstup k Bohu. Nemyslete si, že jest již modlitbou první vaše myšlenka na Boha, která se vám v denním víru vynoří a když i na Boha chvilí myslíte. Snad jest taková myšlenka jakousi modlitbou, ale jistě ne tou, jaká má mít zde žádané účinky. Ano, ani dlouhé přemýšlení, ani dlouhé řeči s Bohem nemusí býti ještě pravým stykem s Ním, protože příliš lpíme na svém tělesném bytí. Voláme někdy k Bohu v citovém vzrušení slova, která nám diktuje uražená sebeláska, starost a úzkost před hmotnou nepřijemností, aniž bychom si dali čas a uvědomili si, že táž věc před Bohem vypadá jinak a že bychom se ani neměli s takovými slovy před Boha odvážiti. Chcete-li tedy nabýti čistého vztahu k Pánu Bohu, jest nejprve třeba osvo-

svatého, narodil se z Marie Panny.« A je hříchem na kultuře citu, jakmile někdo ve jménu racionalismu rozleptává tato křesťanská tajemství. Je nešetností setřásati barvami zářící nádhernou krůpěj rosy s květinou v prach země. »Z růže kvítek vykvét nám,« zpíváme v krásné vánoční písni.

Idea, že Obnovitel světa přijde na svět způsobem mimo zákon přirozený, žila již v představách dávnověku. Byl nalezen v sutinách starogallského chrámu průčelní kámen s nápisem: »Virgini pariturae Druides. — Keltští kněží zasvěcují chrám Panně, která porodí.« Toť ohlas dávné touhy, kterou vyslovil prorok Jesaiáš slovy: »Hle, panna počne a porodí Syna a nazváno bude jeho jméno Emanuel, t. j. Bůh s námi.« (Jes. 7, 4.). Přichází na svět vtělený Syn Boží. Tak pozdravuje evangelista sv. Jan Krista, když napsal: »A Slovo (Bůh Syn) tělem učiněno jest a přebývalo mezi námi.« Ale v bolesti praví: »Na světě byl, a svět povstal skrze něho, ale svět ho nepoznal. Do vlastního přišel a svoji ho nepřijal!« (Jan 1, 14, 19.).

Kdo nechce věřiti v božství Kristovo, stojí bezradný nad jeho vykupitelským dílem, které nevrcholí pouze v jeho svatě vznešené nauce a v jeho jedinečném příkladu života, ale v jeho náměstné smrti, v níž dává náležitě dostiučinění za hříchy světa. Za hříchy celého lidstva i každého člověka zvlášť. Dokavad člověk se neblíží ke břehům onoho neznámého života, přechází snad lhostejně učením o Kristu Vykupiteli světa. Myslí si, že vykoupí se sám vlastní silou, nebo vlastními

Kalich s vínem, do něhož bylo přimíseno trochu vody, postaví kněz po obětování na oltář a přikryje palou.

Skloněn pak nad oltářem, s rukama sepjatýma a položenýma na okraji oltáře, říká modlitbu: »V duchu pokory a v mysli skroušené kéž jsme přijati od Tebe, Pane; a taková nechat jest naše oběť před tváří Tvou, aby se Tobě, Bože líbila.« Slova této modlitby jsou vzata z Daniele proroka, kap. 3. v. 39 a 40. Modlili se ji tři mladenci, když jako oběť byli vhozeni do peci ohnivé.

Má-li naše oběť, kterou Bohu přinášíme, býti přijata, musíme s ní obětovati i své srdce. Bůh však jenom pokorným dává svou milost. Proto od stupňových modliteb jako zlatá nitka, stále se proplétají všemi modlitbami slova lítosti, zkroušenosti a pokory. Jenom modlitba konaná v tomto duchu a obět přinesená s pokorným srdcem se Bohu líbí a bude jistě přijata. Když pak kněz sebe a věřící takto Bohu obětoval, pozvedá ruce i oči vzhůru a prosí Ducha svatého: »Přiď, Posvětiteli, všemohoucí, věčný Bože, a požehnej tuto oběť připravenou nejsvětějšímu jménu Tvému.« Slovo žehnání znamená zde asi tolik co proměňovati. Prosíme, aby dary chléb a víno působením Ducha svatého byly proměněny v Tělo a Krev Kristovu a tak nesly nejsvětější Jeho jméno.

Okuřování obětních darů.

Při slavné Mši sv. okuřuje se již na začátku Mše sv. oltář a to po stupňových modlitbách. Nyní nastává okuřování nejprve darů a pak oltáře. Okuřování toto liší se od dřívějšího tím, že na začátku Mše sv. se při okuřování neříkají modlitby, mimo žehnání kadidla, jak bylo na tomto místě poznamenáno.

Kněz vkládá nejprve kadidlo a modlí se při tom předepsanou modlitbu a kadidlo vložené na uhlí žehná. V modlitbě prosí sv. Michaela archanděla a všechny svaté, aby oběť kadidla byla požehnána a od Pána přijata. Jmenuje se tu sv. archanděl Michael, poněvadž jest ochráncem Církve sv. na zemi. Jeho prostřednictvím má naše oběť stoupati jako vonný dým kadidla a býti Bohu milá a líbezná.

Kadidelníci kněz pak třikrát žehná kalich a hostii a činí tři kruhy kolem. Při tom se modlí: »Zápal tento, od Tebe požehnaný, nechť vystoupí k Tobě, Hospodine, a na nás ať sestoupí milosrdenství Tvé.« Bůh, který žehná našim snahám a našim obětem, dá nám za oběti, které mu přinášíme odpuštění našich vin. Potom směrem ke kříži na oltáři okuřuje třikrát a posléze celý oltář, nejdříve na epištolní straně a pak na evangelní. Při tom modlí se slova žalmu 140, v. 2. a 3. Smysl modlitby je ten, aby Bůh dal nám milost svou a pomáhal nám neposkrvněnými ústy a čistým srdcem se modlíti.

Modlitba, při níž kněz vrací asistujícímu jáhnovi kadidelníci, vyjadřuje krásně symbolický význam kadidla a modlitby. Jako žhavé uhlí hoří co oběť Bohu, tak srdce kněze a všech věřících má býti spalováno ohněm lásky k Bohu. Každou dobrou modlitbu rozněcuje Kristus v našich srdcích skrze Ducha svatého, a o tuto milost dobré modlitby kněz prosí. Okuřování pak kněze, asistujících a lidu naznačuje vroucí přání, aby oběť všech zúčastněných přijal a udělil své milosti.

Mše svatá -
oběť nejsvětější.

Obětování sebe.

boditi ducha od rozptýlenosti, sobectví, smyslnosti, závisti, hněvu a všech hnutí, která zatemňují náš jasný pohled. Jako bychom odešli ode všech těchto věcí, jako by úplně přestaly a nebylo jich, tak obraťme celou svou duševní sílu k jediné myšlence: především a po všem jest zde věčný a živý Bůh, nekonečný Tvůrce veškerenstva a můj Otec a Spasitel. Jest zde. Chci s ním nyní mluvit. Co může býti důležitějšího? A mohu se dívat na ostatní své věci a starosti jinak, než jak se dívá On? Mohu si mysliti, že moje porozumění věcem jest správnější, úplnější než Jeho? A ve snaze prohloubiti a očistiti vědomí Jeho svaté přítomnosti vytvořím v sobě svobodu ode všech vlivů rozržitosti a vášně. Myslíte, že dosáhneme tak hluboké vnitřní svobody a ticha v několika vteřinách? Ano, víme o mnohých světcích, že první myšlenkou na Boha, pouhým zaslechnutím jména Božího tak hluboce si uvědomili Jeho božskou přítomnost, že byli vytrženi z přítomnosti hmotného okolí, ano, mnozí ve svém hlubokém životě ducha musili se nutiti, aby stále takřka neviděli Boha ve všem jsoucím. My ovšem zkusíme, že jest nutno, zvláště s počátku, velmi těžce se vydobývatí naší duši ze zajetí hmotného světa.

V tomto duševním stavu pohlédneme na určitou nauku Kristovu nebo na vzpomínku z Jeho života. Bude nám předmětem, o kterém chceme jednat s Boží veleností. Opět si vzpomeneme, že naše modlitba nesmí býti bezobsažným přemýšlením nebo citovým vzdycháním, nýbrž duševní prací, duševním úsilím o prohloubené poznání Božských tajemství. Právě zde chceme se za pomoci Božího světla zadívatí hlouběji do pravd nebo událostí, které při běžném pozorování ztrácejí v nás obyčejně svou účinnost. Teprve v takovéto samotě a svobodě ducha zpozorujeme v Božím slově mnohé a mnohé momenty, které nám unikaly a které obsahují silné pohnutky pro hlubší lásku k Bohu, pro oddanější službu Jeho vůli. A před-

mět naší úvahy nesmí býti nějaká legenda, nýbrž slovo evangelia, slovo apoštolů nebo Církve Kristovy. Najdeme si je buď náhodně, věnujeme-li se takovéto modlitbě jen zřídka. Avšak při častější modlitbě učiníme nejlépe, probíráme-li buď Písmo svaté celé nebo jeho určitou knihu slovo za slovem, větu za větou. Propracujeme tak nejhlubším způsobem slovo Boží k nám. Umíte si představití, jak asi jinak nám vystoupí před duševním zrakem, uklidněným, očištěným, osvíceným, mnohá božská pravda, nežli při pouhém čtení mezi spoustami dorážejících dojmů?

Bude nutno ještě zvláště pojednati o způsobu, jak se dá neplodněji a nejúčinněji promysleti předmět modlitby, jak vykopáme takřka v hloubkách Božích tajemství ozvěny svého nejvlastnějšího života a jeho potřeb. Dnes ještě pro úplnost něco o třetí zásadě tohoto způsobu modlitby.

Nazvali jsme ji přenesením do života. Jistě již slyšíte v tomto slově stárou snahu i povinnost, spojovati život duchovní s denní praxí. Modlitba musí vyzníti v upřímnou vůli po změně všeho, co v našem smýšlení nebo jednání jí odporuje. Jak z modlitby odejdeme, takovou byla. Rozhodnost vůle jest pečeti na pravost našeho styku s Bohem. Žádná rozcitlivělost, žádné horování! Rozhodná vůle zaříditi se do důsledků podle požadavků Kristovy spravedlnosti a lásky, statečnosti i dobroty a všech stránek jeho ducha musí býti plodem, často pracným, této duševní činnosti.

Byl bych šťasten, kdybych dosáhl dnešní statí dvojího: Kdyby mnozí z vás poznali, jakou užitečnou a poctivou prací jest katolická modlitba na osobním sebezdokonalení, ale i kdyby vás ještě více zatoužilo vstupovati často do styku s božským světem, kde náš všudypřítomný Otec nebeský a Spasitel Ježíš Kristus sídlí jako poslední cíl a smysl našeho činění i bytí.

skutky. Utěšuje se, že může stanouti bez přimluvice, bez dovolávání se zásluh Ježíše Krista před tváří nejvyššího Soudce. Ale jednou snad přijde chvíle, kdy přehlédne celou dráhu života a pozná, jak mnoho chyb a poklesků nasil na tuto cestu a jak málo dobra vstúpil na své životní trati. A tu je šťasten, svtne-li mu v té chvíli obraz Kristův. Ať jako jesle, v nichž leží v největší chudobě vtelovaný Syn Boží, ať kříž, na němž Kristus umírá se slovy: »Dokonáno jest!« Vykupitelské dílo skončeno.

Od jeslí ke kříži je dlouhá cesta. A přece oba tyto předměty chudoby i utrpení jsou tak sobě blízké. A byla to hluboká myšlenka kteréhosi vlášského malíře, který zobrazil chlév betlemský, v němž z tělička Kristova rozlévá se vůkol zvláštní tajemné světlo, ale nad jeslemi rýsuje se již tmavý kříž, který tam vrhl měsíc, jenž pohlíží v chlév jeho malým, mřížovým okénkem.

Tak hledí na betlemské jesle křesťan, který prožívá v duši smysl vtělení Syna Božího. Chápe slova církevního vyznání: »Věřím v Krista, světlo ze světa, jenž pro nás lidi a pro naši spásu sestoupil s nebes.« To jsou slova nesmírné útěchy. Vlívají naději i v duši toho, kdo sám nad svým zmařeným životem začíná zoufati. Znějí jako hlasy zvonů z nebeského města, jež zbloudilému poutníku naznačují, kterým směrem má se dáti, aby došel klidu a šťastného odpočinku, ježž marně po celý život hledal.

Duše dětská, nevědomá hříchu, neznalá nebezpečí, které život skrývá, ovšem jinak hledí v jesle betlemské. Vidí v nich Ježíška, svatého tvorečka, svého bra-

tríčka. Svátky vánoční jsou mu svátky dětek. Oslavou dětství, které dítě prožívá v celé své nevinnosti a v prostotě víry v božské Děťátko. Ale na ně hledí i dospělý v hlubokých vzpomínkách na své vlastní, již dávno minulé dětství.

Východní křesťanská legenda vypravuje o staré jabloni, jež vyrostla před vchodem do betlemské jeskyně. Kdo ji tam zasadil, nikdo neví. A nikdo ji neošetřoval, nikdo nepěstil. Ona hynula, uschla. Stála tam mrtva s holými větvemi. Ale v noc narození Ježíšova nastává v uschlé jabloni tiché rašení. Větve ožívají, haluze znovu se zelenají a zdobí se nádhernými jabloniovými květy. A potom brzo zase jabloň upadá ve svůj hluboký spánek.

Tato legendární betlemská jabloň je symbolem srdce nejednoho dospělého člověka. Srdce jeho bylo chladné, studené, bez vzpomínek na Krista. Ale ve svatvečer narození Páně v duši probouzejí se vzpomínky na svaté Dítě betlemské a na vlastní dětství. Srdce jihne, stává se citlivějším. Je přístupno lásce a milosrdenství. Ruka jindy uzavřená se otevírá a rozdává dárky. To jest ona vzpomínka, že Bůh v ten čas dal světu dar největší a nejvzácnější: svého Syna. Posvátná nálada rozlévá se nitrem. Znovu se ozývají vroucí tóny vánočních písní.

Nedávno zesnulý indický básník Rabindrath Thákur napsal: »Sám Bůh chce, abychom v posvátné moudrosti vždy znovu si dobývali své dětství.« K této nejkrásnější práci na vlastním zušlechtění nás volá doba vánoční. To jest čas, kdy plně máme chápati smysl slov: Vtělený Syn Boží.

EM. ŽÁK.

Slavnost Svaté rodiny. (11. ledna.)

(Liturgická úvaha.)

Tato slavnost je rozjímáním skrytého života svaté Rodiny v Nazaretu. Je to idyla, kterou žila neposkvrněná Matka Boží a Pěstoun Páně v přítomnosti vtěleného Boha.

Kolik síly, povzbuzení a půvabu je pro křesťanské rodiny skryto v tomto krásném obrázku! Poutem všech členů Svaté Rodiny byla láska, jejich ozdobou pokora, jejich bohatstvím svatost a čistota. S jakou rozkoší se asi Nebe kochalo pohledem na tyto tři krásné bytosti!

Svátek Svaté Rodiny má být zrcadlem, ve kterém by se shlížely křesťanské rodiny, které tolik utrpěly na své důstojnosti a teplé přítulnosti.

Mešní texty nás vedou do domku v Nazaretu a ukazují nám ji v jejím štěstí. Domek svaté Rodiny i ve své naprosté chudobě jest skutečným příbytkem Božím, jak to líčí mešní Vstup: »Nechť radostí jása otec Spravedlivého! Nechť raduje se Otec tvůj a Matka tvá a jása, kteráž tě porodila! Jak milí jsou příbytkové tvoji, Pane zástupů! Duše má touží a prahne po síních Hospodinových.«

Epištola sv. Pavla, která vypočítává podmínky, za nichž jedině může se společný a zvláště rodinný život státi zřídlem svatosti a radosti, je přesným zobrazením rodinného života svatých bytostí v Nazaretě: »Bratři, oblect se jako vyvolenci Boží, svatí a milí, v srdečnou milosrdnost, dobrotu, pokoru, mírnost, shovívavost, snášejíce jeden druhého a odpouštějíce si vespolek, má-li kdo žalobu proti jinému! Jako i Pán odpustil vám, tak i vy! Ke všemu tomu však mějte lásku, která je svazem dokonalosti! A pokoj Kristův, ke kterému také vy jste povoláni, abyste byli v jednom těle, vládní v srdcích vašich! A buďte vděční! Slovo Kristovo přebývej ve vás hojně, tak, abyste ve vši moudrosti poučovali a napomínali se vespolek žalmy, chvalozpěvy a písněmi duchovními, v milosti je zpívající ve svých srdcích Bohu! A cokoli činíte slovem nebo skutkem, všecko čiňte ve jménu Pána Ježíše Krista, děkujte Bohu Otcí skrze něho!«

Evangelium vypravuje o krásném příkladu, který nám zanechal Syn Boží, jenž tak pokorně se poddal pouhým lidem a jich poslouchal!

Církev nám ukládá modlitbu: »Pane Ježíši Kriste, jenž Marii a Josefovi poddán jsi, rodinný život nevýslovnými jsi posvětil ctnostmi, dej, abychom za pomoci obou na příkladech svaté Rodiny tvé se učili a věčného společenství s ní došli!«

Kéž by každá křesťanská rodina zvala Krista, aby i u nich přebýval a kéž by pochopila, že jenom život s Bohem přináší blaho do jejího příbytku!

BASILIIUS GRODZICKYJ, basilián:

Vánoce ve východní Církvi.

Dva veliké svátky, Narození Páně a Velikonoce, mají svou zvláštní krásu a půvab. Jsou to dva sloupy církevního roku, u nichž se musí každý zastavit, aby se podíval jejich velikosti a kráse. Církev předpisuje věřícím delší přípravu na tyto svátky, aby je mohli prožít s větším užitkem pro duše. Oba svátky mají svůj zvláštní ráz. Zatím co Velikonoce jsou spíše svátky společné, Vánoce se slaví více v kruhu rodinném. Vánoce se slaví v různých krajích různě. Všimneme si způsobu oslavy Vánoc u východních katolíků v Haliči.

Poslouchejte mladé studentky jedoucí ve vlaku, slyšte nedospělé kluky, naslouchejte hovorům na

ulici, ve vlcích. Stále a stále proplachují si svá ústa nejsvětějšími jmény.

Svaté jméno Ježíš stalo se již pouhým citoslovcem. Nic bych se nedivil, kdyby se toto svaté jméno jednou ocitlo ve slovníku České akademie jako citoslovce údivu, leknutí!

Prosíme všechny křesťany: Zahajte energický soustředěný boj proti tomu strašnému národnímu hříchu. Náš národ nemá klení jako některé národy, které proklínají Boha. Ale máme tento hnusný zlozvyk. Stále a stále prokládají lidé své hovory zneužíváním jmen, která jsou křesťanu nejsvětější.

Učitelé, rodičové, netrpte, prosíme vás, tento hřích tak rozšířený u nás. Netrpte jej dětem. Vychovávejte své děti, aby nikdy nevyslovovaly toto jméno lehkomyšlně. Vždyť to není jenom nějaké přání Církve. Jest to svaté přikázání samého Boha, abychom nebrali nadarmo jeho jména!

Úředníci, dělníci, kterým je svaté toto jméno, pracujte svým slovem a hlavně příkladem, aby ve vašem okolí zmizel tento zlozvyk. Ne ovšem tvrdým a hněvivým káráním, nýbrž dobrým slovem, upozorněním, domluvou spíše přátelskou, poučením o ošklivosti a hlouposti této lehkomyšlnosti. Nepřivolávejme Boží hněv a trest na svůj jazyk za tyto miliony hříchů proti Bohu samému, protože jméno jeho znamená Jeho samého!

Braitto.

Vánoční svátky předchází půst zdrženlivosti od masa v pondělí, ve středu a v pátek, zvaný »filipivka«. Jmenuje se tak proto, že začíná svátkem sv. apoštola Filipa 27. listopadu a trvá do 7. ledna, t. j. do Narození Páně (podle východního kalendáře). V té době se připravují věřící svatou zpovědí a svatým přijímáním na tak veliké svátky. Čím blíže k svátku Narození Páně, tím více v církevních bohoslužbách, zvláště v nešporách a v jitřních hodinkách jsou zmínky o příchodu Spasitele světa na zemi. Poslední neděle před Narozením Páně se jmenuje neděle svatých patriarchů. V bohoslužbách tohoto dne se opěvuje radost nad příchodem Spasitele, nad jeho zjevením všem lidem, radost, kterou cítili již Adam a Eva, Abraham a ostatní svatí patriarchové. Od této

neděle začíná bližší příprava na vánoční svátky. Tyto poslední dny se jmenují »predprazdenstvo« (předsvátky). Ještě více vybízí bohoslužba k přípravě na příchod Messiaše. Na příklad: »Nezapadající Slunce panenského lůna jde, aby posvětilo a osvětilo veškerenstvo. Proto pojďme mu vstříc čistým zrakem a čistými skutky.«

Ve svatvečer Narození Páně je přísný půst. V tento den před polednem se zpívají »královské hodinky« (carski časy). Jmenují se tak proto, že jim býval přítomen celý královský dvůr. Liturgii tvoří messiánské žalmy, lekce z proroků Micheáše, Jeremiáše, Isaiáše, lekce sv. Pavla a úryvky o Narození Páně ze všech čtyř evangelíí.

V den Narození Páně časně zrána kolem 3. až 4. hodiny se zpívají ve všech kostelích »veliké chvály« (velyke povečerije), při kterých se zpívá krásná píseň proroka Isaiáše: »S námi Bůh.« Kněz stojí před »královskou branou« a zpívá »stychy« (verše), na něž všichni věřící odpovídají: »S námi Bůh, pochopte to, národové a poddejte se, neboť s námi Bůh.« Tuto píseň má náš lid rád a na tuto bohoslužbu přicházejí všichni, staří i mladí. Po hodinkách se slouží mše sv. Odpoledne jsou slavné nešpory.

Tak jsem Vám krátce vylíčil, jak východní církev slaví Narození Páně. Jak prožívá prostý lid tyto svátky?

V rodinném kruhu chce prostý lid vytvořit obraz Narození Páně tak, jak se kdysi udál. Každá rodina se snaží vzájemně prožít tento svátek, proto jsem podotkl na počátku, že u nás má ten svátek ráz rodinný. Členové se cítí opravdu jako jedna společnost.

Ve vigílii Narození Páně je přísný půst. Všichni jej zachovávají, neboť teprve večer, až se zjeví na nebi první hvězda, bude společná večeře, zvaná »svatá večeře.« Před večeří přináší do jídelny otec rodiny snop žita a postaví jej v koutě na lavici. Na stůl klade seno a přikrývá je čistým ubrusem. Něco sena dá také pod stůl. Světničku okouje příjemným kadidlem, zhasne světlo lampy a rozsvítí svíčku, která má shořet do konce. Uprostřed jídelny je trochu slámy, takže celý byt vypadá jako betlemská jeskyně. Pro děti jest připraven stromek, který přináší maminka před večeří. Děti se dívají z okna a čekají, až se objeví na nebi první hvězda, neboť tehdy má začít večeře. Všichni členové rodiny jsou již pospolu. Nejstarší člen rodiny — obyčejně otec — začne modlitbu před večeří. Nejprve zpívají »Tropar« (píseň) o Narození Páně: »Narození Tvé, Kriste, Bože náš, zasvítilo světu, světlo rozumu, neboť v něm ti, kteří hvězdám sloužili, hvězdou se naučili klanět se Tobě, Slunci pravdy a vidětí Tebe, východ s výsosti, Pane, sláva Tobě.« Pak se modlí za zemřelé členy rodiny. Po modlitbě blahopřeje otec všem a začne večeře. Podle starého zvyku má být 12 chodů. První je tradiční t. zv. »kuša«, uvařená z pšenice, máku a medu. První lžici bere otec a hodí ke stropu. Potom děti počítají, kolik zrnek je na stropě, neboť kolik je tam zrnek, tolik bude mandelů pšenice toho roku. Při večeři se zpívají vánoční koledy. Nejstarší a nejvážnější a též všem známá jest u nás koleda »Bůh předvěčný« (— se narodil, přišel s nebe, aby spasil veškeren svůj lid a utěšil). Po večeři se všichni modlí a začne rodinné besedování a zpívání koled. Sousedé se navzájem navštěvují a blahopřejí si. Od tohoto dne až do 15. ledna se pozdravují věřící slovy: »Kristus se narodil« — a odpovídá se — »oslavujte ho.«

V den Narození Páně jest zvykem, že večer chlapci chodí hromadně po dědině a zpívají a hrají pod okny koledy. Jeden blahopřeje hospodáři, který vyjde z by-

tu, poděkuje jim a obdaruje je. Tento tichý, zimní, hvězdný večer se zpěvem po celé dědině, připomíná betlemskou noc. Chlapci také chodívají průvodem a hrají krátká vánoční divadla. Lidé je rádi vidí a štědře je odměňují.

Druhého dne je svátek Nejsvětější Panny Marie a sv. Josefa. Ráno bývá jitřní, večer pak nešpory, které zpívá lid. Den na to slaví se památka sv. Štěpána. Není to církevní svátek, ale lid jej slaví. Toho dne ráno se páli sláma, která byla v jídelně o vánočních svátcích. Po celé dědině je vidětí vatra — znamení, že milé vánoční svátky jsou u konce.

FILM.

Preludium. — (Lucernafilm.) Podle námětu J. Rovenského upravil A. J. Urban a R. Madran. Režie: František Čáp. Hudba: O. Jeremiáš, J. Fiala. V hlavních úlohách: Zdeněk Štěpánek (Karel Vajgant), Jiřina Štěpničková (Magda Vajgantová), Terezie Brzková (Matka Vajgantová). — Stěží lze vytušit, že za běžným hudebním výrazem »Preludium« se skrývá pohnutý a závažný případ manželské nevěry. Ušlechtilý divadelní rekvizitář, Karel Vajgant, žije v zdánlivém štěstí se svou mladou ženou Magdou a dvěma dětmi Pavlíkem (Miroslav Červený) a Pepičkou (Nataša Tánská). Ukolébán něžnou oddaností ženy a dítěte, věnuje Vajgant veškeré síly a schopnosti svému zaměstnání v divadle. Děsné jest proto jeho probuzení z tohoto snu rodinného štěstí, když mu jeho okolí zvolna prozrazuje nevěrnost ženinu a když nakonec Magda sama kajícím mu vynáze svou velikou vinu. Nezměrná bolest zklamání rozdechává duši Vajgantovu až k zoufalství a k vražedným úmyslům. Jen jeho vrozená šlechta, pohled na roztomilé děti a přesvědčení, že Magda hoce lituje své nevěry, zadržuje jeho ruce od zločinu. Přesto se odhodlává k rozvodu s ženou, kterou upřímně miloval. Dusno v rodině Vajgantově se stupňuje k zátku. V rozhodné chvíli zasahuje do dějství příznivé okolnosti, jež obrací rodinnou truchlohru v hřejivý smír. Moudrá rada zbožného zbrojíře Zikmunda, srdečný vliv přítel opanáče Tondy (Jan Pivec), slzy dětí a kající žen, ale zvláště vroucí modlitba bohoboiné matky Magdiny, šatnářky v divadle, k P. Marii obměkčí srdce Vajgantovo, ztvrdlé bolem a spravedlivým hněvem. Zamřčen naslouchá jásavým akordům preludia, jež z blízkého kostela se linou konejšivým proudem do otevřeného okna. V duši Vajgantově se rozjasňuje, srdce jhne a s tichnoucí melodií varhan rozoznává se jeho silné paže, aby vřelým objetím nevěrné, ale kající Maedy promluvil: »Odpouštím.« — Dokonale křesťanské rozuzlení tohoto těžkého případu manželské nevěry řadí film »Preludium« k nejlepšímu. Místrovská, psychologicky hluboce prociťená hra Štěpánková a Štěpničkové zajišťují Preludiu trvalou cenu uměleckou i mravní. Jakýmsi stínem tohoto krásného díla Čápa jest ukvapené zakletí Pavlíkovo, jež nesvědčí dětským rtům. Též výjev v nočním lokálu mohl být bez újmy zdravého vzruchu vpuštěn. Neboť tak ušlechtilý člověk, jakým je Vajgant, sotva by se odhodlal psátí vážnou rozvodovou smlouvu v pokoutní křemě u sklenky vína mezi rozhalenými nevěstkami. Film je klamězi nepřístupný.

Modrý závoj. — (Elektafilm.) Podle námětu J. Macha upravili J. A. Holman a Václav Rezáč. Režie: J. A. Holman. Hudba: Jiří Srnka. V hlavních úlohách: Vlasta Matuřová (Marta Hornová), Karel Höger (Robert Holan), Vladimír Leraus (Dr. Pavel Průša), V. Vydra st. (prof. MUDr. Galas), Saša Rašilov (sluha Králíček). — Zamotaná vlákna filmového děje opřádají do neprůhledna milostný poměr sester-dvojčat k herci státní činohry Robertu Holanovi, Marta Hornová, slepá sólistka rozhlasového orchestru, navazuje známost s Holanem na osamělém nástřeší rozhlasového paláce. Její dvojník sestra Helena, dovedná sochařka pokládaná Holanem mvlně za Martu, schází se s Holanem v zradlovém bludišti na Petříně a dává se tam od něho vášnivě zlíbat. Když jí však Holan při návratu odevzdává modrý závoj Martin, nalezený na nástřeší rozhlasového paláce, poznává Helena, že Holan vlastně miluje její sestru Martu. Nechtě zradit ani lásku sestřinu ani lásku k svému příteli MUDr. Pavlu Průšovi, asistentu oční kliniky, odhodlává se Helena k rozchodu s Holanem. Zatím věrný sluha Králíček pohne Martu, aby se podrobila oční operaci u specialisty prof. Galasa. Operace se zdaří. Marta se vrací domů, ale do úplného uzdravení musí prodělati v zastíněném pokoji s obvazem na očích. Tam jí zastihne Holan, pozvaný Helenou na návštěvu jejího uměleckého atelieru. V projevech lásky poznává Marta, že Holanovo srdce osudnou záměnou náleží již její sestře Heleně. Děj se znovu zaplétá. Když však uzdravená Marta prohlédne a spatří Holana, uznává, že milovala spíše Holanův krásný hlas než jeho osobu. Ponechává nezištně Holana své sestře Heleně a sama se stává chotí Dr. Pavla Průšy, svého zachránce. — V Modrém závoji upoutává

spíše jemná hra Vlasty Matulové a skvělá filmová technika Holmanova než sám obsah, který sotva přesahuje hranice konvenčního románu lásky. V atelieru Heinené stojí nepotřebně obhroublá socha nahé ženy. Též modelování poprsí Martina mělo být ostýchavější. Příznak Martina lidumilného ústavu pro slepce s mihotající se kůží bradkou slavnostního řečníka jest druhým nadbytným závěrem a činí dojem děje s dvěma konci.

Z DOMOVA.

Bozkovští ministranti v Praze. Ve dnech 10. a 11. ledna navštívili Prahu opět Bozkovští ministranti, které přivedl jejich duchovní správce dp. J. Hofman. V několika pražských kostelích ukázali věřícím, jak svým zpěvem chválí, uctívají a prosí Pannu Marii, kterou ve svém domově — Mariánském poutním místě Bozkově v Podkrkonoší nazvali »Královnou hor«. Některé zpěvy byly zvláště dojemné a mnohé oko přítomných se zarosilo. Ukázali pravdivost rčení, »kdo zbožně zpívá, dvakrát se modlí«. Přepísné kostely svědčily o tom, že návštěva Bozkovských ministrantů byla Pražanům i letos milá.

SEZNAM PŘEDNÁŠEK SE SVĚTELNÝMI OBRÁZKY NA DIAPÁSKÁCH, které prodává Svatováclavská Liga v Praze IV., Hradčanské náměstí 8.

Písmo svaté, Starý i Nový zákon (12 dílů) ..	K 325.—
Písmo svaté, Starý i Nový zákon, obrázky kolorované	K 556.—
Písmo svaté, Nový zákon (5 dílů)	K 122.—
Písmo svaté, Nový zákon, obrázky kolorov. K	203.—
Svatý Václav, (75 obrázků)	K 75.—
Svatý Václav, obrázky kolorované ..	K 150.—
Blahoslavená Anežka Přemyslovna (75 obr.) K	57.—
Blahoslavená Anežka Přemyslovna, obr. kol. K	114.—
Svatý Vojtěch (53 obrázků) ..	K 53.—
Svatý Vojtěch, obrázky kolorované	K 106.—
Svatý Prokop (21 obrázků) ..	K 21.—
Svatý Prokop, obrázky kolorované	K 42.—
Páter Zeman, misionář ..	K 80.—
Biskup Dr. Antonín Podlaha (100 obrázků) K	100.—
Obrazy mariánské v Čechách (obrázků 20) K	20.—

Pro děti:	K	K
Kulihrášek s Majdalenkou	39.—	kolor. 70.—
Kulihráškův výlet	19.—	kolor. 30.—
Kulihrášek mezi hračkami ..	28.—	kolor. 48.—
Kulihrášek mezi zvířátky	18.—	kolor. 48.—
Kulihrášek na řemesle ..	42.—	kolor. 28.—
Kulihrášek u čaroděje ..	39.—	kolor. 76.—
Kulihrášek na severní točně ..	33.—	kolor. 70.—
Kulihrášek trosečníkem ..	28.—	kolor. 70.—
Kulihrášek na dně moře ..	27.—	kolor. 58.—
Kulihrášek sportovec ..	39.—	kolor. 38.—
Kulihráškova abeceda	41.—	kolor. 74.—

Všech 11 dílů Kulihráška .....

Všechny ceny včetně textů, mimo poštovného. Ve vydávání dalších nových diapásek se pokračuje.

Několik zájemců koupí nový neb starší zachovalý promítací přístroj na diapásky. Nabídky zašlete na adr. Svatováclavská Liga v Praze IV., Hradčanské nám. 8.

LITERATURA.

Vladimír Donát **Zrádný nápoj.** Dobrodružný román z doby císaře Rudolfa II. Vyzdobil Mariquita. Váz. 78 K. — Vydal »Vyšehrad«, Praha II., Václavská ulice 12. — Kdyby nebyl děj »Zrádného nápoje« zasazen do doby rudolfínské, snesl by román zcela dobře podtitul »detektivka«. Jednotlivé kapitoly jsou švihně psány a zájem čtenáře stoupá od jedné ke druhé. Chlapci, pro něž hlavně je kniha určena, jistě budou ji čísti bez oddechu a se zájmem, jehož je skutečně hodna. — Po loňské Janouchově knize podobného rázu (»Pro čest a slávu«) je »Zrádný nápoj« do-

Vycházím tuhle v podvečer z dominikánského kostela a vidím v temnu postavu klečící na dlažbě ulice u zdi chrámové presbytáře. I zazdalo se mi v tu chvíli, že je to snad poněkud přehnaná péče o nesmrtelnou duši klekat za sychravého večera na studenou zem ke stěně, za kterou je svatostánek. Ale když jsem přišel blíž, uviděl jsem, že ten muž u chrámové zdi klečí — před bicyklem. A to se ani mně ani nikomu z lidí, kteří tu hustě procházeli, přehnané nezdálo, ačkoli ten mladík pečoval jen o obyčejnou duši gumovou, kterou zřejmě právě propíchl. Vzal jsem z toho poučení jedině, ale zahabující: »Jsme vášnivějšími cyklisty, než křesťany.«

»Na hlubinu«: Třikrát zrcadlo.

Uvidíte-li ve velkoměstě slepce, který stojí na pokraji jízdní dráhy a neodvažuje se přejíti, a poprosí-li vás tento člověk, abyste ho převedl, zdaž byste jeho prosbu odmítli? Nikoliv, vy ne a tisíce jiných rovněž ne. Vezmete onoho slepce pod paži a povedete ho mnohem opatrněji přes cestu, než kdybyste šel sám. Působí vám přímo radost, že jste ho dobře a bezpečně převedl. Bylo by vám dokonce nepřijemné, kdyby vám slepce děkoval příliš mnohými slovy. Vždyť je tak samozřejmé, že jste mu pomohl. Proč tedy myslíte, že Bůh, v jehož rukou jest náš osud, jest méně dobrý než vy a já a než tisíce jiných, kterých by onen slepce neprosil marně o pomoc?

»Serafínský praporek«: Jaká melodie?

Původní obsah činnosti nádražní mise, spočívající v pomoci pracujícím dívkám, zůstal sice hlavním jádrem její činnosti, ale k tomu přistoupily ještě úkoly další, jak je přinesla denní praxe. Pracovnice mise pečují o pracující dívky na jejich prvním kroku do velkoměsta, ale zároveň jsou volány také k jiným případům sociální potřeby. Poskytují pomoc náhle ochuravělým, ošetří poraněné železničáře, zprostředkují převoz do nemocnice, skytají útulek cestujícím maminkám, zaopatřují zaměstnané, intervenují na různých stranách a v některých případech dív že nezastávaly funkci sňatkové poradny. Je tedy jejich činnost mnohotvárná, jak to přináší současná sociální nebo zdravotní potřeba.

»Věstník svazů katol. Charity«: Srdce na nádraží.

brým přínosem četby dospělejších hochů. — Hrdinou děje je chlapec Kryštof, který při přepadení rodného dvorce ztratí rodiče a je poslán do Prahy k strýci Bartošovi. V Praze se dovídá, že strýc odejel na válečnou výpravu do Uher. O Kryštofa se stará správce strýcovy domu Matouš. Tajemné ťukání v domě přivede na stopu vraždy cizince a v druhém zraněném je zjištěn Kryštofův strýc. Nyní nastává boj mezi zločinci, který pomocí císařského rady pana Tadeáše Hájka a bystrostí Kryštofovou skončí prozrazením podvodů alchymisty Kelleye a zmařením spiknutí proti císaři Rudolfovi II. Černé i barevné ilustrace, dobově přesné, velmi účinně napomáhají k trvalému dojmu, jež četba knihy zanechává v duši mládeže. — Kk.

Jaroslav Janouch **Pohádka za pohádkou.** S obrázky Emanuela Frinty. Vydal »Vyšehrad«, Praha II., Václavská 12. Váz. 78 K. — Zdá se, že svět králů, princů a princezen, pronásledovaných zlými čaroději a stíhaných kletbami, pomalu mizí a nové pohádky oživují postavami prostých lidí, jejichž údělem je většinou práce a chudoba. Do tohoto světa položil svoje nové pohádky i autor úspěšné loňské knihy, třebaže zcela jiného námetu (»Pro čest a slávu«). Ovšem v každé pohádce zlo a hříchy musí být potrestány, ctnost a dobro odměněny. Tak je tomu i v této nové Janouchově knize, jejíž sedm pohádek je vzato každá z jiného prostředí. Zatím co v prvé »Z kraje bílých labutí« oživuje ještě jakoby dozvukem svět princů a princezen, jest pohádka »O křížovém pavouku« výstrahou před lakomstvím. — »Oživlé preclíčky« uvádějí nás do světa, charakterizovaného kdysi slovy »Učedník-mučedník«, kdežto v »Dobrému cikánu Jurovi« je zpracován švandovský motiv čarovných houslí, jimž dostalo se posléze cti hrát v nebeské zahradě. »Zlý jelen«, jehož nikdo nemohl zkrotiti, až jej přemohl zcela obyčejný kohout, je vy-

Místo pro adresu a frankotyp.

středán vášnivým lovcem-rytířem, na jehož slova ve zlosti pronesená zkamení pastýř i s ovce; ožíví je teprve stařenka Háta. Všechny pohádky svým námětem i slohem upoutají ty, jimž jsou určeny, nejvíce však zaujme poslední: »Ve stínu plané jabloně«, jež tak dojemně mluví o běhu života, jeho starostech a světlých i smutných dnech. Frintovy ilustrace (z nichž černým pro opravdu zdařilou výstižnost kresby bychom dali přednost), jsou novinkou a šťastným doplněním knihy. Kk.

Stanislav Sahánek: Přehledné dějiny německého písemnictví. Praha, Česká Grafická Unie, a. s., 1941. Stran 269. Brož. K 36.— V naší současné literatuře je to jediná příručka, obsahující pohled na všechna období německé slovesnosti od počátků středověku až po dnešek. Je to přehled literárních dějin — autor se tedy snažil o stručnost a zhuštěnost co možná největší. Tím se ovšem stalo, že některé partie jednak příliš mnoho předpokládají, jednak působí poněkud naivně, alespoň v určitých formulacích; ale to je situace celkem obvyklá v učebnicích a všude tam, kde se příliš zjednodušuje. V případných dalších vydáních jistě by se již dosáhlo větší vyrovnanosti. V celku však je autorovo úsilí nepochybně zdařilé. — Starším údobím se v knize věnuje pouze nejnmutnější pozornost, zato novověk (od osvícenství) se probírá poměrně důkladně. Platí to zejména o t. zv. době Goethově, v které je výklad o směrech klasických a romantických podřízen dominující osobnosti výmarského básníka, a jednotliví spisovatelé oněch let vystupují takřka jen v Goethově stínu. Doba od r. 1830 do dneška je sumárně označena jako »Nejnovější proudy«; zde — souborně u nás vlastně po prvé — se podává obraz moderní německé literatury podle pojetí národního socialismu. — Máme dojem, že autor, germanista brněnské university, měl pro svou práci do jisté míry vzorem Novákovy Přehledné dějiny literatury české, což jistě není nešťastné; samozřejmě je u Sahánka vidět již modernější školení a novější hlediska. Při dalším vydání by se mimo jiné jistě uvítalo, kdyby aspoň k jednotlivým úsekům byly připojeny bibliografické odkazy k uváděným dílům německých spisovatelů, vyšším v českých překladech. Bylo by to na prospěch úkolu, který si kniha vytkla a který také splňuje. K prvnímu a povšechnému seznání vývoje německé vzdělanosti a k nabytí základních představ o postavech německé slovesné kultury hodí se výborně.

-nč-

MISIJNÍ KOUTEK.

Vánoce v Albánii. Několik listů z deníku P. Fabiána Barkaty OFM, jak stavil v Albánii vánoce.

2. prosince:

Má světnice se proměnila v malířský atelier. Maluji veliký obraz, který má být překvapením pro mé milé farníky. Chci se pokusit načrtnouti jesličky. Jeden náš sluha zhotovil rám, na který jsem napjal plátno, které jsem kdysi koupil na zhotovení prádla. Božské dítě v jesličkách jest již hotovo a dobře se mi podařilo; mám z toho velkou radost. Také Matka Boží jest již dohotovena a s provedením jsem také úplně spokojen, méně se mi líbí sv. Josef, snad jsem s ním příliš pospíchal. Konečně mám na obraze dva anděly a ani oslíček s voíčkem nescházejí.

Mimo jesličky chystám pro své farníky ještě jiné překvapení. Chci k nim být na Štědrý den skutečně štědrým. Nouze v tomto roce je obzvláště citelná, takže se lidem nedostává peněz ani na nejpotřebnější potraviny a nejvíce je mi líto chudých dětí, které i teď za prudké zimy chodí nedostatečně oděny. Psal jsem již domů o plátno, látku a oděv. Doufám, že zásilka bude hojná a dojde včas.

26. prosince:

Jaký krásný den jsem včera prožil! Nezapomenu naň, pokud budu živ. Proto chci také vše věrně popsat, abych i později při čtení zakusil tu radost a slast, kterou jsem právě zažil.

Zásilka s oděvem přišla skutečně včas. Byly to dvě veliké bedny,

kteří jsem tajně dopravil na svou faru. Při rozdělování mi pomáhal starý přítel Marek. Rozdělili jsme to podle toho, jak jednotlivé rodiny byly chudé a kolik měly dětí.

Konečně nadešel Štědrý den. Již dávno před tím jsem oznámil v kostele věřícím, aby se všichni zúčastnili půlnoční mše sv. a především jsem jim kladl na srdce, aby vzali s sebou všechny své děti. Den před Štědrým dnem zůstal kostel uzavřen, abychom mohli všechno připravit a pak všechny překvapiti.

Nastal večer Štědrého dne. Bylo již na čase zvonit večerní klekání. Přinesl jsem svou pušku. Na věžičce se rozhoupal malý zvonek a jeho hlas pronikal studeným ostrým vzduchem a nesl se do zasněženého okolí. Zvonek umkl, stiskl jsem spoušť, třeskla rána, která se rozlehla údolím. Tu a tam se ozvala odpověď. Pak se zase rozhoupal zvonek, a když se uklidnil, zahřměly rány a tak se to opakovalo třikrát.

Sotva se začalo stmívat, přicházeli již první návštěvníci. Kuchyně byla brzy plná hostů, a proto byly na dvoře rozžehnuty připravené hromady dříví, které byly brzy obklopeny zástupem mužů, žen i dětí. Když jsem vyšel, abych se přesvědčil, zda je všechno v pořádku, spatřil jsem dosud nevidaný obraz: Byla tmavá noc, přede mnou hořely na dvoře veliké ohně, kolem nichž byly seskupeny zástupy mých farníků, z jejichž obličejů zářila radost. To ještě nebylo všechno. Z dále se k nám blížila nesčetná světla, která se pohybovala jako svatojánské mušky. To z okolí přicházeli věřící, kteří si svítili na cestu pochodněmi.

Přiblížila se půlnoc. Malý zvonek volal všechny na mši sv. Šel jsem první, za mnou veliký zástup mých farníků. V kostele zatím rozsvítil náš kostelník všechny svíce a lampy. Otevřel jsem kostelní dveře a proud světla rozptýlil tmu. Vstoupil jsem do kostela a za mnou se tlačili ostatní. Očekával jsem hlučný obdiv. Nestalo se však tak. Moji farníci oněměli radostí. Překvapení jim vzalo úplně řeč.

Začal jsem mši sv. Také to znamenalo dnes něco neobyčejného. Sloužil jsem i na velké svátky pouze tichou mši sv., protože jsem neměl ani varhan ani varhaníka ani žádných zpěváků. Půlnoční však byla přece zpívaná. Jeden z našich sluhů byl prvním zpěvákem, druhým jsem byl já sám. Zpívali jsme střídavě Gloria i Credo. Po mši sv. jsem vysvětlil krátce vše, co bylo znázorněno na oltáři, pak jsem odložil bohoslužebná roucha a vykonal krátké díkůčinění.

Z kostela jsem spěchal do fary, abych začal s rozdělováním vánoční nadílky. Je těžko vypsati radost a překvapení dětí, s jakým prohlížely a přijímaly dárky. Slova díky přicházela přímo z dětských nevinných srdcí. Údivem otevřely nevinná očka, když jsem jim vkládal různé předměty do jejich otevřených ruček. Podané cukroví ochutnávaly a ukazovaly si navzájem různé hračky, zkoušely tóny trumpet a harmonik. To bylo radostných výkřiků. Časně ráno jsem odsloužil druhou mši sv. a po ní jsem se vydal na cestu, abych sloužil třetí mši sv. v Rei. Několik mužů na osedlaných koních tvořilo můj doprovod. Jeli jsme dvě a půl hodiny, než jsme dorazili na místo, kde již byl připraven oltář ve volné přírodě. Byly to čtyři koly zaražené do země, na nichž byla přibita prkna. Na tento primitivní oltář jsme položili potřebné věci pro mši sv. Pak jsem se oblékl a začal sloužit mši sv. Vítr zhasl dvě svíce, které hořely na oltáři; byly však znovu rozžaty a dva muži je vzali do rukou, aby je chránili před zhasnutím. Byl jsem tím nesmírně dojat. Lidská chudoba a bohatství přírody mě obklopovaly. Kolem oltáře shromážděny klečely ponořeny v modlitbu chudé dívky nehostinných hor. Holé skály tvořily stěny našeho velikého chrámu, jehož klenutím bylo samo modré nebe— věčným světlem slunce. Kdo by při tom nebyl zbožným?

První vánoce, které jsem ztrávil v misijní stanici, učinily na mne mohutný dojem. Na radost, kterou jsem při nich prožil, nezapomenu nikdy. Srdce mé je plné radosti a zapomněl jsem, že jsem zde cizí mezi cizími. Ne, nejsou mi cizími, i když jejich řeč je jiná než má. Oni jsou mými a já jsem jejich.

»Ignis Seraphicus«.

Dobrovolné příspěvky na vydávání časopisu jsou vítány a budou, pokud si to dárcé výslovně nezakáže, kvitovány.

VYCHÁZÍ S CÍRKEVNÍM SCHVÁLENÍM.

Vlastním nákladem Svatováclavské Ligy v Praze IV., Hradčanské náměstí číslo 8. - Redakce a administrace tamtéž. - Vychází 1. a 15. každého měsíce kromě července a srpna. - Redakční uzávěrka 5. a 20. každého měsíce. - Cena jednotlivého čísla 50 hal. Předplatná na celý rok i s poštovní zásilkou 10 K. - Číslo pošt. spořitelny Praha 208.401, čís. telefonu 617-70. - Řídí redakční kruh. Odpovědný redaktor Josef Kozák, Praha. - Používání novinových známek povoleno ředitelstvím pošt a telegrafů pod čís. 15.206/VII. ze dne 18. ledna 1936. Dohledací pošt. úřad Praha 11. - Vytiskla kniht. J. Bartl náat., Praha VII., Goethova 14. Telefon 714-19.

KATOLÍK

List Svazu katolických mužů a Katolické akce

Vychází čtrnáctidenně. — Ročník VII. (XXIV.) — V Praze dne 1. února 1942.

č. 3

Matce Světla k osvětlení národů.

Na svátek Očišťování Panny Marie šli věřící průvodem s hořícími svícemi na památku onoho dne, ve kterém se Matka Boží a Její Syn, oba nejčistší, podrobili starozákonnímu předpisu, aby dali příklad všemu, v Kristu Ježíši nověrozenému lidstvu, jak má plnit přikázání Církve.

Tehdy, kdy náš Pán a Spasitel byl v chrámě obětován a Jeho nejsvětější Matka se podrobila obřadu očištění, staříčský kněz Simeon vzal svého Vykupitele na své lokty s tímto chvalozpěvem: »Nyní propouštíš, Pane, služebníka svého, podle slova svého v pokoji, neboť viděly oči mé spásu Tvou, kterou Jsi připravil před očima všech národů, světlo k jejich osvětlení a k slávě lidu svého.« K Matce pak pravil: »Hle, tento jest ustanoven ku pádu a ku povznesení mnohých...« Slova ta bychom si měli dobře zopakovati a o nich rozjímati v den svčení hromniček a průvodu s nimi, kteréžto obřady mají i symbolicky zdůraznit význam našeho Spasitele jako Světla k osvětlení národů. Toto překrásné světlo bylo ústy Simeonovými rozžato všemu lidstvu, tápajícímu v temnotách pohanství a hříchu, mělo je vésti a vyvésti z okovů nečistoty a nečistoty k Sobě, k jasnému Ohni, který jako blesk se objevil z přečistého života Marie Panny. Ono bylo určeno ku pádu a povstání mnohých a jako takové trvalo, trvá i dnes a bude trvati na věky, bez ohledu na to, zda otcem hříchu svedené zástupy nebo jednotlivci je uznávají či nikoli, jak pje píseň průvodní: »Slovo Otce věčného, Světlo světa celého, před denicí zplozený, z čisté Panny zrozený, jde se Bohu v oběť dáti.«

Jde, záříc vedle čistoty poslušností a pokorou, aby všechny, kdož chtějí za ním jíti, pohnulo k podobným

ctnostem, v nichž nebeský Otec má zalíbení a které odměňuje hodností Božích dítek, dědictvím nebeského království. Světlo k osvětlení národů bylo dáno těmto, aby poznaly pravé svoje poslání, aby se snažily dospěti k věčné blaženosti, aby povstaly z těžkého snu, do kterého je ukolébal hřích prarodičů, a aby neupadly ve stín smrti, z něhož není již vysvobození. Světlo pravé, které svítí na věky za jasného dne i do temnot noci, ve štěstí i smutku, na dobré i zlé, na boháče i chudáky, na vyvolené Boží i na zplozence pekla.

Tohoto věčného světelného zdroje, v němž rostou křídla a svatost vyvolených a sžíhají se křídla a nepravosti synů Belialových, jsi Ty, Panno Nejsvětější, přešťastnou Matkou! Matko Syna Otce světél, chráme nejjasnějšího Osvícení, které nám dáno v Duchu Svatém! Jak velická je Tvoje cena, jak Jsi nade všechny tvory i nad andělské kúry vyvýšena! V tento svátek Očištění měli bychom padnouti na kolena, stuliti se důvěrně u Tvých nohou a z Tvé nekonečné čistoty a svatosti, z tohoto rajskeho květu nassát vůni pro obcerstvení své ubohé duše, aby měla dost síly k sebepoznání, ke kajícínosti, k pokoře a poslušnosti před Tvým Synem. Měli bychom Tě vyzývati neustále ve všech svých potřebách, Ty Bohem vyvolený Prazdroji Světla poznání dobrého i zlého, aby na Tvou mocnou přímluvu byl nám udělen dar moudrosti viděti vždy dobro, dobro to konati, v něm žíti a dožiti, varovati se zla, jemu unikati a před ním se chrániti, dokud nás ruka Páně nevysvobodí z tohoto slzavého údolí.

Ó Maria, svít nám nyní i v hodinu smrti naší, ať žijeme tak, abychom si plně zasloužili býti syny Světla daného Otcem k osvětlení národů.

KRISTAN.

Všemohoucí, věčný Bože, velebnost Tvou pokorně vzýváme, abys tak, jako jednorozený Syn Tvůj dnešního dne s podstatou našeho těla byl v chrámě Tobě představen, i nás s očištěnou myslí sobě představil.

Modlitba ze Mše svaté na Hromnice.

Vidím, toužím, chci.

Začátek každého díla není v bezmyšlenkovité práci, nýbrž v přemýšlení. Dům se nezačíná stavět hned tím, že se kopou základy a klade cihla k cihle, nýbrž architekt promýšlí nejdříve jeho účel, přemýšlí o stavební hmotě, kreslí plány. Ani řemeslník, chce-li prováděti svou živnost účelně a výnosně, se neobejde bez promyšleného pracovního způsobu. A mohli bychom to říci téměř při všech lidských zaměstnáních. A potřeba přemýšlení stoupá, čím jest zaměstnání svobodnější: jak dobře musí promyslet svůj postup ve výchově dětského ducha učitel, jak musí lékař promyslet všechny příznaky nemoci ve spojení s tělesným i duševním stavem nemocného, jak úsilně přemýšlí obhájce, soudce... Proč tento úvod? Mnozí totiž považují úvahu o Bohu za zbytečné maření času nebo za neúčelné přemýšlení. Někteří mají také za důležitější, aby jim nespádl jejich dům, než aby nebyla ubohou zříceninou jejich duše! Věnujeme největší péči dokonale promyšlenému svému zevnějšku, ale úvahu o svých duševních vlastnostech, o pravém ideálu svého života máme za nic. Jest to nejen obvyklé, nýbrž, bohužel, všeobecné. A proto jen ten může pohrdati modlitbou, kdo pohrdá lidským duchem vůbec a klade nad něj hmotné účinky. Představuje-li si někdo modlitbu jako plané snění nebo výtvary fantazie bez vztahu ke skutečnosti, má pravdu, když jí pohrdá. Právě nám katolíkům jest všelijaké mystické osnování pocitů zvráceností, od které se odvracíme. Jen člověk naprosto neznalý katolické víry může je ztotožňovati s pravou modlitbou. Již pouhý rozumný pohled na tisíciletou protřibenost katolické mravní a duchovní nauky nás musí přesvědčiti, že musí i pravá modlitba obstát před rozumovým soudem a ušlechtilou vůlí. Proto jsme řekli posledně, že vnitřní modlitba jest účelnou a užitečnou duševní prací. Nesmí se ovšem myslit, že jest pouhou duševní prací, jako kterékoli studium. Modlitba je provázena vždy

Božím spolupůsobením, Boží milostí, neboť víme, že nemůžeme bez Boží pomoci ani v Bohu věřiti ani s Bohem jednati. Dnes dodám proto ještě několik slov k předcházející úvaze, týkající se vnitřní modlitby.

Řekli jsme si, že rozmluva s Pánem a Bohem může míti jakési tři třídy: nejdříve vstoupíme takřka svou myslí do Jeho božské přítomnosti, ve které nám zmlkne hluk a slova světa a v níž se ponoříme co nejúplněji do světa Boha a duchů.

Vlastním jádrem však jest úvaha. A právě o té bych rád něco řekl. Slyšíte-li slovo »modlitba«, myslíte ihned jen na nějakou prosbu k Pánu Bohu. Ale, pravím-li, že jádrem jejím jest v našem případě úvaha, tušíte již, že v ní nejde jen o prosbu, nýbrž o přemýšlení. To má ovšem vlastní povahu. Všimněme si pozorně některých jeho důležitých stránek. Především musíme míti určitý předmět nebo námět. Víím sám dobře, jak je těžké a nepříjemné, je-li člověk ve svém vztahu k Pánu Bohu vázán. Tím spíše by byla přímo pochybenou modlitba, ve které by měl člověk sledovati určitý, dopodrobna jdoucí postup, schema, nebo přemýšletí o předmětu, o který nemá zájmu. Myslíte, že nám není zásadou, aby úvaha tryskala z potřeby srdce a života? Ale přesto, ano právě proto musíme si určití jasně námět ke své modlitbě. Neboť, kdybychom žádného neměli, stala by se modlitba obyčejně ztraceným časem, kdybychom si volili námět nuceně, nebyla by lepší. Jestliže však uvážíme, že stavba duchovního života, odkládání zlovyků, výchova ke ctnosti jsou vážné práce, pak již přijmeme z přesvědčení za předmět modlitby mnohý námět, který by nám byl jinak lhostejný: na příklad úvahu o trpělivosti, skromnosti, poctivosti, sebezáporu a pod. Nesmíte tedy mysliti, že jen ten předmět naší úvahy je dobrý, do něhož se nám samo chce, nýbrž ten, který z rozumového přesvědčení uznáme za užitečný a potřebný, byť se nám i do takové úvahy nechťelo. Rekněme si tedy již blíže, co může býti předmětem naší vnitřní modlitby: může jím býti buď nějaká denní událost, která nás vzrušila a kterou si musíme před Bohem promyslet,

Oběť nejčistší.

Po celý měsíc leden zazníval k nám radostný ohlas betlemského poselství v posvátných zpěvech, a v teple i jasné zářivé hvězdy dávali jsme rozkvétati něžným citům k počtí božského Dítka. Již na prahu křesťanských chrámů ovanula věřícího lesní vůně smrků, a pouze dohořívající voskovice poblíže jeslí dávala tušiti, že čas již pokročil.

Čtyřicátého dne od hodů Božího vánočního slaví se svátek Obětování Páně neb Očišťování Panny Marie (Hromnic). Syn Boží i Jeho svatá Matka, třebaž byli prosti všech hříchů, podrobují se ochotně a rádi Zákonu. Když se tedy naplnili dnově očišťování Marie podle Zákonu, nesli Ježíše do Jerusalema, a obětovali za něho dvě hrdliček. Obřadu se účastnil poslední patriarcha Simeon, jemuž bylo od Boha slíbeno, že nezemře, dokavad nespatří Mesiáše. S posvátnou úctou běže Dítko z loktů Mariiných, a naplněn Duchem svatým, nazývá je Světlem světa. Na paměť tohoto výroku světi se dodnes v kostelích svíce a kněz se nad nimi modlí: aby srdce naše, jasem Ducha svatého osvícena jsouce, prosta byla slepoty všelikých nepravostí...»

Nebyla to však pouze slova útěchy, jimiž Simeon pozdravil Pomazaného Páně. V prorockém zápalu obrací se k Marii, aby jí po prvé a veřejně připomněl důležité poslání, jenž na sebe vzal Boží Syn: »Postaven jest ku pádu a povstání mnohých a za znamení, je-

muž bude odpiráno A tvou vlastní duši pronikne meč!«

Jaká to bolestná perspektiva do budoucnosti pro Matku, která již pro svého Syna tolik vytrpěla! Nyní obětuje Bohu plod svého života pouze obrazně, patriarchy jí vrací Dítě zpět, ale v budoucnosti ne příliš vzdáleně, vidí v duchu Jeho svatou tvář zmučenou a vydanou na pospas zlobě jakožto smírnou oběť za hřích celého světa. Ona, nejnevinnější a bez poskvrny hříchu, která i v mateřství uchovala své panenství, cítí již dnes tíhu kříže, jež dolehne jedenkrát na bedra jejího Syna. Stává se tak od první chvíle početí spoluúčastníci oběti, kterou žádá Bůh na usmíření urážek, hříchem prarodičů počínaje. Nikdo není tak bezprostředně účasten na jeho zrození, životě i aktu vykoupení, jako právě ona. Nejen Kristus jest postaven ku pádu a povstání mnohých, i jeho Matka, jsouc od jeho narození spojena s ním v radosti a utrpení, má největší podíl na ovoci vykoupení, stává se také zkušeným kamenem srdcí lidských. Její duši pronikne meč, aby se zjevilo smýšlení lidí.

Kristus je mezník, rozdělující lidstvo na dva tábory, On to jest, který o sobě řekl: »Kdo není se mnou, proti mně jest.« (Mt. 12.) Jeho panenská Matka stojí nejprve jako pečlivá ochránkyně u jeho jeslí, později provází Syna hlavně duchovou účastí, aby se znovu v celé své odevzdané obětavosti objevila ve chvíli, pro každého člověka nejrůznější: v hodině smrti, na Kalvarii. Právě tak jako každé pocta, vzdávaná

postavit do správného světla a složit do života, jako bolest, ztráta drahých osob, důvěry, neštěstí a pod. Nebo, není-li v nás podobné potřeby, zvolíme si některý výrok božského Spasitele z evangelia, o kterém bychom chtěli přemýšlet. A nemusí být předmětem pouze slova nebo myšlenka, může jím být i událost, jako jsou v životě Krista Pána jeho narození, skutky a utrpení. Mějme však na paměti, že předmět musí být vždy skutečný a pravdivý.

Dejme tomu tedy, že jsme si takový námět našli. Co si s ním počneme? Měli bychom mít stále pevně na mysli, že z něho chceme vytěžit trojí účinek: důkladné poznání obsahu a smyslu, rozhodnutí pro úpravu svého života podle něho a prohloubení svého vztahu k Bohu. Vidíte tedy, že se dotýkáme těmito požadavky jak rozumu, tak i vůle a srdce. Bylo by tedy velmi jednoduché, kdybychom propracovali předmět své úvahy těmito třemi schopnostmi svého ducha. Jeden duchovní učitel razí pro denní praxi k takovéto úvaze tři slova: první z nich zní v i d í m. Nemyslím tím pouze duševní pohled na určitou událost, nýbrž chce říci, že jest nutno zvolený předmět úvahy důkladně poznati. Viděti se všech stran, s povrhu i zhloubi, v celku i v jednotlivostech. Čtu-li na příklad v evangeliu veliký příkaz: »Milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého...« a chci-li o něm uvažovati, podívám se pronikavým pohledem na celý smysl této myšlenky. Vidím, co znamená slovo milovati, čeho vyžaduje, vidím, co znamená milovati z celého srdce, bez výjimky, bez újmy. Vidím, až kam musí tak veliká láska jít, kolik musí snést, kolik musí konat. Prohlédnu tedy tímto duchovním pohledem uvedenou pravdu se všech stran a tak dlouho ji prohlížím, pokud v ní nalézám další a další stránky, hloubky, příklady, povzbuzení a poučení. To tedy znamená slovo: vidím. Než řekli jsme, že se modlitby účastní podstatně i v ú l e. Zmíněný duchovní učitel uzavřel její činnost ve slově t o u ž í m. Jistě jste často zkusili, jak se některé vznešené slovo Kristovo nebo událost z jeho

jejímu Synu, byla zároveň její oslavou, stejně tak potupa a urážka dotýká se nejvíce jejího citlivého ženského srdce. Plným právem mohl o ní říci žalmista: »Hleďte a vizte, je-li bolest vaše, jako bolest má!« Obětováním v chrámě a obětí na Kalvarii bylo nejprve symbolicky a pak v nelitostné pravdivosti ukončeno smíření Boha s lidstvem, ale nenávisť a zloba neustaly ani na chvíli zasypávati Syna Božího i jeho svatou Matku novými urážkami a rouháním. Děly se pokusy oloupiti Matku Boží o nejkrásnější symbol její neporušenosti, který nabyl definitivní a dogmatické formy ve svátku Neposkvrněného Početí. Odpad od Marie zavinil rozkol a odpad od Kristovy Církve. A přece víra v neposkvrněné početí byla tak stará, jako křesťanství samo! Pisemné doklady o tomto svátku můžeme sledovati již kolem r. 500 (Typikon sv. Sáby, † 532), s určitostí pak k roku 675; tehdy již sv. Ondřej Krétský psal sváteční hymny ke cti tohoto tajemství. Z 8. stol. máme první sváteční řeči (Jan Euboejský), v 9. stol. pak to byl svátek všeobecný. Na západ přišel přes Sicílii a Neapolsko, v 9. stol. do Irska, Normandie a Anglie (Lyon 1140), a ponenáhlu do celé Evropy; r. 1693 dostal oktavu, od papeže Klementa XI. povýšen na svátek zasvěcený r. 1708 a od Lva XIII. na svátek první třídy r. 1879.

Tento přehledný výčet je připojen za tím účelem, aby zřejmě vysvitlo, že úcta v neposkvrněné mateřství Mariino byla v Církvi od prvopočátku. Teprve nauka, opírající se výlučně o věci, podléhající zákonům pří-

Umývání rukou.

Umývání rukou ve Mši sv. bývalo v prvních dobách významu praktického. Věřící přinášeli dary na oltář (chléb, víno a jiné) a kněz nebo biskup, který je od nich přijímal, musel si umýti ruce, poněvadž si je ušpinil. Nyní však myje si pouze prsty, v nichž bude držeti Tělo Páně. Úkon tento má význam symbolický. Umývání rukou naznačuje čistotu duše, kterou má obětující míti.

Na straně epískopů myje si kněz ruce a modlí se při tom žalm 24., verš 6.—12. Kněz má být při Mši svaté prost nejenom hříchů těžkých, ale pokud možno i lehkých, aby tak s klidným svědomím mohl říci: »Umyji si ruce mezi nevinými.« Jeho ruce budou se dotýkati Nejčistšího, samého Syna Božího. Za toto nesmírné vyznamenání, že smí stát u oltáře Božího, chce vypravovati veliké skutky Páně. Prosí však za pomoc, aby ho Bůh chránil proti nepřítelům duše. Za to slibuje dobrořečení Hospodinu ve shromážděních, ať u oltáře, na kazatelně, ve škole, při modlitbě breviáře, při návštěvách Nejsvětější Svátosti a při každé příležitosti. Žalm končí oslavou nejsv. Trojice: »Sláva Otci, i Synu i Duchu svatému « Při tom kněz činí směrem ke kříži na oltáři úklonu a ubírá se do středu oltáře.

Tam pozdvihne oči vzhůru ke kříži, odkud pramení veškerá milost, oči pak ihned sklopí a s rukama sepnatýma a položenýma na oltáři modlí se: »Přijmi, svatá Trojice, tuto oběť K Trojjedinému, původci našeho života, vykopení a milosti obrácíme se s prosbou, aby oběť Jemu samému přinášaná, byla milostivě přijata. Připomíná se tu ona tajemná památka největšího vykupitelského díla Kristova: Jeho umučení, zmrtvýchvstání a slavné nanebevstoupení. Jedinému Bohu se oběť přináší, ale také ke cti svatých, jejichž svátek se slaví. V této modlitbě, tak jako ve stupňových modlitbách v konfiteor (vyznání hříchů) připomínají se osoby, které byly v nejužším styku s Vykupitelem: Panna Maria, sv. Jan Křtitel a knížata apoštolská sv. Petr a Pavel, pak všichni svatí. Těmto má sloužiti tato oběť ke cti, nám pak ke spasení. Svatí ovšem nepotřebují již pomoci ze země, nýbrž za nás sami v nebi přímo u Boha orodují, abychom dosáhli milosti vykopení.

Modlete se, bratři.

Domodliv se modlitbu: »Přijmi, svatá Trojice. políbí kněz oltář, obrací se k věřícím, rozpíná ruce a praví: »Modlete se, bratři, aby moje i vaše oběť stala se příjemnou u Boha Otce všemohoucího.« Přisluhující mu odpovídá: »Ať přijme Pán oběť z rukou tvých ke cti a chvále jména svého, k našemu užítku i celé své svaté Církve.« Kněz zakončí slovem: Amen.

Překrásný je název, jenž vytryskl z živé víry prvních křesťanů: Bratři! I pohané se divili často, jak to, že se křesťané nazývají všichni vespolek bratry? A jistě právem se dává tento název křesťanům. Vždyť máme všichni společného Otce, jehož dítkami jsme se stali na křtu svatém, a tedy i bratry mezi sebou.

Tichá modlitba. Kněz se ji nemodlí hlasitě, jako na příklad oraci. Počtem je shodná s modlitbami (oracemi) na začátku Mše svaté a modlitbami po

Mše svatá -
oběť nejsvětější.

(Lavabo).

sv. přijímání. Obsahem svým odpovídá církevnímu roku. Slavnost, která se právě koná, dává podnět prositi za tu či onu milost. Závěr tiché modlitby je přechodem k prefaci.

života dotkly vašeho nitra. Jako by nám z duše vytryskla touha, zmocniti se jich, vložiti je do sebe a státi se lidmi, jak jeho slovo vyžaduje. Jistě taková hnutí vytrysknou i při naší úvaze. A tak, když duchovním zrakem a rozumově probíráme svůj námět, vznikají v nás příslušná hnutí a tím také nastává příležitost, abychom svou vůli vzbuzovali touhu po jejich plnění, touhu, aby se stala naším duchovním majetkem a vlastnictvím.

A protože bez milosti Boží nemůžeme nic činiti, vložíme tuto touhu do slov vroucích proseb, krátkých, silných, jimiž voláme k Boží dobrotě o světlo a sílu, jimiž by v nás Bůh uskutečňoval to, co v modlitbě poznáváme. Vzpomeňme si, jak krátce a vřele volal slepec k božskému Spasiteli za uzdravení: »Pane, dej, ať vidím!« Jak volal malomocný: »Pane, chceš-li, můžješ mne očistiti!« Nebo Maria Magdalena: »Pane, kterého miluješ, jest nemocen.« Nebo celník: »Bože, buď milostiv mně hříšnému!« Nebo apoštolové: »Pane, nauč nás modliti se.« Takové a podobné úsilné prosby opakujeme, dokud v nich nalzáme sílu a účinek.

A konečně hledíme skliditi praktický plod svého styku se svým Stvořitelem a tak hledáme, v jaké rozhodnutí si asi musí vyústiti, co jsme poznali a po čem jsme zatoužili. Nežádáme sami často, aby u jiných byl denní obyčejný život ve svých různých případech a projevech dokladem k jejich modlitbě? Tedy také zcela upřímně musíme vytěžiti ze své modlitby praktické rozhodnutí pro úpravu svého obyčejného života podle požadavků a ducha Kristova. Rozhodnutí určitě, blízké, splnitelné. Rozhodnutí, které by se neodbylo nějakým jednotlivým skutkem, nýbrž, které by zasáhlo duši, vytrhlo z ní zastaralý nezdravý sklon, vneslo do ní novou zásadu Spasitelovu. A opět si vložíme tuto třetí stránku své úvahy do slova *chci*.

rody, chtěla upříti Bohorodičce její přednost mezi všemi ženami. Matka Boží, jako by nemohla děle patřiti na váhání o této otázce, sama se zjevuje 11. února 1858 v Lurdech. Skálu Massabiellskou a prostou pasačku Marii Bernadettu volá si za tlumočnicka a obháje svého vznešeného poselství. V patnácti po sobě jdoucích zjeveních připravuje si dětinsky nevinnou Bernadettu a dává jí pokyny, co má lidem zvěstovati: »Pokání, pokání, pokání!« To jsou první příkazy, jež sděluje pasačka světu. Většina lidí se staví skepticky, podezřívají Bernadettu z jakéhosi pathologického mysticismu, sám místní farář ji vybízí, aby se nejprve zptala, jaké má zjev jméno, a jakým právem jí poroučí dělati tlumočnici. Teprve při šestnáctém zjevení — 25. března 1858 — dostává se Bernadettě žádané odpovědi, když po dvakráte byla opakovala marně svou prosbu: »Paní má, buďte tak dobrotivá a řekněte mi, kdo jste?« Další líčí pasačka prostými slovy: »Paní, stále stojíc nad šípem, zvázněla a zdála se pokořovati se. Sepjala ruce, nesla je do výše prsou a pohlédla k nebi; pak rozlučujíc zvolna ruce a kloníc se k děcku, nechala skanouti tato slova: »Que soy era Immaculado Conception!« (Já jsem Neposkvrněné Početí!) Malá pasačka uslyšela tedy a tlumočila světu jméno, které měla v úradku Božím Panna dřive, než se narodila a jmenovala Maria!

Jest ještě v živé paměti, jakou bouři vyvolalo papežovo prohlášení dogmatu o Neposkvrněném Početí

Z dnešní úvahy budete snad míti aspoň jakýsi návod, jak byste užitečně zvolili předmět své modlitby a jak byste dobře provedli onu úvahu, která jest jejím jádrem. Ona tři slova: vidím, toužím, chci, — mohou býti dobrým vodítkem, jakoby hranolem, kterým rozebereme každý předmět své úvahy, abychom z něho co nejvíce vytěžili pro vzrůst své duše k Bohu.

JAN LEBEDA:

Dvě korunovace.

Když byl r. 1904 v neděli zvanou »Laetare« instalován na »kanovníka kostela pražského« doktor Antonín Podlaha, věrní budovatelé a strážcové, jichž prach je pohřben v tisíciletých základech, radostně vítali, že do Svatyně vkročil »jeden z nich«. Vždyť o málokom bylo možno tak jasnoživě říci, že přichází »z Boží milosti« jako o tomto devětatřicetiletém knězi, jenž prve než dosáhl vysoké hodnosti, vypěstoval v sobě osobnost nevšedních hodnot a svým vědáním i cítěním měl k svatému místu přímo osudový vztah. A čím déle obcoval se Svatyní a jejími blaženými obyvateli, čím více se obohacoval milostmi, prací a utrpením, tím jasněji bylo patrné, že jeho duše vyzařuje cosi z věčnosti, kde se přítomnost snoubí s minulostí i s budoucími věky. Bytostně prožíval všechno to, co se kdy událo pod jejími klenbami a zdál se býti ztělesněním jejího nejvnitřnějšího života. Mluvíme-li o něm jako o »duchovním dovršiteli« chrámové stavby, chápeme, že byl proto také předurčen účastniti se neobyčejného a rovněž »vrocholného« aktu na místě u nás nejposvátnějším.

Dostavení katedrály bylo označeno jako »mileniový pomník sv. Václava« a bylo chápáno spíše jen ve světském významu. Ale náboženský, nejduchovnější smysl milenia jest vyjádřen v poznámce, jak ji pan biskup koncipoval v programu nezapomenutelných slavností. Je to akt, který byl skutečným dovršením svatováclavské lásky všech pokolení, a bez něhož by ostatní slavení nemělo vnitřní síly a hlavně závazné odpovědi

v roce 1854. Příčina tak velkého rozruchu je nasnadě. Právě v oné době udělala věda několik zdařilých krůčků, zvláště na poli přírodních věd. A zdálo se, že všechny záhady světa budou zanedlouho vysvětleny zcela přirozeným způsobem — bez Boha. Rodily se teorie, jedna fantastičtější než druhá. Chaos a mlhovina byly prohlášeny za původ a pralátku celého vesmíru. Akt stvoření byl dle nich pouhým výmyslem, a člověk tvorem, stojícím jen stupeň výše nad opicemi.

Chaos, mlhoviny a lidoop. Naprosto příznačné symboly hmotařského světového názoru 19. věku. A právě v oné době staví Církev pevnou hráz všem bludům, aby prohloubením úcty k Panně neposkvrněné ukázala bloudícímu lidstvu na nejzávažnější problémy a uchránila tak celou společnost před důsledky mravní katastrofy. Obzvláště mládež má pochopiti velikost svého vzoru a v Marii nalézti opravdovou Matku uprostřed bouří vášně a zhoubného účinku nevěry. Budou proto oba dva po sobě následující svátky — Očišťování a Zjevení Panny Marie v Lurdech (11. února) promlouvati k nám příbuznou řečí, vyznívati děkovným chvalozpěvem k Té, skrze niž vzešlo Světlo na tento svět. V našich domácnostech zůstane pak hromniční svíce jakožto symbol pevné důvěry v Boží Prozřetelnost, která uchrání naše domovy před účinky bouří a přírodních pohrom všelikého druhu.

V. Z.

ve věčnosti. Toto byl Podlahův vrcholný »gotický sen«: V dobudované Svatyni jest sloužena pontifikální mše svatá. Mezi obřady, a to v okamžiku, kdy se dříve konávaly korunovace králů — přichází průvod z kaple svatováclavské, nesoucí ostatky svatého Václava. Celebrant klade za zvláštních modliteb čelenku — dar národa — na lebku svatého Václava. Potom celou hodinu vyzvánějí svatovítské zvony . . .

Tento věkopamátný akt byl pro vidoucího biskupa už zde na zemi »visio beatifica«: zachycení toho, co se dálo v nebi, kde »našeho miláčka« slávou a ctí korunoval Pán. Byla to skutečnost opravdovější, než všechna viditelná krása v dobudované Svatyni, když blažený biskup v své korunovační homilii zvolal pln víry v obcování svatých: Hle, svatý Václav stojí uprostřed nás . . .

První korunovace nedozírného významu byla konána r. 1923 na Svaté Hoře. Poslyšte úryvek dopisu Zdenky Braunerové, jejíž velikost je v tom, že ona to byla, jež jako Veronika, nebojíc se lůzy, přispěchala na Staroměstské náměstí a Královně nebes tváří až na dlažbu svržené podala kytili slzami skropených růží: »Po návratu ze Svaté Hory, kde zažila jsem opět jeden ze vzácných dnů, památných a významných z posledních let, nemožu odolati, bych Vám, Vaše Biskupská Milosti, nevyjádřila svou vděčnost, dík a radost, Vám, který Jste ráčil tak dobrotivě a obětavě přispěti ku oslavě Korunování Panny Marie. Byla jsem v neděli též mezi šťastnými poutničky, ale nemohla jsem se návalem lidí přiblížit k Vám, bych Vám projevila svou nadšenou radost a dík po oné nádherné Pontifikální Mši svaté, a pak i po Požehnání s Loretánskou Litanií, jedinečnou, krásnou! Celá slavnost byla takovým překvapením pro mne, že se mi jednu chvíli vše zdálo býti snem . . . Tato česká, typická česká slavnost však předčila mé očekávání a srdce mé oplývá nadšením a radostí nad vroucí duší našeho lidu, již jsem zde našla. Štěstí, které zářilo všem lidem z očí, vycházelo z nich jako paprsky, zdálo se mi jako příslibem . . . Odesla jsem si v duši obraz plný harmonie, obraz tichých lidí klečících s růženci, ponořených v modlitby, tváře starců i dětí o rozjasněných očích jako hvězdičky. Tváře oslzené, obrácené v důvěře a oslavě ku Korunované Matce Boží, tváře plné něhy a dojetí . . . Svatý Antonín nechť na Vaši přímělu pomůže nalézt českému národu poklad víry, poklad zašantročené tisícileté kultury, již dal lid výraz Korunováním Bohorodičky Svatohorské.«

V chrámě týnském a při otevření výstavy Mariánského sloupu vzpomíná do nebe volajícího zločinu mohl vidoucí biskup těšit, že bude odpuštěno: »To nebyl národ náš, jenž své Královně nebeské v odměnu takto se pomstil. Národ náš ve svém zdravém jádru je dosud národem mariánským. O tom svědčí nával k oblíbeným našim poutním místům mariánským, svědčí o tom hojně účastenství při mariánských pobožnostech a nesčetné obrazy i sochy Rodičky Boží v našich domácnostech.« V té době také pan biskup za nás učinil slib, že na periferii Prahy zbudujeme dvanáctero chrámů jako živou korunu na usmíření staroměstských hvězd.

NEVEZMEŠ JMÉNA HOSPODINA, BOHA SVĚHO NADARMO,

neboť nenechá Hospodin bez trestu toho, kdo
bude nadarmo bráti jméno Hospodina Boha
svého. *Exod. XX. 7*

Prožili jsme se Spasitelem několik blahých neděl, rozjímáme o Jeho tichém a skrytém dětství a tě-

Neděle „Devítník“

(Liturgická úvaha.)

šice se z moci, kterou ovládá veškeré stvoření. Srdce naše naplnila se sladkou nadějí, že jednou se budeme věčně radovati s tímto Králem Králů. Avšak tato chvíle věčné radosti dosud nenastala! I u jesliček při veškeré radosti cítíme, že stojíme ještě na zemi, že jest nám dosud bojovati krušný boj se světem, ďáblem a tělem. Co jsme zde na zemi jiného, než vyhnanci, zajatci a kořist všech možných nebezpečí, která na nás číhají na světě. Církev svatá, která nás má vychovávat pro Nebe a utužovat do životního boje, chce nám v předpostní době připomenouti naše vyhnanství, na něž bychom si bezmála už zvykli — k své vlastní záhubě.

Vede nás k tomu, abychom po sedmdesát dní v roce si připomínali svoje otroctví pod mocí ďábla a tím zatoužili po svém vlastním domově — po nebi.

Proto všechna bohoslužba v nastávajícím období církevního roku nám slouží k této připomínce. Neslyšíme radostného »Alleluja«, kterým jsme se těšili po celý rok. Ani krásný zpěv andělů: Sláva na výsostech Bohu« nezalehne v náš sluch. Na konci Mše svaté kněz nepropouští lid slovy: »Ite, missa est! — jděte, jste propuštěni!« ale zve k další modlitbě: »Chvalme Pána — Benedicamus Domino!« Na místě »Alleluja« zpívá se Tractus, jehož melodie nemají obyčejně radostný ráz.

Aby také náš zrak byl zaujat myšlenkou na naše truchlivé postavení na světě, užívá se v předpostní a postní době bohoslužebných rouch fialové barvy, vyjímaje svátky Svatých, které se však nikdy neslaví v neděli.

První neděle v předpostní době sluje »Devítník«. České jméno »Devítník« pochází odtud, že tato neděle jest devátou před Velikonocemi. V latině se jmenuje »Septuagesima«, to jest sedmdesátý den před Velikonocemi. Dvě následující neděle nazývají se »Sexagesima« a »Quinquagesima«, to jest šedesátý a padesátý den dle starého počítání před slavností velikonoční. U nás říkáme: neděle »první« a »druhá« po Devítníku.

V Epištole neděle »Devítníku« upozorňuje apoštol Pavel, že tak, jako každý zápasník musí své tělo zocelovat střídmostí, tak i my se musíme vystříhati všeho, co by naše tělo a naši vůli oslabovalo. Cenu věčné blaženosti získá pouze vítěz v tomto boji!

MSGRE EM. ŽAK:

Syn člověka.

Dvouleté veřejné působení Ježíšovo vzbudilo neobyčejný rozruch v celé zemi. Fariseové, vedoucí strana, prohlašovali Ježíše za rušitele Zákonu. Neboť On hřlil proti jejich úzkému a vnějšímu výkladu tohoto. Odhaloval a káral jejich pokrytectví a líčenou zbožnost. Sadduceové, strana bohatých, s pohrdavým úsměvem hleděli na chudého mravokárce z Nazaretu. Ale lid prohlašoval Ježíše za proroka, Hospodinem po třech letech s nebes jim seslaného. Byl nadšen jeho řečmi a uchvácen jeho zázraky. V té době, kdy spor o Ježíše zvlnil všechnu veřejnost, odešel Ježíš se svými učedníky do hornaté, tiché

krajiny Césareje Filipovy. Tam ruch veřejnosti nedonikal. Pobouřené myslí se utišovaly. A zde otázal se Ježíš učedníků: »Za koho mají lidé Syna člověka?« A řekli jemu: »Jedni za Jana Křtitele, jiní za Eliáše, jiní za Jeremiáše, nebo jednoho z proroků.« Lid se domníval, že duch velkých zesnulých proroků znovu se vtělil v Ježíšovi. Jiní zase považovali Krista za nějakého menšího proroka. Podle toho, jakým dojmem Ježíš působil na jejich mysl.

Ale Krista toto veřejné mínění neuspokojovalo. Jasně jej nepochopili. Proto dí apoštolům: »Vy pak za koho mne máte?« A odpovídá Šimon Petr řekl: »Ty jsi Kristus, Syn Boha živého.« Mluvil jménem všech. Prohlásil, že věří v Krista, Syna Božího, Bohočlověka. — Za toto vyznání Kristus Petra pochválil. Poučil jej, že víra v jeho božství není soudem chladného, omezeně a povrchně usuzujícího rozumu, ale darem vyššího, Božího osvícení. Jenom toto světlo s nebes skýtá člověku, aby hlouběji a jasněji poznal a pochopil božství Ježíšovo. Proto praví Kristus: »Blahoslavený jsi Šimone, synu Janův! Neboť tělo a krev nezjevily toho tobě, nýbrž Otec můj, jenž jest v nebesích!« Za toto rozhodné a pevné vyznání slíbil mu Ježíš primát, prvenství moci a důstojnosti v církvi. (Mat. 16, 13. až 18.)

Tato událost, jež se stala na úpatí posvátného Hermonu, stále je živá. I dnes se táže Ježíš všech, kdo k němu se hlásí: »Za koho mne mají lidé?« A kdo osobou jeho vážně a hlouběji se zabývá, jest jako by před ním stál Ježíš a znovu každého se tázal: »Za koho mají lidé Syna člověka?«

Kristus, mluví-li o sobě, nazývá se Synem člověka. Těmi slovy pozdravoval prorok Daniel očekávaného Mesiáše. A Kristus, nazývá-li se tak, sám se Mesiášem prohlašuje. A dále: Kristus, jak nám z evangelia září, neměl žádné význačné vlastnosti, tradičního duševního rysu národa. Staví se nad něj. Náleží všemu lidstvu, všem národům a všem věkům. A také naše pevná a živá víra, že Maria Panna jediná byla uchráněna od hříchu dědičného, věčná Immaculata, a že ona se stala matkou Ježíšovou působením Ducha svatého, novým záračným stvořitelským činem Božím, povznáší Krista vysoko nad široký proud rodového, kmenového původu a pokrevnosti národa.

Otázka: Kdo vlastně je Ježíš, je stále živá. I dnešní člověk se rozhoduje buď pro Krista jako nejdělejšího člověka, a pak nestojí již na půdě křesťanské věrouky; anebo vyznává s apoštoly a opakuje slova Petrova: »Ty jsi Kristus, Syn Boha živého.« Bůh a člověk v jedné osobě. Tak mluví již Apoštolské vyznání víry.

Touha, aby Bůh sestoupil se svých nadpozemských výšin a přišel mezi lidi, dřímala již v srdcích antických národů. Odtud jejich mythy, že bohové opouštějí Olymp, objevují se na zemi v podobě lidské a lidi poučují. I ve zpěvech žalmů, v hlasech proroků je slyšeti vroucí volání, aby Bůh se snížil, vzal na sebe lidskou přirozenost, dal lidstvu příklad, přinesl útěchu, je vysvobodil z béd duševních i tělesných.

Středověcí učitelé vedli své posluchače podle slov sv. Augustina: »Per Christum hominem ad Christum Deum.« Od Krista člověka ke Kristu Bohu.

Kdo z vlastní zkušenosti, studiem lidských povah, poznal lidi, ví nejlépe, kolik jednostrannosti, chyb, kolik slabostí a omezeností, co špatných náklonností spočívá v každém z nás. Ale u Ježíše nelze ničeho podobného pozorovati. U něho je dokonalá harmonie ctností. Naprostá bezhříšnost, svatost. Jediný on mohl svým nepřátelům vrhnouti ve tvář otázku: »Kdo z vás může mne viniti z hříchu?« Oni mlčí.

Všimněme si nejdříve jeho slov. Ježíš praví fariseům: »Dříve nežli byl Abraham, já jsem.« Prohlašuje, že je věčným. Důrazně praví: »Já a Otec jedno jsme.« Osobuje si touže přirozenost a podstatu jako Bůh Otec. Říká: »Kdo zná mne, zná i Otce« a tak si přisvojuje tytéž Boží vlastnosti. Ježíš učí: »Já jsem cesta, pravda a život. Já jsem světlo světa. Kdo jde za mnou, nechodí ve tmách.« S plným vědomím pronáší slova, jakých žádný z velikých myslitelů neodvážil se říci: »Nebe a země pomínou, ale slova má nepominou.« To není vědomí velkého a jen vysoko nad jiné povýšeného člověka. To je sebevědomí Bohočlověka, vtěleného v lidskou přirozenost, Syna Božího.

Víra v Ježíše Krista, v jehož božské osobě přirozenost božská a lidská nerozlučně jsou spojeny, je základním kamenem věrouky katolické. Na prvním obecném sněmu nicejském r. 325 slavně bylo jednohlasným souhlasem 318 biskupů, z nichž někteří za svoji víru mučení, ještě viditelné známky utrpení na těle měli, slavně prohlášeno proti vzpírajícímu se arianismu, že Ježíš jest Bůh z Boha, světlo ze světla. Lumen de lumine. Pro tuto víru nejenom apoštolové Ježíšovi, ale nespočetné zástupy věřících šly klidně na smrt mučednickou.

Napoleon, vypovězen na ostrov sv. Heleny, mnoho přemýšlel o slávě i tragice svého života. Pilně četl též ve evangeliích. A ve své rozmluvě s generálem Bertrandem pravil: »Co mne o božství Kristově přesvědčuje, jest toto: Dovedl jsem nadchnouti masy, že šly pro mne na smrt. Ale bylo potřebí mé přítomnosti, mého slova a elektrisující síly mého pohledu.

Konvertité, kteří z bezvěří, životem zkušeni, vrátili se k víře, nezůstali státi na půli svého náboženského vývoje. Přemýšleli, studovali evangelia a provázení milostí Boží shůry, dospěli k pevné víře v božství Ježíše Krista. Jeden z nich jasně za ostatní prohlašuje: »Nás, kteří jsme se vrátili z nevěry ku křesťanské víře, učení o Kristu jako pouhém člověku nikterak neuspokojuje. Kdo tak hlásá, jen znovu nás odpoutává od spolehlivé pravdy. V Ježíši, Synu Božím, láskyplně se sklání Tvůrce ke svému tvorovi a povznáší jej vzhůru. Návrat ke Kristu jest návratem k životu.«

Když apoštol Tomáš zvěděl, že Ježíš byl ukřižován a zemřel, všecken svět víry v něho propadl se v jeho duši. A když všichni jemu tvrdili, že viděli Vzkříšeného, zatvrzele nevěřil. Teprve, když Kristus se mu ukázal a jej vyzval, aby dotekem rukou se přesvědčil o jeho vzkříšení, zahanben, usvědčen ze své malověrnosti, vyléčen ze své nevěry, klesl kajicně k nohám Ježíšovým a zvolal: »Pán můj a Bůh můj!«

Podobnou cestou kráčí s Tomášem mnohý člověk. Staví svůj rozum nad Krista. Pozbývá poněmhu víry v jeho božství. Ale v neklidu a tísní své duše, v prázdnotě a úzkosti nitra, pocituje po létech vyšší světlo v duši. To Kristus se mu hlásí ve svém božství. A on s Tomášem v blaživé víře s ním zase volá: »Pán můj a Bůh můj!«

Z DOMOVA.

VIII. vyšší náboženský kurs v Praze pořádá revue Na hlubinu. Přednášky se konají ve farním sále u sv. Jiljí (u Dominikánů), Praha I., Husova 8. Začátek pokaždé přesně v 7 hodin večer. Vstup volný, dobrovolný režijní příspěvek. Přednášky v únoru: 7. II.: Náboženství a cit (P. Dr. S. Brait), 14. II.: Tělesná uzdravení v evangeliu Markově (P. Dr. Pavel Škrabal), 21. II.: Prameny mravnosti lidského skutku (P. Dr. Reg. Dacík).

Únorový pořad přednášek Duchovní školy (cyklus z dějin duchovního života), které se konají rovněž ve farním sále u sv. Jiljí (u Dominikánů) v Praze I., Husova tř. 8. II.: P. Dr. Reg. Dacík: Křesťanská svatost doby apoštolské, 15. II.: P. F. Dvo-

řák: Počátky mnišského života na východě, 22. II.: P. Odilo Blaise: Vliv sv. Augustina na středověkou zbožnost. Začátek pokaždé o půl sedmé hodině večer. Vstup volný. Dobrovolný režijní příspěvek.

NEVEZMEŠ JMÉNA BOŽÍHO NADARMO!

Arcidiecéšní Katolická akce olomoucká zahajuje boj proti ohavnému zlovyku braní jména Božího nadarmo. P. Dr. S. Braito napsal brožuru, která je k dostání v kanceláři Katolické akce, Olomouc, Göringovo náměstí 16. Redakce »Na hlubinu« vydala vkusné štítky, rozměru 29 × 14 cm, s výzvou Boží: »Nevezmeš jména Hospodina, Boha svého, nadarmo, neboť nenechá bez trestu Hospodin toho, kdo bude nadarmo brát jména Hospodina, Boha svého.« Prosíme snažně své čtenáře, lékaře, advokáty, majitele dílen, závodů a obchodů, aby si dopsali do administrace »Na hlubinu« (Olomouc, Bernardinská 14), která jim franko pošle jeden nebo více těchto štítků, aby je vyvěsili ve svých místnostech. Když jim pošlou něco na úhradu režie, dobře, když ne, uhradí to jiní. Jen nechte tuto akci přejít bez povšimnutí. I do škol by bylo dobré tyto štítky zavěsiti.

SEZNAM PŘEDNÁŠEK SE SVĚTELNÝMI OBRÁZKY NA DIAPÁSKÁCH, které prodává Svatováclavská Liga v Praze IV., Hradčanské náměstí 8.

Písmo svaté, Starý i Nový zákon (12 dílů)	K 325.—
Písmo svaté, Starý i Nový zákon, obrázky kolorované	K 556.—
Písmo svaté, Nový zákon (5 dílů)	K 122.—
Písmo svaté, Nový zákon, obrázky kolorov.	K 203.—
Svatý Václav, (75 obrázků)	K 75.—
Svatý Václav, obrázky kolorované	K 150.—
Blahoslavená Anežka Přemyslovna (75 obr.)	K 57.—
Blahoslavená Anežka Přemyslovna, obr. kol.	K 114.—
Svatý Vojtěch (53 obrázků)	K 53.—
Svatý Vojtěch, obrázky kolorované	K 106.—
Svatý Prokop (21 obrázků)	K 21.—
Svatý Prokop, obrázky kolorované	K 42.—
Páter Zeman, misionář	K 80.—
Biskup Dr. Antonín Podlaha (100 obrázků)	K 100.—
Obrazy mariánské v Čechách (obrázků 20)	K 20.—

Pro děti:	K	K
Kulihrášek s Majdalenkou	39.—	kolor. 70.—
Kulihráškových výlet	19.—	kolor. 30.—
Kulihrášek mezi hračkami	28.—	kolor. 48.—
Kulihrášek mezi zvířátky	18.—	kolor. 28.—
Kulihrášek na řemesle	42.—	kolor. 76.—
Kulihrášek u čaroděje	39.—	kolor. 70.—
Kulihrášek na severní točně	33.—	kolor. 58.—
Kulihrášek trosečníkem	28.—	kolor. 48.—
Kulihrášek na dně moře	27.—	kolor. 46.—
Kulihrášek sportovec	39.—	kolor. 70.—
Kulihráškova abeceda	41.—	kolor. 74.—

Všech 11 dílů Kulihráška . . . . . 300.—
Všech 11 dílů Kulihráška, obrázky kolorované 565.—

Všechny ceny včetně textů, mimo poštovného. Ve vydávání dalších nových diapásek se pokračuje.

Schází nám trochu zdraví — a úsilovně chodíme a jezdíme k lékařům, ztratíme peníz — a horlivě hledáme a pátráme po něm, toužíme po nějaké věci — a nepřestáváme na ni myslat a o ni prosit, až ji konečně dostaneme! A jenom kněžství tak povážlivě se nám ztrácí a kdo se za ně horlivě modlí a prosí? Ano, jsou takové duše — ale ojedinelé a zatím všude by to měla být celá farní osada, která jako velká rodina by se neustávala modliti za svého duchovního otce, za jeho zachování a za jeho posvěcení!

Dr. Tomáško v »Casových úvahách.«

Možná, že by bylo dobře, kdybychom nepřikládali tolik důležitosti objevům fyzikálním, astronomickým a chemickým. Je pravda, že čistá věda nám nikdy přímo neuškodila. Ale jakmile její krása ovládne naši mysl a zotročí naše myšlení pod jeho neživé hmoty, stává se nebezpečnou. Člověk musí nyní pozornost obrátiti k sobě a k příčinám vlastní slabosti.

Studium Catholicum: Krása vědy.

Nechápeš Boha? Serafíni v hluboké pokoře skrývají svůj zrak před třikrát svatým Bohem — a ty bys chtěl Boha úplně prohlédnout? Takový Bůh, jenž by se zcela vměstnal do našeho malého mozku, by nebyl Bohem, nýbrž nám podobný, konečný, slabý tvor! Ano, snažme se co nejlépe poznávat Boha, ale ať neotřese naši vírou, že ho úplně pochopiti nemůžeme! Kdo by zavrhl nauky víry od sebe jen proto, že svým konečným lidským rozumem není s to je úplně pochopiti, ten by právě tak činil, jako ten, který by zahodil nejkrásnější diamanty proto, že na ně hledí jen při slabém světle svíčky: anebo jako ten, jenž by neuhasil své žizně proto, že není s to vypít celý oceán.

Tóth: Věřím.

Krátce před vánocemi zahynul při pouliční nehodě hraběcí zahradník v. v. a v posledních dvou letech košířský kostelník, p. František Mužík, farní referent Katolické akce Praha III. Zesnulý byl vzorným katolickým mužem a horlivě plnil svoje povinnosti. Jeho pohřbu se zúčastnilo 20 duchovních a veliké zástupy lidu. Odpočívej v pokoji!

Několik zájemců koupí nový neb starší zachovalý promítací přístroj na diapásky. Nabídky zašlete na adr. Svatováclavská Liga v Praze IV., Hradčanské nám. 8.

LITERATURA.

Ročenka nakladatelství »Čin«. Nakladatelství »Čin« vydalo pro své přátele a spolupracovníky krásný bibliofilský novoroční tisk. Akademický malíř Antonín Strnadl nakreslil na slova koledy z Lichnova ze Sušilových Moravských písní roztomilé obrázky, které svým svérázným pojetím a stylem jsou protějškem lidové poesie. Ročenka Činu je vzorná provedením a milá svým obsahem. Pro svou vysokou úroveň bude mezi sběrateli velmi cenná.

Tajemství zeleného meteoru. Napsal Václav Mejstřík, obrázky provází Fr. Postránecký. Vydal »Vyšehrad«, Praha II., Václavská ulice 12. Brož. K 30.—, váz. K 42.—. — Děj románu je zasazen do prostředí, které bývá touhou tak mnohých chlapců: ze společného táboření. Skupina hochů za vedení učitelů Jarošava a Václava táboří ve volné přírodě, poblíže zříceniny starého hradu. Žijí mnoho příhod, dobrodružství a taškařic, přemohou nástrahy divokých táborníků a najdou posléze s pomocí záhadného doktora Sarta úlomek záhadného zeleného meteoru. Děj, celkem prostý, je podán poutavě a se smyslem pro skutečný život v takovém letním táboře, při čemž výchovná stránka výrazně vystupuje v každé kapitole. Autor, povoláním učitel, zná dobře mentalitu chlapců a jejich zájem o dobrodružnou četbu, již je tato kniha dobrým přínosem. Kk.

Místo pro adresu a frankotyp.

Torsten Boberg: *Pastevcem sobů mezi Lapy*. Z němčiny přel. J. Vičar. Země a lidé sv. 116. Praha, Česká Graf. Unie a. s., 1941. Stran 143 a 28 str. obraz. příloh. Brož. K 30.— Pou-
tavě psané zápisky o pobytu mezi nomádskými Lapy v území severního Švédska. Autor se dal najmouti za pastevce sobů a pobyl nějakou dobu mezi severskými lidmi v odlehle krajině. Jeho vypravování o těžkém, namáhavém životě, kde není nouze ani o leckteré obtížné dobrodružství, je velmi srdečné a pěkně se čte. Líčení přírody a života lidí i zvířat, naplněné vlastní bohatou zkušeností, upoutá mladý svět a každého, kdo se rád dovídá o neznámých zemích a nám cizích způsobech života. M.

MISIJNÍ KOUTEK.

ZE ŽIVOTA VYMÍRAJÍCÍCH AINŮ.

Červen jest nejpříhodnější dobou k průzkumné návštěvě ostrova Sachalinu. Sněhové bouře zmenáhla ustaly a deště začnou až v červenci. Ostrov leží při pobřeží východní Sibíře v Tichém oceánu. Až donedávna byl Sachalin evropským misionářům a cestovatelům neznámou zemí. Přijížděli tam jen čínští a japonští obchodníci a političtí zběhové — proto též název »země pichajících ďáblů«. Roku 1783 obsadil Sachalin Rusové. Od roku 1880 se stal ostrov domovem vypovězených ruských zločinců. Tehdy začal boj mezi Ruskem a Japonskem o tuto nevyčerpatelnou pokladnu na »černé zlato«, olej a minerálie. Stoupající zájem o ostrov, hlavně Rusů, Japonců a Ameriky, můžeme sledovati dle vzrůstu obyvatelstva. Po rusko-japonské válce (1905) bylo na Sachalinu 40.000 obyvatelů. Mírovou smlouvou připadla jižní část ostrova Japonsku. Již roku 1924 měl 150.000 obyvatelů a o pět let později 250.000 obyvatelů. Původním obyvatelstvem ostrova jsou Ainové. Přistěhovali se na jižní Sachalin již v nejstarších dobách z Japonska a čínského pobřeží. Před cizinci musili ustupovati na sever. Starala-li se japonská vláda před zábořem Rusů o Ainy — ruská

si jich vůbec nevšímala. Tak zbyla z mohutného kmen-
ne hrstka, zaprodaná zkáze. Příčinou toho byly hlavně po-
hlavní nemoci, utlačování a neúroda. Nyní shromažďují Japonci Ainy do dvou nebo tří rezervací.

Ainové nemají veřejných chrámů k počtě bohů. Každý dům je chrámem rodiny a je posvátným. Podle nich první dům snesli bohové s nebe. Proto senikdo neodvážil změnit plán stavby. Nový dům zasvěcují bohům slovy: »Svatý strážce příbytku, slyš naši prosbu! Dům je hotov. I srdce je v něm (posvátné okno na východní straně, vyhrazené pro bohy). Domáci bože, zachovej s bohyň ohně obyvatele vždy ve zdraví!« Potom pijí mužové posvátný nápoj a obětují několik kapek bohům: bohu posvátného okna, bohu pokladu, bohu lovu, bohu ohně, bohů hrců a j. Když si zajistili přízeň bohů, dostanou i ženy a dívky usrknouti opojného nápoje. Nato se přinášejí do domu bůžkové-fetiš. Mužové pokračují v pití. Konec zasvěcení však bývá trapný. Ainové jsou tak zpití, že ani o sobě nevědí.

Ainové odporoučejí ochraně bohů celou svou rodinu. Dobrý bůh, patron rodiny, se jmenuje Chisei koro Kamui. Bůh pokladů se nazývá Inao. Protože jsou výbornými řezbáři, vyřeže si každý muž z vrbového dřeva sošku tohoto bůžka a postaví ji u pokladů do severního kouta příbytku. Při tom se modlí: »Bože domovníku, bydlí ustavičně v tomto domě! Tvé místo je v posvátné části u pokladu. Bdi nad námi a žehnej nám!« Potom ulej k počtě boha několik kapek opojného nápoje a ostatní vypijí. Ainové věří, že tento bůh má veliký vliv na zdraví a blahobyt celé rodiny. V době nouze nosí Inao po příbytku a vyprošují si odvrácení zla.

Z toho poznáváme, že i pohanští domorodci vidí nad sebou vyšší bytost, třebaže ji vidí v různých věcech a pokaždé ji nazývají jiným jménem. Misionáři musí vniknouti do jejich zvyků i smýšlení a pomalu budovati nové náboženství, víru v pravého Boha.
»Ignis Seraphicus.«

POUT K HROBU BISKUPA DR. ANTONÍNA PODLAHY.

V neděli dne 15. února 1942

u příležitosti 10letého výročí Jeho smrti, bude se konati pout k Jeho hrobu s tímto pořadem:
O 8. hod. ranni v kapli sv. Václava ve velechrámu sv. Víta mše svatá se společným sv. přijímáním,
a po té krátká pobožnost u hrobu zesnulého biskupa.

Dobrovolné příspěvky na vydávání časopisu jsou vítány a budou, pokud si to dárcé výslovně nezakáže, kvitovány.

VYCHÁZÍ S CÍRKEVNÍM SCHVÁLENÍM.

Vlastním nákladem Svatováclavské Ligy v Praze IV., Hradčanské náměstí číslo 8. - Redakce a administrace tamtéž. - Vychází 1. a 15. každého měsíce kromě července a srpna. - Redakční uzávěrka 5. a 20. každého měsíce. - Cena jednotlivého čísla 50 hal. Předplatné na celý rok i s poštovní zásilkou 10 K. - Číslo pošt. spořitelny Praha 208.401, čís. telefonu 617-70. - Řídí redakční kruh. - Odpovědný redaktor Josef Kozák, Praha. - Používání novinových známek povoleno ředitelstvem pošt a telegrafů pod čís. 15.206/VII. ze dne 18. ledna 1936. Dohlédací pošt. úřad Praha 11. - Vytiskla kniht. J. Bartl nást., Praha VII., Goethova 14. Telefon 714-19.

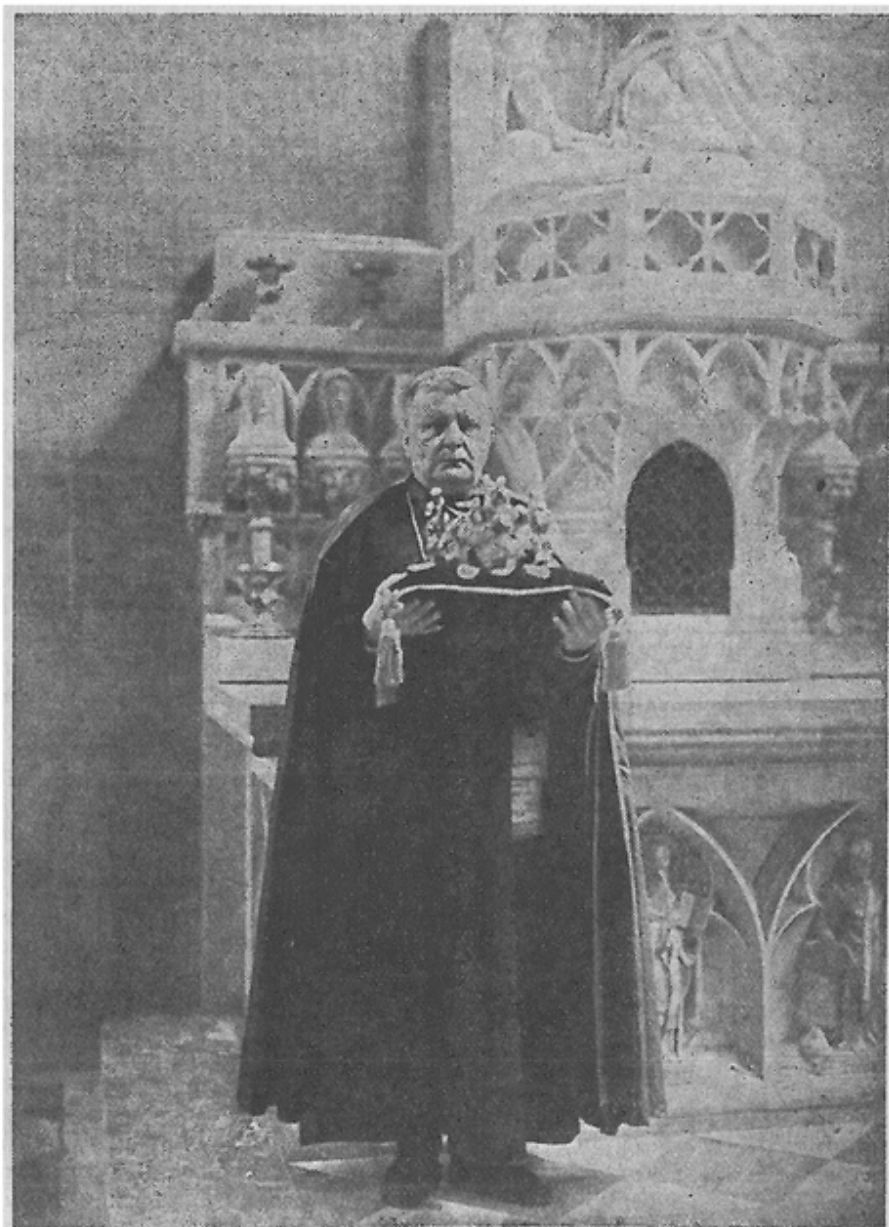
KATOLÍK

Líst Svazu katolických mužů a Katolické akce

Vychází čtrnáctidenně. — Ročník VII. (XXIV.) — V Praze dne 15 února 1942.

č. 4

1932

1942

Fotoarchív „Katolík“.

Josef Bartl nást
Praha VII.

Světicí biskup pražský dr. Antonín Podlaha, zemřel před 10 lety (14. II.)

Oslav Bože, Otče náš, Svého služebníka biskupa Antonína,

abychom poznali, že jsme u Tvého trůnu získali nového přímluvce a orodovníka!

Tuto prosbu klademe v čelo úvahy na paměť desetiletého výročí smrti světcího biskupa pražského Dra Antonína Podlahy v pevném přesvědčení, že zazní z úst nesčíslného množství těch, kdož zesnulého znali, s ním se stýkali a poznali všechny ctnosti, jimiž nad své vrstevníky vynikal. Rozepisovali se o krásném, ušlechtilém charakteru a životě tohoto vynikajícího a Kristem prostoupeného muže, jeví se býti zbytečností, neboť všichni naši čtenáři mají zemřelého v živé paměti a znají jej, když ne jinak, aspoň z jubilejních slavností Svatováclavských. Ožívujeme proto jen touto všeobecnou připomínkou a obrázkem v čele našeho časopisu všechny vzpomínky na svatý, bezúhonný a plodný život Podlahův, který šel věrně a neúnavně ve slépejších svého světlého vzoru sv. Václava, jehož úctě a slávě věnoval všechny své síly a schopnosti a v jeho službách i odevzdal svou šlechetnou duši Pánu. Za to jej Pán na přímluvu svatého patrona našeho přijal do počtu svatých a světců, jichž ostatky odpočívají pod klenbou národní svatyně, velechrámu Svatovítského, a naznačil tak Čechům názorně, že i jeho hrob by měl býti navštěvován a zde u jeho ostatků vysílány prosby k Původci svatosti, Pánu nebes i země.

Před deseti lety povolal jej Pán života a smrti k životu věčnému před Tváří Svě velebnosti. Uvedli jej jistě všichni naši svatí patronové, jejichž úctu tak nadšeně rozšiřoval a přijali jej do svého svatého v nebi obcování. My pak zde na zemi, kdož jsme z vůle Boží obcovali pozemsky s tímto služebníkem Božím a z jeho života čerpali sílu pro svůj život v Bohu a pro Boha, máme, jak pevně věříme, za svou nejpřednější povinnost, abychom své obcování s ním zachovali a jej i ostatnímu národu více přiblížili. Učiníme tak tím, že budeme prositi co nejvroucněji o jeho mimořádnou oslavu Otcem nebeským, z níž poznáme, že se stal hodným koruny svatosti a novým prostředníkem proseb českého národa.

Ve výroční den jeho zrození pro nebe připomeňme si znovu slova zemřelého biskupa, která pronesl při památném kázání ve velechrámu sv. Víta na den sv. Václava roku 1929. Vidíme jej, kterak ukazuje s kazatelny ke kapli Svatováclavské a hřmí do všech upřímných srdcí: »Tam v té kapli nesčíslná pokolení uctívala drahého našeho patrona, každé z těch pokolení proniknuto bylo úctou a láskou k miláčkovu našemu. Celé dějiny se tu odehrály — slávy i rozvratu, i úpadku. Slávou byla v dobách šťastných, útěchou v dobách zlých. Svatý Václav stojí uprostřed nás a vybízí nás, abychom šli za ním. Statečný, bez poskvrny, důmyslný, zbožný, Bohu oddaný, národ milující až k smrti.

Buď naším praporem sv. Václave! Tisíc let jsi nás vedl, veď nás v novém tisíciletí! Jaké bude? Takové, jaké si jednotlivci, z nichž se národ skládá, zaslouží. Život žádného z nás nesmí býti zmařen nečinností a nešlechtností. Všichni musíme na svém místě stát a k blahu národa pracovat. V tomto posvátném okamžiku slibme si, že budeme jako sv. Václav konati svoji povinnost a nikdy na svého knížete nezapomeneme.

Až se budete vracet ke svým domovům a pohledem zabloudíte k Hradčanům, vzpomeňte, že těžká přílba věže, to že je Václavova přílba, jehož hrob pod ní leží, a když zahlédnete dvě bílé věže sv. Jiří, jako ruce vztažené k nebesům, že jste tu sv. Václavu slibovali, že budete v bouřích života upíratí zraky k nebesům, k ideálům dobra, pravdy a krásna. To naplní srdce vaše pokojem a vy stanete se platnými členy naší národní společnosti.«

Vzmemme-li si tento vzkaz našeho svatého biskupa k srdci a budeme-li i vskutku tak žítí, uctíme nejlépe jeho světlou památku a ukážeme, že jsme hodni s ním i nadále trvatí ve svatém obcování.

Všemohoucí, věčný Bože, pokorně prosíme, oslav na přímluvu našich svatých patronů, svého služebníka Antonína tím, že mimořádně vyslyšíš prosby, které jeho prostřednictvím k Tobě budeme vznášeti!

KŘIŠTAN.

Desáté výročí smrti biskupa Ant. Podlahy.

Dne 14. února bude tomu deset let, co zemřel jeden z nejšlechetnějších synů českého národa, co jich kdy měl, muž svaté paměti, biskup dr. Antonín Podlaha. Právě přítomná doba, která ve svém klokoťném varu a nesmírném dění strhla tak mnohou nepravou aureolu a dala poblednouti tak mnohému falešnému nimbu, dává již po odstupu desíti let zářiti v celé neproměnné ryzosti postavě tohoto kněze a hodnostáře církevního, který prošel svou dobou nedotčen, nenarušen jejími chorobami, s vůlí jednosměrně a neúchylně zaměřenou k nejvyšším metám od ranného mládí až do posledního dechu.

K trojhvězdí, které si zvolil, aby vedlo jeho životní pout: k B o h u, v l a s t i a t r p í c í m u, b l i ž n í m u, směřoval trojím proudem své vůle: k n ě ž s t v í m, p r a c í v ě d e c k o u a c h a r i t o u. Byl to mocný, požehnaný, zúrodňující veletok — a přece tak tichý a klidný.

Dr. Podlaha, nesmírně ukázněný, měl veliké vášně, ale svaté: vášnivou lásku k B o h u, jehož církev svými pracemi oslavoval, vášnivou lásku k v l a s t i, pro niž obětoval jmění i zdraví, vášnivou lásku k t r p í c í m u, které něžně ošetřoval a o ně se staral. Tyto veliké vášně stupňoval až k hrdinným ctnostem,

až k sebeničení — On, který slovem nikomu neublížil a ve zjevu i v obcování byl sama láska a vlídnost.

Na bytosti Podlahově bije do očí její jednodušnost, nerozštěpenost, nesmlouvavost. Jest od dětství až do hrobu z jednoho kusu, nikdy nemá dvojitou tvář, nikdy nekolísá, volí vždy bez váhání to, co je mravně nejvyšší, i když spojeno s osobními obětmi a sebezáporem. Je všecken sám klad. Co je dobré a krásné, samozřejmě ihned vzbudí jeho zájem, je zahrnuto do jeho spolupráce, péče a podpory. Negativní stránky povahové nemají u něho místa. Nezná podezřívosti, nedůvěry, nepřizně, nepoužívá sarkasmu ani ironie, všechno nízké je mu cizí. Nevnučuje jiným své názory, i když vroucně touží po spolupracovnících, ale plní sám dokonale životní program nejvyššího zaměření. Plní jej tím usilovněji, čím je osamělejší ve své mravní výši. Poznal povahy lidské jako málo kdo s jejich slabých stránek. A přece přináší všem, koho potká, důvěru a povzbuzení a je pln nesmírné naděje a víry ve svůj lid a jeho budoucnost.

Znalý mnoha řečí, ale přirozeně milující tu svou nade všecky, byl národnostně krajně snášlivý a vážen v cizině pro nezaujatost, s jakou obdivoval dobro a krásu všude, kde se vyskytly a byl ihned ochoten vzdáti pravdě hold.

Pan biskup a laici.

Roku 1921, kdy mnozí mysleli, že u nás Církvi umíráček zvoní, klečela řada mužů a jinochů před staroboleslavským Paládiem. Kazatel, jenž k nim promlouval, vybízel k sjednocení sil a k organické práci o záchranu křesťanské víry v národě. Připomínal, jak rozleptávající živly — charakterisované slovem zednářství — záludně připravují odkřesťanění národa. Tehdy v několika duších se zrodila touha založit pro všechny věrné moderní obranný Rád: cyrilometodějský s převahou kněžší a svatováclavský s převahou laiků, jenž ve svém bratrském spojení vlastně naznačoval program Katolické akce. Měl být »nervem katolického ústrojí, duší všeho katolického života u nás.« Tenkrát se laici obrátili na pana biskupa Podlahu s touhou o uskutečnění alespoň části svého staroboleslavského snu.

Jako živý odkaz milenia pan biskup ustavoval v lednu 1930 Svatováclavskou Ligu, sdružení katolických mužů a jinochů, jehož členové by nehledali jen vnějších náboženských úspěchů, ale spíše posvěcování vlastního nitra a na své sněmování by se připravovali se sv. Václavem v tišinách svatostánků. Pan biskup tehdy stál na konci své životní pouti. Mluvil prostě a střízlivě, připomínaje slabost a nestálost člověka, ale odhalil tajemství svých vlastních úspěchů, když označil jako jediný prostředek k vytrvání v dobrém úkon: »zasvětit se myšlence vznešené.« Tímto zasvěcením, »vroucím a hluboce procítěným«, nutno rozuměti pokornou obět srdce i vůle, jak to on sám učinil na prahu svého kněžství. Tehdy si do budoucna napsal: »Odhodlav se státí se knězem, umíním jsem si, že všechny síly své svatě službě zasvětím. Síly a nadání mé jsou ovšem nepatrné, avšak s touto hřivnou, nechť jakákoli jest, hodlám těžiti; co vytěžím, není mojí zásluhou, nýbrž Toho, který posiluje mne«...

Laikům zajisté imponovala biskupova mužná vůle k činu; ne roztěkané skutkaření, nýbrž cílevědomá katolická činnost. Bylo o něm řečeno, že samojediný se zdarem podnikal práce, jež obyčejně mají v programu mnohohlavé korporace. Učil, že české

Je dobře znám jeho čistý a horlivý kněžský život, jeho nadšená služba oltáři a duším, jeho něžná a veliká úcta k svatému Václavu a ostatním našim svatým patronům, a péče o jejich kult. Je neméně známo jeho obrovské úsilí o dostavbu katedrály svatovítské, jeho namáhavé práce badatelské na poli církevního umění, jeho nákladné obrázkové edice, jeho mecenášství, jeho oddaná čtvrtstoletá práce pro ústav mrzáčků Růžencová výrobní, který hlavně úsilí páně biskupovu děkuje za novou budovu a j. a j.

A při tom všechna ta veliká bytost dobrotivého biskupa, které po jeho smrti vzdaly vybrané a vzácné autority našeho současného života svědectví jako bytosti světecké, při tom byla to sama tichost a pokora. Prozířetelnost dává lidstvu světece v pravý čas.

»Učte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorný srdcem« — ta slova Kristova, promítnutá bytostí biskupa Podlahy, zaznívají k nám také v pravý čas. Všimějme si celého jeho vzoru, učme se od něho, modleme se s ním, pracujme s ním a milujme se, jak on dovedl milovat. Pěstujme v sobě jeho povahové klady — a žádná bouře nám neublíží.

Jenom ten, kdo dovede zapomenouti na svatého Václava, zapomene i na biskupa Podlahu — ale to už nebude český syn.

B. DLOUHÁ.

Veliký biskup mluví...

Zde před Tebou v hluboké pokoře klekával oddaný služebník Tvůj, Otec naší vlasti, Karel IV., a v těchto místech

před tisíci lety oddaně sloužil Tobě vroucí Tvůj ctitel, svatý patron náš, kníže a dědic země naší, sv. Václav! Cele Tobě žil a ve vroucí úctě k Tobě ve svátostných způsobách prožíval uprostřed starosti a útrap slasti nevýslovné!

Z lásky k Tobě vlastníma rukama připravoval chléb a víno k oběti nejsvětější, v níž se Otci svému nebeskému nekrvavým způsobem obětuješ. A s vroucím zanícením býval přítomen oběti Tvé nejsvětější a přijímal Tě za pokrm duše své k životu věčnému. A v tišině noční navštěvoval Tě ve svatyních a rozplýval se zbožností před velebností Tvou.

A jeho, věrného služebníka svého, dal jsi za skvělý vzor nám všem, katolickým mužům a jinochům.

V kapli svatováclavské. Meditace.

Uvedme sobě vždy na paměť nejen, že se starobylých těchto stěn (basiliky sv. Jiří) celé věky minulé na nás zírají a zbožnost pokolení dávno minulých nám hlásají, nýbrž vzpomeňme si živě, že poblíž Spasitele svátostného odpočívají ostatky vroucích jeho ctitelů: sv. Lidmily, knížete Vratislava, knížete Boleslava II. Pobožného a sestry jeho blah. Mlady. A světlé postavy ty nechť nám vždy tak živě vytanou na myslí naší, jako by tu skutečně spolu s námi byly v milém posvátném domově. A nechť vzpomínka ta na tyto duchovní prarodiče naše jest tak mocná, aby nás vždy povzbuzovala k usilovnější a horlivější práci k pravému blahu našeho národa.

V kázání o svátku bl. Mlady.

A po něm uložíme ostatky jeho (sv. Norberta) zase na dalších padesát let. Na padesát dlouhých let! Nového jubilea málokdo z nás účastníků dnešní slavnosti se dožije. Jaké budou v té době osudy církve katolické ve vlastech našich a jaké osudy očekávají národ náš? Zajisté takové, jakých si zaslouží život a působení jednotlivců, z nichž národ se skládá. I jest povinností každého z nás, abychom každý na svém místě vytrvale pracovali k blahu drahé naší Církve a k prospěchu milého našeho národa a tak jim připravovali šťastnou budoucnost.

V kázání o jubileu sv. Norberta na Strahově.

katolictví, má-li obstáti, musí mít solidní základy uvnitř. Proto od cisteren ukazoval k živým zdrojům; kvasem křesťanské kultury chtěl proniknouti všechno smýšlení a konání katolíků. Stejně s touto opravdovostí laiky poutala jeho křesťanská bytostná dobrota, vzdálená jakékoliv mělké sladkosti a předstírání. Nebylo v něm stínu sobectví a hamižnosti, toho, co u kněze snad nejkřutěji odpuzuje. Při své krajní úctě k duši bližního a často hrdinné snášlivosti, nedovedl ustupovati pro osobní výhody zbabělého klidu a farizejské chvály. Lidem »s druhého břehu« přes příslovečnou skromnost dovedl včas připomenouti své zásluhy o dobrou věc, a nesrovnávalo-li se něco s jeho svědomím, dovedl rázně zakročiti na př. chystanou abdikací v členství Akademie. Nelze ovšem ve zkratce naznačiti, jaké osobní oběti dovedl přinášeti a s jakými překážkami vytrvale pracoval. Vzpomeňme jen dvou počínů širšího a téměř populárního významu. Když začal vydávati »Obrázkovou revue«,

Kněz a theolog.

To, co Podlahu činilo všem lidem tak drahým, že po dobu svého života zůstal bez nepřítelů, a naopak kde koho si získal, ač ze své pracovní tmeř nevycházel, vše to tkvělo

nikoliv v úřadech, funkcích a důstojnostech, nýbrž v jeho vlastní povaze. Byl to ryzí člověk, bez falše a klamu, bez strojenosti a affektace, člověk upřímný a prostý, srdečný a pravdivý, jehož čisté srdce, velkorosý charakter a vnitřní ušlechtilost se prodlíraly každým slovem, každým úkonem. Byl to vlastenec, jehož národní příslušnost poznáním dějin vyrostla v národní hrdost, a jehož měl národ za jednoho ze svých představitelů právě pro toto nekompromisní češství, nikoliv bojovné, jaké by nepřislušelo knězi pokoje, poslanému ke všem národům, nýbrž vědomé a zjevné, jaké slušelo jeho přímému charakteru. Byl to kněz, jehož posvěcené ruce dovedly pouze žehnat, jenž nepřišel jenom obětovat, nýbrž sám sebe obětoval jako pokorný dělník na vinici Páně. Byl to nadšenec, jenž plál pro pravdu, krásno a dobro a dovedl tento oheň v druhých vznítiti, aniž zase kaceřoval ty, kdož s ním nebyli za jedno. Byl to dobrodinec, jenž neotálel posledním haléřem pomoci nuznému podle hesla: Dvakrát dává, kdo rychle dává. A poněvadž se tímto heslem řídil také Podlahu pracovník, je dílo, které zanechal, darem dvojnásobným, neboť bylo uděláno vzácnou pohotovostí, bez odkladu, včas.

Podlahu, dobrý člověk, šlechtitný dobrodinec a nadšený pracovník za slávu Boží a za slávu svého národa, ten nezemřel. Vzkříšen žije už zase mezi námi svým nadlidským a nepomíjejícím dílem, a v naší paměti nikdy nezajde jedinečná osobnost toho, jenž byl chloubou vzdělanců a láska lidu, český kněz a velký biskup Antonín Podlahu.

Dr. Josef Cibulka: Podlahu jako kněz a theolog.

jež i dnes po 40 letech je skvělým pomníkem katolické aktivity své doby, z 5.000 výtisků na ukázkou zaslaných se vrátilo 4.920. A když byl rozeslán první sešit nového překladu Písma svatého, jehož potřebu dnes snad plně uznáváme, stačil novinářský článkušek s pochybností o tom, zda vůbec dílo bude dokončeno, a sešity se houfně vracely. Pan biskup tenkrát vlastnoručně za týden napsal 350 prosebných dopisů, aby se mohla další čísla s důvěrou tisknouti. A k tomu jeho funkce a úřady plně vyčerpávaly, takže by se mohl průměrný duch právem tázati: Proč se nešetří, proč to dělá? Ale mnohý návštěvník pracovní tichého strážce svatováclavské kultury, dobře rozuměl slovům, jež říkával: Každý z nás musí za dva pracovat. Zachráně nás jen vytrvalá práce...

Z dlouhé řady laiků, kteří se učili z příkladu pokorného dělníka na vinici Páně, vzpomeňme, že to byli členové Ligy, z nichž mnozí zjasnili podvečer jeho života v svém úsilí často tak osamělého. Bylo to v období milenia a hlavně nezapomenutelné Výstavy, kde klesajícího biskupa podpíraly ruce členů Ligy. A když pan biskup dokonával oběť svého života, jeden z členů — lékař — mu synovsky projevovoval lásku za vše-

chny ostatní. A když pan biskup odevzdal Bohu svou duši, jiný člen si zajistil dík budoucnosti, že mu připravil hrob, do něhož ještě nikdo nebyl uložen. A když znavené tělo spustili k základům Chrámu, bratřsky za ním ještě sestoupili kněz a laik, aby je doprovodili až na místečko, jehož si plně zasloužil jako duchovní dovršitel, který byl ztělesněním staré a slavné a nejkrásnější tradice našeho kněžstva.

MSGRE EM. ŽAK:

Syn Boží.

Byly hlučné, radostné svátky velikonoční, kdy v nočním tichu, ve skromné jizbě v Jeruzalemě stáli vedle sebe dva učitelé Zákona: Nikodém a Ježíš. Nikodém, muž vzácného rodu, člen vysoké rady, vážený učitel lidu. A Ježíš, příslušník prosté rodiny řemeslnické z Galileje, nováček v učitelském úřadě; neznámý úřednímu Jeruzalemu, nikým nepověřený k výkladu Zákona.

Nikodém přišel tiše, za noci, k Ježíšovi. Nechtěl vzbuditi pozornost a nevoli svých soukmenovců. A pozdraviv, řekl hned, proč přichází. Prosil: »Mistře, víme, že jsi od Boha vyšel jako učitel, neboť nikdo nemůže činiti těch zázraků, které ty činíš, není-li Bůh s ním.« A Ježíš, který poznává účel pozdní návštěvy, přerušuje Nikodéma a dí: »Nenarodí-li se kdo znovu z vody a z Ducha svatého, nemůže vejíti do království Božího.« Do nového království, jež Kristus zakládá, vstupuje člověk křtem sv. Není to království tělesné příslušnosti, ale sdružení duší téže víry bez ohledu na původ.

A když Nikodém stále je nechápavým, Ježíš mu vysvětluje, jak toto nové království bude založeno. Praví: »Jako Mojžíš povýšil hada na poušti, tak musí povýšen býti Syn člověka, aby každý, kdo v něho věří, měl život věčný. Neboť tak Bůh miloval svět, že Syna svého jednorozrozeného dal, aby nikdo, kdo v něho věří, nezahynul, nýbrž měl život věčný.« (Jan 2, 3, 14, 16). Kristus vysvětluje tu účel svého poslání. Přišel vykoupiti lidstvo. To učiní trojím svým úřadem: učitelským, kněžským, který vývrcholí svojí obětí na kříži, a královským, jímž založí nové království — církev.

V rozmluvě s Nikodémem Ježíš jasně nazývá sebe »jednorozrozeným Synem Božím.« Jediným téže podstaty a téžže božských vlastností, jako Hospodin, v nějž Israelité věřili. Nikodém napjatě naslouchal slovům Ježíšovým. Nový duchovní svět otevíral se před ním. Zásvit nového království dotekl se jeho duše. Ale nepochopil hned za své rozmluvy s Ježíšem. Tři léta bedlivého sledování řečí i skutků Ježíšových, vážného přemýšlení a jistě též vřelých modliteb trvalo, nežli uvěřil v božství Toho, který za oné památné noci byl jeho učitelem. Tím, že mrtvého Ježíše pohřbil ve svém vlastním hrobě, přiznal svoji víru v něho. Tak stal se Nikodém nejstarším příkladem těch, kdo »za noci« tiše a tajně ke Kristu se blíží, hledají, přemýšlejí, badají a modlí se tak dlouho, až dospívají k víře v jeho božství. Z váhavých Nikodémů stanou se rozhodní věřící.

Ježíš nazýval se Synem Božím téže podstaty s Otcem. V prudkém sporu s farisey, kteří se rádi nazývali »syny Abrahamovými« a chlubili se jeho otectvím, Kristus pravil: »Abraham, otec váš zaplesal, aby viděl den můj; i viděl jej a radoval se.« Tu řekli jemu židé: »Padesát roků ještě nemáš a Abrahama jsi viděl?« A Ježíš prohlásil: »Vpravdě, vpravdě pravím vám: Prve než byl Abraham, já jsem.« (Jan 8, 56-57). Ježíš zdůrazňuje, že Abraham se radoval, když na

věčnosti slyšel o dni jeho vtělení a příchodu na svět. Neboť tím touha jejich praotce po vykoupení národa se uskutečňovala. A když oni žasnou nad smělostí Ježíšova výroku, stupňuje on svoji výpověď a dí: »Dříve, než byl Abraham, já jsem.« Kristus prohlašuje, že je věčný, nemá začátku ni konce. Věčný jako jeho Otec. »I chápali se kamení, aby házeli na něho.« Měli jeho slova za vrchol bezbožnosti, za rouhání. A to trestalo se ukamenováním. Zázraky Ježíšovy budily žárlivost jeho nepřátel. Výroky o skutečném, pravém synovství Božím vyvolávaly jejich úžas a hrůzu.

Do nemalých rozpaků ona slova Ježíšova uvádějí všechny ty, kdo pokoušejí se dokazovati, že Ježíš svými slovy o Božím Synovství nemyslí to jinak, nežli všichni Israelité, národ vyvolený, kteří s blahým sebevědomím nazývali se dítkami a tedy syny Božími. Ale jak potom možno si vysvětliti, proč Ježíše vinili z rouhání, když prohlašoval, že je Syn Boží? Kdyby Ježíš mluvil o svém synovství ve smyslu jejich, musili by jeho prohlášení vítati a říci: My jsme také syny Božími.

Své výroky o skutečném synovství Božím, o své bohorovnosti, nejdůrazněji Ježíš potvrdil, když jat a svázán, byl přiveden s hory olivetské na soud vysoké rady židovské. K různým obviněním, která pronesli v evangeliu nejmenovaní žalobci, Ježíš mlčel. Byla tak malicherná a nicotná, že neměl je hodna odpovědi. Žalobci i svědkové ve svých výpovědích také si odporovali. Soudní jednání vázlo. Úmysl vysoké rady, Ježíše stůj co stůj odsouditi, se hatil. A přece chtěli zachovati aspoň formální zdání řádného a spravedlivého soudu. Nastala chvíle rozpaků a mlčení. A v této chvíli předseda vysoké rady, nejvyšší kněz Kaifáš, zachránil vážnost soudního řízení. Právil s plným důrazem a vědomím svého nejvyššího úřadu: »Zapřísahám tě skrze Boha živého (ve jménu Božím), abys nám pověděl, jsi-li ty Mesiáš, Syn Boží.« Na odpověď upjatě čekali všichni. A Ježíš, dříve vytrvale mlčící, klidně odpovídá. Mluví pod přísahou, jak jej nejvyšší kněz slavně, nejvážněji zavázal, a dí: »Jsem: Nyní mně nevěříte; ale užijte Syna člověka seděti na pravici moci Boží a přicházeti v oblacích nebeských.« (Mat. 26. 63-64.)

Kristus, vyzván nejpopovolanějším, prohlašuje, že jest skutečným Synem Božím. Všichni v hrůze žasnou nad touto smělou i jasnou odpovědí. Vidí v ní nové rouhání. Kaifáš na znamení svého rozhořčení a odporu roztrhne své roucho. Všichni volají: »Rouhal se Bohu, hoden je smrti.« Ježíš svému Otci nejvyš oddaný, pokorný ve svých modlitbách, je náhle prohlášen za největšího bezbožníka, za rouhače. Lze si mysliti většího rozporu?

Co se rtů Petrových dříve zaznělo jako rozhodné, krásné vyznání víry v Ježíše, to nyní se rtů Ježíšových zní před nejvyšším úřadem židovským jako rouhání! Těžko je racionalismu z tohoto soudního výjevu vyvozovati, že Kristus nemluvil zde zřetelně a jasně o své skutečné božské přirozenosti.

V Zavělově dramate »Kristus« přichází tento do světnice, v níž leží mrtvý Lazar. Sestra jeho Maria plačíc vítá Krista. A táže se důvěřivě: »Jsi ty Syn Boží?« A Kristus, ukazuje na přítomné děcko, odpovídá jí: »Zeptej se tohoto dítěte!« Děcko ve svém čistém srdci, plno důvěry a lásky, věří nejkrásněji. Ježíš sám prohlásil: »Nebudete-li jako ti maličci, nevejdete do království nebeského.« Ty krásné vlastnosti dítěta, jeho čistou víru v otce, má si křesťan uchovati až do pozdního stáří. A k těm náleží v prvé řadě víra, že Ježíš je pravý Syn Boží.

Ano, lze jíti bez nebezpečí upřílišňování dále a vyznati, že v Antonínu Podlahovi nám dala naše doba podobu světce, — světce, jehož působení bylo nejen posvěceno jeho úřadem duchovním, ale i jeho prací vědeckou, ve které tak rozsáhlé místo zaujímá studium života i památek českých světců, českých chrámů Páně a vůbec všeho, co s kultem svatosti v díle minulosti souvisí a jehož celý život, příkladný svými ctnostmi, nepochybně zaslouží vskutku chvály svatosti.

Rektor university dr. Josef Pekař v úvodním proslovu na smuteční schůzi k uctění památky biskupa Dra. Ant. Podlahy v roce 1932.

Neublížím snad práci starších českých církevních historiků, pronesu-li konečný úsudek, že jest Podlaha v pravdě jejím velikým dovršitelem, ale zároveň zakladatelem epochy nové. A připojím-li v počet ještě jeho horlivou buditelskou snahu v mladší generaci duchovenské i jeho vroucí český patriotismus, jeho dětinnou důvěru a úctu k svatému Václavu, že nedá zahynouti nám ani budoucím, není snad upřílišněným panegyrikem, díme-li, že česká historie ztratila v Podlahovi svého druhého Balbína, šťastnějšího životem i skvělejšími výsledky, jehož právě tak na věky bude želeno, jako vzpomínáno.

Universitní profesor Dr. J. V. Šimák, v řeči na smuteční schůzi k uctění památky biskupa Dra A. Podlahy.

Zatím co Kamil Hilbert ve své »svatovítské huti« vytváří zázrak technického vtělování gotické koncepce Karlovy, Podlaha stává se předním členem Pešínovy »Jednoty« (k dostavění chrámu sv. Víta) a přejímá tak z jeho vychladlých rukou veliké poslání. Stav se kanovníkem a později i světicím biskupem, byl zřetelně předurčen, aby dosnil tisíciletý »gotický sen svatovítský« v mileniovém roce mučednické smrti Svatého Václava.

Spisovatel V. Bitnar ve smuteční řeči za biskupa Podlahu na staroměstské radnici.

Velechrám svatovítský přijal tělo, jehož duch na poslední cestě dr. Podlahy jakoby se vznášel nad kněžstvem dómu a jakoby s žalmistou a svatým Dědicem šeptal: »Tuto odpočinuť mé na věky věkův.« Blízko vévody Sjednotitele, v jednom vrstvení země s biskupem svatým Vojtěchem, spolu s Kosmasem a Šebířem, jen několika vrstvami půdy oddělen od slavných českých králů, spolu s prvními budovateli věkovitého díla, Parlěřem a Matyášem z Arrasu, ve společenství tolika svatých ostatků a pokladů, spočinul duchovní dovršitel dómu. Strážce a oslavovatel, vedoucí a pracovník. Vysooko nad hlavami poutníků, v pohádkovém triforiu svatovítském jsou vytesány hlavy, jež snily a budovaly Boží stan země České. Tam ve dne v noci střeží svůj sen i své dílo zadumaná tvář, jež z kamene umělcova vydává svědectví o muži apoštolském a o vítězství jeho bělostného ducha. Neboť duch byl v bytosti biskupa dr. Antonína Podlahy od počátku ten, jenž určoval celý život. A pod kamennou tvář hluboko dole, ve sklípku nové arcibiskupské krypty, do ozvěn lidských kroků, do šeptmých i hlasitých modliteb prosebníků, do ticha i hlaholu varhan, zpěvů a zvonů — slyšitel — bije spolu věčně svěží srdce, věčně strážné, bdělé a z ducha vyvolené k slávě i naději českých katolíků. Báseň Dr. Jan Sajc: Duch v životě biskupově.

Mariánská poutní místa v Čechách v 17. století.

Mariánská úcta, jejímž plodem jsou krásné gotické obrazy mariánské doby Karla IV. a jeho nástupců, neutuchla v Čechách ani v době pozdější, byť velmi neklidné. Teprve však v 2. polovině 16. století pod vlivem Tovaryšstva Ježíšova znovu ožily intenzivnějším životem prastaré tradice české úcty k Matce Boží. Tehdy zas plnily zástupy zbožných poutníků nejedno místo, na němž Matka Boží prokazovala své milosti. Když devět let po Bílé Hoře, r. 1629, vydal metropolitní kanovník Kašpar Arsenius z Radbuzy druhé vydání své »Pobožné knížky« o Panně Marii Staroboleslavské, vypočítává v kapitole XI. tato tehdy nejznámější poutní místa, jež má »země Česká, vlast naše milá, z daru a milosti Pána Boha«:

»Máme právě uprostřed České země k východu slunce, kostel Matky Boží v Staré Boleslavi: máme proti poledni kostel téže blahoslavené Matky u Českého Krumlova (Krumau), v Kájově (Gojau), máme i k půlnoci pod Krupkou kostel podobný (jde o Mariaschein — Bohosudov), máme i k západu položený kostel její, do kteréhož mnozí lidé putují v Kladrubech (Kladrau), ať mlčím zatím o jiných dvou kostelích blíž Prahy, totiž Červeného Oujezda (jde o prvou českou loretu v Hájku u Prahy) a v Jílovém, nedávno vystavených.« Na jiném místě se Arsenius zmiňuje o novostavbě mariánského kostela na Bílé Hoře.

Když o 42 let později, r. 1671, vydával, rovněž na počest Staroboleslavské Matky Boží, kanovník Jan Ignác Dlouhoveský svého »Zdoroslavička«, jest již jeho výpočet mariánských poutních míst v české zemi mnohem delší. Vedle Paladia země české a mariánské sochy u sv. Václava ve Staré Boleslavi, zná již Dlouhoveský mariánská poutní místa téměř v každém kraji českém.

Jen v samotné Praze uvádí osm poutních obrazů (Loreta, Kapucínský kostel, staroetinský obraz u Theatinů, dva u sv. Víta, u sv. Mikuláše, u sv. Jakuba, na Vyšehradě). Kouřimský kraj slul obrazem Matky Boží v Jílovém, hradecký v Pace, Jičíně, chrudimský kdysi v Opatovicích, bechyňský v Bechyni, v Českých Budějovicích a v Římově. V kraji podbrdském byla poutní místa ve Zbraslavi, Svaté Dobrotivé a na Svaté Hoře, v prácheňském v Kájově (Gojau), Nezamyslicích, v Sušici, v plzeňském v Tejnečku u hradu Klenova (t. j. v Týnci u Klatov), v Nicově u Plánice, v Kladrubech (Kladrau). Poutníci z Plzeňska navštěvovali hojně i Boží Krev (Heiliges Blut) v Bavorsku (Bayern). Slánský a rakovnický kraj se proslavil poutními místy v Družci a Doksanech, žatecký v Mostě (Brüx) a v Quinu (Quinau) za Chomutovem (Komotau), litoměřický kostelem Matky Boží pod Krupkou (Mariaschein), chebský a loketský Chlumem Svaté Máří (Maria-Kulm). V čáslavském kraji byla uctívána Matka Boží u Kutné Hoře v kostele sv. Barbory, v Hejnici (Haindorf) a v Jeníkově. Ve východních Čechách se značně úctě těšily sochy Matky Boží v Kladsku (Glatz) a ve Vartě (Wartha).

Když v sedmdesátých a osmdesátých letech 17. stol. spojila památná »Svatá cesta« kapliček Prahu se Starou Boleslaví, měly jednotlivé z těchto svatyněk vedle vyobrazení ze svatováclavské legendy i obraz některé z Madon tehdy v Čechách uctívaných. Tyto obrazy nás seznamují s dalšími hrady mariánského kultu v barokní Čechii. Vedle již uvedených jsou to i tato

místa poutní: Udlice (Audlitz), Chlumeck u Luže, Horažďovice, Litomyšl, Ober-Gürgenthal, Plzeň, Rokycany, Seč, Strašecí. Úctě Čechů v 2. pol. 17. století se těšil i obraz Panny Marie Strakonické (Panna Maria Vítězná), Šternberské ve Vídni (Wien) a u sv. Kříže v Praze I.

Avšak i po vybudování »Svaté cesty« vyrůstala v Čechách stále nová a nová poutní místa mariánská, a to po celou dobu českého baroka. I když leckterá z nich dnes (žel Bohu) jsou zapomenuta či polozapomenuta, přece svědčí o životnosti a hloubce lásky a úcty našeho lidu k Matce Boží skutečnost, že dnes nejen ožívají mnohá stará mariánská místa, nýbrž i to, že vyrůstají nová.

FILM.

PRAŽSKÝ FLAMENDR. Téměř před sto lety napsal Josef Kajetán Tyl divadelní hru »Pražský flamendr« aneb »Co mu přece pomohlo«, která od té doby byla nespočetněkrát hrána po českém venkově i na Národním divadle. V ní Tyl přivede tehdejšího rozmařilého pražského synka k řádnému životu a vrátí zpět vlastnímu otci krušnou práci a trpělivou láskou děvčete. Nový film režiséra Karla Špeliny si z Tyla ponechal pouze název a základní motiv a posunuv děj do doby před šedesáti lety, zpracoval příběh zcela volně. — Nejlepší postavu vytvořil Gustav Hilmar jako starý otec, který se s bolestí ztrácí svého jediného syna-malíře (Fr. Hanus) pro jeho život v Praze. Pražský hadrář (Fr. Kreuzman) a baron Vožický (M. Nedbal) přivedou malíře na správnou cestu, naučí ho pracovat a vrátí ho nakonec otci a láskyplné panně Apolence (E. Matoušková), zvitězí nad rozmarnou baronesou (M. Burešová). — Film má dobrou mravní tendenci a splní jistě plně své poslání hlavně na venkově. Obecenstvo rádo přehlédne v první polovině rozvláchnou expositiv, neboť pak bude zaujato rychlejším spádem hry, pěknou fotografií Vichovou a též přiléhavější hudbou Stelibského. Mezi přednosti tohoto filmu (jakož i posledních filmů vůbec) patří dobrý průměr herecký (Hradilák, Letenská, Nedošínská, Kolár, Máj, Motyčka) a zřejmá péče o čistotu mluvy. Film je mládeži přístupný a zasluží si pozornosti nejširších vrstev. Dr. J. Št.

Z DOMOVA.

Několik zájemců koupí nový neb starší zachovalý promítací přístroj na diapásky. Nabídky zašlete na adr. Svatováclavská Liga v Praze IV., Hradčanské nám. 8.

SEZNAM PŘEDNÁŠEK SE SVĚTELNÝMI OBRÁZKY NA DIAPÁSKÁCH, které prodává Svatováclavská Liga v Praze IV., Hradčanské náměstí 8.

Písmo svaté, Starý i Nový zákon (12 dílů) ..K 325.—

Písmo svaté, Starý i Nový zákon, obrázky kolorované ..... K 556.—

Písmo svaté, Nový zákon (5 dílů) ..... K 122.—

Písmo svaté, Nový zákon, obrázky kolorov. K 203.—

Svatý Václav, (75 obrázků) ..... K 75.—

Svatý Václav, obrázky kolorované K 150.—

Blahoslavená Anežka Přemyslovna (75 obr.) K 57.—

Blahoslavená Anežka Přemyslovna, obr. kol. K 114.—

Svatý Vojtěch (53 obrázků) ... K 53.—

Svatý Vojtěch, obrázky kolorované K 106.—

Svatý Prokop (21 obrázků) ..... K 21.—

Svatý Prokop, obrázky kolorované ..... K 42.—

Páter Zeman, misionář ..... K 80.—

Biskup Dr. Antonín Podlaha (100 obrázků) K 100.—

Obrazy mariánské v Čechách (obrázků 20) K 20.—

Pro děti:	K	K
Kulihrášek s Majdalenkou	39.—	kolor. 70.—
Kulihráškův výlet	19.—	kolor. 30.—
Kulihrášek mezi hračkami	28.—	kolor. 48.—
Kulihrášek mezi zvířátky	18.—	kolor. 28.—
Kulihrášek na řemesle	42.—	kolor. 76.—
Kulihrášek u čaroděje	39.—	kolor. 70.—
Kulihrášek na severní točně	33.—	kolor. 58.—
Kulihrášek trosečníkem	28.—	kolor. 48.—
Kulihrášek na dně moře	27.—	kolor. 46.—
Kulihrášek sportovec	39.—	kolor. 70.—
Kulihráškova abeceda	41.—	kolor. 74.—
Všech 11 dílů Kulihráška		300.—
Všech 11 dílů Kulihráška, obrázky kolorované		565.—

Všechny ceny včetně textů, mimo poštovného. Ve vydávání dalších nových diapásek se pokračuje.

LITERATURA.

Dr. Václav Černý: **Kronikář**. Druhé vydání, upravené a doplněné. Občanská knihovna sv. 95. Praha, Školní nakladatelství, 1940. Stran 63. Brož. K 5.—. — Tato zdařilá lidová příručka, kterou napsal náš přední zemědělský historik, poskytne cenné poučení těm, kdo vedou a píší obecní, spolkové nebo rodinné kroniky, a každému, kdo ze zájmu o minulost svého rodu nebo místa, kde žije, si pořizuje pamětní zápisy nebo se pídí po rodopisných či vlastivědných údajích. Jsou tu populárně sestavené výklady o kronikářství, archivech, péči o písemné památky, pomůckách pro historické badatele, a stručný i srozumitelný návod k postupu při spisování kronik a rodinných pamětí. Upozorňujeme na tuto vítanou pomůcku, shrnující informace, které by se jinak těžko sháněly, zejména venkovské pracovníky. —nč—

Hardy Schilgen: **Ty a ona**. Přeložil Dr. Karel Vrátný. Brtnice, J. Birnbaum, 1940. Stran 134. Brož. K 15.—. — Postřehy a rady porýnského jezuity, vynikajícího znalce mladých lidí, vzniklé v dvacátých letech, po první světové válce, byly přeloženy do češtiny a vykonaly také u nás své poslání. Nyní vycházejí postupně znovu. Ten, kdo se blíže stýká s dnešní mládeží, má ovšem při četbě dojem, že tato kniha je v mnohém už poněkud zastaralá a že v některých úsudcích bude její platnost pro přítomnost již značně relativní. Týká se to jak pohledu na mládež, která je dnes a zde trochu jiná, než tehdy a tam, tak i vnější formy, způsobu, jimž jsou podávány pravdy, samozřejmě vždy stále a tytéž. Vyslovující tento názor, nechceme podceňovati vše to pozitivní, co kniha přináší, zůstává toho stále velice mnoho. Jistě je Schilgen jeden z nejlepších autorů ve svém oboru. Avšak časy se mění, podoba a výraz se proměňují — na věci by bylo zapotřebí nově a působivěji reagovati. Schilgenovy spisy, jak se domníváme, budou tedy dnes užitečné spíše nepřímo: ani ne tak mládeži samé, jako kněžím a vychovatelům. Řeknou a poradí, co tito se musí snažiti obratně přiblížit mladým světečnům, aby slova pokynů a výstrah došla účinného přijetí. —nč—

Památník na zesnulého Karla kardinála Kašpara. Uspořádal Fr. Poul, upravil Jan Herink, vydalo nakladatelství »Vyšehrad«, obálku a obrazové přílohy hlubotiskem provedl V. Neubert a synové, Praha-Smíchov. Brož. 95 K. — Ani se tomu nechce věřiti, že již za nedlouhou budeme vzpomínati prvního výročí odchodu našeho pana kardinála, jak jsme byli uvyklí jej nazývati, a jehož typicky usměvavá tvář hledí na nás z titulní strany »Památníku«, vydaného na jeho paměť. Není třeba připomínati, čím v Pánu zesnulý byl českému lidu. Stačí jen čísti jeho závěť plnou horoucí lásky ke všem lidem i celému národu. Památník, zachycující ve slovní části poslední okamžiky jeho života, závěť, pohřeb a vzpomínku jeho nástupce na biskupském stolci královéhradeckém, J. E. Dr. M. Píchy, přináší v obrazové části dokumentární snímky z pohřbu, jež v naší mysli vybavují ony okamžiky, kdy jsme našeho pana kardinála doprovázeli na jeho poslední cestě. Opravdu pietně vypravená kniha, s krásnými reprodukcemi, zůstane trvalou památkou nejen všem, kdož měli příležitost v Pánu zesnulého poznati, ale i všem, kdož na osobně jim neznámého vzpomínají jako na ušlechtilou postavu kněze a vlastence. — Kk.

Popeleční středou začíná postní doba. Postní dobou označuje Církev

Na prahu postní doby.
(Liturgická úvaha.)

40denní přípravu na Velikonoce. Tímto číslem má nám býti připomenut 40denní půst Spasitele, jenž vzal na sebe naše hříchy a postem se připravoval na zvěstování radostného Evangelia. 40 dní omýval deště při potopě hříšnou zemi. Čtyřicet roků musili Israelité blouditi v poušti, dříve než směli vstoupiti do zaslíbené země. Čtyřicet dní se musil postiti Mojžíš, a potom dostal pro lid desky Zákona. Čtyřicet dní putoval prorok Eliáš o postě k hoře Horeb, kde se mu dostalo významného zjevení. Tímto způsobem bylo číslo 40 posvěceno v Písmě kajícností, postem, očišťováním a milostí.

Postní doba má v latině své jméno od neděle, která se nazývá »Quadragesima«, to jest čtyřicátý den před Vzkříšením Páně. Je to šestý týden před Velikonoce. Jelikož se Církev v neděle nepostí, trval by půst jenom třicet šest dní. Proto přidává ještě čtyři dny nazpět a půst počíná již středou. Tato se nazývá Popeleční, neboť přede Mší svatou kněz světí popel z ratolestí, které byly svěceny na Květnou neděli minulého roku, a znamená jím čela věřících nebo jej syje na hlavy jejich, se slovy: »Pomni, človče, že prach jsi a v prach se obrátíš!« Jest to slavnostní uvedení do postní doby.

Zvyk ten se zachoval z dávných dob křesťanství, kdy na počátku postní doby byli veřejní kající tímto obřadem zasvěceni postu a pokání. Později se tento významný obřad přenesl na všechny věřící. Připomeňme si tedy v postní době, že náš život může každé chvíle skončiti.

Církev svatá snaží se vším možným způsobem přivesti nás k pokání. Nepředpěvuje nám radostného »Alleluja«. Místo něho zpívá vážný nápev, zvaný »Traktus«. Ani »Gloria« se nedotkne našeho sluchu. Varhany zmlknou. S oltářů zmizí relikvie a květiny. Kněz obléká se ve fialová roucha. Tímto způsobem nás Církev chce soustřediti k oplakávání našich hříchů a ukázati, jak vzpomínka na ně nás má přiměti k pokání a k trpělivému nesení denního kříže.

V prvních dobách křesťanství byl čas postní nejen přípravou na Velikonoce, ale i přípravou katechumenů na křest svatý. Tím si vysvětlíme narážky na křest, jež v době postní často v liturgii přicházejí. V době postní burcuje nás Církev ze spánku hříchu poukazem na věčné tresty. Předvádí nám život plný námahy a utrpení Spasitele, jenž z lásky k nám byl hotov trpěti za nás. Dává nám však také návod, jak bychom se mohli zprostiti pout hříchů a jak nabýti sil k novému životu. Jest to hlavně půst, ke kterému nás vede a od něhož má celá doba své jméno. Dalšími dobrými skutky jsou modlitba a almužna. To, co jsme postem a jiným odříkáním ušetřili na sobě, to máme rozdati těm, kteří strádají a hladoví.

Dr. Anna Masaryková: **Nové mlýny na Novém Městě pražském**. Pokladů národního umění svazek 42. Tentokrát obrací autorka nového svazčku »Pokladů« naši pozornost k občanskému obydlí, jimž jest jednopatrový dům v ulici »U nových mlýnů« za kostelem sv. Klimenta. K domu přílehlý mlýn patřival zámožné mlynářské rodině Michaloviců, jejíž potomek Václav povolal si k výzdobě celého domu nejlepšího malíře pražského v prvé polovině 19. století, Josefa Navrátila. Záliba pro historii a romantismus, jež je znakem období t. zv. druhého rokoka, projevuje se plně ve výzdobě Michalovicova, nyní pod jménem Vávrova známého domu, a seznamuje nás s Navrátilovým uměním, jemuž se dostalo před nedlouhou dobou nového ocenění

Místo pro adresu a frankotyp.

obsáhlou monografií. Autorčiným výstižným a srozumitelným pojednáním, doplněným obvyklou serií výrazných reprodukcí, řadí se nový svazček rovnocenně po bok všem dosud vydaným. — Kk.

Vladimír Kučera: Ctihodný Martin Středa. Vydala Brněnská tiskárna, Brno, cena brož. K 2.50.

Bohuslav Balbín: Ctihodný P. Martin Středa. Stať z roku 1682. Přeložil a poznámkami s dodatkem opatřil Karel Otýpka. Tiskem a nákladem Občanské tiskárny v Brně. Cena K 3.—. V krátké době jednoho roku vycházejí dvě práce, obírající se význačnou postavou jesuity ctihodného P. Martina Středy, hrdiného obránce Brna za války třicetileté. Podává-li první dílo život a líčí podrobně ono období života, jež ctihodnému sluhovi Božimu získalo slávu jakožto »nepochybnému zachránci Brna a tím celé vlasti«, je Otýpkova práce pečlivým a poznámkami bohatě doplněným překladem staře, kterou řádový spoludruh Středův, historik Balbín, otiskl ve čtvrté knize svých »Miscellanei«. Obě dílka pak sledují ušlechtilý cíl: obrátiti naši pozornost k osobnosti svatého života a hrdinství a přiblížiti nám ji z propadlitého zapomenutí. To, co frýdecká brožurka »Naši svatí« před nedávnem jen načrtávala, to obě shora uvedená dílka zvidavému čtenáři dokreslí a dostatečně osvětlí. Kk.

Zpívající mládí. Sběrka dětských písní. Na slova Dra. Č. Tomiško složil Otto Albert Tichý. Vydalo nakladatelství u sv. Jindřicha Bohuslav Rupp, Praha II., Jindřišská ulice. Cena brož. K 36.—. Padesát dva texty obsahuje tato sbírka dětských písní z pera autora, jenž svoji náklonnost k nejmenším vtělil do lehouchých veršů, dětsky pojatých a nesoucích se jedním směrem: k Bohu, jenž obveseluje mladost. A s básníkem spojil se hudebník, přičemž jeho verše hudbou, jež doplňuje slovo, nalezla v lahodných nápěvech pravý výraz, jímž má se dětská píseň vyznačovat: melodičnost a snadnost. To se profesoru O. A. Tichému plně podařilo, i když vážnější ráz některých melodií upomene nás na chorál. I doprovod vychází vsťicím tím, že nikterak nezatežuje doprovodece svými požadavky. Sběrka skýtá bohatý výběr všem, kdož pracují mezi dětmi a bude jim na dlouho vydatným pramenem pro nejrůznější účely. Některé melodie (na př. Když Tě vidím, můj Ježíšku, Slavičkova koleda, Jak nemám zpívat o Tobě) jistě brzy zdomácní. V každém ohledu představuje sbírka zdařilý čin, jehož ohlas bude určitě trvalý. Kk.

MISIJNÍ KOUTEK.

MODLITBA A MISIE.

Vzorem každého obětavého a nezištného misionáře jest Ježíš Kristus. On jako Bůh a člověk věděl, kterým silám děkuje velkolepé dílo obrácení světa ve svém začátku a pokračování. Ptáme se, které jsou ty hybné síly, jež tak podivuhodně přispívají dílu šíření Kristova království? Jest to především pevná a vytrvalá modlitba, drobné oběti a také ovšem hmotné prostředky. Mnohý si myslí: Peníze světem vládnou. A přece misionáři tak úspěšně pracují na duchovním dobývání světa často s tak nepatrnou hmotnou pomocí. Peníze nezmožou všechno. Teprve modlitba se stává vyživujícím nervem katolických misí. Sv. apoštol Pavel se obrací často na svých cestách k prvním

křesťanským obcím s prosbou o modlitbu. Ve svých listech jim píše: »... modlíte se v Duchu všelikou modlitbou a prosbou každého času a k tomu konci bdíce ve vši vytrvalosti a přimluvě za všechny svaté (věřící); i za mne, aby mi bylo dáno slovo, když otvírá ústa svá, bych neohroženě uváděl v známost tajemství Evangelia.« (Efes. 6, 18—19.)

A co činil apoštol Indie sv. František Xavierský? Po vyčerpávající denní práci odcházel na osamělé místo a velkou část noci zasvětil modlitbě, aby si vyprosil Božího požehnání. Svému příteli do Evropy píše, aby prosil za něho Boha a nabádal zejména děti, aby v modlitbách odporučely Bohu jeho činnost. Neboť co by mohl nebeský Otec odepřítí nevinným a čistým duším?

Sv. Petr Klaverský, otec Negrů a otrok otroků, připisoval ohromující výsledek své apoštolské práce modlitbě svého řeholního spolubratra Alfonse Rodrigueza. Nestačí-li nám tyto důkazy, přečtěme si jen dopisy našich misionářů! Stále prosí o almužnu modlitby.

Kardinál Lavigerie, zachránce otroků, cenil modlitbu za misie nade všechno. Když měl začít misie tam, kde pro vražedné klima umíral misionář za misionářem, tu zřídil ve své diecési klášter karmelitek. Proč to učinil? Na to nám odpoví malá světička v Lisieux. Žijíc v takovém uzavřeném klášteře, přijala takřka za své dva misionáře a obětovala za ně svému nebeskému Snoubenci modlitby, dobrovolně sebezapírání a zvláště prudké bolesti ve své nemoci.

Co pro nás z toho vyplývá? Povinnost nás všech křesťanů žádá, abychom nejen dle svých sil rozmnožovali u nás počet těch, kteří znají a milují Ježíše Krista, ale abychom se modlili i za ty, kteří Ho mají nésti do prostor světadílů, které se dosud neotevřely Jeho učením. (Ignis Seraphicus.)

Antonín Špale: BIBLE, JEJÍ POSTAVY A DĚJE.

Vydal Jan Lebeda, Praha. Smysl vydání této knihy (500 stran dobrého tisku a papíru s 25 reprodukcemi v druhé části, 5 map) je vyznačen na konci úvodního »Slova k čtenáři«. Má to být střed mezi úplným Písmem svatým, které je napoprvé těžko pochopitelné a příliš dlouhé a mezi školní dějepřpravou, která předpokládá výklad a doplnění katechetovo a jest dospělému příliš stručná. — Aby kniha byla co nejlacinější, je vydána soukromě. Ti, kdož ji objednají naším prostřednictvím, obdrží ji (v celoplátěné vazbě) za 45 K, mimo poštovného.

K BOHU. Modlitební kniha duchovního života katolické inteligence. Vyšla již v III. vydání. V plátně vázaná 35 K. Objednávky z ochoty vyřídíme.

OBRAZY PRAŽSKÉHO JEZULÁTKA, pravá fotografie v hnědém nebo černém odstínu, zasklené nebo v celuloidovém rámečku, rozměr fotografie 23×17 cm. Cena: Zasklená hnědá fotografie 30 K, černá 27 K, celuloidová (pouze černá fotografie) 21 K. Možno obdržeti i samotné fotografie: hnědé provedení 15 K, černé 12 K, vše mimo poštovného. Pohlednice Pražského Jezulátka (pravá fotografie) kus 1 K.

Dobrovolné příspěvky na vydávání časopisu jsou vítány a budou, pokud si to dárci výslovně nezakážou, kvitovány.

VYCHÁZÍ S CÍRKEVNÍM SCHVÁLENÍM.

Vlastním nákladem Svatováclavské Ligy v Praze IV., Hradčanské náměstí číslo 8. - Redakce a administrace tamtéž. - Vychází 1. a 15. každého měsíce kromě července a srpna. - Redakční uzávěrka 5. a 20. každého měsíce. - Cena jednotlivého čísla 50 hal. Předplatné na celý rok i s poštovní zásilkou 10 K. - Číslo pošt. spořitelny Praha 208.401, čís. telefonu 617-70. - Řídí redakční kruh. - Odpovědný redaktor Josef Kozák, Praha. - Používání novinových známek povoleno ředitelstvím pošt a telegrafů pod čís. 15.206/VII. ze dne 18. ledna 1936. - Dohledací pošt. úřad Praha 11. - Vytiskla kniht. J. Bartl nást., Praha VII., Goethova 14. Telefon 714-19.

KATOLÍK

List Svazu katolických mužů a Katolické akce

č. 5

Vychází čtrnáctidenně. — Ročník VII. (XXIV.) — V Praze dne 1. března 1942.

Blahoslavená Anežko, vzbuď pokoru v našich srdcích!

Tak bychom měli neustále volati k přední naší Přemyslovně, jíž pokora získala pověst svatosti. Nebyla to ovšem pokora podle obvyklého lidského nazírání, pokora, rovnající se devotnímu patolízalství, ale pokora hodná dobrého křesťana, jež před majestátem Boží Velebnosti v prachu se koří a jež ustupuje a se poddává vždy tam, kde jde o čest a slávu Nejsvětější Trojice. Pravá pokora je poddanstvím duše vůči jejímu Stvořiteli, Duchu nejdokonalejšímu, který stvořenou duši miluje a vede bezpečnou cestou do Svého objetí.

Dnešní lidstvo, vedené jen tělem a jeho potřebami, uznávající ducha jen proto, aby lépe sloužil potřebám těla, vyznává falešnou pravdu: podřízenost duchovní vůči žádostem a potřebám těla. Tělo a jeho pohodlí přehlušilo tak potřeby ducha, že ten a jeho Stvořitel jsou uznáváni jen potud, pokud hoví tělesným potřebám. Nakloněná plocha hrubého materialismu, na níž se lidstvo ocitlo, hrozí je strhnouti do nejhlubší propasti bídy a ponížení. Dnešní průměrná lidská duše, jako otrok těla a jeho tužeb a potřeb, ztrácí na venek obraz Božího podobenství, domnívá se viděti v Bohu toliko dárce pozemských požitků, povinného dávat z lásky a milosrdenství tyto pochybné a dočasné dary. Proto, odpírá-li je Bůh, bouří se proti němu ubohé

lidské stvoření, vyčítá, reptá a konečně popírá samu existenci Boží.

Z pokoření ducha vůči tělu rodí se pravý opak — duchovní pýcha, jež se domnívá, že i Bůh má lidstvu sloužiti pozemskými statky. Náš národ má v tom směru tolik dobrých a pravdivých průpovědí, těm se ale dnes vysmíváme jako zaostalým a hloupým přežitkům, Dnešní jed pýchy a povýšenosti Božích dítek nad samého Boha, jako zhoubná nemoc zachvacuje i duše věřící. Nečiní to na venek snad oním tak surovým a bezohledným způsobem jako většina duší plně zbloudivších, nebo vlažných, než přece v hojnosti statků pozemských a v klidném životě tohoto světa vidí jediný nebo aspoň hlavní projev Boží lásky k nám. Není-li té hojnosti a klidu, jsou buď nespokojeni, nebo mají aspoň pocit nespravedlivého zacházení s jejich láskou a oddaností Bohu. Ale již tu je vidět pronikání pýchy padlých andělů, nedostatek pravé pokory a důvěry v milosrdenství a lásku Otce nebeského, který nepečuje jen o naše tělo, ale i o duši, která je nesmrtelná a pro niž je uchystáno věčné radování a blaženost.

Dnes chceme na nebeském Otci: Chléb náš vezdejší dejž nám dnes! Aby se posvětilo Jeho Jméno a stala se Jeho vůle jak v nebi, tak i na zemi, abychom si

Anežce, polovici duše mé a srdečného milování výhradně hodné, nejjasnější královně, matce mojí nejmilejší a duši nade všechny mně zvláště milé, Klára, nehodná děva Páně a neuzitečná služebnice služebnic Kristových, které v klášteře sv. Damiána přebývají, vzkazuje pozdrav...

Úvod čtvrtého dopisu sv. Kláry bl. Anežce Přemyslovně.

uvědomili svou nevhodnost a prosili za ně, o to však neprosíme. Jsme ohlušeni tělem a, obracíme-li se k Bohu s uvedenou modlitbou, činíme tak ze zvyku a mechanicky. Je nám třeba pokory, pokory, jaká zářila z postav svatých a světců Božích a kterou tak jasně ukázala naše blahoslavená Anežka Přemyslovna. Kněžna mocného panujícího rodu obléká roucho chudé řeholnice, aby mohla sloužiti a lépe plniti příkázání Lásky, aby mohla v důvěrné pokoře přijímati z rukou Páně další osudy svého života. Utíkejme se k ní, aby nás této pokoře učila, abychom ji vnesli do většiny srdcí našeho národa, neboť jen tak, pravím se vší vážností a důrazem, jen tak se staneme hodni i lepšího života pozemského. Střežme se, neboť Bůh nebývá věčně posmíván a Boží trest může přijíti znenadání.

KŘIŠTAN.

VÁCLAV RYNEŠ:

Hrob světcův.

(K svátku přenesení sv. Václava 4. března.)

Na konci I. tisíciletí po Kristu vypravuje mnich Křištián, že kníže sv. Václav, když jednou procházel staveništěm své rotundy sv. Víta na pražském hradě, prý prohodil slova žalmu: »Tuto odpočinutí mé na věky věkův...« I když je možno, že do úst svatého knížete, který tento chrám »z vůle Boží od základu vystavěl a církevními okrasami znamenitě vystrojil«, uvedená slova vložila až zbožnost doby pozdější, nebylo by přece nic zvláštního na představě, že si za svůj poslední odpočinek vyvolil čtyřmi apsidami opatřenou rotundu, rotundu, jež ani v budoucnosti v zemi neměla míti rovné, sám její stavebník. Že kníže sv. Václav sám si přál zde odpočívat v blízkosti vzácného ostatku sv. Víta, jemuž chtěl rotundu zasvětit. Když krvavé jitro 28. září 929 v Staré Boleslavi učinilo konec jak životu knížete, tak i jeho družiny, když sv. kníže byl na místě samého činu pohřben, nepochybně se as zdálo, že jeho přání bylo zmařeno. A přece nebylo. Věrní Václavovi kněží staroslovanské-

ho obřadu to pravděpodobně byli, kteří se nejvíce přičinili o to, že ze Staré Boleslavi bylo tělo mrtvého knížete přeneseno na význačné místo zatím již hotové a vysvěcené svatovítské rotundy. Ne však již jako obyčejný křesťan, nýbrž jako nový, pověstí divů a zázraků slynoucí světec, byl kníže Václav v památný den 4. března 932 za doprovodu věřících a kněží, za zpěvu hymnů a písní, pohřben do jižní apsidy své rotundy, na pravo od oltáře svatých dvanácti apoštolů. Na svém hradě, ve své rotundě, v blízkosti oltáře sv. Víta, jako světec a orodovník svého lidu, našel kníže Václav své odpočinutí na věky věkův. Jeho hrob, třebaže kolikrát změnil svou vnější úpravu, stal se pevným bodem v kolotání času, ve střídaní dob i generací, bodem, vůči němuž slabým byl i neúprosný jinak zub času.

*

Neodolala zubu času rotunda Václavova. Když 28. září 1060 shledal kníže Svyatopluk, že ani rotunda ani přiléhající kostelík sv. Vojtěcha nemohou pojmuti lid k slavnosti přicházející, rozhodl se obojí zbořiti a nahraditi jediným, novým, větším kostelem. Úmysl jeho uvedl však ve skutek až bratr jeho a nástupce Vratislav II. Avšak apsida s hrobem Václavovým, nepochybně již zvláštním oltářem opatřeným, unikla tehdy osudu ostatní rotundy. Došloť přičiněním biskupa Šebíře jen k jejímu rozšíření a zapojení do novostavby.

Minulo století jedenácté, dvanácté, třinácté Stále odpočívalo tělo světcovo v blízkosti oltáře sv. apoštolů na původním místě, v hrobě, zdobeném drahocennými pokrývkami. Avšak na počátku 14. století zjišťujeme, že světcova lebka při jeho těle uložena nebyla, neboť na ni jako na drahocenný poklad své země r. 1305 skládal slavnou přísahu u smrtelného lože svého otce, krále Václava II., jeho syn a nástupce Václav III. O jedenačtyřicet let později (1346) vnuk Václava II., český a římský král Karel, dal tuto lebku opatřiti novou zlatou korunou, již pro sebe a své nástupce — české krále — dal zhotoviti. Vedle toho dal ji i obložiti ryzím zlatem.

Tajemství a pramen štěstí.

Stojíme na prahu měsíce března, který podle Bollandistů byl z prvních měsíců. V březnu prý byl svět stvořen, v březnu byl Vykupitel počat, v březnu Kristus zemřel a v březnu prý bude také konec světa. — Nežli starým podáním věnujeme více pozornosti slově Evangelia, připadajícího letos na první neděli březnovou: A po šesti dnech pojal Ježíš Petra, Jakuba a Jana, bratra jeho, i uvedl je na horu vysokou. A proměnil se před nimi... (Mat. 17-1, 2.) Jedna věc je na líčení neobyčejně zajímavá. Kristus, třebaž má učenníků víc, volí si z nich pouze tři k nepřesvědčivějšímu důkazu svého Božství. Tito tři mužové musili býti Kristu obzvláště milí. Vyznamenává je totiž ještě při jiné příležitosti, a to těsně před dobou svého největšího ponížení, před zajeťm v Getsemanech. Jenom oni tři směli přistoupiti k Němu blíže, když se krvi potil a žádal Otce o odejmutí kalicha utrpení. Tehdy však projevila se zcela lidská stránka prostých smrtelníků; zatím co jejich Mistr prožíval smrtelná muka, oni spali... Při proměnění na hoře si přejí věčně zůstat, — v Getsemanech prchají před žoldnéři! V radosti obstáli, v bolesti nikoliv. Na hoře Tábor jim Ježíš zjevil část svého Božství, aby jejich víra byla utvrzena a před ničím neustoupila. Ale jak krátkou paměť a málo vytrvalosti má lidská bytost!

Radost a žal — tyto dvě sestry doprovázely nerozlučně i Syna Božího na jeho pozemské pouti. Kudy chodil, dobře činil, radoval se s radujícími a těšil zarmoucené. Všudy na cestách měl dosti posluchačů a přátel, jenom pod křížem zůstal téměř opuštěn! Jest to povzbuzením i výstrahou pro nás — neboť lidé jsou stále stejní. Dnes Hosanna, zítra Ukřížuj! Abychom své pozemské štěstí nestavěli jen na lidech, ale hleděli především své duši zajistiti opravdový vnitřní mír a klid, který nám zůstane ve všech životních okolnostech nejjistější oporou.

Měsíc březen budiž pro nás měsícem vážných úvah, do jaké míry je v našich slabých silách zajistiti si trvalé a úplné štěstí své i svých bližních křesťanskou trpělivostí a ochotnou odevzdaností. Laskavé slovo, radostný úsměv a pokorná obětavost, to jsou tři veliké almužny, jež může každý člověk rozdávat na každém kroku. Nepokládejme je za prázdná a bezduchá slova. Ani Bůh nemá rád zatrpklou tvář. »Veselého dárce miluje Bůh,« praví naše přísloví! Chceme-li udělati radost, vykonati dobrý skutek, pak spíše děkujme s úsměvem podarovanému, že od nás almužny přijal, ale netvařme se povýšeně a pánovitě.

V měsíci březnu počíná příroda se chystati na nový život. Zeleň zanedlouho se rozjásá na keřích i stromech a v milionech pupat rozpuke jednoho rána

Avšak ještě před tím, po svém návratu do země roku 1333, ozdobil Karel hrob svého křesťanského patrona, nalézající se v blízkosti oltáře sv. apoštolů, stříbrnými sochami dvanácti apoštolů. Ne na dlouho. Roku 1336 staly se sochy oběti peněžní tísně krále Jana. Darem desátků stříbrných hor k ozdobě hrobů sv. Václava a Vojtěcha snažil se později Jan odčinit svůj čin.

Ač se Karel rozhodl nahradit Spytihněvovu a Vratislavovu románskou stavbu novým gotickým dómem, nechtěl původně nic měnit na kapli, v níž byl světecův hrob. R. 1348 byl sice vykopán tento hrob a arcibiskupem Arnoštem z pobídky a rozkazu a za přítomnosti jasného krále, pána Václava, jenž se zove jinak Karel, z hrobu Václavova sebrány kosti a popel sv. mučedníka jakož i země, jež je obklopovala, avšak po vyzdění hrobu byla tamtéž ve zvláštní olověné rakvi vložena, jak vykopaná země, tak i větší část kostí světcových. Oltář nad hrobem zduoval prvý stavitel dómu Matyáš z Arrasu.

K zbourání starobylé kaple svatováclavské došlo až v 60tých letech 14. století, když pokračovatel Matyášův Peter Parler dospěl v stavbě k blízkosti hrobu. Novou gotickou kapli, oproti ostatnímu chrámu uzavřenou, vybudoval rovněž Peter Parler. Avšak i tenkrát nedotčen zůstal hrob světcův a ozdoben byl zlatou, drahokamy vykládanou tumbou se světcovými ostatky. Oltář světcův byl vysvěcen 30. listopadu 1367. Později byla kaple vyzdobena jak Parlerovou sochou světce, tak i polodrahokamy, obrazy z utrpení Kristova a vyobrazením donátorů. Na čelní straně drahocenné tumbky Václavovy, jež pozdějším pokolením zůstala dědictvím po velkém králi, byla v oblacích mezi dvěma anděly znázorněna ruka Kristova, pod ní světec s korunou, s orlicí na praporci a se lvem na štítě. Nejnižší bylo poprsí Karlovo a jeho choti. Na podélné straně tumbky byly znázorněny různé výjevy, světci, biskupové a velmoži.

Otcova dědictví synové neudrželi. Ještě před koncem 14. století chtěl sáhnouti na výzdobu zlaté tumbky Jan Zhořelecký. Neučinil-li tak, neunikla její nádhera r. 1420 finančním potřebám krále Zikmunda a jeho

---

jaro. Všechno zapomene na ledový sníh a mrazivý příkrov. Dovede i srdce člověka roztát a bez sobectví a všech postranních úmyslů, zcela po vzoru františkánského světce, osloviti své překvapené okolí hřejivým a teplým slovem lásky...?

Je to možné? Čeho je k tomu zapotřebí? — Pokory a dobré vůle! Povšimněme si svatého Františka. Jeho život se podobal radostné a šťastné plavbě uprostřed rozbouraných vln tehdejší doby. On, tichý a pokorný tlumočník lásky, spatřoval ve svých bližních bratry v Kristu, ano i v přírodě, ať živé či mrtvé, viděl krásnou zahradu, naplňující srdce člověka blahem při pouhém pohledu. Když lidé nechtěli poslouchati, mluvil-li neustále o jednom tématu, o velké lásce Boží k tvorstvu, postavil se na břeh a kázal moři a rybám. Jeho srdce překypovalo vroucností a nadpřiročným štěstím. Byl to usměvavý světec, jemuž žiti znamenalo neustále se radovati. Smysl pro přírodu jest u něho až dojemný. Ona jest mu nástrojem, na němž se sám doprovází ve zbožném chvalo zpěvu, jest mu prostředkem, nikoliv však cílem! Lásku nalézá všude: na polní cestě, u květin, u zvířat, nejméně však u lidí, ačkoliv usiluje ze všeho nejvíce, aby právě svět pochopil, že Kristova slova: »Nebudete-li jako malíčci, nevejdete do království...«, byla míněna doslovně a doopravdy. Obyčejně přistupují totiž křesťané k oslavě Boží s příliš velkou, ale před Bohem lacinou obřadností.

Preface.

Tichou modlitbou zakončili jsme přípravné modlitby, v nichž jsme povětšinou prosili milosrdenství Boží za smír a dar pravého úmyslu k přinášení oběti nejsvětější. Nyní se již blížíme k samotnému středu Mše svaté, k proměňování. Začínáme prefací, která je předmlouvou, uvádějící nás k přesvatým tajemstvím, která budou následovati.

Preface jest nejkrásnějším chvalozpěvem celé liturgie Církve katolické. I po stránce literární má nešmírný význam a cenu. Do Mše svaté zavedla Církve svatá prefaci po příkladu Pána Ježíše, který dříve než proměnil chléb a víno ve své Nejsvětější Tělo a Krev, vzdal Bohu chválu a díky. Kristus Pán zpíval s apoštoly střídavě s modlitbami žalmy 112—117, v nichž se ozývá chvála Bohu s radostným Alleluja.

V římském misále máme celkem 15 prefací, k nimž přistupuje šestnáctá preface k sv. Janu Nepomuckému, povolená a zařazená teprve nedávno. Obsahem svým jednotlivé preface odpovídají době, slavnosti, nebo svátku, které se slaví a pro něž jsou určeny. Každá preface skládá se ze tří částí: Úvodního slova, vlastní preface a zakončení. Úvod a zakončení je při každé prefaci stejný.

Poslední slova tiché modlitby: »*Po všechny věky věkův*« a odpověď: »*Amen*« jsou pronášena knězem buď hlasitě, anebo zpívána. Po tomto skončení modlitby a začátku chvalozpěvu, zdraví kněz věřící známým pozdravem: »*Pán s vámi!*« Neobrací se však k nim, nýbrž zůstává obrácen tváří k oltáři, poněvadž na něm za okamžik bude sám Syn Boží. Pozdravem a odpovědí přejí si kněz a věřící navzájem milosti, aby důstojně a zbožně mohli nejsvětější tajemství vykonati. Ruce kněze spočívají na oltáři. Při slovech: »*Sursum corda — Vzhůru srdce*«, pozdvihuje však ruce, aby naznačil naši touhu po věcech nebeských. Ano, srdcem, myslí, ne pouhými slovy, musíme tuto touhu projevit. Věřící odpovídají: »*Habemus ad Dominum — Máme je povznesena k Hospodinu*«. Jak je to důležité, aby člověk byl ve stavu milosti posvěcující a nestal se při těchto slovech lhářem. Srdce naše musí býti obrácena k Bohu, nikoli hříchem proti Bohu.

Za tuto odhodlanost a radostnou odpověď lidu děkuje kněz ihned dalšími slovy: »*Díky vzdáváme Pánu Bohu našemu*«, při čemž pozdvihuje ruce i oči ke kříži. »*Hodno a spravedливо jest*«, odpovídá lid. Za nesčíslná dobrodíní jest naší povinností děkovati Bohu. »*Vpravdě hodno a spravedливо jest, slušno a spasitelno vždy a všude díky vzdávati*...«, pokračuje dále kněz. Za všechno, co nám dobrota, milosrdenství nebo spravedlnost Boží nadělí, za to všechno jsme povinni děkovati. To všechno slouží naší spáse.

Několika větami jest pak vyjádřeno tajemství posvátné doby nebo svátku v další části preface. Smysl zakončení preface jest pak asi tento: Celá země, všechno tvorstvo Boha oslavuje, především však andělé a svatí v nebi, kteří jsou Bohu blízko a patří na Něho tváří v tvář. My ubozí lidé, vědomi jsouce si své hříšnosti, odvažujeme se společně s nimi volati věčný chvalozpěv: »*Svatý, svatý, svatý, Pán Bůh zástupův, plná jsou nebesa i země slávy tvé! Hosanna na výsostech*...« První tato část nebeského chvalozpěvu velebí nejsvětější

Mše svatá -
oběť nejsvětější.

Trojici. Dalšími pak slovy: »Požehnaný, jenž přichází ve jménu Páně, Hosanna na výsostech« vítáme Spasitele, který se chystá sestoupiti na oltář. Nezpívá ani nemodlí se kněz tato slova hlasitě, nýbrž skloněn nad oltářem se sepjatýma rukama pronáší slova ta na znamení, že není hoden připojiti se k jásavým zpěvům nebeského dvora. Při slovech: »Požehnaný, jenž přichází ve jménu Páně«, znamená se svatým křížem.

žoldněřů. Na oltáři zbyla jen schránka, ozdobená pěknými pokrývkami...

V době krále Vladislava II. dostalo se kapli malířské výzdoby ze života světce as v třiceti obrazech. Tehdy bylo věnováno do chrámu Vladislavem i stříbrné světcevo poprsí, zdobící dnes jeho tumbu. Dotkl-li se zhoubný požár Hradčan r. 1541 památné kaple, ušetřil přece světceva náhrobku.

Chudý světcův hrob došel zvelebení v druhé polovině 17. století, v době balbínovské a pešínovské národní a katolické renesance. V říjnu a listopadu r. 1671 dal ctitel světcův, arcibiskup Matouš Ferdinand Zoubek z Bílenberku, obložiti mensu původního oltáře deskami z bílého a červeného mramoru. 22. listopadu 1671 byl oltář konsekrován. Rohy oltáře tehdy zdobili z kamene tesaní lvové se svícny; na oltáři byla umístěna stříbrná světceva socha s dvěma stříbrnými anděly a šesti stříbrnými svícny. Tabernákl z českých polodrahokamů věnoval na oltář král Leopold I.

Minulo století sedmnácté, osmnácté. Napoleonské války počátkem 19. století ochudily oltář o jeho stříbrnou výzdobu. Nahradila ji dřevěná. Štědrý dar metropolitního probošta Antonína Hory z r. 1905 umožnil zřízení nového, důstojnějšího oltáře. Spoluprací biskupa svatě paměti Antonína Podlahy a stavitele dómu Kamila Hilberta došlo r. 1911 k otevření hrobu světceva. V letech následujících došlo pak k vybudování dnešního náhrobku a oltáře tak, aby svým tvarem připomínaly oltář a náhrobek z doby Karlovy.

Zapomínají, že Bůh na člověku žádá výslovně jen jedno jediné: lásku. A právě tento dar se zdráháme nejčastěji obětovati, milujeme svou sobeckost více, než Jeho, nabízíme bezcenné tretky, jen abychom nemusili odhaliti svou duši v celé, hříchem posvrtněné náklonnosti. Svědomí by se jistě ozvalo a řeklo by nám: Jsi ješitný, sobecký, domýšlivý. Jak neradi o sobě slyšíme tato slova!

Uklidňujeme se všelijak. Ale pokorně pokleknouti v chrámě na drsnou dlažbu, i když třeba vůbec nikdo není přítomen, jen On, vyznati se ze své povrchnosti, zavřítí s Ním osobní a důvěrné přátelství, takové, jaké cítily svatě duše, a odcházet pak s radostným úsměvem ke své denní práci, toto zřídlo můjme. Vnést do svého všedního prostředí hodně upřímnosti, odpustit, smířit se s bližním, nepomlouvat a neodsuzovat — jedním slovem, žítí v skutku křesťansky, ve shodě s Pravdou a Zákonem, toho nechápeme.

A přece zde jsme u tajemství a pramene štěstí. Dokážeme-li zvítěziti trvale sami nad sebou, máme ve své duši pokoj, který svět dáti nemůže. Jazyček vah našeho svědomí bude udržovati miskou vnitřního míru na pevném bodu, nebudeme více škarohlídy, nýbrž svět se stane okamžitě — i při všech vadách, které ovšem nezmizí — krásnějším, bude k nám promlouvat o velké lásce Boží a ve shonu dne uslyšíme nejen příboj života, ale zároveň laskavý hlas Pána, majícího moc nad veškerým živlem.

V. Z.

P. DR. JAN URBAN O. F. M.:

Vzrůst osobnosti.

Někdo si zakládá zahradu. Jest otázka, k čemu ji chce. Buď ji chce pro osvěžení, pro okrasu a vzhled okolí svého domu, nebo míní z ní mít pro sebe a pro jiné věčný užitek. V prvním případě obstará a zasází okrasné keře různých barev, vůní a vzhledu, v druhém zasází ovocné stromky nebo zeleninu a pod. — Hodnota prvního druhu úpravy jest ve zjevné kráse, avšak bez vnitřní další ceny, hodnota druhého způsobu jest ve vnitřní ceně plodu, při skromné vnější kráse a úpravě a zajímavosti.

Ti tedy, kteří se chtějí oddati duchovnímu životu jinak, než jej pojímá Církev svatá, soudí účel a povahu duchovního života podle jeho libosti, podle účinku, jaký vzbuzuje v jejich náboženském citu a zkušenosti. Mají tedy jeho míru a jeho posudek v sobě. Zcela jinak, ano podstatně a diametrálně jinak jest tomu u nás katolíků: Naše míra všeho není v nás, v naší zkušenosti, nýbrž v Bohu. Nevěnujeme se práci na vzrůstu své duše jen a ani hlavně pro svou útěchu a zkušenost, pro vnitřní zanícení, nýbrž prvním smyslem a účelem naší duchovní práce jest, aby byl Bůh v našem životě více veleben a ctěn, aby se tedy jeho vůle v nás dokonaleji uskutečnila. O tu nám jde. Jde tedy ne o vnější krásu a požitek, ani o sladkost a vůni, nýbrž o plody, které se musí pracně a často bez zanícení, dobývati. Jde o ovoce pro život a věčnost.

Není vám tedy jasno, přátelé, že úkoly duchovního člověka nejsou zvrátne, nejsou jen pro něho, nýbrž že se dokonce musí zřici jejich plodů a oddaně mysliti na plnění Božských ideálů a na užitek pro bližní? A tu tedy opět přicházím k tomu, o čem jsem se posledně jen letmo zmínil, že výsledkem naší modlitby čili našeho obcování s Bohem není jen vnitřní roznění k lásce a odhodlanosti, nýbrž že musí vyústiti v životní rozhodnutí. To by konečně každý chápal a také by se nad tím nikdo nepozastavoval, kdybychom snad myslili tímto rozhodnutím určitý dobrý skutek, dobrou pomoc druhému nebo cokoli pěkného a milého. Ale my tím myslíme něco těžšího. Nevím, zda si někdo z vás vzpomene, že jsem v 10. čísle min. roku věnoval celé jedno pojednání důležitému předmětu o praktickém smyslu duchovního života, který spočívá ne v nějakém jednotlivém úkonu, nýbrž ve změně povahy a vlastností. Nuže, zde jsem u jednoho výsledku: Účinek modlitby musí směřovati k takové změně. Třebas jest ovšem také dobré, když se rozhodneme k nějakému jednotlivému činu, který odpovídá obsahu naší úvahy, přece jen vlastní úkol pravidelného jednání s Pánem Bohem jest stálá práce na vzrůstu naší osobnosti. Tak bude nutno, abyste se rozhodli, kteří se věnujete častému styku s Bohem, že se toho dne opět o hodně zmenší vaše prchlivost, vaše sobectví, vaše pohodlnost, vaše lhostejnost k druhým a jejich potřebám duchovním i hmotným, vaše sebeláska, vaše odsuzování bližních a pod.

Jenže nerozumějte tomuto pokynu tak, jako byste měli denně mířiti na jiný cíl: jde-li nám o to, abychom rostli v duchovní osobnost, nebudeme hotovi ani za den, ani za týden, ani za rok. Nebyli bychom hotovi, ani kdybychom denně měnili své úmysly, byť byly sebe lepší. Či stačilo nám, řekněte sami, říci si: »Již se nenechám unést vzrušením, již mne nenapadne ta neb ona myšlenka?« Jistě dobře víte, že jsme spíše častěji zklamáni svou nespolehlivostí, v níž tak snadno sklouzneme opět do týchž slabostí, jimž jsme již

tolikrát slibovali konec. Proto je nutno věnovati delší dobu pozornost jedné a téže nedobré náklonnosti. A k té právě má směřovati naše rozhodnutí z vnitřního obcování s Bohem, čili z vnitřní modlitby. Tu mi však někdo řekne: »Zde jest, zdá se mi, nedůslednost. Vždyť jistě každý uvažuje ve své modlitbě pokračně o jiném předmětu. Jakkpak tedy mohou směřovati různé úvahy k témuž rozhodnutí?« Zcela správně. Proto také jsme řekli, že i jednotlivá a vždy nová rozhodnutí nejsou bez užítka. Než na druhé straně sami uvidíte, že lze téměř vždy vyústiti úvahou v tom směru, jaký právě potřebujeme. A nemyslete, že by tím byla logika úvahy nějak znásilněna. Ovšem, že nemůžeme načerpati z každého předmětu rozhodnutí k nějakému zcela odlehlému, jinému a jednotlivému předmětu. Avšak vždy jest možno vyjítí z úvahy o Bohu k jedné a téže široké a hluboké základně, o kterou se u nás jedná. Řekněme si to na příkladu: Tak má někdo z nás co dělat s náladovostí. Pro nic a za nic jest jednou přívětivý a mírný, pro nic a za nic je nevrlý, podrážděný a protivný. Jistě nikdo nepochybuje, že taková náladovost jest slabostí velmi ubohou, která nepatří k osobnosti věřícího člověka. Koho však má v moci, nezbaví se jí hned tak. Ale doufejme, že má rozhodnou vůli řídití se duchem Krista Pána a ne náladou. A když potom se denně nebo často ponoří do vnitřní modlitby a uvažuje o různých božských věcech, má se snažit, aby tak dlouho obracel výsledek svého styku s Pánem Bohem na odstranění své náladovosti, dokud jí značně podléhá. A tak přemýšlí jednou třeba o slovech Spasitelových: »Blahoslavení čistého srdce, neboť Boha viděti budou.« Nalezneme v těchto slovech nějaký náznak své náladovosti? Zdá se, že ne, a přece při dobré úvaze pozná, že náladovost pochází z jeho sebelásky, ve které vždy vyhoví svým citům. Avšak sebeláska odporuje čistotě srdce a proto může člověk výborně vyjítí z této úvahy rozhodnutím, že očistí své srdce čili svoje city od sebelásky a bude se vždy řídití rozumnými důvody a ne vzrušenými city. Nebo jindy bychom uvažovali o slovech: »Kdo chce za mnou přijítí, zapři sebe sám!« Opět v nich nalezneme důvod k překonání náladovosti, protože právě ona vyžaduje v našem případě hlavní sebezapření. Nebo opět: »Milovati budeš bližního svého jako sebe sama.« Necítíte, jak tato slova viní naši náladovost, která se tak často dotýká lásky našeho okolí? Nebo zcela jiná slova: »Dokonalí buďte, jako Otec váš nebeský dokonalý jest.« Jest však ten dokonalým, kdo se místu duchem a rozumem, řídí takřka tím, jak se vyspal a jaký byl ráno vítr? Tedy vidíte, jak jest možno z různých předmětů, o nichž uvažujeme, vyjítí k témuž rozhodnutí.

A teď si představte, jak musí působiti na denní život poctivého křesťana, když denně pohlíží delší dobu na náš božský vzor Ježíše Krista a když vidí denně s různých stran svou určitou, Kristu Pánu odporující vlastnost, v pravém světle. Není to jakési stálé otesávání, broušení, modelování vnitřního života různými nástroji a různými důvody? Zde vidíte, jak jest s jedné strany rozhodnutí užitečné a silné, ale s druhé strany jak vyžaduje vytrvalosti a neúnavnosti, která ovšem málo chutná lidem, kteří hledají ve styku s Bohem jen sladké city pro své uspokojení, ale vyhýbají se vážným požadavkům božské vůle. Zde jasně vidíte, jak těžiště katolického duchovního života jest mimo člověka, v Bohu, a jak naopak těžiště jiných duchovních směrů nechává nebo klade těžiště do člověka, kolem něhož se Bůh otáčí jako kolem hlavního cíle. Kdo přemýšlí o nejvzdálenějších a nejprvnějších základech různých náboženských názorů, shledá tento princip ve všech rozdílech.

Vidíte, že mluvíme při rozhodnutí, plynoucím z modlitby, zatím jen o určitých úchylnkách našich od duchovních ideálů. Šlo nám tedy doposud jen o odstranění křivých vlastností. Jen dodávám, že se tedy obrací rozhodnutí z modlitby tak dlouho k odstranění jedné chyby, dokud trvá, a když skoro úplně zmizí, přejdeme k další a tak měníme postupně, ale vytrvale, svůj život k vyšším cílům.

Ale předmětem rozhodnutí nemusí býti jen vášeň nebo křivá vlastnost. Kdo již tak pokročil, že nenajde na sobě znatelnějších nekřesťanských sklonů, — ale velmi, velmi vás varuji, abyste tomu hned tak nevěřili, — obrátí svou snahu k tomu, aby si navykl postupně dobré vlastnosti, jak jimi dýchá evangelium Kristovo: zbožnost a život v přítomnosti Boží, oddanost do jeho vůle, klid a trpělivost, povahu pevnou v křesťanských zásadách, ochotu ke službě z lásky a pod. Tušíte již, že bych zde opět řekl, jak můžeme z každé úvahy načerpati posilu pro každou z těchto křesťanských ctností.

A pro úplnost ještě, třetí doplněk: Máme-li delší dobu nějaké utrpení nebo bolest, můžeme rovněž z denního styku s Pánem Bohem čerpati pro ně sílu a útěchu, denně můžeme posilovati své duchovní stanovisko k nim.

Vidíte tedy, že plod rozejmání není jen jako květ, který si náhodou pro chvilkovou útěchu zastrčíme na kabát, nýbrž že musí býti výživnou plodinou, třeba mnohdy nevzhlednou, ano i nechutnou.

A nyní, když se podíváme zpět, neřekneme si: Jací by to byli křesťané, jaké by to byly osobnosti, které by nepatřily ke křesťanství jen jménem a křesťanským listem, nýbrž byli prostoupeni v celém smýšlení i v celém zjevu do hloubky duše duchem Páně? Neříkáme: Řekni mi, s kým obcuješ a řeknu ti, jaký jsi? A není tedy pravdou: Kdo obcuje tak často s Kristem, jest jak o On?

MARIE ŠTECHOVÁ:

Blahoslavená Anežka Přemyslovna.

Blahoslavená Anežka Přemyslovna pocházela také z rodu Přemyslovců, našich panujících knížat a králů — jako svatá Ludmila, svatý Václav a blahoslavená Mlada. Anežka byla dcerou krále Přemysla Otakara I. a jeho druhé manželky Konstancie. Narodila se kolem roku 1211.

Tato česká princezna stala se ve své době velmi slavnou tím, že dala přednost klášteři před císařskou korunou, jak vesměs vyprávějí legendy, rozšířené a dochované dodnes hlavně v Německu.

Český král měl tehdy postavení velmi významné a proto krok české princezny, která odchází z královského domova, aby žila v klášteře nejchudobnějším, klášteře Klarisek, který založila na Františku — vzбудil v tehdejší světě značný rozruch.

Blahoslavená Anežka je milovnicí chudoby, a tohoto jejího rysy, jenž jest u ní nejvýznamnějším, je třeba blíže si povšimnouti.

Řád Klarisek byl duchovním dílem svatého Františka z Assisi a svaté Kláry. Dvanácté století, do něhož spadá život svatého Františka z Assisi, bylo pro křesťanství dobou velkého vypětí. Učenci, umělci, architekti, university a umělecké dílny Evropy slouží kultuře křesťanské. Kláštery mají vedoucí postavení jako sídla učenosti a hospodářského rozkvětu, množí se stavby chrámů a svatyní. Toto velké rozpětí mělo své

stinné stránky, jak slyšíme z kázání slavných kazatelů a oprávců mravů té doby. Lidé přikládali větší cenu velikosti a mnohosti děl pro Církev — než jejich vnitřní čistotě a opravdovosti. Bylo nebezpečí, že velká moc Církvě bude zneužita některými křesťany k zevní okázalosti a zvnějšnění křesťanství — bylo nebezpečí, že lidé zapomenou, v čem je síla a moc křesťanství.

»Království mé není z tohoto světa,« řekl Kristus těm, kteří toužili po říši pozemské, po moci světské. Nauka Kristova nemá také ničeho, v čem by mohli najít zálibu lidé světa, kteří se starají jen o svoje pohodlí a o svůj osobní blahobyt. Evangelium je poselství pro ty, kteří hledají pravý život duše.

Svatý František z Assisi přichází v této době, aby znovu obrátil pozornost duší na to, v čem je střed a základ nauky Kristovy. Říká lidem znovu se svrchanou prostotou, že království Kristovo není s tohoto světa, i když jsou na tomto světě tak krásné věci, Bohem stvořené, jako je bratr vítr, sestra voda, krásné lesy a louky, zalévané žářem Božího slunce. Městy a vesnicemi italskými prochází tento assiský chudáček, jak mu říkají, milovník chudoby.

Hlasatel chudoby říká znovu lidské duši, aby nepočouvala tolik o to, co bude jísti a pítí a čím se bude odívati. Jsou věci mnohem důležitější, které zvěděti by měla ke svému pokoji a ke své spáse.

Čím méně starostí si naložíme na svá bedra, tím lépe se nám půjde za Kristem, tím více radostí se dočkáme zde i v životě věčném.

Hlas Františkův a zprávy o jeho divech a zázracích rozléhají se Evropou. Jeho učení chápou se jeho žáci — Menší bratři — Minorité — procházející také našimi zeměmi. Mezi těmi, kdož naslouchá s obdivem všemu, co slyší o zakladateli nového řádu, je i česká princezna, královská dcera — Anežka Přemyslovna. Píše do Damiána (do Itálie) svatě Kláře, která Františka přežila a dle jehož vzoru zřídila život svůj a svých sester. Svatá Klára znala světce osobně a pronikla jeho duší tak, že pochopila každé jeho slovo, každý jeho záměr. Od jeho smrti bude tu stát jako věrná strážkyně jeho odkazu. A byt by přišel kdokoli a radil jí a říkal, že svatý František to chtěl a ono nechtěl, zůstane pevně stát při jeho ideálu Neustoupí v ničem ani na krok, i když se jí radí muži učenými a mocnými hodnostáři, aby zmírnila předpisy snad příliš přísné, podle nichž chce následovati světce v řádovém životě.

A v tomto úsilí o zachování pravé, původní řehole Františkovy — o zachování pravého ducha chudoby v řádu Františkánů — nalézá nejvydatnější spojku v české princezně Anežce. Čtyři listy svatě Kláry, zachované v knihovně Ambrosiánské v Miláně, jsou nám toho důkazem. Tak se stala česká princezna přímou duchovní dcerou svatého Františka z Assisi — a jeho statečnou vyznavačkou.

Žádá znovu a znovu papeže o zachování původního řádu, zavedeného svatým Františkem, vzdává se pro svůj klášter na Františku jakýchkoli majetků a chce žít se svými řeholními sestrami tak chudě, co nejchuději, jako žil svatý hlasatel chudoby.

Toto duchovní oproštění dcery královské jest hrdiným činem, který působil na současníky jako velký, svatý příklad. Vidíme, jak křesťanství v naší světi ukazuje našemu národu, oč výše je všechno duchovní, nad věcmi celého světa. V době nadvlády jednotlivých stavů, v době tak zvaného zřízení feudálního, kdy stavovská práva každého člověka přesně byla odměřena, kdy i rouchem a obydlím musel se odlišovat

měšťan od zemana a sedlák od pána, svobodný od nesvobodného — česká princezna přijímá ve svém klášteře chudé a přijímá almužnu jako chudá, skutečně chudá řeholnice — nechť se odlišovati od nikoho. Apoštolka chudoby duchovní byla u nás z rodu královského!

Ale byla nejen apoštolka chudoby — byla i její statečnou ochránkyní. Z listů svatě Kláry vidíme, jak neústupně obě světice hájily odkaz Františkův. Taková důslednost svědčí o pronikavém duchu. Duch statečný musí dbáti toho, aby se znemožnilo jakékoli smlouvání a obchodování s ideály. Když se začne ustupovat v jedné malé věci, pak ustupujeme v dalších a dalších, až na konec se půd námi propadnou všechny velké věci. Velké věci mizí, když si dovoluujeme je opouštět v malém.

Známe, jak hřích začíná. Malý ústupek hříchu — pak ještě jeden, dva, tři, čtyři — a na konec se hříchu vzdáváme docela. A právě tak je to s pravdou a s životem křesťanským. Když připustíme pro sebe různá ulehčení a zpříjemnění a když si dovoluujeme zařizovati svůj život tak, jak nám se to líbí, pak je po křesťanství brzy veta. Lidé, kteří si dělají církev nebo nauku dle toho, jak se jim to líbí, rozejdou se brzy s pravdou.

A nezapomeňme nikdy, že naše česká princezna se svatou Klárou stály neochvějně při odkazu svatého Františka, že byly věrnými spojenci jeho, když už světec sám nemohl brániti své dílo. A tím se staly také věrnými vyznavačkami nauky Kristovy, kterou pochopily v ryzosti a čistotě.

Blahoslavená Anežka se zobrazuje se symbolem beránka, protože sv. Anežka Římská, jejíž svátek připadá na 21. ledna, její jmenovkyně a předchůdkyně, se oslavuje jako snoubenka Beránka Božího. Tento symbol je krásný, připomíná věrnost, čistotu, obětavost duše. Zakladatelka Klarisek v Čechách vyznačovala se však nejen láskou a věrností k nauce Kristově, ale i statečností a vytrvalostí v jejím hájení.

Když Anežka umírá v klášteře na Františku — dne 2. března 1282 — jsou ulice a náměstí Prahy pokryty mrtvolami morem a hladem zemřelých Pražanů. Je to v těžké době, po smrti Přemysla Otakara II., bratra Anežčina, který padl na poli Moravském. Po celých čtrnácte dní hrnuli se lidé do kláštera na Františku, a loučili se tklivě s mrtvou řeholnicí, jejíž nepohřbené tělo vydávalo nebeskou vůni. Dnes nevíme ani, kde tělo bylo pohřbeno, nebo kam přeneseno.

Války husitské, které způsobily tolik pronikavých přeměn v naší zemi, oddálily svatořečení. Doufejme, že naše doba, kdy národ se vrací k duchovním kořenům země, dočká se svatořečení ženy, která měla tak hluboké porozumění pro všechno, z čeho duše žije, co duši zdvihá.

Když sv. Alfons z Liguori šel jednou kolem nějakého vozky, který vytrvale znesvěcoval svatě jméno Páně, otázal se ho, odkud je. Vozka odpověděl, že přece je z Neapole. Nato sv. Alfons vtipně odpověděl: To asi není pravda. Tys z pekla. Vozka se urazil, načež mu sv. Alfons odpověděl: Ano, z pekla, protože v pekle se rouhají svatému jménu Božímu. To je řeč pekla. Když tedy nedovedeš jinak snad ani mluvit, než abys zneuctival přesvatá jména Boží, jsi odtamtud!

FILM.

K filmu »Sedm havranů«.

Mezi filmem a divadlem vždy byla nepřeklenutelná propast. Film a divadlo jsou dva různé a sobě protivné prvky. Každý jest opakem druhého a právě proto, čím opývá jeden, postrádá druhý. Kdyby tedy bylo možno výhody obou spojit v jedno, byl by tu nedozírný rozsah nových úspěšných možností pro oba. Jenže, spojení výhody dvou konkurenčních extrémů je těžkým problémem, téměř neřešitelným. Ale to je jeden z mnoha problémů.

Zdá se však, že nový pohádkový film »Sedm havranů« přináší drobný, ale dobrý a hodnotný příspěvek k tomuto problému. Slučuje totiž kady filmu i divadla a dává vyrůst novému dílu, které dvojnásobně uchvacuje svou působivostí: Jako film i jako divadlo. Ale to, že tvůrci filmu zvolili za vyjadřovací formu loutky, přineslo a ukázalo další možnost a cestu technice filmu. Loutkový film s pohádkou »Sedm havranů« je tedy průkopnickým filmem nového směru.

V něm umělec-filmář se shodl s umělcem loutkařem a ten s výtvarníkem. A tak jako u filmu kresleného a malovaného pracoval maříř, pracoval zde loutkař stejně obtížně a stejně přesně. Loutkový film je nový typ filmu, který má nad kresleným tu výhodu, že lépe zakresňuje plastiku, prostor a skutečnost. A přesto, že loutkový film stojí jeho technického tvůrce nepředstavitelně úmornou prací, je mnohem snáze vytvořitelný, než film kreslený. Při tom je to film dokonalý a ukázal rozsáhlé cesty do budoucna.

Moc kletby je základem děje pohádky, v níž netrpělivý otec prokřel v rozčilení svých sedm synů. Ti se proměnili v havrany a odtělili kamsi na skleněnou horu, kam není přístupu. Když pak jejich sestřička, z lásky k níž se to nešťastí stalo, dospěla a tom se dověděla, odhodlává se je nalézt a vysvobodit. Hledá a pátrá marně v hlubokých lesích a všude, a pak se jí zjeví víla. Své bratry může vysvobodit tak, že bude po sedm let mlčet a že pro ně ušije sedm košil. Děvče se rozhodne okamžitě a zůstane hned na tom místě v lese v mlčení, v práci a něžném styku se zvířátky. Tam jí po šesti letech objeví princ, vezme ji s sebou a pojme za manželku. Stala se kněžnou, ale věnuje se chudým a získá si srdce všech poddaných, přesto, že je němá. Než, po roce se jí narodí dva synové a ti se při koupání promění též v havrany. Královna jest obviněna z čarodějství a protože nemluví nic na svou obhajobu, jest odsouzena k smrti upálením. Mezitím však uplyne lhůta sedmi let k vysvobození bratří a právě, když už kněžna stojí mlčky na hranici, kterou zapalují, přispěchají bratři, aby ji vysvobodili. Víla se zjeví ještě naposled a vrací kněžně její synáčky.

Film »Sedm havranů« jest opravdová pohádka, jež odpovídá všem požadavkům. Má všechny hodnoty, které pohádka má mít, a dává též všechno, co pohádka má dáti. Odsuzuje klení, ukvapenost a netrpělivost. Učí, jak snášeti kříže a obtíže života. Vede k odevzdanosti do vůle Boží, u rodičů i u děvčete. Vyzdvihuje sesterskou lásku a vytrvalou neochvějnost v dobrém, která se rozhoduje okamžitě a jedná hned. — Královnina dobročinnost řeší sociální otázku, neboť u její zemi není hladu a nespokojenosti. Ale především, a to je nejcennější, nabádá pohádku k hrdinné obětavosti, která zde uchvacuje svou opravdovostí. Po celých sedm let děvče mlčí a svým mlčením vysvobodí své bratry. Ani slůvka nepromluví, i tehdy, když je šťastná, bohatá a mohla by na své bratry zapomenouti, i tehdy, když pro toto své mlčení trpí nejvíce. Raději jde na smrt, než aby opomenula vysvoboditi bratry. Tak jedná křesťanství! A křesťanské skutky lásky jsou vždy bohatě odměněny. Neboť po utrpení nastává velká radost a po každém sebezáporu a mlčení následuje rozkoš a štěstí. Kéž by každé umění naší mládež vedlo takto ke křesťanství. Filmové zpracování však účinnost pohádky ještě zvýšilo a zesílilo krásou fotografie, technikou loutek, sestřihem a hudbou. Její úspěch je veliký.

Ovšem bez nedostatků film není. Funkci víly tu na příklad zastává jakási žena v bílém, podivně nahá. Rovněž mezihra o výrobě loutek působí rušivě. Když už kouzlo pohádky, tedy kouzlo a ne bezvýznamnou skutečnost. Tato vložka měla snad za účel ukázati obličej autorů, ale vhodně tam vložena nebyla. Zdá se, že měla jen z krátkého filmu vytvořiti film celovečerní. Ale jinak je film skvělý a prvotřídní. Takových potřebují naše děti co nejvíce a snad jim v tom filmová výroba v budoucnu vyhoví a je uspokojí.

Z DOMOVA.

Desáté výročí smrti nezapomenutelného biskupa Dra. Antonína Podlahy shromáždilo v neděli 15. února 1942 četně Jeho ctitelů, kteří byli přítomni Mši svaté, sloužené o 8. hod. J. M. prelátem Dr. Švecem ve Svatováclavské kapli na pražském Hradě. Většina přítomných přistoupila při Mši svaté ke stolu Páně. Po

Mši svaté shromáždili se účastníci u hrobu zesnulého v katedrále a prosili ve vroucí modlitbě, aby Všemohoucí ráčil vyslyšeti pokorné prosby jejich i všech ostatních ctitelů biskupa svaté paměti a přiřadil jej do počtu našich svatých patronů, abychom v Něm získali nového přímluvce a orodovníka před tvářmi neskonale velebnosti Boží.

Z kruhu ctitelů biskupa Dr. A. Podlahy dochází nás podnět, aby »Katolík« otiskoval epizody, vzpomínky, případně i výroky v Pánu zesnulého, které, nejsouce zaznamenány, upadly by jinak v zapomenutí a tím pro budoucího spisovatele důkladného životopisu Podlahova byly ztraceny. Redakce »Katolika« mileráda přijímá tento podnět a prosí všechny, kdož by k usku-tečnění tohoto jistě záslužného podnětu mohli přispěti, aby redakci svoje vzpomínky k otištění poslali.

Paní Marie Jandová, roz. Pejškova, vdova po statkáři v Postřižíně, matka Dr. V. Jandy, předsedy Svatováclavské Ligy, zesnula v Pánu 21. února v požeňnaném věku 76 roků. Póhřbena byla 24. února do rodinného hrobu v Odolené Vodě. R. i. p.!

Kostelní spolek v Praze-Krči koná dne 3. března 1942 o 19.30 hod. (půl osmé večer) svou VI. řádnou valnou hromadu v restauraci »Na krásné vyhlídce«. Vedle zpráv funkcionářů bude též referováno o stavbě provisorního kostela. — Při krčském kostelíku byl ustaven zpěvácký kroužek, který za řízení vdp. P. Schneidera O. Crucig. cvičí zpěvy pro obřady svatého týdne. V neděli 15. února byla v kostelíku vdp. P. Dr. Urbanem O F. posvěcena nová křížová cesta.

Pořad IV. pracovního dne pro kněžská povolání v Praze ve dnech 6., 7. a 8. března 1942.

Pátek 6. března: Celodenní adorace za kněžstvo a dorost kněžský v chrámu Páně sv. Ignáce v Praze II. Při odpolední pobožnosti v 18 hod. promluva. Týž den odpoledne ve 14.45 hod. pobožnost dítek za kněžstvo u Pražského Jezulátka v Praze III. a v 16. hod. divadelní představení pro mládež v Umělecké Besedě v Praze III. Dramatické studie, symbolické obrazy a sborové výstupy předvedou chovanci Salesiánského chlapeckého domova v Praze-Kobyliších.

Sobota 7. března: Celodenní adorace za kněžstvo a dorost kněžský v chrámu Páně sv. Josefa v Praze III. Při odpolední pobožnosti v půl 17. hod. promluva. Týž den kolekce pro matky a sestry kněží a bohoslovců v klášteře Školských sester u sv. Anny v Praze II.

Neděle 8. března: Ve všech farnostech arcidiecése pražské Mše svaté se sv. přijímáním a modlitbami věřících za kněze a dorost kněžský. V arcibiskupském semináři v Praze-Dejvicích: Dopoledne: v 8.30 hod.: Mše svatá v chrámě sv. Vojtěcha se společným sv. přijímáním (v půl 8. hod. začátek svěcení na jáhny tamtéž); v 10.30 hod.: Porada pracovníc Pomocné akce pro dorost kněžský při Svazu katolických žen a dívek. — Odpoledne: v 15 hod. v refektáři arcibiskupského semináře: Zahájení Msgr. Dr. J. Beranem, ředitelem arcib. semináře. Dr. Č. Tomiško-O. A. Tichý: »Ministrantská« a »Matičko má, pozor dávej« — zpívá Schola cantorum z Prahy-Břevnova. Přednáška vdp. Františka Ludvíka z Příbramě: »S Kristem za dušemi«. V. Zima-K. Kudr: »Hymnus Ukřížovanému Spasiteli«, zpívá sbor bohoslovců. V. Zima: »... Já pak nalezi oltáře Tvé, Pane zástupů, Králi můj a Bože můj...«, recitace. Dr. Č. Tomiško-O. A. Tichý: »Královně apoštolů« — zpívá sbor bohoslovců; v 17 hodin ve chrámu Páně sv. Vojtěcha v semináři kázání a závěrečná pobožnost s Te Deum a světelným průvodem čekatelů kněžství, hymnus sv. Tomáše Akvinského.

LITERATURA.

Dr. S. Brait o, O. P.: Nevezmeš jména Božího nadarmo! Upozornili jsme již na záslužnou činnost arcidiecésní Katolické akce olomoucké, zahájivší boj proti ohavnému zlovyku brání jména Božího nadarmo. Dobrým pomocníkem při něm jest brožurka P. Dr. Brait o, která lidovým způsobem, při tom však účinně a přesvědčivě, pojednává o ošklivosti a hříšnosti tohoto národního zlovyku, ukazující zároveň cestu k nápravě a učic účtě k svatým slovům. Bylo by si přáti, aby brožurka vzhledem k významnému svému poslání doznala rozšíření co největšího. Lidová cena 2 K jistě tomu napomůže. Vydalo: nakladatelství dobré knihy »Velehrad«, Olomouc. Kk.

Proste Pána žně...! Modlitby za kněze. Vydalo Družstevní nakladatelství v Hradci Králové péčí Pomocné akce pro dorost kněžský při Svazu katolických žen a dívek v Praze. — Sbírkou obsahuje 80 stran a je vyzdobena třibarevnou obálkou. J. E.

Místo pro adresu a frankotyp.

nejdp. arcibiskup Dr. Prečan, metropolita moravský, v dopise ze dne 27. ledna 1942 oceňuje význam knížky, vypravené s láskou ku svatému kněžství, v níž je pamatováno na všechno a ež je psána pro všechny, žehná z plna srdce knížce na cestu všem, kdož se přičinili, aby byla vydána. Cena 2.50 K za kus, při objednávce nejméně 50 kusů snížená cena 2 K za kus a porto. Objednávky vyřizuje Pomocná akce pro dorost kněžský při Svazu katolických žen a dívek, Praha IV., Hradč. nám. 8.

K Narození Panny Marie. Napsal J a k u b D e m l, kněz církve římskokatolické. K novému roku 1942 vyšlo v Dominikánské edici »Krystal«. Stran 15, cena 5 K. — Krásným obrázkem Panny Marie Tasovské ozdobená knížečka ladné úpravy a ještě lahodnějšího obsahu jest přetiskem rozhlasové přednášky, kterou loňského roku o svátku Narození Panny Marie autor proslavil v pořadu Katolické akce. Je to krásný květ, položený k nohám Tě, u níž jest všechno vědění a umění, všechna radost a síla, a oslavou Tě, která je nevyčerpatelná, nepoděkovatelná, neosiavitelná a nevyslovitelná. Kk.

R. M. D a c í k, O. P.: **Bůh a Jeho život.** II. vydání, str. 140, cena brož. 16 K. Vydala Dominikánská edice »Krystal«, Olomouc. — Ze prvý svazek »Věrouky« vychází v druhém vydání celkem je Dacíkova »Věrouka« rozvržena do šesti svazků, jest adostným zjevem a zřetelným výrazem touhy po poznání základních pravd katolické víry a prohloubení věroučných znatostí. Co si na knize ceníme snad nejvíce, je to, že i nejtěžší věci podává způsobem lehce srozumitelným, takže ti, kdož hledají poučení ve věcech víry, naleznou v knížce bezpečného a Pravdou podepřeného průvodce. Neboť jen ono vědění je dobré — tak možno v obměně řící slovy předmluvy — je-li podepřeno Pravdou. Ale i theologicky vzdělaný čtenář získá z knihy přehled, jenž jej dovede k pramenům, které jsou s to poskytnouti mu širší orientaci. Kk.

BAROKNÍ KNIHOVNA.

Pod tímto názvem byla v pražském Vilimkově nakladatelství založena sbírka vybraných ukázek z písemnictví XVII. a XVIII. století v našich zemích, a to v nových kritických přetiscích, pokud jde o texty české, a v pečlivých překladech, pokud jde o spisy, psané jazykem latinským. Zájem dnešní doby o barokní epochu vznikl jak z poznání neudržitelosti dosavadní liberálního-positivistické nechuti ke kulturním projevům této periody, zejména pokud plynou z ovzduší katolické reformace, tak i ze zájmu o nové pohledy na dějinné úseky, mnohdy v celku i podrobnostech neznámé nebo opomíjené — a snad v neposlední řadě i z určitého vnitřního přibuzenství neklidných a vzrušených časů, vyjadřujících svou citovou zkušenost častokrát velmi podobnými způsoby. Víme ovšem dobře, že vydávání barokních textů nepřinesou již odborníkům žádných pronikavých překvapení nebo zcela netušených objevů. Není však pochyby o tom, že očistí leckterou nezasaženou prachem zakrytou památku k novému životu, že rozhojní celkovou představu o du-

chovní atmosféře barokních Čech, že přispějí k lepšímu poznání spirituality tehdejšího člověka a křesťanské tradice našeho národa, a že v široké veřejnosti pomohou přemoci dřívější mínění o suchopáru v tehdejší naší slovesnosti, zkrátka, že v tomto směru prosvětlí dobu »Temna«. Redaktory nové knižní sbírky jsou universitní odborníci, filolog prof. Dr. Josef Vašica a historik doc. Dr. Zdeněk Kalista, oba již velmi dobře známí dlouholetými úspěšnými studii a četnými publikacemi o době obou barokních století. Vydání program knižnice uvádí řadu velmi zajímavých edicí, jež se zde připravují; chystají se tu vydání skladeb básnických, legendárních, homiletických i cestopisných. Soudíc podle obou dosud vydaných svazků, bude mít Barokní knihovna velmi pěknou vnější úpravu a texty budou doprovázeny vhodně volenými dobovými ilustracemi.

Jako první svazek byl vydán Tannerův spis »Život a sláva sv. Václava, mučedníka, knížete, krále a patrona českého.« Je to překlad latinského díla Jana Tannera, plzeňského rodáka a významného člena české provincie Tovaryšstva Ježíšova v XVII. stol., pořízený jiným známým českým jesuitou, Felixem Kadlinským, a vydaný po prvé v pražské tiskárně klementinské roku 1669. Tannerova práce, založená hlavně na pozdní svatováclavské legendě středověké »Ut annuncietur« z XIII. a XIV. stol. a čerpající hodně z humanistických spisovatelů Hájka a Dubravia, je velmi charakteristická pro způsob barokní hagiografie a také pro dějiny svatováclavského kultu, zejména ovšem pro utváření literárního zpodobení našeho svatého knížete. Vydavatel památky, docent Zd. Kalista, promlouvá obsírně v bohatém úvodu o svatováclavské účtě v baroku a rozbírá podrobně Tannerovo sepsání i vztahy k jeho pramenům. Pozornosti si zasluží hlavně způsob, jak Kalista sleduje a vyzdvihuje to, co je v Tannerovi původní a co svého vlastního přináší barokní doba ke starým prvkům. Vlastní text, svědomitě přetiskovaný dnešním pravopisem, je sledován a kriticky vážen v poznámkách, vysvětlujících vypravování a doplňujících je učeným výkladem a zajímavými podrobnostmi. Několik obrazových příloh reprodukuje dobové rytiny, provedené podle Škrétových obrazů. Kniha má 196 stran a stojí brožovaná 50 K.

Druhým číslem Barokní knihovny je výbor poesie »Smrti tanec« (stran 168, brož. K 45.—). — Vydavatel tohoto svazku, prof. Jos. Vašica, shromáždil tu několik písňových cyklů, vztahujících se motivicky k posledním věcem člověka. Máme tu pohromadě několik skladeb, jejichž vážné, zádušné, ale nikoli beznadějně nebo zoufalé tóny jsou tak příznačné pro barokní poesii. Skutečnost umírání a smrti, vratkost a pomíjivost lidského štěstí a pozemských výhod obrací mysl křesťanskou k hodnotám trvalým. Pathos a důraznost těchto starých veršů zapůsobí mnohými místy i dnes, i když snad leckterý příměr je nám již vzdálený. Také zde vydavatel doprovází texty zasvěcujícími výklady a zevrubnými poznámkami věcnými i filologickými. Je také připojeno několik nářevů otištěných písní, které přepsal prof. Dr. D. Orel. Obrazové přílohy jsou povětšinou reprodukce rytin Václava Hollara. —nč—

Dobrovolné příspěvky na vydávání časopisu jsou vítány a budou, pokud si to dárcé výslovně nezakáže, kvitovány.

GYCHÁZÍ S CÍRKEVNÍM SCHVÁLENÍM.

Vlastním nákladem Svatováclavské Ligy v Praze IV., Hradčanské náměstí číslo 8. - Redakce a administrace tamtéž. - Vychází 1. a 15. každého měsíce kromě července a srpna. - Redakční uzávěrka 5. a 20. každého měsíce. - Cena jednotlivého čísla 50 hal. Předplatné na celý rok i s poštovní zásilkou 10 K. - Číslo pošt. spořitelny Praha 208.401; čís. telefonu 617-70. - Řídí redakční kruh. - Odpovědný redaktor Josef Kozák, Praha. - Používání novinových známek povoleno ředitelstvím pošt a telegrafů pod čís. 15.206/VII. ze dne 18. ledna 1936. - Dohlédací pošt. úřad Praha 11. - Vytiskla kniht. J. Bartl nást., Praha VII., Goethova 14. Telefon 714-19.

KATOLÍK

List Svazu katolických mužů a Katolické akce

Vychází čtrnáctidenně. — Ročník VII.(XXIV.) — V Praze dne 15. března 1942.

č. 6

Ach nejsladší můj Ježíši!

Je doba bezprostřední přípravy na památku Tvé přehořké smrti. Brzy budeme slaviti památku Sedmi-bolestné Tvoji Matičky. Proto chceme dnes s naší krásnou písní, jejíž začátek jsme položili v čelo této úvahy, klesnouti před Tvým křížem na kolena a pokusiti se o vyznání své nedokonalé lásky. Budou to ubohé trosky proti Tvé věčně živé a milosti plné lásce, jež nás stvořila k obrazu a podobnosti Svému, nahradila ztracený ráj novým rájem požívání věčné radosti na Tvém Božském Srdci.

Jak Jsi nás miloval, věčná Lásko, když's pro nás zmařil své člověčenství nejpotupnějším způsobem, když's své lidské srdce podrobil nekrutějším mukám a dopustil, aby bylo kopím probodeno a vykrvácelo předrahou krví na odpuštění našich hříchů. Ty Jsi dárcem nového našeho žití, zdroj veškeré pravé radosti a bla-ha, živitel lačných duší, zachovatel jejich čistoty a svatosti, hluboký pramen všech milostí, nositel pravého míru a pokoje, původce všech ctností, spravedlivý odplatitel jejich i jediný oprávněný mstitel našich hříchů a neřestí. Budeme proto od nynějška rádi na Tebe vzpomínat, o Tvé přispění prosit, své práce, svůj žal a své kříže v Tvé božské ruce skládat, neboť víme, že své věrné neopustíš, jim rád pomůžeš, je požehnáš a ochráníš, jsa nedostižný i v milosrdenství.

Když Tě svět mučil, nutil nésti těžké dřevo kříže, když se Ti zmučenému, vysilenému a klesajícímu pod tíhou kříže vysmíval, když i v hodině přehořké smrti

Tvé do tváře se Ti rouhal, zapomněl, že ten kříž byly jeho vlastní viny a hříchy, jež tížily milujícího Boha více, než bezduché dřevo, zapomněl na svou důstojnost, na svůj původ z Božích rukou. Miliony lidských duší, ztrativších svou čistotu a svatost, přestoupivších Tvá přikázání od začátku světa až po dnešní věk, ty visely jako hrozná tíž na Tvých přerozkošných rame-nech, je drásaly a trýznily. Jaká to velikost Tvé lásky, jež tyto nepravosti smývá proudem krve, jež podstupuje smrt, aby jí přinesla život všem, kdo své viny poznají, hanbou nad nimi se propadají a za nekonečnou lásku Tvou dají ubohou lásku svou.

Nejsladší Bože můj, sílo má! V Tebe věřím, v Tebe doufám, Tebe nejvíc miluji! Věřím, že jen Ty vše dobře řídíš a pořádáš, doufám ve Tvou spravedlnost a právo, miluji laskavou Ruku Tvou, i když mne křížem navštěvuje, nebo vím, že vše, co od Tebe pochází, slouží jen k mému spasení a k větší mé radosti před rozkošnou Tváří Tvou. Proto slovy písně volám a vyznávám:

Ó Jezu, Spasiteli můj, mne chovej ve své stráži, ať v boji světa láska Tvá, mé srdce sílí, blaží. Jak ovce bývá chráněna vždy od pastýře svého, tak láskyplně ochraňuje mne od zla hříchu všeho! Až přijde smrti hodina, kdy v zem se tělo vrátí, tu zvláště, Smírce laskavý, rač o duši mou dbáti; kříž světa, strasti života, změň v radost svého nebe, bych v sboru svatých andělů, tam věčně slavil Tebe!

KŘIŠTAN.

Bůh slyší své jméno; není nedoslýchavý. Někdy nepříjde otevřítí hned, nýbrž čeká, až na několikere zaklepání, ale jednou vyjde, podívá se, kdo to tlučé, a odpoví.

Durych: Bůh slyší dobře.

„Tesař z Nazareta“ vzorem dělníků.

Lidé popírající existenci Boží popírají z téhož důvodu i existenci Syna Božího, totiž božství Ježíše Krista. Jelikož však nemohou popřít Krista historického, t. j. že Kristus skutečně žil, učil, trpěl, zemřel, ani nemohou popřít na něm splnění všech mesiánských proctví, snaží se aspoň jinak zeslabit váhu Jeho osobnosti a za záminku k tomu jim slouží Jeho lidský původ. Slovník minulého století měl pro Krista jen pojmenování: »Syn tesaře z Nazaretu« jako zevní výraz pohrdání Kristem právě pro Jeho nízký původ. Toto pojmenování, přeloženo do obyčejné řeči, znamená: »Kristus sice žil, jeho existence je nesporná. Nebyl však Synem Božím, nýbrž jen synem obyčejného tesaře z Nazareta; pocházel z onoho nevalnou pověstí slynoucího města, o němž později Jeho učedník Nathanael-Bartoloměj řekl, že z Nazareta sotva může být co dobrého. Jaký pak tedy Bůh? To že by měl být geniální zakladatel náboženství? On, chudý a nevzdělaný, že by měl pravdu? Vyloučeno.« Odkazem na nízký původ měl být Kristus vyřízen.

Pohrdání Kristem pro jeho původ není ničím novým, jeho obdobu zaznamenávají celkem shodně všichni čtyři Jeho životopisci ve svých evangeliích. U Nathanaele je vidíme jako projev lokálního patriotismu; stránka sociální, vlastně nesociální, se jeví při Kristově příchodu mezi krajany do Nazareta, v němž ztrávil svoje mládí. Sem Kristus zavítal a v sobotu se v modlitebně ujal slova a vykládal Písmo. Posluchače zaujala Jeho výmluvnost a překvapila znalost starozákonního písemnictví tak, že svůj údiv dali na jeho slovy: »Není to syn tesaře Josefa? Jeho otce i matku známe. Odkud on tedy zná všechny tyto věci?« (Mat. 13, 54—56; Mar. 6, 2—3; Luk. 4, 22; Jan 6, 42).

Za Kristem.

Největší svátky církevního roku již se blíží. Přes polovinu přípravné doby svatopostní je za námi. O 4. neděli postní, která dle prvních slov introitu Mše sv. se nazývá Laetare — Vesel se, přerušuje Církev mlčením a kajícíností a dává zaznívat čistě radosti. Z liturgie probleskuje radostný oddech v postní a kající přípravě na velikonoce. Kněz obléká roucho růžové barvy, oltáře jsou ozdobeny, varhany mohou radostně znít. Vnitřní radost prochvívá srdcem věřících, šťastných, že se zbavili ve sv. zpovědi svých vin a že mohou nyní radostně jít za Kristem. Plodem kajícínosti musí být duchovní radost, která jest základem tónem života každého křesťana. Věřící čerpá tuto radost ze spojení s Bohem, z vědomí, že jsme dětmi dobrotivého Otce, který se o nás otcovsky stará. K Otci směřuje naše životní pouť. K Němu vede a volá Kristus Pán.

Proto i my vstupujeme do zástupů jdoucích za Kristem. Vždyť za Ním jdou tisíce stejně, jako šli za Ním před dvěma tisíci lety, jako jdou dnes a půjdou zítra. Kristus Pán vstoupil do našeho života jako bratr náš, aby se nám připodobnil ve všem, kromě hříchu. Proto nemůžeme jít kolem Něho bez povšimnutí.

Jít za Kristem Pánem! S Ním, v Ním a skrze Něho prožívat svůj denní život! Toť smysl celého našeho života, naší práce. Proměňovat celý život v pokornou službu Boží. Uznat, že On jest našim nejvyšším Pánem a my jeho poddaní. Komu také bychom chtěli

Zdálo se jim nepochopitelným, aby syn chudého tesaře z bezvýznamného a opovrhovaného Nazareta byl vzdělaným a významným mužem. I zde měl být Kristus vyřízen pro svůj původ. Nutno ovšem tento případ posuzovati s hlediska tehdejší doby. Kristovi současníci žili pod vlivem pronikající antické kultury a přijímali i některé antické názory na otázky sociální, že práce je nectná a pro ni je zvláštní třída lidí — otroci — a chce-li svobodný člověk žít ctnostně, nemůže žít po řemeslnicku nebo dokonce po dělnicku. Za Platona nebylo svobodným občanům dovoleno zabývat se řemesly a průmyslem; Cicero v svém díle: »De officiis« otevřeně projevuje pohrdání nad výdělečnou prací: »Každá dílna jest něčím opovrhlivým pro svobodného občana.«

Počínání Nazaretských dlužno tedy chápati ve světle starověkých »sociálních« názorů. Co však říci o lidech z minulého století, stoupcích hnutí, osobujících si sociální povahu, o lidech, kteří prohlašovali odkřesťanění lidské společnosti za podmínku sociálního pokroku, když odsuzují někoho jen proto, že se narodil v chudém dělnickém prostředí. Jejich opovrhování Kristem je nelogické a zrovna tak velkým omylem, jako dělnická apostasie vůbec. Není to ovšem klam výlučně atheistický; řada lidí a zvláště dělníků, podléhá jakémusi sociálnímu komplexu méněcennosti. Tito lidé se mylně domnívají, že jejich sociální původ je určit k věčnému proletářství duchovnímu i hmotnému, z něhož není vysvobození. Často slyšíme z dělnických úst ono známé: »Já jsem sice jenom dělník«, po němž obvykle následuje projev typicky dělnického názoru nebo výraz dělnického mravního cítění, mnohdy sice blízkého názorům a cítěním ostatních vrstev společenských, avšak slova: »Jsem jenom dělník« působí zde jako kapka pelyňku, zdůrazňující, že dělník se přece jen cítí postaven na nižším stupni společenského žebříčku.

Nesmyslnost takového podceňování a ideové sebeproletarisace dělnictva nám vynikne na případu sv. Jo-

sloužit, koho následovati, když On jediný mohl o sobě říci: »Já jsem Cesta, Pravda a Život!« On jediný zve k sobě: »Pojďte ke mně všichni, kteří pracujete a obtíženi jste, a já vás občerstvím!« Proto lidé všech dob a věků spěchali k Němu, aby u Něho našli štěstí a náplň života.

V srdci lidském je touha po něčem trvanlivém, co by člověka uspokojilo ne na chvíli, ale trvale. Člověk poznal, že svět se svými vymoženostmi nemůže této touhy ukójiti. Smutek a tesknost po něčem vyšším zůstává v pachtění a shonu života, a to i tehdy, když jsme dosáhli všech pozemských cílů. Zakoušíme to, co poznal po dlouhých bludných cestách sv. Augustin: Hořké zklamání, neboť ani vědění, ani sláva, ani přátelství, ani úspěchy nemohou plně a trvale uspokojiti. Člověk poznává, že »nepokojné je srdce lidské, dokud nespočine v Bohu.«

Co táhne ke Kristu miliony a miliony chudých i bohatých, mocných i slabých, starých i mladých? Co je udržuje, u jeho nohou? Poznali, že kdo jest s Kristem, nemusí se ničeho bát. Kristus nikoho nezklame, nikoho nezarmoutí, pomůže každému, kdo k Němu přichází s vírou a důvěrou. Slysíme-li v evangeliu: »A veliký zástup šel za Ním«, víme, proč. Kristus učil, uzdravoval, sytil duši i tělo. Učil, jak máme žít, jak se dívat na těch několik let, určených nám žít na této zemi. Proto táhl všechno k sobě. Lidé opouštěli své domovy a spěchali za ním, jakmile se dověděli, že se zdržuje někde nablízku. Všichni se na něho těšili, neboť věděli, že nikdo neodejde od něho

sefa, onoho »tesaře z Nazareta«, pro něhož bylo Kristem opovrhováno. Evangelické zprávy o něm, jako o osobě podružné vzhledem k předmětu evangelií, jsou sice velmi sporé, ale tak hutné a myšlenkově hluboké, že dokonale vystižení Josefovy osobnosti se vymyká možnostem lidského rozumu. Před zákonem sice legitimní otec Kristův, ale ve skutečnosti otec Kristem adoptovaný, musel být pro úlohu pěstouna Syna Božího vnitřně disponován. Byl zchudlým příslušníkem královského rodu Davidova; známkou dědictví tohoto královského původu byla jeho noblesa, s níž se chtěl zachovati vůči své snoubence Marii, když zpozoroval neklamné známky jejího příštího mateřství. Při té příležitosti projevil i dokonalou znalost starozákonních právních i náboženských předpisů o manželství. Věděl, že by za daných okolností, při mateřství před sňatkem, čekalo Marii veřejné ukamenování. Případ jej mrzí, ale chce jej vyřešit bez hluku, chce Marii tajně propustit, ale jakmile zasáhne vůle Boží, uposlechne a přijímá úlohu pěstouna Syna Božího ochotně, s poslušností podobnou oné, s níž Maria řekla své: »Staniž se mi podle slova Tvého!«, přejímá úlohu sice vznešenou, ale nejvyšší odpovědnou, přinášející s sebou dlouhý, souvislý řetěz starostí a utrpení. Jak hluboce se muselo dotknouti této jemné duše vyobcování rodičího se Spasitele světa na betlémskou periferii, jak těžce nesl, že Marie, k níž měl kdysi tolik láskyplného ohledu, musela Ho zrodit na slámě v nuzném chlévě, pak přichází z rozkazu Božího útěk do Egypta, pak ztráta 12letého Ježíše v chrámě. Že tím řada utrpení a bolestí není ještě vyčerpána, můžeme souditi z náznaků evangelistů o neúplnosti evangelií. Mluvíme-li o Sedmibolestné Matce Boží, můžeme tímtež právem mluvit o Sedmibolestném Pěstounu Páně. A odměnou za všechny práce, starosti a utrpení byla jedinečná milost chovati na loktech a k srdci vinouti Syna Božího, podílet se v otcovské péči o Něho přímo s Bohem Otcem. Josefovi

s prázdnou. Jeden si odnášel do denního života sílu a radost, jiný útěchu, jiný zdraví, jiný nadšení a naději. Kdo od Něho odcházal bez užítku, byli farizeové a zákoníci. Neboť pýcha nevede ke Kristu, ale odvádí od Něho a její konec je záhuba.

Kristus uchyloval se nejraději na kopce, do ticha, a tam shromažďoval zástupy, protože v tichu mohl lépe na ně působiti. I v našem životě potkáváme se s horou, kde je ticho a mír. Jsou to naše kostely a chrámy. Tyčí se daleko do kraje, se všech stran je vidíš. Zvou a volají. V nich jest oltář, na kterém se denně Kristus Pán za nás obětuje, aby se nám dal za pokrm. Na oltářích našich jsou svatostánky a v nich živý Kristus Pán. Čeká na nás. Má pro nás přichystáno mnoho darů. K oltáři do chrámů spěchají zástupy z dědin, měst i zapadlých samot v den nedělní, aby se rozesadily kolem Krista a naslouchaly Jeho slovům a z Jeho rukou přijaly pokrm na cestu života. Jistě ani nás nepropustí s prázdnou. Jistě i nás obdaruje a posilní. Proto věřící se těší na neděli, kdy může jíti ke Kristu a srdce jeho se zalévá štěstím a tichou radostí, když je účasten oběti nejsvětější a eu-charistické hostiny.

Jen u Krista může najíti člověk smysl svého života a odpověď na všechny otázky, jež zmítají nepokojným srdcem lidským. Vždyť On nezklamal zástupy svých posluchačů, ba uštědřil jim více, než se jim zdálo. Nezklame ani nás. Proto bližte ke Kristu! On nechť je Králem našich srdcí a celého života!

JAN RYŠAVÝ.

Kánon.

Slovo kánon je řecké a znamená původně měřítko. V církevní mluvě se užívá v různých významech. Ve

Mši svaté užívá se slova kánon ve významu »pravidlo«. Modlitby, které po Sanctus začínají a končí slovy: Per omnia saecula, saeculorum, před modlitbou Páně před sv. přijímáním, jsou pevné, ustálené, neproměnné. Nic se v nich nemění, ať se slaví kterákoli slavnost církevního roku.

Je to také pochopitelné. Vždyť modlitby i obřady mešního kánonu předcházejí, provázejí a následují nejvznešenější a nejposvátnější okamžik celé oběti nejsvětější, totiž proměňování. Proto Církev svatá tak přesně určila každé slovo i pohyb kněze při této části Mše svaté. Svým obsahem kánon z velké části pochází z nejstarších dob a vyžaduje i z tohoto důvodu naprosté zachování neporušených modliteb. Sněm tridentský o této části Mše svaté praví, že je složena ze samých slov Páně a podání apoštolů i ze slov svatých papežů.

Modlitby kánonu jsou modlitbami celých staletí. Týmž slovy provázejí biskupové a kněží z dob mučednických, v době rozkvětu církve i v dobách našich novozákonní oběť Kristovu. Stejná oběť i slova spojují se tu v nepřetržitý řetěz, svolávající neustále na zem milosrdenství Boží. Jest zde modlitba Církve sv., spojená s Nejsvětějším Tělem a Krví Kristovou a obojí volá k nebesům.

Všechny modlitby kánonu modlí se kněz sám, potichu, jako prostředník mezi Bohem a lidmi, viditelný zástupce neviditelného Velekněze Ježíše Krista. Tiše pronášená slova kněze naznačují, že se blíží přesvatá tajemství, s nimiž je výlučně spojen jenom prostředník, mající moc svěcením udělenou, totiž biskup a kněz.

Při ostatních částech Mše svaté zúčastnění jsou věřící spolu s knězem, při této nejposvátnější, hlas lidu zmlká a kněz se sám obrací k Bohu. Zůstává pod Křížem na Golgotě sám jako přísluhovatel věčného Velekněze, aby uskutečnil Jeho nejsvětější oběť.

Mešní kánon dělí se na tři části: V první části jsou modlitby před proměňováním, v druhé doprovázejí samotné proměňování a v třetí, závěrečné, po pozdvihování. Každá z těchto částí končí slovy: »Skrze téhož Krista Pána našeho. Amen.«

se dostalo té milosti, že Syn Boží se podrobil jeho autoritě, Bůh se podrobil člověku.

Sv. Bernard se s úžasem pozastavuje nad slovy evangelia sv. Lukáše: »Byl jim (sv. Josefu a Panně Marii) poddán.« (Luk. 2, 51); ptá se: Kdo a komu byl poddán? Bůh lidem. Bůh, jemuž jsou poddáni andělé, jehož knížata a vládcové poslouchají, poddán jest Marii, ale nejen Marii, nýbrž také Josefovi skrze Marii.

Na druhé straně Josef vzorně plní povinnosti občanské, podniká dalekou a vzhledem k Mariinu stavu nebezpečnou cestu do dalekého Betlema, aby vyhověl rozkazu o sčítání lidu; pouť do Jerusalema svědčí o vzorném plnění povinností náboženských a národních, Josef vzorně plní i své povinnosti stavovské.

Není proto divu, že Církev, hodnotíc Josefovy dobré vlastnosti, mluví o něm v superlativech: »Josefe nejspravedlivější, nejčistotnější, nejmoudřejší, nejstatečnější, nejposlušnější, nejvěrnější.« Tak hodnotí muže, který byl také »jen dělníkem«, tak hodnotí onoho

Mše svatá - oběť nejsvětější.

i v druhé generaci opovrhovaného »tesaře z Nazareta« a mezi své svatojosefské invokace řadí i jednu dělnickou: »Exemplar opificum, ora pro nobis! — Vzore dělníků, oroduj za nás!« Sv. Josef, muž tak vzácných ctností a příkladného života, a proto také tak vyznamenaný, může skutečně sloužit dělníkům za vzor. Bylo-li kdysi v době hladu fyzického řečeno o Josefovi starozákonním: »Jděte k Josefovi!«, v moderní době hladu duchovního musí být tato výzva zaměřena k Josefovi novozákonnímu a pro dělníky musí znít: »Jděte k Josefovi, svému spoludělníkovi! Jděte k Josefovi jako k svému vzoru se učít dělnickým ctnostem! Jděte k Josefovi vzít si z něho životní příklad! Nehodnoťte jej, ani sami sebe jen dle zevních známek své sociální příslušnosti, ale hledejte u něho i u sebe ony prvky, jež činí dělníky »nejkonstruktivnější složkou lidské společnosti!«

O. A. TICHÝ:

K úmrtí univ. prof. dr. D. Orla.

Když jsme loňského roku oslavovali sedmdesátiny tohoto velikého badatele z oboru hudebních věd, netušili jsme, že nás tak brzo opustí, a přece je to skutečnost: Objevitel naší staré hudby z doby gotické a pořadatel »Českého kancionálu« již není mezi námi. Smrt člověka bývá příležitostí zamyslet se nad jeho životem, zvážit a ocenit jeho životní dílo. U profesora Dobroslava Orla lze mluvit o díle vskutku gigantickém a tím úžasnějším, že fyzický jeho zjev nijak nedával předvídati tak bohatou životní dráhu a tak vzácné ovoce jeho životního úsilí.

Badatelská práce prof. Orla se týkala v prvé řadě naší hudební minulosti, jako na př. rozbor a přepis Franusova kancionálu z r. 1505, ale měla vztah i k praktickému pěstování duchovní hudby, neboť dr. Orel vydal též první »R u k o v ě t ř í m s k é h o c h o r á l u« a — což mu získalo nejvíce zásluh — uspořádal »Č e s k ý k a n c i o n á l.«

Kolem každého významného díla, ať literárního či hudebního, strhne se obyčejně bouře souhlasu i nesouhlasu. Osud »Č e s k é h o k a n c i o n á l u« byl velmi ohrožen. Třebaže se málo komu chtělo do díla, když se jeho pořadatelé obraceli na hudební i literární veličiny o spolupráci, sotvaže Kancionál vyšel, sesypaly se na něj kritiky povoláné i nepovoláné. Dnes víme, že je Český kancionál jediná sbírka písní, sestavená na hudebně vědeckém základě a jediná, jež je s to, aby sjednotila národ na poli lidové duchovní písně.

Potíže, jež se naskytaly při pořádání Českého kancionálu, byly nemalé. Vyhovovala-li píseň svým nápěvem, byla nepřijatelná pro text, jenž byl buď příliš úchylný od nynější české řeči nebo nevyhovoval metricky. Vždyť nešlo o jakési kritické vydání starých památek, nýbrž o prakticky účelnou pomůcku chrámového zpěvu, o píseň, kterým by každý rozuměl a které by přes to měly uměleckou hodnotu. Co tu bylo třeba pročísti písní, než jedna uspokojila, a jaká to byla klopotná práce, když bylo třeba píseň přepracovati, aby ani nápěvem ani textem nerušila!

Nejdůležitější prací prof. Orla jest kniha »H u d e b n í p r v k y s v a t o v á c l a v s k é«, v níž rozbírá nejstarší hudební památky o svatém Václavu a uvádí původní znění svatováclavského chorálu, jak je objevil v Královéhradeckém speciálníku, který též celý

přepsal, přes to, že to byla práce na pohled neproveditelná. Co nocí kolikrát probděl, aby našel uspokojivé řešení pro několik taktů chybně zaznamenaných nebo těžko rozluštitelných! O tom věděli jenom lidé bydlící v sousedství prof. Orla, neboť v jeho bytě světlo téměř nikdy nezhasínalo a o tom svědčilo také chatrné zdraví učencovo, podlomené vysilujícími bděním.

Kromě vědecké práce získal si dr. Orel neskonalých zásluh svou prací pedagogickou. Začal ji, když jako novosvěcenec byl ustanoven vicerektorem v Borromeu s úkolem vyučovati posvátnému zpěvu v kněžském semináři královéhradeckém. Potom působil řadu let na reálce v Holešovicích a posléze i na pražské hudební konservatoři, kdež byl prvním profesorem gregoriánského chorálu. Nejvíce ovšem rozvinul svou činnost na universitě v Bratislavě, na níž byl povolán za profesora hudebních věd. Z té doby také jsou jeho práce o hudebních pramenech na Slovensku, o vztazích Fr. Liszta k Bratislavě, o slovenských skladatelích Bellovi a Fajnorovi, o theorii v lidové písni slovenské a jiné.

Profesor dr. Orel byl také dobrým dirigentem, neboť již na holešovické reálce prováděl skladby velmi obtížné a rozsáhlé. V Bratislavě řídil mnoho veleděl a pražskému obecenstvu zůstává v živé paměti, jak roku 1929 se svým bratislavským souborem dával ve vinohradském divadle scénické provedení Dvořákovy Svaté Ludmily.

Dr. Dobroslav Orel pracoval k slávě Boží oddaně, věrně a nezištně. Zemřel bohat dobrými skutky, ne však pozemským zbožím, což nejlépe charakterizuje jeho kněžskou, badatelskou a uměleckou osobnost. Jak jeho jméno praví, létal ve výši a obětoval celý svůj život za povznesení národa.

P. DR. JAN URBAN O. F. M.:

Duch Svatý.

Po všech svých úvahách o styku s Pánem Bohem v modlitbě obraťme se nyní opět od sebe k Bohu. Vždyť v modlitbě se díváme otevřenými očima své duše právě na něho. A budeme-li v ní věrní a vytrvalí, brzo ucítíme paprsky jeho tepla, jak se na nás vylíjí. Ano, On, který nás zve, abychom se s ním stýkali, vrátí nám brzo v převážné hojnosti, oč v modlitbě usilujeme a po čem toužíme. A teprve tímto proudem Božího světla a tepla se dokonává naše modlitba, neboť teprve tak se stává oboustranným stykem. Je tomu jako u nějakého stromku: třeba má vše, čeho je třeba k jeho vzrůstu a plodnosti, má půdu, vláhu, výživu, přece teprve životodárné slunce rozproudí v jeho těle svým zářením všechny tyto připravené hmoty a uvede je v život. Člověk, má-li připraveny se své strany všechny podmínky ke svému duchovnímu vzrůstu, — a jsou to ty, o nichž jsme dosud mluvili: soustředěná mysl na Boha a ústní i vnitřní modlitba s jejími úvahami a rozhodnutími, — tedy, má-li připraveny všechny tyto podmínky, přece teprve dotek Boží je oživí a dá jim teprve pravou podobu a pravé bytí. A tu, když se toužebně díváme na Boha, na Slunce svého života, spatříme, že zdrojem světla i tepla jest Duch svatý. Ano, Duch svatý. Jenže jest třeba, abychom si toto tvrzení vysvětlili a načerpali z něho nutného poznání, jaký vliv má na náš duchovní život. Myslím, že nikdo z nás nepochybuje, že celá spása našeho ducha i každé rozmnožení jeho ctností a krásy jest tak velice dílem a působením Božím, že ani dobře nevíme, kolik z něho zbudě na naši

vlastní snahu a činnost. Běda těm křesťanům, kteří odloučili život svojí duše od Boha a nazývají duchovním životem jakési duševní cviky, které v sobě budí, které do sebe vrací a které v nich končí, aniž by se obrátily k Bohu. Vidíte, jak opět jsem nucen zdůraznit, že zdrojem a těžištěm, začátkem i cílem křesťanského života je sám Bůh, že my jsme pro něho a nikoliv on pro nás. Že i duchovní život jest k jeho oslavě a jeho dílem, a nikoliv pouze pro nás. Právím-li, že Duch svatý je teprve oživením a dokonáním našeho života duše, pak tím připomínám, že modlitba a vůbec snaha po prohloubení křesťanského života nabývá od něho teprve onoho pravého, nevýslovného, nedostizného štěstí a sladkosti, pokoje a jistoty, po jakých naše duše od Boha touží. Kdo hledá totiž ve svém obrácení k Bohu především svoje uspokojení a blaženost, ten klade Boha na druhé místo a činí jej vlastně služebným nástrojem pro svoje touhy. Proto také dojde jen chabých a nezdůvodněných citů, které chvíli trvají a po změně nálady mizí, protože jsou právě jen v náladě zakotveny. Kdo však podle věčného řádu má za cíl i svého vnitřního života Boha samého, ten sice koná věrně potřebné povinnosti pro život duše, i když jsou po nějakou dobu těžké a bez chutí, ale zato, když vytrvá, dojde právě se strany Boží za svou věrnost takové odvety, že se lidskému duchu bez Boha o ní ani nezdá. Tu pocítí, jak je vše pravda, co o Bohu víme, že jest věrný, sladký, dobrotivý a veliký. Že jest Otec a Moudrost, který dobře miluje a dobře řídí, a to právě tam, kde se to tělesnému zraku nejméně zdá. Kdo může za to, že jen lidé duchovní vše správně vidí? Že tak veliká většina lidí posuzuje svět a co je v něm mylně, když od všeho odloučí to, co jest začátkem i smyslem všeho, Boha? A tímto dárcem světla, tepla a blaha jest, jak jsem podotkl, Duch svatý. Dárcem světla: pro rozum, abychom dobře viděli. Dárcem tepla pro vůli, aby byla rozhodná a ochotná. Dárcem blaha pro srdce, které z něho nevyjme žádná změna nálady ani okolí, protože jest zakotveno ve věčném Bohu a nikoli v mizivé náladě. Ale jak málo lidí vytrvá v předchozích podmínkách a jak většina chce mítí hned to, co jest teprve plodem, kterého si musíme zasloužit!

Proč tu najednou mluvíme o Duchu svatém, když jsme dříve mluvili o Bohu? Jaký je rozdíl v těchto slovech? Bude dobře, abychom si vložili do svého života jak nové poznání, tak i přímější, důvěrnější vztah k Duchu svatému, jenž jest jeho přímým tvůrcem a činitelem: zjevení o Bohu nám sděluje pohled, třebaš nepatrný a neúměrný, i do jeho vlastního života. Jediná bytost Boží jest od věčnosti nekonečný život, který jest věčným myšlením a vůlí. Od věčnosti rodí se z božské mysli veškeré božské vědění a z obojího vychází pak Boží vůle. A božská Mysl i její Slovo a jejich Vůle se nazývají třemi božskými osobami. To jest vnitřní život Boha podle našeho nepatrného chápání Božího zjevení. A celé tvorstvo jest jakýmsi odstínem a analogií života Božího, takže jako jest v Bohu Duch svatý věčnou vůlí, tak i v tvorstvu mu připisujeme vše, co se děje Boží vůlí. A když jest vše Boží vůlí stvořeno, nazýváme Ducha svatého Duchem Stvořitelem. Nyní však: co jest hmotné tvorstvo proti životu nesmrtné duše? Jako bych se zeptal: Co jest u stromu nebo rostliny její hmota proti tomu, co jí dává život? Tím spíše tedy má Duch svatý jakožto Tvůrce božský vztah k životu naší duše: Jako jest spojení mezi Otcem a Synem, tak jest i spojení mezi tvorem a Bohem ve tvorstvu. Neboť ve tvorstvu jest Bůh Otcem a tvor jest obrazem jeho božského Syna. A tak Duch svatý i v duchovním životě tvoří spojení

Chodíval (dr. A. Dvořák) též rád na kázání a se zájmem sledoval výklady náboženské. Hloubal o věcech náboženských, ale ne tak, aby vyvozoval libovolné závěry. Usudek Církve mu byl směrodatný. Nedávno se zmínil Mistr Vítězslav Novák, jeho nejlepší žák, jenž ho navštěvoval v rodinném kruhu, že když za rozmluvy došlo na sporné otázky, Mistr zavolal na svou choť: »Přines Didona!« Byla to obsažná kniha učeného dominikána Paula Didona »Ježíš Kristus«, v níž Dvořák se zálibou četl. Tímto autoritativním dokladem Dvořák rázně ukončil debatu. V posledních letech svého života studoval ještě latinu, aby mohl čísti theologickou Summu svatého Tomáše Akvinského.

»Vinice Páně«: Dr. A. Stříž v kázání o stém výročí narozenin Dvořákových v Nelahozevsi.

Poznání Boha je jistě nejdůležitější otázka nejen bohovědy, nýbrž lidského života vůbec. Na rozřešení této otázky závisí vlastně celý život lidský. Bůh je ono tajemné slovo, které prochází dějinami všeho lidstva, které je na jedné straně přijímáno s největší úctou, kdežto na druhé straně vidíme, jak si z něho tropí žerty; jedni zakoušejí už při jeho zmínce největší radost v srdci, jiní se otřesou při něm odporem a nenávisť. Slovo Bůh jde dějinami lidstva jako tajemné světlo, které osvíti každého, kdo se k němu přiblíží, a popálí každého, kdo před ním marně prchá. Ať člověk chce nebo nechce, musí se vypořádat s tímto slovem. Jeho srdce mu nedá pokoje, dokud se nepostaví kladně nebo záporně k tomuto slovu. Rozum člověka, jdoucí za pravdou, a vůle lidská, hledající dobro, mohou najíti v tomto slově buď pramen nekonečné radosti, náplň nekonečného ukojení, nebo příčinu mučivé bolesti. Kolikrát už bylo vysloveno toto slovo s pokornou láskou, a kolikrát už bylo hozeno blátem po tomto jménu svatém!

Dr. Dacík: Bůh a jeho život.

Kdo o Boha nedbá, nemusí se aspoň o Něho otírat. Ale vidíme, jak se o Boha denně otírají tisíce a tisíce lidí, mužů i žen v bezvadném ustrojení a s namalovanými pusinkami, inteligentů a komediantů, pobudů a hastrůšů. A podle toho, jak vyslovují jméno Boží a jména svatých, lze souditi, že už to není jen neúmyslná setrvačnost zvyku, nýbrž vědomé zlehčování a špinění jména Božího a že značná část národa chce aspoň ústy svými vláčetí Boha ve špině a kalu. Durych: Bůh slyší dobře.

mezi námi a Pánem Bohem. A co jest toto spojení jiného, než duchovní život? A tak jest velmi plodné, abychom čerpali z Ducha svatého přímý vzrůst, světlo, teplo, pokoj i sílu pro svůj život, aby byl i pevný i aby se i rozhojňoval. Nabudeme tím tedy na tomto místě duchovního života přímějšího a vřelejšího vztahu k Duchu svatému jakožto božskému Posvětiteli a Dárci milosti.

Především jest nutno, abychom nabyli hlubokého přesvědčení o potřebě, ano nutnosti, jeho působení pro vnitřní život. Vraťme se ještě krátkým pohledem na svoje přirovnání svého života k životu rostliny: řekl jsem, že působení Boží na život jest jako proud světla a tepla, dopadající na rostoucí strom. Než víme, že strom neroste přímo světlem a teplem, nýbrž že světlo ve spojení s jeho životními součástkami tvoří v těle stromu životní proces, takže strom roste ze svého nitra. Hle, milost Boží nespočívá oby-

čejně v tom, že Bůh pomáhá člověku jakoby zvenčí, jako by ho držel za ruku nebo podporoval. I to sice Bůh činí, avšak děje se to u lidí, kteří nežijí v milosti Boha, čili, kteří jsou duchovně mrtví. Zde však mluvíme o křesťanech, žijících již v milosti Boží. A tato milost Boží není jakýmsi působením Božím zvenku, nýbrž Duch svatý přetvořil náš obyčejný lidský život v život řádu nadpřirozeného. Tím byl náš život vnitřně podstatně proměněn. A jako u onoho stromu nastává vzrůst z vnitřní síly, tak i u nás vzrůstá život duchovní, vnitřní síla, očistění, vzrůst ctností a krásy duše z tohoto vnitřního zdroje, ze stavu milosti. Stav sice jest sám ze sebe nečinný, ale to jest právě ono světlo a teplo Ducha svatého, které uvádí naše vnitřní síly a schopnosti v činnost. A čím více modlitbou a věrností tohoto světla čerpáme, tím hojnější a mohutnější jest náš vnitřní vzrůst, vnitřní pokoj, vnitřní jistota a štěstí. A nepřispívá k věrnější a důvěřivější modlitbě hodně také jasné přesvědčení o tomto tajemství? Vložme si je dobře do paměti, abychom je nemuseli opakovati, ale také, abychom je nezapomněli.

Vedle přesvědčení bude třeba ještě dvojího momentu pro náš živější vztah k Duchu svatému.

Především p o k o r y. Nemůžeme za to, že tak mnoho lidí má k Bohu jakýsi poměr práva a povinnosti, jako by měli nároky od Boha za své určité výkony dosahnouti určitých účinků, tedy na př. za vykonanou povinnost určitou milost. Třebas Bůh dává za život normálně a přirozeně správný také přirozenou odměnu, přece tak činí ze své dobroty. Neboť Bůh jest bytost naprosto svobodná, vše koná a dává bez jakýchkoliv lidských práv a ze své naprosté dobroty. Jen lidé, jichž víra nedosahuje k vědomí božské osobnosti a kteří se domnívají, že Bůh jest jakýsi mrtvý zákon, myslí, že mohou mluvit před tvář Boží o nějakém svém právu. A tím méně máme nějaké právo v řádu spásy, kterou nám Bůh dal naprosto bez jakýchkoliv oprávněných nároků. Proto nelze si na Bohu nic vynutiti sebevědomým nebo sebejistým postojem, nýbrž základem každého správného vztahu k Bohu musí býti vědomí jeho nekonečné svobody a naší úplné závislosti. A to jest také podstatou pokory. Pokora není tedy násilné komolení lidské bytosti, nýbrž uznání nejčistší pravdy o Bohu a člověku. A v tomto uznání jest i kořen duchovního života. Čím hlouběji uznáme svou potřebu Božího působení, tím jako bychom dokonaleji vyprazdňovali své nitro a tím mohutněji je naplní Duch svatý. Opusťme tedy, u koho by podobný případ nastal, jakési smluvní pocity vůči Boží milosti a oddejme se důvěřivě vedení Ducha svatého. Vždyť ostatně, domyslíme-li, nahlédneme, že člověk, naplněný Bohem a jeho působením, neztrácí, nýbrž nabývá nesmírně více na vlastní hodnotě. Jest daleko více povýšen než ponížen.

A další podmínkou plnosti styku s Duchem svatým jest p r o s b a. Prosba čili touha. V prosbu, krátkou, vroucí, ale v rostoucí vroucnosti a důvěře mnohokrát opakovanou by měla vyústiti vždy naše modlitba. Neříkejte, že není dobré modlitby opakovati. Nejde zde o skutečné opakování, nýbrž spíše má býti každá další prosba, třebas týmiž slovy pronesená, silnější, procítěnější a tím také jiná, než předcházející. A je-li takto jiná, není vlastně opakovaná.

Nebylo by dobré, kdybychom si vyprosili zvláště pro celý další život stále tekoucí proud milosti Ducha svatého, kdybychom se oddali důvěrně jeho trvalému vlivu a vedení? Kéž zaznívá v naší duši vřelá prosba: »Přiď, Duchu svatý, naplň srdce svých věřících a zapal v nich oheň lásky své.«

MSGRE EM. ŽAK:

Bohočlověk.

Na posvátných listech evangelí spočívá cosi tajemného, záhadného. Jednou líčí nám Ježíše jako pouhého člověka, který »nemá, kam by hlavy položil.« Ježíš prožívá vše, co bědného člověk může snést. A po druhé líčí jej jako věčného, vševědoucího a všemohoucího, »jehož větrové i moře poslouchají.« Jako Boha, Syna Božího.

Jak srovnati tyto zřejmé nesrovnalosti? Je to týž Ježíš, jedna osoba, která nám z evangelí živě hledí vstříc? — Věřícímu křesťanu není těžko záhadu pochopiti. Pravověrný otevírá posvátnou knihu evangelí s tou pevnou věrou v duši, že Kristus jest Bůh a člověk v jedné osobě. Cítí s ním, kdekoli evangelia mluví o něm jako o člověku; a klaní se mu všude, kde prozařuje jeho osobou přirozenost božská.

Tajemství Ježíšovy osoby není ovšem tím rozřešeno a vysvětleno. Ale dozejme upřímně: Jest snad tajemství člověka, ono spojení dvou podstatně různých součástí: hmotného těla a nehmotné duše, v jedné osobě, dokonale odhaleno? Není člověk sám sobě velikou záhadou a svému okolí často neproniknutelnou hádankou? Ve vyznání sv. Athanasia se praví: »Jako tělo a rozumná duše jeden je člověk, tak Bůh a člověk jeden jest Kristus.« Tajemství v člověku pokoušíme se osvětliti tajemství v Kristu.

Už staří řečtí mudrci volali: Poznej sebe sama. Slovo úcty hodné! Slovo, jak římský básník Juvenal praví, vyšlé s nebe. Ale umění, aby člověk sebe poznal a ještě větší umění, aby se naučil sebe sama ovládati, pohanský svět neznal. Teprve Kristus, když zdůraznil Desatero Božích přikázání a je svým horským kázáním rozšířil a prohloubil, naučil lidstvo, jak se má do sebe zahleděti; jak v sobě rozezná, co je v něm dobré, co zlé, co je ctnostné, jeho důstojné, a co špatné a neřestné. Staří národové toho rozlišování neznali. Kristus nás naučil, jak se máme upřímně a jasně, bez falešné sebelásky, bez sebe sama omlouvání a nadlehčování, podívati do svého nitra. Kristus nám dal též prostředky (modlitbu, Mši svatou, svátosti), abychom v sobě sílili sebeovládání, t. j. potlačovali své záluďné a nebezpečné sklony. Teprve Kristus postavil zrcadlo před naši duši a volá: Poznej sebe sama! Hleď přemáhati své špatné chyby. Svě vášně a náruživosti, chceš-li býti pravým člověkem!

A přece, kolik lidí sebe dokonale zná? Valná většina jich nedá si ani práce, aby zpytovali sami sebe. A jiní přímo prchají sami před sebou, aby se nemuseli zahleděti do labyrintu svého nitra, kde dobré i zlé náklonnosti skoro v nerozlučitelné spleti se skrývají. Tajemství jsou v člověku. Funkce některých jeho tělesných orgánů doposud nejsou jasně rozřešeny. A tím více je záhad v jeho nehmotatelné duši. Tajemství plna je příroda. Každý růst byliny ze semene, růst živočicha je nám tajemstvím a řekl bych zázrakem. Ale většina nás jde lhostejně, nevšímavě kol těchto tajemství, protože jsou nám všední. Vidíme je každý den. Ale tajemstvím přece zůstala!

Kristus v evangelích hledí na nás dvojí tváří. Dvojí nejvznešenější tváří. A rozumí nás jenom ten, kdo v něm vidí Boha a člověka zároveň. Snahy těch, kdo chtějí chápati Ježíše pouze jako nejideálnějšího člověka, usilují o jedno: Vše, co je v evangelích výslovně božské, vysvětliti jako lidské. Že jasný, prostý text evangelí při tom kalí a násilně zkrucují, nic jim nevadí. Neboť vytkli si již předem: »Krista zlidštití,« a zůstávají svému úmyslu věrni.

Kdo však přijímá čtyři evangelia, tomu je třeba přijmouti vše, úplně, do poslední slabiky, anebo je všechna odmítnouti. Chtíti v těchto textech rozlišovati skutečné, bezpečné od vybájeného, »mythologického«, rozlišovati historické od »legendárního«, je násilnické a proto bezúspěšné a beznadějně. Krása evangelii právě spočívá v jejich prostotě. Tou ona poutala hluboké duše, které z nich vyčetly dvojí stránku Ježíšovy přirozenosti i tehdy, když neznaly učení katolické církve. Jeden ze současných konvertitů napsal: »Za časů Kristových byli to fariseové a zákoníci, kteří nevěřili ve vyšší původ Kristův. Dnes stali se všichni zákoníky, kdo měří složitou a při tom nejvyšší souladnou a dokonalou osobnost Kristovu svým omezeným rozumem.« Dobrý znalec lidí Napoleon řekl: »Mám za to, že rozumím lidem. Ale Kristus nebyl pouhý člověk.«

Jenom tento Kristus ve své dvojí přirozenosti, Kristus Bůh a člověk, vrátí a poutá k sobě po všechny věky lidí tak, jako slunce volá k sobě všechno, co žije. Na Kristu stále se naplňují slova prorokova: »Nalomenou třtinu nezlomil a knotu kouřícího nehasil.« Vracel novou odvahu a lásku k životu těm, kdo sami nad sebou malomyslněli; hříšníky vedl na pravou cestu života; znavené duše našly u něho odpočinek. Ale jim nebyl Kristus »ideální člověk«, nýbrž Kristus Bohočlověk. Nikoli suchá a strohá logika rozumáře, ale klidná, nezkalená a nepředpojatá psychologie vidí v Kristu, jenž tak mile a dojemně hledí z evangelii pozornému čtenáři vstříc, vtěleného Syna Božího, Velcí duchové, hlouběji přemýšlející o Kristu, našli v něm přístav a odpočinek po dlouhém životním blouzení a tápání. Připomínám aspoň ze současných italského spisovatele Giovanni Papiniho. Napsal pozoruhodnou knihu »Život Kristův«. V předmluvě praví: »Spisovatel této knihy napsal před léty jinou, aby vypravoval melancholický život člověka, který se chtěl jednu chvíli státi Bohem. Nyní, kdy dospěl jsem věkem a vědomím, pokusil jsem se napsati život Boha, který se stal člověkem... Stalo se Ježíšovi často, že ho tím vytrvaleji milovali právě ti, kteří ho dříve nenáviděli.«

V evangelii čteme, že mudrcové od východu, upozorněni hvězdou, že se narodil nový král světa, přijeli do Jerusalema. Vešli v palác Herodův, neboť se domnívali, že nový vladař světa je z rodu panovnického. Zde byli poučeni od zákoníků, že očekávaný se má naroditi v Betlemě. Proto vydali se na cestu do Betlema. A znovu ukázala se jim hvězda. »I vešli v dům a našli Dítka s Marií, matkou jeho. A padli a klaněli se jemu«. Kořili se mu jako vtělenému Bohu. —

Tuto cestu dávných mudrců nastoupil již ne jeden moderní myslitel. Hledal Krista jako největšího člověka a našel Krista Bohočlověka. To betlémská hvězda osvícení jej vedla z města nádhery a ruchu do tichého, chudíckého příbytku v Betlemě.

FILM.

GABRIELA. (National-Film). Režie: M. Krňanský. Námět: V. Neff. Hudba: J. Křička a M. Smatek. V hlavních úlohách: M. Glázrová (Gabriela), K. Höger (Petr Tuzar), V. Leraus (Štěpán Tuzar), M. Rosůlková (pí. Šeborová). — Po hodnotném »Preludiu« objevil se na promítacích plochách biografů nový film manželské nevěry »Gabriela«. Základní rozdíl mezi »Preludiem« a »Gabriela« je v tom, že v prvním trpí muž nevěrou ženy, v druhém žena, klananá mužem. Mimoto v »Preludiu« se nevěra jen naznačuje, kdežto v »Gabriele« se nedůstojný milostný poměr rozvádí. Oba filmy se shodují v odsudivém stanovisku k manželskému trojúhelníku a v konejšivém smíru rozpočteného manželství. Námět je všední, ale ručně propracovaný. Lehkomyslný Petr Tuzar pokladník tiskárny, rozbíjí tvrdě šťastně

soužití s ideální ženou Gabrielou milostnou hrou s ovdovělou kráskou, pí. Šeborovou, svou zaměstnavatelkou. Nezdařené bursovni obchody Petrovy dovršují rodninou truchlohru. Petr se osměluje odciziti z pokladny své milostnice Šeborové 30.000 K, aby vyrovnal podvodný pokies svých papírů na burse, vlastně věna Gabriela. Upozorněna zaměstnanci, nařizuje pí. Šeborová náhlu revidi pokladny. Postavení Petrovo je zoufalé. Zachraňuje ho bratr Štěpán, slavný dirigent, který přijel do Prahy řídit slavnostní koncert. Ukládá mu však, aby za poskytnutou pomoc vyřešil svůj poměr s pí. Šeborovou. Petr splňuje podmínku v tom smyslu, že se rozchází s Gabrielou. Bojem zlomená a uštvaná Gabriela se odhodlává k sebevraždě. Ale v okamžiku, kdy zdvihá číšku s jedem k ústům, zaslechne zděšený výkřik Petrův: »Gabrielo!« Tok děje se obrací a rychlým spádem vyúsťuje do radostného smíru. — Tak i tento film manželské nevěry dopadl celkem dobře, ač nedosahuje ethické výše »Preludia«. Hlavní zásluha připadá jistě M. Glázrové, která plným pochopením své úlohy vnesla do ponurého děje mnoho tepla a světla. Více toho tepla a světla by však vyzářil dobrý film o věrném manželství. Námětem by mohlo býti na příkl. klasické dílo Pavly Kytlicové »Rodiče a děti.« Bylo by třeba jen poněkud zidealizovati postavu otce Jana Balíka, která je trochu tvrdá a hranatá. Osou filmu by však byl hřejivý zjev matčin, tak blízký babičce Boženy Němcové.

Z DOMOVA.

Letošní pracovní den pro kněžská povolání, který se konal dne 8. března, byl zcela zvláště dnem modlitby věřících celé arcidiecése za vyprošení dobrých kněží, za doplnění prořídilých řad českého kléru.

Promluvy a kázání k dětem a k dospělým připomínaly výmluvně nesmírnou lásku Kristovu, jenž miloval nás a vydal sebe sama za nás, abychom byli spaseni, a zároveň zdůrazňovaly povinnosti věřících všech vrstev a každého stáří vzhledem k šíření království Kristova prostřednictvím kněží i laiků.

Z hojné a vroucí účasti na jednotlivých počinech IV. pracovního dne pro kněžská povolání — na pobožnosti dítek za kněze u Pražského Jezulátka, na Salesiánském divadle v Umělecké besedě, na rekolekci pro matky a sestry kněží a bohoslovců a celém nedělním pořadu v arcibiskupském semináři — dá se souditi, že otázka sv. kněžství v našem národě začíná skutečně býti zájmem širokých vrstev dospělých i mládeže. Jest si jen přáti, aby silné dojmy a mocné povzbuzení tohoto pracovního dne měly za výsledek jak hluboké chápání a ocenění kněžského stavu a jeho významu pro Církev a národ, tak i prakticky zvětšení počtu těch, kdož s radostným srdcem a čistým zápallem pro spásu duší chtějí se věnovati službě oltáře Božího.

Duchovní obnovy pro katolickou mládež konají se ve dnech 26., 27. a 28. března t. r. v dominikánském kostele sv. Jiljí, Praha I., Husova 8. Promluvy má vldp. Dr. Reginald Dacík O P., převor řádu. Začátek o 6. hod. večer.

V družinské kapli kostela sv. Ignáce (vchod sákrstii), Praha II., Karlovo nám., má promluvy vldp. František X. Juránek. Začátek o půl 6. hodině večer.

Na květnou neděli 29. března je v obou chrámech společně svatě přijímání. Mše sv. u sv. Jiljí o 8. hod. ranní a u sv. Ignáce o půl 9. hodině. Přijďte v hojném počtu, abyste načerpali světla a síly k zápasu o čisté a svaté mládí.

Jednota katolických tovaryšů v Praze vzpomíná letos 90tiletého trvání. Před devadesáti lety navštívil Prahu kněz Adolf Kolping z Kolína nad Rýnem (Köln), aby promluvil ke shromážděným tovaryšům a mistrům. Sám byl synem chudých rodičů s četnými dětmi, kteří žili v poměrech velmi nuzných. Pro chudobu musel se Adolf Kolping vzdáti tužby státí se knězem a vyučil se obuvníkem. Po vyučení jako tovaryš začal přece studovati a byl vysvěcen na kněze. Jako kněz rozvinul neúnavnou činnost apoštola mládeže a mladých pracujících dělníků a tovaryšů. Čerpal velmi mnoho z vlastních zkušeností, které získal jako učeň a obuvnický tovaryš. Podnikal namáhavé cesty a všude se staral o mladé muže — tovaryše, kteří později budou zakládati rodiny a jako otcové a zároveň mistři budou vychovávatí a učiti. Také v Praze r. 1852 dal podnět k založení Jednoty katolických tovaryšů, která trvá dodnes. Jejím členem může se státi každý mladík vyučený řemeslu nebo obchodu. Sociálně slabým se poskytuje za výhodných podmínek ubytování i stravování a pro ty, kteří opustili rodný krb a nemají zkušeností, také podpora nábožensko-mravní proti vlivům velkoměsta. Mnohé farní úřady znají dobře tuto instituci a posílají-li z jejich farnosti rodiče svého synka do Prahy, rádi se obracejí na Jednotu katolických tovaryšů v Praze I., Anenské náměstí 5.

Kdo by mohl Svatováclavské Lize (Praha IV., Hradčanské n. 8.) vypomoci při opisování přednášek se světelnými obrazy (doma na psacím stroji)?

LITERATURA.

Život a umučení svatého Václava a báby jeho svaté Ludmily podle sepsání Kristiánova. Třetí vydání. Praha, Vyšehrad, 1941. Stran 94. Brož. K 50.—, s kolorovanými obrázky K 90.— nebo K 120.— — Tak zvaná »Křišťanova legenda« svatováclavská v překladu Dr. Antonína Stříže, vydaná před lety v Kuncířově Národní knihovně, vyšla nyní znovu nákladem Vyšehradu ve zdokonalené, opravdu důstojné výpravě. Od doby Dobnerovy a Dobrovského se toto středověké sepsání nepovažovalo za dílo let, do nichž se hlásí; teprve prof. Pekař dosáhl důkazy, jež snesl, obecnějšího uznání jeho pravosti. Dodnes ovšem neumlkly vážné hlasy opačného mínění, ačkoli většina historiků se nyní přidružuje názoru Pekařova. Také prof. Chaloupecký, který naposledy provedl nové utřídění svatováclavských legend, zastává v celku toto mínění. V každém případě není Kristiánův Život »nejstarší kronikou českou«, jak jej nazval kdysi Pekař; prvenství přísluší skladbám církevně slovanským. Buď jak buď, ať máme v Kristiánovi opravdu neporušenou literární památku desátého století, doby svatého Vojtěcha, anebo pozdější kompilaci, obsahující ovšem staré jádro a zachovávající nám ztracené prameny, v každém případě je to skladba půvabná, literární velmi hodnotná, středověce prostá a velebná; každý čtenář, který se dovede vznítiti krásou, může tu najíti sváteční oddech a chvíli povznesení v úpravných větách legendistových, může se dáti uchvátit účtou a důvěrou pradávných věků k dědici české země. K prvotnímu vydání Střížova vzorného překladu napsal úvod a poznámky prof. Pekař; jeho doprovod je v tomto novém přetisku vydán opět; položen je tentokrát za vlastní text Života. Doplnky pod čarou, zachycující novější literaturu, zejména práce Weingartovy a Chaloupeckého, pořídil zemský archivář Dr. Zdeněk Kristen. I ten, kdo již má starší edici Kuncířovu, bude míti přání získati také tuto novou, pro niž nakreslil k záhlavím jednotlivých kapitol hlavní postavy, o nichž se vypravuje, Břetislav Štorm. Jeho kresby jsou monumentálně jednoduché a vznešené; k textu středověkého hagiografa se připojují znamenitě. Připomínají iluminace z Liber depictus nebo ještě spíše z Velislavovy bible. V části nákladu byly Štormovy kresby v konturách nebo v celých ploškách ručně kolorovány žáky pražské Umělecko-průmyslové školy. Nakladatelství si za tuto knihu zaslouží upřímného uznání. —nč—

William Butler Yeats: **Růže světa**. Přeložil Bohdan Chudoba. Praha, J. R. Vilímek, 1941. Stran 56. Brož. K 22.—. Z díla významného irského básníka, uváděného k nám po prvé Josefem Florianem v sbornících a knihách staroříšských, dostává se nám nyní nové ukázky tímto svazčkem lyriky v překladu brněnského historika Bohdana Chudoby. — Je to zase jednou kus jiného, zvláštního světa. Únik z těsnoty konvenčního života a ze šablon všedních dnů se tu vyslovuje velmi osobitě a upoutávajícím způsobem. Je ovšem nutno se důkladně všíti a zaposlouchat do mnohdy cizokrajného a nám odlehleho slovníku obrazů a představ tohoto básníka, aby se mu vskutku přišlo na chuť, aby se porozumělo pletivu jeho křehkého snění, komorním tónům těchto veršů. Potkáváme se v nich s úzasem a oslněním nad vzdějšími podobami krásy a drobnými odlesky věčné dokonalosti, s viděním proměn i trvání vzájemných lidských vztahů, s rozjímáním nad požeňáním přírody. Nacházíme zde také několik náboženských motivů, zachycených velmi cudně a pokorně. M.

Msgr. K. Žák: **Smiř se s Bohem!** Tiskem a nákladem Občanské tiskárny v Brně. Cena K 1.50. — Pomůcka pro velikonoční dobu, vybízející ke splnění 4. přikázání církevního. Stručně sice, ale výstižně líčí cestu, kterou nutno nastoupiti k smřu s Bohem.

Dobrovolné příspěvky na vydávání časopisu jsou vítány a budou, pokud si to dárcé výslovně nezakáže, kvitovány.

VYCHÁZÍ S CÍRKEVNÍM SCHVÁLENÍM.

Vlastním nákladem Svatováclavské Ligy v Praze IV., Hradčanské náměstí číslo 8. - Redakce a administrace tamtéž. - Vychází 1. a 15. každého měsíce kromě července a srpna. - Redakční uzávěrka 5. a 20. každého měsíce. - Cena jednotlivého čísla 50 hal. Předplatné na celý rok i s poštovní zásilkou 10 K. - Číslo pošt. spořitelny Praha 208.401, čís. telefonu 617-70. - Řídí redakční kruh. - Odpovědný redaktor Josef Kozák, Praha. - Používání novinových známek povoleno ředitelstvím pošt a telegrafů pod čís. 15.206/VII. ze dne 18. ledna 1936. Dohlédací pošt. úřad Praha 11. - Vytiskla kniht. J. Bartl nást., Praha VII., Goethova 14. Telefon 714 10.

Připojené zpovědní zrcadlo a praktické pokyny pro přijetí svátosti pokání a k svatému přijímání činí z knížčky pomocníka duchovní správy. Hodí se zejména k hromadnému rozšíření mezi matrikové věřící. — Kk.

MISIJNÍ KOUTEK.

Od polárního kruhu. Ve velkých starostech byl apoštolský vikář z Mackensie J. Exc. Msgr. Breynat o svého koadjutora Exc. Trocellieriho, který se koncem srpna loňského roku vydal s několika misionáři-kněžími i bratry laiky, jedním Eskymákem a několika eskymáckými dětmi na palubě lodi »Naše milá Paní Lurdská« do Copoermine a Viktorialandu. Tamní misijní stanice bylo třeba zásobiti pro zimu, děti pak, které několik roků navštěvovaly misijní školu v Atlaviku, předati rodičům. Přes půldruha měsíce nebylo o cestujících misionářské lodi zvěsti. Konečně 21. října byla zachycena rozhlasem zpráva, že loď uvízla v ledu a cestující že čekají na nový sníh, aby po saních se dostali k cíli své cesty. Když ledy loď uvolnily, vyhledala tato ochrannou zátoku a cestující vydali se v saních tažených psy na cestu. Misijní loď »Naše milá Paní Lurdská« postihl již v roce 1936 stejný osud. Tenkrát byli její pasažeré zachráněni letadlem. (»Fides«.)

První domorodí kněží byli vysvěceni v apoštolském vikariátu Albertsee. Působí v něm Bílí Otcové z Belgie a Holandska. Vikariát sám je pestrou směsicí pěti různých kmenů: Bantuové, Sudanesové, Niloté, Hamité a Pigmenové. Každý kmen mluví vlastní řečí, má vlastní zvyky a při tom jsou jejich příslušníci navzájem promíseni po celém území vikariátu, čítajícího nyní na 90 tisíc katolíků a přibližně tolikéž katechumenů. (»Fides«.)

Prvním katolickým starostou Bombaye se stal Dr. Collaco. Mluvil též nedávno na shromáždění katolíků tohoto města, konaném za předsednictví tamního arcibiskupa Robertse, o povinnosti katolíků účastniti se činné veřejného života. »Jen málo křesťanů je činné účastno občanského dění,« pravil Dr. Collaco. »Nechybí nám inteligentních, vzdělaných a charakterních mužů, požívajících důvěry, kteří by tomuto úkolu mohli se věnovati. Ale oni se spokojují tím, jestliže jejich světlo svítí pod kbelcem. Dlužno toho litovati tím více, ježto jejich služeb bylo by nyní, kdy svět je v přestavbě, a dostane jinou tvářnost, možno využití zcela jinak. Přestavba světa vyžaduje jasných hlav, velkých vědomostí a pevných základů.« (»Fides«.)

50 let misijní práce v Oceanii oslavila sestra Alfonsa z Kongregace Panny Marie na ostrově Samoa. Tamní dům sester čítá 25 domorodých členek, 7 Američanek, 5 sester německých, 2 sestry pocházející z Kanady, 2 z Nového Zélandu, 1 z Lucemburska, 1 z Austrálie a 1 z Irska.

Zlatého kněžského jubilea dožil se v říjnu m. r. v holandské východní Indii P. Timmers T. J. a kapucín P. de Wolf. P. Timmers je starý přes 84 let a začal svoji misijní dráhu roku 1893 ve Flores. Již rok nato byl ustanoven superiorem misie na Celebesu a od r. 1898 působí na Jávě. Po mnoho roků byl vydavatelem časopisu »Javanská pošta«. P. de Wolf je o 8 roků mladší. Do misíi přišel v roce 1907 na Borneo, kde působil mezi tamními Čiňany. Od roku 1912 je činným na Sumatě v tamní farnosti sv. Teresie. (»Fides«.)

Nejstarší misionář Kanady, 70letý P. H. Poissin, zemřel v září minulého roku v Kanadě. Byl členem kongregace misionářů-oblátů. Rodem Francouz, rozvinul svoji činnost mezi příslušníky indiánského kmene Cree v Manitobě v západní Kanadě, jejichž řeč ovládal dokonaleji, než Indiáni sami. (»Fides«.)

KATOLÍK

Líst Svazu katolických mužů a Katolické akce

č. 7

Vychází čtrnáctidenně. — Ročník VII. (XXIV.) — V Praze dne 1. dubna 1942.

Utrpením kříže ke slávě vzkříšení.

Je Svatý Týden, v němž prožíváme nejsmutnější, ale také nejradostnější část lidského života našeho Pána a Spasitele. Chceme proto v dnešní úvaze jíti s vámi po stopách křížové cesty Bohočlověka, vystoupiti k patě kříže, sestoupiti do dočasného Jeho hrobu a pak se radovati ze slavného Vzkříšení. Až budete čísti tyto řádky, prosím vás snažně, nečtete je jako noviny, jako stať z časopisu, uchylte se tam, kde nebudete rušeni, svrhnete se sebe všechny všední starosti a zaměřte svého ducha v posvátná a památná místa Svaté Země, kde Spasitel žil, trpěl a zvítězil. Kolem radního domu Pilátova kupí se vzrušené a rozčilené davy, nad nimi na soudném křesle sedí skeptický pohan-soudce a dívá se do svaté a zmučené tváře Ježíšovy. Vyslýchá Jej, dal zbičovati a přece byl přesvědčen o Jeho nevině. Mocný Říman nechce vynésti odsuzující rozsudek, ale podléhá ulici a vydává Spasitele na smrt. Rozvášněné a podněcované množství nevidí krvavých šlehů, kterými je poseto svaté tělo Páně, nevidí trním rozdrásané skráně a čelo, nemá slitování s mukami, které jeho Dobrodinec musil v uplynulé noci snésti. Je jako šelma, ohlušená lačností po teplé krvi bezbranného tichého Beránka. Nikdo z nás nepochopí a neprocítí dostatečně muka, která musil podstoupiti v smutné hodině Svého odsouzení náš Spasitel, když jak duševně, tak tělesně prožíval odměnu toho lidu, pro jehož spásu žil a trpěl. Nejsladší Ježíši! Pro tuto hodinu Svého utrpení, dej nám milost, abychom lépe pochopili všechny bolesti a muka, která Jsi tehdy snesl i za nás! Nevinný a čistý Beránek je vydán na smrt kříže, na smrt, určenou jen těm největším zločincům. Nočním bděním a ranami bičů utýrán, trnovou korunou drá-

sán, musí ještě vzíti na Svá bedra těžké dřevo kříže. Je horký den, který muka zvyšuje, Spasitel je zalit potem, jenž se mísí s kapkami krve, stékajícími s hlavy trním korunované a z ran, jimiž je poseto celé tělo. Není proto divu, že pod tíhou kříže třikrát do prachu klesá. Nové rány se naň sypou, lůza se směje, až pohanské otrlé srdce strážních vojinů se slitovává a přinutí Šimona Cyrenského, aby ulehčil zmučenému tělu Páně a nesl zaň břevno kříže. Je přesmutné, že se ne našel nikdo z vlastního národa, který by dobrovolně pomohl nésti Spasiteli Jeho těžký kříž. Nevinný Beránek je zcela opuštěn, Jeho dobré skutky zapomenuty, vděčnost těch, kteří z Jeho svatých rukou přijímali zdraví a život, přehlušena strachem o vlastní život. Jakoby po této cestě kříže kráčel největší vyvrhel světa, který mrzačil a vraždil. Jak hanebný a hnusný je ten průvod první cesty křížové! Kdo jen trochu se vžije do těch strašlivých okamžiků, kdo si uvědomí, že i pro něho byly podstoupeny, a že proto i on patřil k zástupu, který muka Páně zvyšoval, musí se v duchu svíjeti hanbou, studem a bolestí nad svými nepravostmi. — Nejsladší Ježíši! pro tyto strašlivé chvíle Svého utrpení, dej nám milost, abychom svůj hrozný nevděk vůči Tvoji lásce a dobrotě dobře poznali, a tímto poznáním dostali se na cestu, vedoucí do Tvého sladkého objetí! S vypětím posledních sil byl Ježíš doveden na místo popravní, zde vysvlečen, poražen surově na zem a rozpjat na kříž. Lidská zášť a zloba dostoupila tu vrcholu, Ježíš nebyl na kříž přivázán, ale přibit. Přibit jako bezcenná hmota, aby Jeho muka se zvýšila, aby se doslovně v mukách zalkl. Jak musely páliť ty rány, jaké strašlivé utrpení působily, když zmu-

Kdo věří v Boha, vyzývá ho zkroušeně a s třesením. Co však bude s těmi, kteří s Jeho jménem zacházejí jako se smetím? Zatím se smějí a chechtají, ženy hopkují a děti šaškují. Nevidí Hospodáře, nevidí Zěnicha, který přichází náhle, na kterého se čeká dlouho, ale nikoliv marně.

Durych: Bůh slyší dobře.

čené tělo s křížem bylo vztyčeno a celou jeho tíží nesly zraněné ruce a nohy. Tři hodiny trval smrtelný zápas. V té době odevzdal Pán Svou přesvatou Matičku Svému milému učedníku Janovi, pocítil nová muka neuhasitelné žízně, odpustil a povolal do ráje kajícího a spoluukřížovaného zlosyna a když byl odpustil všem, dokonat . . .

Nejsladší Ježíši! Pro těžce zraněné ruce a nohy, pro otevřenou ránu v Srdci Svém, dej nám milost, abychom každou krůpěj Tvé Krve, kterou v Nejsvětější Svátosti požíváme, čistě a svatě okoušeli, láskou z ní vyvěrající se občerstvovali a jejím plamenem spálili poslední nečistotu, jež brání plnému a životadárnému proudění Tvých milostí v srdci našem!

Srdce se zachvívá hrůzou a bolestí nad tímto strašlivým ukončením Oběti lásky Boží a jen těžce chápe nezměrnou bolest Boží Matičky, když vzala do své náruče mrtvé tělo Syna, poseté a zmučené tolika ranami. V této hořké chvíli padejme na kolena a hluboce se klaňme velké Sváté Oběti, jež z nás učinila nové děti a dědice Božího království na věčnosti.

Než vstaňme a jděme ve smutném průvodu k dočasnému odpočinku Páně, ke hrobu ve skále a zde v tichém rozjímání uvažujme o velikosti Božího milosrdenství až do chvíle, kdy Pán vlastní mocí vyjde ve slávě a velebnosti jako slavný Král králů, který potřel smrt a hlavu hada z ráje. Ten, jenž Svě učení potvrdil divy a zázraky, učinil zázrak největší: Vyšel z hrobu jako vítěz nad vši zlobou pekla, jako dárce Smíru mezi nebeským Otcem a Jeho provinilými dětmi. Pospěšme rychle se svatými ženami, učedníky a apoštoly Páně, padněme k Jeho nohám, zlíbejme je i ruce, obejměme svatá Boží kolena a prosme Pána, aby nám udělil Svě požehnání a milost býti s Ním a býti Jeho nyní i na věky věkův. Buďme učedníky, jdoucími cestou do Emauz, v nichž budou hořet srdce vždy, když uslyší slova svatého čtení a evangelia, když slovům těm budou věřiti a je skutkem naplňovati. Snažme se státi hodnými zaslíbeného blahoslavenství

těch, kteří neviděli, ale uvěřili, že vskutku a vpravdě vstal Pán z mrtvých k větší Svě cti a slávě a k našemu vzkříšení a spáse.

Velebí duše naše Tebe, nejsladší Ježíši, jása a radostí pláče, zes jí Svým utrpením kříže a slávou Svého vzkříšení umožnil obnovu porušeného obrazu a podobnosti k Tobě. Pane, Ty víš, že Tě milujeme, žízníme však po takové lásce k Tobě, jež by byla láskou svatých andělů, Tobě se líbila a nám přinesla korunu svatého života zde i na věčnosti.

KŘIŠTAN.

MSGRE EM. ŽAK:

Golgota.

Asi tisíc kroků za jihozápadní branou mohutných zdí starého Jerusalema vinulo se mírné návrší: kamenitý, pustý pahrbek. Kdo šel kolem, bezděky pocítil v duši tíseň. Bylo to popravistiště nejtěžších zločinců: Kalvarie, po židovsku Golgota.

A přece tento pahrbek je historicky místem nade všechny jiné památným. Místem posvátným. Neboť zde mezi dvěma zločinci byl ukřižován Ježíš Kristus. Suchý právník řekne: Co je na tom zvláštního, že Ježíš byl ukřižován? Byl vysokou radou židovskou odsouzen k smrti, protože se dělal Synem Božím. Tím se dopustil rouhání, na něž zákon stanovil trest smrti. A zemský vladař Pilát po dlouhém váhání podlehl nátlaku Židů a dal Ježíše ukřižovati. S právníckého hlediska mohlo by se nejvýše připustiti, že to byla justiční vražda.

Takový výklad nelze připustiti. V evangeliích máme jasné a četné zprávy, že Ježíš dal se dobrovolně ukřižovati, a stejně jasné zprávy, proč Ježíš vydal se na smrt. Je volno básníkům a dramatikům hledati motivy Jidášovy zrady, neboť evangelia o tom mlčí. Ale příčina, proč Ježíš, nejčistší a nejspravedlivější, vydal se dobrovolně na smrt, je ze zpráv evangelií zcela jasná a bezpečná.

Svatý týden.

Již doznělo radostné Hosanna, jimž lid jerusalemský vital Pomazaného Páně u bran města, prostíraje Mu do cesty svá roucha a palmové ratolesti — Oslice s oslátkem je opět navrácena svému pánu a hluboká noc, sklenuvši se jako hustý závoj nad celým Judskem, stlumila i jásavé nadšení davu . . . Večernice vyšla brzo z večera a jasně svítila dlouho do noci, ale jak přibývalo rána, ustupovala i její blednoucí záře rudé záplavě nad siluetami zlověstné Golgoty. Již jen několikrát zazáří na východě třpytivý kotouč dne, a pak — slunce zakryje raději svoji tvář, aby nebylo svědkem nevinně prolité krve Bohočlověka, a tvrdá země se zachví v základech pod tíhou provinění člověka . . .

Celé to tragicky strhující Kalvarské drama bylo a jest stále, předmětem rozjímání věřících duší, naplněných láskou k trpícímu Beránkovi, jenž se stal tichým a poslušným až k smrti kříže pro spásu všeho lidstva! Církev svatá napomáhá zbožnému úsilí přiblížiti tato důležitá období ze života Spasitele snadnějším chápání a názornější představě. Liturgické obřady svatého týdne, plné symbolického kouzla a soucitné poesie, třeba zjednodušené, jsou výsledkem tisícileté tradice.

Na památku ustanovení Nejsvětější svátosti i všech bolestně dojímavých skutečností ze života Kristova, slouží se v našich chrámech na Zelený čtvrtek jen jedna slavná Mše svatá. Jásavý andělský zpěv »Glo-

ria in excelsis« je dnes doprovázen hlaholem zvonů, jež s dozněním posledních slov chvalo zpěvu umlkají na paměť kalvarského utrpení až do soboty. Ještě v 7. století bývaly slouženy na Zelený čtvrtek tři Mše svaté. Při prvé přicházeli do chrámu veřejní kající, jimž se dostávalo rozhrěšení a usmíření. Při druhé oběti světily se posvátné oleje, a při třetí Mši svaté se rozjímalo o poslední večeři Páně a Jidášově zradě. O Velký pátek křesťané prvních dob se scházivali ve svých jerusalemských modlitebnách, rozjímali o umučení Kristově podle evangelií — podnes se čtou pašije — a uctivali ostatek svatého kříže. Kladli jej s úctou na oltář, tento přikryli rouškou a setrvali ve zbožných modlitbách. Pak roušku sňali a nejdříve duchovní, pak i ostatní účastníci přistupovali blíže a svatý kříž líbali. V Římě, kde byla rovněž uchovávána část posvátné relikvie svatého kříže, vyvinul se obřad zcela obdobný a uchoval se až po naše časy s malou celkem obměnou. Nejprve kněz na stupních oltáře snímá po částech roušku s krucifixu, zpívaje při tom třikrát stupňovanou melodii »Ecce lignum crucis . . . (Ejhle dřevo kříže, na němž pněla Spása světa!) Pak se kříž pokládá na připravenou podložku v chrámě k veřejnému uctívání.

Mše svatá na Velký pátek se neslouží a věřící nepřistupují ke svatému přijímání. Ve středověku bývalo toho dne zvykem přijímati Tělo Páně, proměněné při Mši sv. předcházejícího dne. Mluvílo se pak o přijímání způsob »předposvěcených«, kterýžto zvyk se rozšířil na západ z Řecka. Ještě r. 1605 bylo v Praze naří-

Racionalista vysvětluje, že Ježíš je největší ze všech hrdinů, kteří neváhali za své učení klidně jít na smrt. Bylo jich mnoho. Ježíš svojí dobrovolnou smrtí jistě též potvrdil pravdu svého učení; a tudíž i pravdu, pro kterou byl odsouzen z rouhání, že je totiž Syn Boží. Ale vlastní příčina, pro kterou se vydal na smrt, jest daleko hlubší. Je nesmírně závažnější a pro lidstvo nejdůležitější. Příčinu tu důrazně a častokrát prohlásil Ježíš sám. A jeho výpovědi jsou jediné rozhodující. Kdo je přehlídí, ignoruje, ztrácí nárok na věrohodnost, poctivost a nestrannost svých výkladů.

Již starozákonní proroci, kteří tíhu lidských provinění a potřebu vykoupení nejlépe cítili, viděli příštího Mesiáše, umírajícího za hříchy lidstva. V prvé řadě je to prorok Isaiáš, případně zvaný evangelistou Starého zákona. Líčí Mesiáše jako obět za hříchy. Napsal: »Obětován jest, protože sám chtěl, a neotevřel úst svých.« »On pak raněn jest pro nepravosti naše, potřín jest pro hříchy naše: zsinalostí, t. j. smrtí jeho uzdraveni jsme. Všichni my jako ovce jsme zbloudili. Hospodin složil na něj nepravosti všech nás.« (Is. 53, 5—6.)

V Novém zákoně anděl zjevil sv. Josefu, že Maria, jemu zasnoubená, je vyvolena za matku Ježíše, který »spasí lid svůj od hříchů jejich.« (Mat. 1, 18.) A velký prorok sv. Jan Křtitel, ukazuje svým učedníkům na Ježíše, volá: »Ejhle, beránek Boží, jenž snímá hříchy světa.« (Jan 1, 29.) Vidí Ježíše jako obětního beránka, který na sebe vezme hříchy světa a dá za ně svojí smrtí náležitě dostiučinění. Slova tohoto předchůdce Kristova, posledního proroka, denně se opakují při Mši sv. i před každým sv. přijímáním laiků.

A Ježíš sám často prohlásil, že přišel na svět, aby svojí smrtí lidstvo vykoupil. Již v památné noční rozmluvě s Nikodémem pravil: »Jako Mojžíš povýšil hada na poušti, tak musí povýšen býti Syn člověka, aby každý, kdo v něho věří, nezahynul, nýbrž měl život věčný.« (Jan 3, 14.) Kající pohled na měděného hada na kříži uzdravoval ty, kteří byli uštknuti jedo-

---

zeno, aby všichni kanovníci a kněží kapituly svato-vítské přistupovali společně na Velký pátek ke stolu Páně.

Po přečtení pašijí, po přímluvných modlitbách a po odhalení sv. Kříže, přenese se Nejsvětější svátost na oltář k Božimu hrobu. Ani tento symbolický úkon nevznikl najednou. Je dílem prastaré tradice a důkazem nábožné touhy středověkého člověka o pokud možno věrné znázornění pietního aktu — uložení Syna Božího do hrobu. Původně naznačoval hrob primitivně upravený oltář, a jednoduchý kříž — Kristovo tělo. Později se oltář vyhloubil a do něho se místo kříže vložila socha umučeného Spasitele. Leč ani to nestačilo tehdejší zbožnosti, ta si přála mít mezi sebou Krista živého — a tu kněží Tovaryšstva připadli roku 1557 na myšlenku vystaviti nad hmotným symbolem živé Tělo pod způsobou chleba v monstranci. Tato novota se rychle vžila a rozšířila záhy po celé Evropě.

Bílá sobota byla pro křesťany prvních století jedním z nejdůležitějších dní v roce. Příprava na Boží Hod a oslava zmrtvýchvstání Páně nezačínala — na rozdíl od dnešní liturgie — ráno, nýbrž až v sobotu večer. To se shromáždili věřící i katechumeni ve svých chrámech. Následovalo celonoční bdění a konečná příprava nových vyznavačů na křest a duchovní přerod. Když k ránu na Boží hod se skončilo noční bdění, odebrali se katechumeni průvodem, s duchovním v čele, do podzemní kaple s mramorovou nádrží, kde po-

Modlitby před proměňováním.

Otevřeme-li římský misál tam, kde začíná mešní kánon, vidíme, že celá stránka jest na levé straně vyzdobena obrazem ukřižování Páně. Kánon začíná totiž slovem Te; velké písmeno T má podobu kříže a z toho vznikla výzdoba začátku kánonu. Tato výzdoba je velmi stará. Nejprve to byla bohatě zdobená inicálka a z té se vyvinul celostránkový obraz ukřižování Páně.

Znamením svatého kříže při slovech: »Požehnaný, jenž přichází ve jménu Páně«, napřímí se kněz, neboť byl poněkud skloněn nad oltářem, a slovy: »Hosanna na výsostech« skončil prefaci a začíná kánon mešní, o němž jsme začali výklad již minule.

Pozdvihuje ruce i oči vzhůru, ihned je sklopí a sepnuté ruce klade na oltář a hluboce nad ním skloněn se modlí: »Tebe tedy, nejdobrotivější Otče... Pozdvižení rukou i očí znamená prosbu k Bohu Otci, od něhož očekáváme pomoc. Sám Ježíš Kristus nás vybídl nazývatí Boha Otcem, když nás naučil modlitbě Otčenáš. Ruce na oltáři sepnuté a položené naznačují pak spojení s Kristem, neboť oltář představuje Krista. Rovněž políbení oltáře při slovech: »... Abys milostivě přijal« ukazuje na lásku a oddanost ke Kristu Pánu, aby od Něho obdržel požehnání darů.

Pak žehná kalich zároveň s hostií, obětní to dary, jež ze štědré ruky Boží lidem byly uděleny, Bohu jsou zde přinášeny a stanou se při proměňování skutečnou obětí.

Modlitby tyto pronáší kněz v množném čísle, poněvadž jest zde jako prostředník mezi Bohem a lidmi. Proto také následující slova jsou prosbou za mír a jednotu celé Církvě a za ty, kteří jsou pověřeni řízením jejím jakožto viditelné hlavy: papež a diecéšní biskup.

Ve zvláštní modlitbě vzpomíná kněz těch, kteří se mu doporučovali, aby jich bylo vzpomenuo při oběti nejsvětější. Pěkně znějí slova této modlitby: »Rozpomeň se, Pane, na ... a na všechny přítomné, jejichž víra i zbožnost Ti je známa, za které přinášíme, aneb kteří Tobě přinášejí tuto obět chvály za sebe i za všechny svoje; za vykoupení duší svých...« Jak jest nesmírně důležité, aby přítomnost a zbožnost při Mši svaté byla co nejvíce soustředěna na obět nejsvětější. Vždyť za ně, za spásu nesmrtelných duší se obět stala na Kalvarii a denně se obnovuje na oltáři.

Poslední modlitba této první části před proměňováním má vzpomínku svatých. Je to modlitba, jež nám poukazuje na obcování svatých, které právě ve Mši svaté dochází svého největšího uskutečnění. Ano, Mše svatá je to, v níž dochází ke stále se opakujícímu duchovnímu spojení mezi nebem, zemí a očistcem. Ke cti svatých slouží se často Mše svatá a v každé době jest před pozdvihováním vzpomenuo živých údů Církvě svaté a po pozdvihování zemřelých. — Mimo Matku Páně ve vzpomínce svatých jsou vyjmenováni všichni apoštolové, mimo sv. Matěje, který nebyl při ustanovení Nejsvětější svátosti při Poslední večeři. Též několika mučedníků, na prvním místě nástupců sv. Petra, a posléze všech svatých.

Mše svatá -
obět' nejsvětější.

vatými hady. Kající víra v Ukřižovaného zjedná zachránění od věčné smrti, odpuštění a život věčný. Přislíbujeme Nejsvětější svátost, Ježíš prohlásil, že jeho tělo bude vydáno, jeho krev bude vylita na odpuštění hříchů mnohých.« Jeho krev smyje všechna provinění. A ustanovuje při poslední večeři oběť mše svaté znovu zdůraznil, že umře za hříchy světa. Tuto stěžejní pravdu důtklivě připomíná svatý Petr, volaje: »Víte, že nikoli porušitelnými věcmi, zlatem nebo stříbrem, byli jste vykoupeni, nýbrž drahou krví Krista, jakožto Beránka neuhonného a neposkvrněného.« (I. Petr. 1. 19.) Také v starobylém symbolu církevním denně vyznáváme: »Ukřižován byl také za nás.« Idea smírné oběti za hříchy byla též předkřesťanským národům známa. Všude, kde ozývalo se vědomí viny proti bohům, ozývala se též potřeba, ano nutnost odčinění. Národové přinášeli oběti zvířat i lidí na usmíření rozhněvaných božstev. Zasloužená smrt vyrovnává se smrtí. Obětní zvíře dáváno na oltář s prosbou, aby jeho smrt přijali bohové na místo smrti člověka. A především ve Starém zákoně tíha viny a potřeba vykoupění v obětech velmi důrazně se ozývá. Obětující, přinášející oběť za svoje hříchy, kladl ruce na obětní zvíře a vyznával své viny. Přenášel je na ně. Potom teprve bylo zvíře zabito a na oltáři obětováno. Všemi těmi oběťmi vyznívala touha po vykoupění a spolu víra v náměstné dostiučinění. Kdo vezme na sebe všechnu nesmírnou tíhu všech hříchů a přinese v oběť vlastní život, aby vyrovnal nesčetné viny nesmírným dostiučiněním?

V tom naše křesťanská víra nás hluboce utěšuje. Ježíš jest obětí smírnou za všechno lidstvo a na všechny věky. On, Bůh a člověk v jedné osobě, vezme lidské viny na sebe. Jako člověk za ně zemře. Ale jeho božská důstojnost dává jeho utrpení a smrti nesmírnou, nekonečnou cenu. Zjednáva nevyčerpatelná moře milosti Boží. A člověk, který se kaje, otevírá si tím prameny posvěcující milosti. Je hoden odpuštění. Přijetí svatých svátostí je mu zárukou, ano mravní jistotou, ospravedlnění. Jako skrze jednoho člověka (Adama)

---

nořením do křestní vody byl uchazeč přijat do Církve. Zatím, co se konal tento obřad dole, zpívali nahore v chrámu věřící litanie ke všem svatým. Poté oblékli na sebe novokřtěnci bílá roucha na znamení nového života, pro který se právě zrodili, a vraceli se mezi ostatní věřící do chrámu. Pak teprve započala slavná Mše svatá a oslava Vzkříšení.

Toto celonoční bdění bylo jistě namáhavé a vyžadovalo značného fyzického vypjetí. Proto od 15. století přeložila Církev slavnost Vzkříšení na sobotu večer, a od té doby se koná v tuto dobu. V našich krajích prochází městem průvod s Nejsvětější Svátostí, křesťané rozsvěcují v oknech svých příbytků svíce, aby světlem vzdali poctu Tomu, který byl od Simeona nazván Světlek světa.

A jako na Zelený čtvrtek ohlásily zvony svým odmlčením začátek příprav na závěrečný akt vykoupění, nyní na Bílou sobotu jásavým vyzváněním ohlašují dokončení mesiáského díla, přemožení smrti, vítězství světla nad temnotami! »Vstalt jest náš milý Spasitel...« rozléhá se v průvodu, jdoucím ulicemi města, svátostný Spasitel paří zblízka na svůj lid, rozumí sepiatým rukám i pokleknutým kolenům, a žehná všem všemohoucí, láskyplnou dlaní. Ohlas velikonočního Alleluja splývá s večerním soumrakem, nezmizí však úplně, nýbrž rozezvučí povzbudivým echem nábožně rozjímající duši vždy, kdykoliv odevzdaně pozvedne svůj duchovní zrak od Kalvarie ke Kristu vzkříšenému!

V. Z.

smrt, tak skrze druhého, Bohočlověka, odpuštění. To jest onen veliký zákon solidarity lidstva, plynoucí z jeho jednoty. Všichni trpí za jednoho a jeden za všechny. Ve Starém Zákoně Mojžíš jest ochoten dáti život svůj za oběť, aby zachránil celý národ před trestem Hospodinovým. V Novém zákoně je to sv. apoštol Pavel, jenž neváhal napsati: »Přál bych si, abych já sám byl zavržen od Krista pro své bratry.« (Řím. 9. 3.)

Nejeden dnešní člověk nechápe Golgotu. Vše, co jest přirozené, je mu bezhříšné. Zná nejvýš hříchy proti lidem, nikoli proti Bohu. Proto nevchází nikdy na soud svého svědomí. On je zakřikuje, až je umlčí. Ale i jemu nastane chvíle, kdy svědomí tím důrazněji se ozve. Je to ve chvíli, kdy tuší blíží se smrt. V těch chvílích v paměť vrací se celý minulý život. Vidí všechny své skutky, své viny před sebou. Zmocňuje se ho úzkost. Bázeň před soudem Božím. A tu touha, po odpuštění, prosba po vykoupění začne se ozývat. Nyní chápe, co znamená víra: I za tebe Kristus umřel. A jestli mu kněz jménem Kristovým dá rozhřešení a praví: »Bratře, odpouštějí se tobě hříchyvé tvoji, usínej v pokoji!«, nejednou i slza radosti a díky zachvěje se v jeho hasnoucím oku. Zoufající trosečník je zachráněn. To jest onen nesmírný, utěšující smysl Golgoty.

Velký pátek — svatý pátek. Den usmíření. Má dvojí tvářnost, jež odpovídá dvojí přirozenosti Ježíše Krista. Jako člověk protrpěl Ježíš všechna muka na duši i na těle. A tiše umírá se slovy: »Dokonáno jest!« Veliké, nesmírné dílo Ježíšovo pro spásu lidstva v jeho zástupné smrti vyvrcholilo. A katolická církev připomíná nám v ten den trpící stránku vykupitelského díla Ježíšova. Ve svých tklivých, symbolických a dramatických obřadech volá: »Ejhle, dřevo kříže, na němž Spása světa pněla! Pojďme a klanějme se Jemu!« Dobrý pastýř dal život za ovce své. V hlubokém soucitu šeptáme: »Ó, hlavo, trním zbodená, a zasypaná hanou, to je Ti světa odměna, za lásku neslychanou!« Velký pátek je nám dnem nejhlubšího smutku.

Evangelíci hledí v ten den na Ježíše Bohočlověka jako na dárce milosti. Na božského smířčího, jenž nám otevřel zavěšené nebe. Jim je Velký pátek dnem posvátné radosti. Richard Wagner ve svém »Kouzlu Velkého pátku« z opery Parsifal slovem i hudbou líčí, jak země se otevírá, rozkvétají květiny, vše dýše štěstím, že svět jest vykoupen. Starobylé tradice vyprávějí, že skryté nesmírné poklady v klínu země se na chvíli otvírají. Poklady duchovní milosti dávají se nalézt. A šťasten, kdo je hledá! A Velký pátek k nám mluví obojí řečí: nevýslovného žalu i nevýslovného štěstí. Kříž Ježíšův na Golgotě svědčí o lidské bédnosti a spolu o nesmírné lásce a milosrdenství Bohočlověka, Ježíše Krista.

P. DR. JAN URBAN O. F. M.:

Stav duše.

Koho by nezajímala otázka, v jakém stavu před Bohem jest jeho duše? Třebas i nevynikla samozřejmá jasnost těchto slov, přece při bližším promyšlení nikdo nezapochebuje, že není otázky pro každého člověka důležitější. Jsem proto přesvědčen, že i vás zajímá a že proto jistě potřebujete mítí o ní jasno. Ale tu vás hned prosím, abyste jedno měli o ní za jisto: mýlí se v samém základu, kdo chce dostati v této otázce jistou a konečnou odpověď, neboť Bůh postavil tento život celý na důvěru ve své milosrdenství a lidskou pokoru a nikoliv na lidskou sebejistotu. Je to i dogmatem naší katolické víry, že člověk v tomto životě, — vyjímaje

určité a mimořádné Boží zjevení, kterému však lidé vpravdě omilostnění vždy jen s donucením věří, — že tedy člověk v tomto životě nikdy s naprostou jistotou neví, zda jest v milosti spásy. Praví to sv. Pavel, že nevíme, jsme-li hodni lásky či hněvu.

A z toho také již vyplývá jádro naší úvahy, že si totiž můžeme učiniti představu o stavu svého duchovního života jen podle určité pravděpodobnosti a že musíme dosíci jen určité mravní jistoty, která však nevylučuje možnost opaku. Nevidíte již z tohoto poznání, že pohled do své duše ponoří jen ten člověk poctivě, který jest opravdově v pravé moudrosti přesvědčen, že se v ničem tak snadno neklameme, jako v úsudku o sobě? A který v téže míře, v jaké nedůvěřuje svému úsudku, důvěřuje v Boží milosrdenství a lásku. Prakticky řečeno, nechtějme míti odpověď příliš podrobnou, příliš jistou, příliš uklidňující. Na druhé straně však jest dosti důležité, abychom přece jen dosáhli jakési pravděpodobnosti, jak vypadáme před tváří Boží. A k tomu prosím, abyste si pozorně všimli tohoto rozdílu: naše duchovní sebe-poznání není založeno přímo v našem duchovním stavu, nýbrž v naší vůli. Nemůžeme poznati přímo, jací před Bohem jsme, nýbrž jen tolik můžeme zjistiti, jak pravdivě chceme a jak obvykle jednáme. Nesmíte se domnívati, že neznám mnohé ty rozličné duchovní a mystické domněnky, které určují duchovní život podle zajímavých a líbivých nauk některých jednotlivců. A proto pro zdůraznění svých slov připomínám, že nejsou moje, nýbrž že jsou to slova staletí, v pokoře prozkoumaná, v krvi vyzkoušená, v krvi mučednictví a sebezáporu světců, ve zkušenosti hrdinů i hříšníků, nejučenějších i nejprostších. Kdo učí cokoliv svého, učí myšlenky ne starší než jest sám, myšlenky třiceti, čtyřicetileté, sedmdesátileté. Avšak katolický kněz není starý ani mladý, či lépe, jest stár dva tisíce let, protože nemluví o svém, nýbrž o zděděném, opravěném, vyzrálém. Jak rád bych touto připomínkou dodal váhy celému souhrnu našich statí a dodal tím i pevnosti vašim duchovním snahám, abyste se nedrželi pokusnictví, nýbrž svaté linie Evangelia, Církve a světců. Toužíme-li po pokoji ducha a chceme-li se zbaviti znepokojujících pochyb, můžeme se opřít o několik spolehlivých pokynů:

Především se mnoho poctivě snažících lidí trápí nad marností svého duchovního pokroku, dopustí-li se z u-náhlenosti nějaké chyby nebo i hříchu. Trápí se, přicházejí-li jim do mysli duchu odporne představy a nápady, hne-li se jim v srdci nekřesťanské a hříšné hnutí, podlehnou-li znenadání přepadu pokušení. Kež se potěší, řeknu-li jim určité: V těchto případech nejde vůbec o stav jejich duše ani o stav jejich vůle. Nejsme nikdy pány nezaviněných nápadů a hnutí, představa a vzpomínka, tedy ani ne zodpovědnými.

Jinak se přiblížíme poznání o svém vnitřním stavu: možná, že někomu ušlo, co jsem již uvedl, že jej poznáme jednak z vědomě vůle, jednak z obvyklosti svého jednání. Vyložím to blíže. Především možno říci, že takoví jsme asi před Bohem, jakými vpravdě býti chceme. Nevím ovšem, jak důrazně a hlasitě bych řekl, že slovo »chceme« jest velmi, velmi klamavé, však právě tak důležité. Jak těžko říci, kdy opravdu chceme a kdy tak jen říkáme!

Jestliže tedy se dopouštíme vědomě a volně těžkých vin proti Božím a církevním příkázáním, jestliže se dopouštíme vědomě a volně všedních hříchů, jestliže vědomě a pevně jednáme ctnostně, taková jest naše vůle a ne jiná. A takový jest i náš duchovní stav: stav hluboké vlažnosti, jde-li o smrtelný hřích, kterého se kdo vědomě dopouští, stav nebezpečné vlaž-

Zmrtvýchvstání Kristovo
tvoří základní větu učení
křesťanského, jež obno-

Zrna a zrnka.

vuje tvářnost země. Z něho se prýští plamenné nadšení apoštolů, z něho vytryskla odvaha mučedníků, pohrdající smrtí, obětavá láska světců, všechna velikost duší a povznášející síla, všechna hojná útěcha, svaté nadšení jíti vpřed, ideální život, který po 1900 let vykvétá z odnože křesťanství. Prázdný Kristův hrob povzbudil fantasii básníků, pohnul štětcem malířů, vedl dláto sochařů. Co vytvořily velkého a vznešeného za 1900 let malířství, plastika, hudba a umění stavitelské, ukazuje již v základním tónu, v základní barvě nebo v črtech vítěznou náladu pro prázdný Kristův hrob, pro oživující poselství zmrtvýchvstalého.

Toth: Vítězství Kristovo.

Vyslovuji mé Iméno, které Anděl přinesl s nebe a které se koupalo v krvi betlemských Neviňátek a v mé vlastní Krvi, ale vyslovuji je tak, jak se po dobrém obědě užívá zubního parátka, a berou mne do úst, jako se bere do rukou novinový papír: máslo a maso by do něho nezabalili, pro nehygieničnost černě tiskařské, ale Iméno mé dávají a balí do každé hlouposti, do nezapných žertů, do omezeného smíchu, nemajíce docela nic společného se mnou a s mými pašijemi. Zдалиž tak činili otcové jejich a matky jejich?

Deml: Iméno Ježíš.

Byl velkým ctitelem Matky Boží a svatých českých patronů. Růženec byl jeho denní modlitbou. Když mluvil o Matce Boží, byla v tom vždy až jakási posvátná něha. Často, zvláště v mladších letech, konal pouti na mariánská poutní místa, později, dokud mohl, aspoň na Karmel v Kostelním Vydří, nejbližší to poutní místo u Staré Říše. Kdykoliv zajel do Prahy, vždy navštívil hroby svatých našich patronů a vykonal pout do Staré Boleslavě. Obzvláště však ctěl Pannu Marii La Saletskou, ke které vykonal v mladších letech dalekou pout, na níž se setkal s Leonem Bloy.

Fr. Pastor: Křesťan (Jos. Florian).

nosti, dopouští-li se všedního hříchu, stav zbožnosti, koná-li kdo bez dobrovolných hříchů pravidelné modlitby a dobré činy, stav ctnosti, když se někdo vůbec nedopouští vědomých hříchů a pravidelně plodí činy vnitřní i vnější skutky pravého dobra.

Ale uvedl jsem, že jest k posouzení potřeba i přibrati otázku obvyklosti jednání: vylučuji zde vůbec toho, kdo se vědomě dopouští těžkého hříchu. Avšak na tom stupni, kde se přihází ještě hřích všední, si řekněme: abychom poznali stav své vůle, nemůžeme souditi jen ze všedního hříchu vůbec, nýbrž i z toho, zda se stává velmi zřídka, nebo velmi často. Velmi řídký všední hřích nevykazuje již stavu vlažnosti jako častý hřích všední. Vždyť nelze život skutečný tak schematicky rozčlenit, že by jedna část úplně vylučovala druhou. Spíše můžeme naznačiti jen určité etapy, jichž začátky a konce se kryjí. Přecházíme ve své snaze o Boha od stavu: vlažnosti, v němž

pravidelně a takřka bez odporu se dopouštíme všedních vin, ke stavu zbožnosti, kdy všední hřích jest velmi řídký a přechází znenáhla při dobré vůli ke stavu horlivosti, kde všedního hříchů již téměř není, ale kde převládá již pravidelnost ctnostného jednání i myšlení.

Abychom se nyní vyznali v tomto výkladu, který nám měl poskytnouti porozumění, utvořme si jakýsi přehled:

Kdo nedbá těžkých přestupků příkázání Božích, byť jinak mluvil a cítil sebe nábožněji, musí považovati svůj stav za bezbožný. Vlažným jest ten, kdo se sice varuje pravidlem smrtelných hříchů, avšak je společen s vědomým hříchem všedním. Kdo pak sice uctívá Boha upřímně modlitbou a v celku se i všedních hříchů střeží, avšak nedbá různých hříšných zvyků a náklonností, modlitby koná jen podle chuti a nálady, může se považovati za zbožného. Teprve ten, kdo denně věrně, — i proti občasně nechuti, — uctívá Pána Boha modlitbami, kdo jest pevně rozhodnut nedopouštěti se žádného vědomého přestupku vůle Boží ani v nejmenším a také se ho vskutku nedopouští a při tom soustavně odstraňuje nezřízené vlastnosti své povahy, žije vlastním duchovním životem a jeho stav je před Bohem jistě dobrý. Když pak kdo nepocituje již ani nesprávných chutí a hnutí k něčemu Bohu nemilému, ale naopak jest veden dobrými touhami svého srdce, které jsou v souladu s vůlí a duchem a ctnostmi Srdce Kristova, takže vykazuje svým jednáním dobré vlastnosti, jest na stupni ctnosti. Pamatujme však, že není známkou tohoto stupně okolnost, že nepocituje nesprávných hnutí, nýbrž, že jeho vůle jest tak upevněna v dobrém, že dokonale podobná hnutí vykořenila. Vzroste-li pak láska k Bohu v tak rozhodnou vůli, že člověk i proti velmi těžkým obtížím skoro bez výjimek se rozhoduje pro těžší stránku, aby tak ukázal Bohu svou věrnost, a kdy jeho modlitby při takové čistotě života dosahují tajemného stupně blízkosti Boží, mluvíme o stavu dokonalého křesťanství. Toto jest podrobný přehled duchovní cesty nebo duchovních stavů křesťanské dokonalosti, o nichž jsme se zhruba již kdysi zmínili.

Kdybychom tedy chtěli přibližně dosáti pravděpodobnosti o stavu svého poměru k Bohu, měřme jej asi těmito čtyřmi zkušebními kameny: ideálem, modlitbou, hříchem či obětí a pokojem. Co to znamená? Jest to přesně kritický souhrn bodů, které charakterisují náš vnitřní život: i d e á l jest výše našeho rozhodnutí, kam až chceme dojíti ve svém vnitřním vzrůstu. Není to plané snění ani romantika, je to věcné a střízlivé rozhodnutí o mravní kvalitě našeho nitra. Jak jsme tomuto ideálu blízcí či vzdálení, nám ukáží další tři zkušební kameny: M o d l i t b a, a to nikoliv, jak citově a vřele se modlíme, nýbrž, jak vytrvale a věrně, i při občasně nechuti, vzdáváme svému Pánu pravidelně chválu svého srdce a své vůle, čili, zda dle svého rozhodnutí pravidelně rozjímáme a konáme denní modlitby i duchovní četbu. Dalším jest vztah k h ř í c h u nebo o b ě t i, čili, jak vskutku jsme rozhodnutí odporovati hříchu anebo kolik umíme přinést obětí za dosažení svého ideálu. A konečným jest pohled na p o k o j duše, kterým zjistíme, zda nejsme klidni podle světa čili zda nežijeme ve lhotejnosti ke zlému a k dobrému a máme-li pravý pokoj, který spočívá ve věrnosti k Bohu a k boji o něho.

Těmito kameny bychom mohli občas zkoumati pravost svého duševního života a nevím, zda by kdo mohl zůstat bez značného vzrůstu Boží lásky a veliké křesťanské i lidské krásy, kdyby po těchto stupních se povznášel jeho život vždy výš a výše.

VÁCLAV RYNEŠ:

Mariánská poutní místa barokní Čechie.

V článku »Mariánská poutní místa v Čechách v 17. století« (»Katolík« č. 4. z 15. II. 1942) vylíčil jsem, jak od doby pobělohorské nepřetržitě vzrůstal počet poutních míst českých, Bohorodičce zasvěcených, až do vybudování staroboleslavské »Svaté cesty« v osmdesátých letech 17. století. Avšak i poté objevují se stále nová a nová, více či méně známá mariánská poutní místa. O řadě nových, či nově proslulých hradů kultu Matky Boží dozvídáme se z německého vydání proslulé knihy jesuity Viléma Gumpenberga »Atlas Marianus« z roku 1717. Knihu tuto přeložil, zkrátil i doplnil a pod názvem »Atlas Mariánský, aneb popis mariánských milostných obrazů na celém křesťanském světě« vydal v Praze oseký cisterciák a administrátor poutního místa Radčice (Maria-Ratschitz) P. Augustin Sartorius.

Jedna desetina Sartoriovy rozsáhlé, 600 stran čítající knihy je věnována kultu Matky Boží v České zemi. Nepřekvapuje, jestliže Sartorius ve svém vydání »Atlantu« věnuje větší pozornost Krušnohoří, kde sám působil a kde mariánský kult měl svůj zvláštní význam i vzhledem k jinověreckému sousedstvu. Místům, jež autor pokládá za zvláště významná, resp. o nichž jest více informován, věnuje zvláštní, vlastním oslavným veršem zakončenou kapitolu, kdežto ostatní, jež zná jen z literatury, resp. o nichž toho mnoho nedověděl povědět, popisuje v úhrnném pojednání.

Oproti stavu poutních míst, jež jsem vylíčil v shora citovaném článku, jeví se u Sartoria řada přírůstků. V Praze zná cisterciák navíc zázračné mariánské sochy v zaniklých nyní již kostelech kanovníků jeruzalémského Božího hrobu na Zderaze v Praze II. a při klášteře dominikánek u sv. Anny v Praze I. Dále uvádí Madonny u sv. Štěpána v Praze II., na Karlově a v majetku hraběcí rodiny Caretto-Millesimo.

I v zemi české přibyla řada hradů mariánské úcty. Navíc než předchůdci uvádí radčický cisterciák jako mariánská místa poutní: Bozkov na Semilsku, sochou Panny Marie Montserratské, proslavený hrad Bezděz (Bösig), Kopeček Matky Boží u Králík (Muttergottesberg bei Grulich), své působiště Radčice (Maria-Ratschitz), jemuž věnuje zvláštní pozornost, Zabražany (Saras) a Kopisty (Kopitz) u Mostu (Brüx), Chomutov (Kommutau), Přisečnici (Priesen), Jirkov (Görkau), Žatec (Saaz), Bečov (Hoch-Petschau), Vintířov u Kadaně (Winteritz bei Kaaden), Police (Politz), Liběšice (Liebeschitz) a k plaskému cisterciáckému klášteři náležející Týnici. Pozornosti Sartoriově neunikla však ani v tehdejší době proslavená nová poutní místa českého jihu: Klatovy (1685) a Přeštice (1710).

Uplynulo více než jedno století od německého Sartoriova vydání »Mariánského Atlantu« (české vydání této knihy je zvláště proslaveno vlasteneckou předmluvou Frozínovou), když v červnu 1822 sepisoval bibliotekář strahovského premonstrátského Sionu, Adolf Fischer v německém jazyku pojednání o některých znamenitých a pověstných mariánských místech v Čechách a jiných zemích. V této rukopisné práci (strah. rukopis DK-I-11) jest uvedeno i několik poutních míst, vzniklých po vydání Sartoriova kompendia v průběhu 18. století.

Navíc než dříve námi uvedení mariologové uvádí strahovský bibliotekář jako česká poutní místa: jihočeské Klokoty (1702) a Sepekov (1733), Bílou Horu u Prahy (1708), Maria-Sorg u Jáchymova (Joachimsthal) (1757)

a tepelskými premonstráty spravované poutní místo Maria-Stock v loketském kraji (1718).

I když výpočet poutních míst, jak byl námi podán, nijak nevyčerpává všechna místa barokní Čechie, na nichž se náš lid se zvláštní důvěrou obracel se svými prosbami k Matce Boží, přece jen jasně naznačuje, jak jedinečný byl rozvoj mariánského kultu v naší zemi v době po třicetileté válce. Jestliže za této války bylo navazováno na rekatolizační činnost Tovaryšstva Ježíšova v údobí předbělohorském (rozvoj Staré Boleslavi souvisí s činností koleje pražské, Kájova (Gojau) krumlovské, Bohosudova (Maria-Schein) chomutovské), staly se později útočištěm prosebníků v řadě míst sochy a obrazy, které vznikly ve 14. století v době karolinské. Tak barokní Čechie i v mariánském kultu — vědomě a mnohdy snad i nevědomky — navazovala a navázala na zbožnost doby předhusitské, aby tím větším právem se snažila zaujmouti místo neposlední i v soudobém světě katolickém.

Všem odběratelům našeho listu, kteří z vlastního popudu přispěli jakýmkoliv dárkem na vydávání »Katolika« a projevíli nám svoje uznání s úrovní listu, děkujeme srdečným Zaplať Pán Bůh! Těší nás jejich zájem o »Katolika«. Dnes, kdy vydávání našeho časopisu vyžaduje nákladů, jež nelze cele uhradit z obvyklého předplatného, je nám jejich příspěvek dvojnásobně milý. Chceme i nadále umožnit odběru listu sociálně slabším předplatitelům, aniž by bylo třeba zvyšovati předplatné a obracíme se proto k ostatním odběratelům, kterým je to možno, s prosbou, aby i oni přispěli nějakým darem na vydávání »Katolika« a umožnili nám další vydávání tohoto. Jejich příspěvky bychom v listě kvitovali. Náš účet u Pošt. spořitelny, na něž možno dárek poslati, má název: Svatováclavská Liga, Praha IV. a číslo 208.401.

LITERATURA.

Z deněk Kalista: Josef Pekař. Sbírká monografií, svazek čtvrtý. Praha, Školní nakladatelství pro Čechy a Moravu, 1941. Stran 255. Brož. K 30.— — Z obsáhlých a podrobných studií o velikém učiteli valně části dnešních našich historiků otiskuje tu univ. docent dr. Kalista významné partie, zabývající se životem a dílem Josefa Pekaře alespoň v hlavních a dnes aktuálních rysech, zatím co úplné vydání spisu, který by k doplnění části biografické přidal zejména ještě přehled metody a filosofických základů Pekařových prací, je zřejmě připravováno pro dobu pozdější. Kalista přistoupil ke svému tématu s oddaností a zánícením žáka, který je za mnoho zavázán svému mistru. Znamená to tedy jak ustavičnou snahu po dokonalém porozumění vykládanému životu a dílu, tak ovšem i určité zaujetí, překážející snad kritickému pohledu a neúprosnému, nestrannému hodnocení. Do jaké míry podléhá Kalista těmto přirozeným pocitům na úkor přísné objektivnosti, posoudí odborná kritika. Nám zde stačí říci, že je možno si utvořit z Kalistovy knihy dosti úplný obraz Pekařova života a práce, třebaže tu ovšem ještě nenajdeme všechno to, co bychom si přáli se dověděti. — Kniha se člení do dvou oddílů. V prvním, nazvaném »Drahou života«, vypisují se spíše vnější osudy Pekařovy. Začíná se v rodném kraji, od kolébky, a selských kořenů historikovy osobnosti, líčí se doba studií a vlivů, které na něho působily, a sleduje se růst slavného učenice od universitních začátků až k postavení jednoho z nejvýznamnějších mužů národního života. Při tom nahlížíme do důvěrných stránek Pekařova soukromí a seznamujeme se s politickou koncepcí Pekařovou i s jeho účastí v životě veřejném. Druhý díl, pojmenovaný »V pracovních badatelově«, zabývá se hlavně částmi historikova slovesného odkazu, jeho nejdůležitějšími pracemi dějepisnými od »Dějinn valdštejnského spiknutí« habilitujícího se studenta, až po »Žižku« z let, kdy Pekař stál na vrcholu své činnosti a svého společenského vze-

stupu. K vypracování obou částí svého přehledu připojil Kalista řadu podrobností, poznámek, citací a odkazů, položených vzadu za vlastním textem. — Kniha je zajímavým a cenným doplňkem dosavadní pekařovské literatury, zejména sborníku »O Josefu Pekařovi«, a poslouží leckterým objasněním také při četbě dosud vydaných částí Pekařovy korespondence. —nč—

Prof. Dr. Heinrich Nelson: **Umění spát.** Přeložila Gusta Fučíková. Kniha pro život, sv. 2. Praha, Čin, 1941. Stran 146. Brož. K 23.— — Zkušený lékař tu mluví přístupným a poutavým způsobem o tom, co tvoří tak význačnou část našeho života a co patří k nejdůležitějším funkcím lidského těla. Nezájímá-li snad podstata a úkol spánku člověka zdravého, spícího bezvadně a normálně, dostaví se zájem nepochybně, vyskytnou-li se zdravotní poruchy a mění-li se klid spánku v nespavost a v unavující stavy. Nelson poučuje o nutnosti, příčinách, fázích spánku, o nespavosti, o tom, jak se má vlastně spát, o životosprávě, jež jest podmínkou zdravého spánku, ale snaží se dojít i k obecným závěrům a praktickým radám, zkoumaje tajemství dobrého spánku, správného dýchání a úplného uvolnění a odpočívání tělesného organismu. Zdůraznění přirozeného, spořádaného, uměřeného způsobu života jakožto předpokladu zdravého spánku, je tu poznatkem a výsledkem stejně samozřejmým jako v radách a spisech jiných lékařských odborníků o jiných stránkách tělesných funkcí. Snad tedy touto knihou najde leckdo, vyšinutý z pořádku a harmonie, cestu k ukáznění a nabytí rovnováhy — možná ovšem teprve tehdy, až bude doháněn nutností a poruchami, aby se ohlížel po prostředcích k nápravě. Ale konec konců tu nejde jen o spánek, ale o únik z mechanismu moderního strojového žití, o dosažení opětné vyrovnanosti ve všech stupních života, o návrat ke staré prostotě, přirozenosti a pravidelnosti. Moderní člověk, k ní často dospěje jedině složitou a umělou cestou vědy — jinak by mu mnoho samozřejmostí asi ani nenapadlo. Ale hlavně, dospěje-li tam vůbec. M.

Výroční zpráva Jednoty katolických tovaryšů v Praze, vydaná k jubilejnímu roku jejího 90tiletého trvání, podává přehled o činnosti jednoty za poslední desítilétí, tiché sice, ale stejně záslužné, jako v předcházejících obdobích. Četné obrázky doplňují upomínkový tisk, informující o snahách a tužbách této sociální instituce. — Kk.

Jméno Ježíš. Napsal Jakub Deml. — Nevezmeš jména Božího nadarmo. Klement Bochořák. S úvodní poznámkou Jaroslava Durycha. — Nákladem Dominikánské edice Krystal v Olomouci. Cena K 3.80 a K 3.20. — Je-li Braitova brožurka »Nevezmeš jména Božího nadarmo« určena pro nejširší vrstvy, není tím řečeno, že by inteligence nepotřebovala vhodného upozornění na ošklivost a hříšnost tohoto zlovyuku. Jí jsou určeny obě zmíněné knížičky výrazné úpravy, pěkného tisku a hutného obsahu. Jest jen třeba začísti se do obou, aby vysvitlo, že opravdu není maličkostí bráti jméno Boží nadarmo, neboť Bůh slyší své jméno, jak praví výstižně Durych v úvodu k Bochořákově pojednání, jednou vyjde, podívá se, kdo to tuče a pak odpoví. Bráti jméno Ježíše Krista nadarmo, to že by byla maličkost? ptá se Deml a pokračuje: O nikom by sis nedovolil mluvit tak, jak mluvíš o Bohu! Proto pamatujme: Nevezmeš jména Božího nadarmo! Kk.

Nálepký s pěti různými motivy, upozorňující na povinnost úcty k Bohu, 1 aršík (20 nálepek) 1 K, vývěsní štítky k zavěšení do kanceláří, dílen, obchodů, továren (tyto za dobrovolný režijní příspěvek) zaslá Dominikánská edice Krystal, Olomouc, Bernardínská 14.

MISIJNÍ KOUTEK.

Nejstarší biskup - misionář zemřel. Psali jsme na tomto místě častěji o bývalém tibetském apoštolském vikári J. Ex. Msgru Petru Filipu Giraudeau-ovi. Lednové číslo misijního věstníku »Agence Fides« otiskuje zprávu, že 92letý stařeček, nositel hodnosti titulárního arcibiskupa thynianského, zemřel 13. listopadu 1941 v hlavním městě tibetské provincie Sikangsu.

Byl rodákem z Nantes, kde se narodil 17. března 1850. Po studiích vstoupil do kongregace zahraničních misionářů a odejel v roce 1878 do Číny, kde vytrval až do smrti, ztrávil v misijní práci 63 léta. Knězem byl 65 roků, biskupem 44 roky. Evropu a svoji vlast nespátřil po celá 63 léta.

V tvrdém úhoru tibetského pohraničí, kde Msgr Girardeau po 63 léta působil, byla těžká práce. Lidsky posuzováno bylo by možno tento úsek považovati za bezvýznamný kout. Také vnější výsledky zdály by tomu nasvědčovati, neboť počet křesťanů stoupl za všechna léta přibližně z jednoho tisíce na 5200 duší. Teprve hlubší pohled do poměrů a obtíží apoštolské práce dává vyniknouti velikosti a nadšení, jež biskupa ovládalo a neopustilo ani do posledního okamžiku požeňnaného života. »Echo

Místo pro adresu a frankotyp.

z Tibetu«, vydávané tamními misionáři a jeho dopisy ukazují velikost obětí a hrdinství práce a líčí nebezpečí a těžkosti, s nimiž musí misionáři tohoto úseku zápasiti. Příroda i lidé, každý svým způsobem, představují překážky mnohdy nepřekonatelné. Cesty 400 km od jedné misijní stanice ke druhé nejsou nijakou vzácností. Trvá často 14 dní i více, než misionář dostihne útku u svých oveček, stoupaje často do výšek 3—4000 metrů, v provinciích sice ještě bezsněžných, zato však plných náledí a nebezpečných propastí i lidských potměšilostí. Misionáři jsou doslovně od sebe odříznuti a trvá často měsíce, než se jim dostane nějakých zpráv. Divoká zvěř a tlupy loupežníků jsou jejich největším nepřítelem; v těchto nehostinných končinách se dosud ani v nejmenším nezlepšily bezpečnostní poměry. V poválečných letech přistoupil k tomu ještě bratrovražedný boj mezi Tibeťany a Číňany. Již v roce 1937 radily konsulařní úřady Msgru Giradeauovi, aby s ohledem na komunistické nepokoje odešel z pohraničí do bezpečnějšího vnitrozemí. Biskup poděkoval, ale prohlásil současně, že on i jeho 12 pomocníků, roztroušených po všech krajích, vytrvají na svých místech, nechtě se děje cokoli. K tomu všemu přidružily se kromě nepokojů potíže rázu hospodářského a finančního. Hlad, skvrnitý týf a jiné nemoci vyžádaly si i mezi misionáři oběti. Stačí čísti jen zprávy pařížských »Zahraničních misii«, abychom zjistili, kolik misionářů tohoto území zemřelo na útrapy podnebí nebo jako oběti revoluce, loupeží a komunistických vražd, kolik domů misionářů bylo vypleněno, zničeno nebo do základů spáleno. Jen veliká láska Msgra Giradeaua to byla, která pomohla vše překonati.

Přišel do Tibetu po Msgru Bietsovi založil r. 1901 nové misijní stanice, povolal do své misie sestry-františkanky Panny Marie, které dnes řídí tamní školy, nemocnice, starobince, útulky, jednu nemocnici malomocných, lékárny a dispensáře. Jsou mezi nimi i německé sestry. Když práce rostla, byl od jeho apoštolské prefektury oddělen vikariát Sikkim a přeměněn v samostatnou prefekturu. Msgr Giradeau to také byl, který do Tibetu povolal řeholní kanovníky sv. Augustina s hory sv. Bernarda ve Švýcarsku, kteří na východě Himalajů zřídili nový hospic podle švýcarského vzoru. Založil i seminář pro výchovu budoucích domorodých kněží a postavil tiskárnu. Jestliže P. Goré, jeden z jeho misionářů, mohl vydati dvě tibetské mluvnice, tibetsko-francouzský slovník a publikovati četné práce z oboru jazykového, zeměpisného a národopisného, děkuje za to všestranně podpoře svého biskupa.

V roce 1936 požádal Msgr Giradeau o nástupce. To byl jeho zdravotní stav již velmi vážný. O dva roky později nechal se zaopatřiti, ale teprve za tři roky povolal Pán Svěho věrného služebníka, aby jej odměnil za vše, co v Jeho službě vykonal pro spásu nesmrtelných duší v nehostinných končinách Asie. (»Fides«.)

Z Tibetu. S jakými obtížemi musí misionáři v tomto kraji bojovati, ukazují dvě příhody z minulého roku. — Jeden z misionářů, P. Burdin, vydal se na misií do hor. Zprávy

od něho docházely teprve po 42 dnech. Jeho karavanu potkala při tom nehoda: Mezek, který nesl misionářovy věci, spadl do propasti, hluboké přes 100 metrů. Na záchranu věci nebylo ani pomyslení. Misionář litoval nejvíce ztráty psacího stroje. — Z jiné karavany byl usmrčen jeden domorodý křesťan, otec 4 dětí, a ještě další dva průvodci. Zabili je horští lupiči kamením a šavlými. Druhý domorodý křesťan, který při přepadu karavany spal opodál, zachránil se útekem a sehnal potom i koně a mezky, které lupiči z obavy před pronásledováním vzali zprvu s sebou, potom však pustili. —

V Tatsienlu, sídle apošt. vikáře, je také stanice malomocných, řízená misionáři. Navštívil ji nedávno vládní provinční lékař Dr. Cuan. Stanice ošetřuje 190 malomocných, z nichž je 50 dětí. Dvě třetiny nemocných jsou křesťané. Dr. Cuan byl s vedením nemocnice velmi spokojen a při odchodu daroval ošetřujícím misionářům mnoho drahých léků. Vládní kruhy podporují snahy misionářů po rozšíření ústavu. (»Fides«.)

Mezi tibetským kmenem »Lyssu« působí se zdarem švýcarský misionář P. Coquoz z řeholních kanovníků sv. Augustina. Pro svoje svěřence sestavil modlitební knížku a katechismus v jejich řeči. Vydáním pomocníkem byl mu při této práci slovník řeči kmene Lyssu, vydaný Chapeletem. (»Fides«.)

Konference misijních představených na ostrově Madagaskaru. Ačkoliv dopravní potíže stále trvají, sešli se koncem minulého roku apoštolští vikáři a prefekti misii na Madagaskaru, aby přehlédlí dosavadní výsledky práce a vyměnili si názory a poznatky, získané při apoštolském díle. Guvernér ostrova, generál Annet, chtěl všechny osobně seznati, pozval účastníky porad k sobě do residence.

V Ifanandianě byla loni 29. června poprvé konána »slavnost rýže«. Je to obdoba »slavnosti obilí«, kterou každoročně slaví biskupské město Rouen. Po pontifikální Mši svatě děkuje od oltáře biskup rolníkům své diecése za péči o výživu chovanců chlapeckého a kněžského semináře, pro něž dovážejí zdarma obilí na chléb a pšenici pro svaté hostie. V misií Ifanandina každá farnost darovala seminářům rýži. Slavnost byla ukončena průvodem s Nejsvětější Svátostí.

Zavraždění misionářů v Číně. Teprve nyní dostal římský generálát Františkánů zprávu, že 27. prosince m. r. byli v čínské provincii Shansi komunisty zavražděni dva holandsí misionáři — Františkáni: Matěj Scholberg a Villegis van Dijk. Podrobnosti dosud nedošly. Oba Otcové byli příslušníky holandské františkánské provincie. P. Scholberg, narozený roku 1899 v Maastrichtu, odejel do misii v roce 1926, kam jej roku 1921 následoval starší (r. 1894 rozený) P. Villegis. V apoštolském vikariátu Luanfu, jejich posledním působišti, pracuje 33 holandských a 7 čínských kněží, 3 holandsí a 1 čínský bratr. Jim pomáhá 20 holandských a 20 čínských sester. Při celkové počtu 3 milionů obyvatel má vikariát 29.471 katolíků a 4.540 katechumenů. (»Fides«.)

Dobrovolné příspěvky na vydávání časopisu jsou vítány a budou, pokud si to dárcé výslovně nezakáže, kvitovány.

GYCHÁZÍ S CÍRKEVNÍM SCHVÁLENÍM.

Vlastním nákladem Svatováclavské Ligy v Praze IV., Hradčanské náměstí číslo 8. - Redakce a administrace tamtéž. - Vychází 1. a 15. každého měsíce kromě července a srpna. - Redakční uzávěrka 5. a 20. každého měsíce. - Cena jednotlivého čísla 50 hal. Předplatné na celý rok i s poštovní zásilkou 10 K. - Číslo pošt. spořitelny Praha 208.401, čís. telefonu 617-70. - Řídí redakční kruh. - Odpovědný redaktor Josef Kozák, Praha. - Používání novinových známek povoleno ředitelstvím pošt a telegrafů pod čís. 15.206/VII. ze dne 18. ledna 1936. Dohlédací pošt. úřad Praha 11. - Vytiskla kniht. J. Bartl nást., Praha VII., Goethova 14. Telefon 714-19.

KATOLÍK

Líst Svazu katolických mužů a Katolické akce

č. 8

Vychází čtrnáctidenně. — Ročník VII.(XXIV.) — V Praze dne 15. dubna 1942.

Oblecme nové roucho čistoty a svatosti!

Radostná doba velikonoční, v níž Vzkříšením Páně potvrzeno bylo Jeho učení a nám dána záruka našeho vzkříšení k věčné blaženosti nebo k věčnému zavržení, je příležitostí, kdy bychom více a důkladněji měli mysliti na svůj duchovní život. Měli bychom se zahleděti na dosavadní živení své nesmrtelné duše, zvláště na to, které jsme prožili od posledních velikonočních svátků a súčtovati se svými chybami, které zhyzdily krásu Božího podobenství. Nesmrtelná duše naše měla býti prvou naší starostí, měla vésti i tělesný život k harmonickému souzvuku našeho celého bytí v tomto slzavém údolí. Cím však se stala? Služebnici těla, ba více, jeho otrokyní, otrokyní nezřízených žádostí a choutek, které jí poskvrnily tak, že ztratila nárok na dědictví v nebeském království a stala se hodnou muk pekelného ohně. Tuto skutečnost je třeba si dobře dnes znovu uvědomiti, nedávati se ukolébat pyšným rozumem, ovlivněným úlisným našeptáváním hada z ráje, že náš život byl čistý a svatý, že není třeba zvláštního duchovního očištění. Musíme s největší rozhodností odvrhnouti pýchu fariseů a s pokorou publikána vyznati svoji hříšnost, poskvrnění duše a prositi: Pane, buď milostiv mně hříšnému!

Pán ve své lásce a milosrdenství nám znovuzrození naší duše k čistotě a svatosti tolik usnadňuje. A přece my tuto snadnou a lehkou příležitost k znovuzrození v Kristu často zmeškáme, nevyužijeme jí dostatečně k svému duchovnímu prospěchu. Jsme zaslepeni a ohlušeni světem a jeho svody, jsme oddáni tělesnému životu a jeho požitkům tak, že padáme do hlubších a hlubších propastí tmy, v níž snadno podléháme arcioceci lži a zla.

Nastal opět čas, kdy Pán, více než kdy jindy, zve nás k Svému Stolu. On, slavný Vítěz nad smrtí v skutku a pravdě, On, cesta, pravda a život, zve nás všechny: Pojďte ke mně všichni, kdož jste obtíženi a já vás občerstvím! Je to pozvání samého Boha, pozvání nad jiné vzácné a požehnané. Vždyť je činí Ten, který všemu lidskému pokolení, a tedy i nám, získal odpuštění hříchů a tak Svou přehořkou smrtí a utrpením uskutečnil zákon, podle něhož jsme nabyli znovu nároku státi se milými dětmi věčného a nejsvětějšího Boha a hodnými svatého s Ním obcování. Nikdo na světě, od jeho trvání, dnes i do jeho skonání, neučinil a neučiní pozvání upřímnějšího a významnějšího, nikdo nepřipravil slavnost a hostinu vzácnější. Sám se dal, dává a bude dávat za pokrm a nápoj, neboť chce býti zcela náš a s námi, chce z nás učiniti jednu podstatu, hodnou Svého zaslíbení. S tímto pozváním nevzejdou nám žádné starosti hmotných výdajů, jen jednoho je nezbytně potřebí, jedna jest podmínka státi se vítaným a milým hostem na Kristově hostině, aby naše duše byla oblečena v bílé roucho svatební.

Kristova hostina není obyčejnou hostinou, je hostinou svatební, kde se naše nesmrtelná duše snoubí se svým Pánem a Bohem, proto je třeba mimořádného oblečení, je třeba roucha čistého jako padlý sníh, průhledného jako křišťál, aby Ženich, až přijde ve Svě slávě a velebnosti, viděl nevěstu důstojnou Svě svatosti. Toto roucho svatební získáme však jen pokorou celníka, Máří Magdaleny, lotra na kříži, jejich lítostí nad tím, co jsme spáchali, upřímným vyznáním a opravdovým úmyslem jíti již cestou bez urážek Božího Majestátu. Jak jsme se již zmínili, prostředky k na-

Slyšíte ustavičně kolem sebe, na ulicích, ve vlcích, elektrikách, v kancelářích, dílnách i školách, stále slyšíte kolem sebe strašně znevažování jmen svatých, znevažování, které hraničí až s rouháním.

Jsou to jména Bůh, Bože, Ježíš, Maria a Josef.

A přece jsou to jména nejvzácnější, jména nejsvětější! Neučiníme, neučiníš Ty nic proti tomu?

byťi takového svatebního roucha jsou tak prosté, nám tak lehce přístupné. Než stud a hříchem oslabená vůle brání velmi často, abychom se jich uchopili. Také prostředí, v němž žijeme, to bývá, které brání našemu znovuzrození v Kristu Ježíši, Pánu našem. Co učiníme? Jdeme jako náš Pán na »poušť«, kterou nám dnes nahradí řádná duchovní cvičení, kde v samotě a pod vedením dobrého duchovního nabudeme odvahy a statečnosti vyznati se ze svých provinění, kde si vyprosíme pokoru a kajícího ducha, získáme rozhrěšením odpuštění svých hříchů a tím svatební roucho čistoty a svatosti, opravňující k účasti na hostině, kterou připravil Bůh těm, kdož Ho milují. KRISTAN.

P. DR. JAN URBAN O. F. M.:

Denní řád.

Nevím, zda působí na každého tak silně četba ze života lidí, kteří svým vzácným charakterem a velikostí svých výkonů obracejí na sebe pozornost současníků a i budoucnosti. Vždy mne hluboce dojmá ne tak ona velikost jejich postavení nebo činů, jako spíše zdroj, z něhož žili, to jest jejich vlastní osobnost s jejími vlastnostmi, její obětavostí, opravdovostí, věrností. A tu se právě projevuje, jak všichni, kteří jsou vpravdě velikými, byli služebníky vyššího řádu, jak se zřikali sebe a takřka se proměňovali v ideál, který milovali a o němž byli do poslední žilky svého srdce přesvědčeni. A kdo se snaží prožít svůj život hodně svého Tvůrce a hodně člověka, nemůže netoužiti státi se také nositelem vyšší krásy a vyššího dobra, než může dáti pouhá lidská povaha a náhoda. Jak jinak asi vypadal život takového světce, jako jest svatý Tomáš Akvinský, Bonaventura, Beda ctihodný, Albert Veliký, jako zase na druhé straně život prostého faráře z Arsu, svatého Vianneye, který k své zpovědnici táhl ročně desetitisíce lidí z celého světa? Jak jinak, než život mnohého věřícího křesťana, jenž žije bez věčných ideálů a myslí, že v jeho obyčejném životě není místa pro vyšší zájmy? A nemyslím tím již na celkovou podobu těchto vznešených životů, jako spíše na jejich denní obyčejný běh. Čteme o nich jednoduše a přece tak plná slova, jako: »Buď četl, nebo psal nebo se modlil,« nebo o mužích jiného povolání,

že modlitba a práce si u nich podávaly bezprostředně ruce a že neznali okamžiku zahálky. Jak tu znějí plně slova svatého Dona Bosca, kterého lékař napomínal, aby šetřil svého zdraví a poněkud si odpočinul: »Kněz odpočívá až v nebi. Dábel také neodpočívá, jak může býti kněz nečinný?« — A tak tedy náleží k plnému křesťanskému životu také dobrý denní řád.

Ano, bez denního řádu jest náš život jen souhrn nálad, náhod, časových ztrát, jichž výsledkem jest řetěz všedních hříchů, omylů a mrzutostí. Většine lidí jest ovšem dán denní pořádek jejich zaměstnáním, ale tu právě nemíníme tento vnější mechanický postup času a práce, jako spíše a hlavně duchovní, svobodnou a zachovávanou zákonitost denního života, která patří nutně k dobrému duchovnímu životu.

Myslíme tím na dvojí věc: Především na obsah denního života a pak na postup jeho.

Z celého našeho kursu úvah jistě již víte, že styk s Pánem Bohem, péče o život podle ducha Krista Pána není otázkou občasně libovolné vzpomínky, občasného dobrého činu, nýbrž právě organickým životem, životem, který není dvojí, — pozemský a duchovní vedle sebe, — nýbrž, který jest jeden, v němž se harmonicky prolínají obě stránky, duchovní i pozemská, v němž má každá své vlastní místo, vliv a vedení. A máme-li tedy uzrání k takové dokonalé harmonii těla a ducha, milosti a přirozenosti, víry a praxe, času a věčnosti, — pak se musí také péče o obojí život trvale a stále proplétati. Jen si vzpomeňte, jak se musí denně cvičiti ten, kdo chce dokonale ovládati nějaký hudební nástroj, jak vyjde ze cviku písař na stroji, který nějakou dobu nepíše, jak si navykne každý různým slovům a odvykne jiným, když nějakou dobu jest v jiném prostředí! Není tomu jinak v životě duchovním, který je přece také s jedné strany životem čistě lidským. A tak musí míti v denním životě duchovní stránka své trvalé místo. A tato trvalost vyžaduje jisté zákonitosti, která dá celému našemu dennímu životu zvláštní pevný ráz, charakter.

Mluvme tedy nejprve o jeho obsahu: Kdo myslí své duchovní snahy o výchovu duše vážně, vloží do svého denního života určité doby nebo druhy činnosti, které věrně a pevně zachová. A protože již z našich úvah ví, že život duše jest činností rozumu a vůle a nikoliv míjivého citu a nálady, zachová své ustanovené úkony

Dobrý pastýř.

Kristus byl mistrem slova. Prostým obrazem ze života nebo vhodným přirovnáním dovedl nejenom současným posluchačům, ale i nám, svým budoucím věřícím, vyložití a objasniti své vykupitelské poslání. Jedno z jeho nejkrásnějších přirovnání uslyšíme za nedlouho v evangeliu. »Já jsem pastýř dobrý. Dobrý pastýř dává život za ovce své.«

Na světě je mnoho pastýřů, ale všichni nejsou dobří. Již ve Starém zákoně si stěžuje prorok Ezechiel na nehodné pastýře, »kteří pásli sami sebe, ale stád svých nepásli.« Prorok těší lid a slibuje, že jednou přijde Mesiáš — dobrý pastýř. Jako ozvěna těchto prorokových slov zní výrok Kristův: »Já jsem dobrý pastýř. Syn člověka nepřišel štítinu nalomenou dolomití, knotu doutnajícího uhasiti, ale hledati, co bylo zahynulo...«

Toto poslání Kristovo nutno míti stále na paměti. V tom právě je klad křesťanství, že nevidí v Bohu jen přísného soudce, hrožícího trestem a mukami, ale i dobrého Otce a pastýře, který své ovečky hledá a za ně i umírá. Je velkou chybou moderní doby, že tento obraz, plný naděje a dobroty, upadá jaksi v za-

pomenutí. Mezi 455 nejstaršími obrazy Kristovými z prvních dob křesťanských, 105 jich představuje Ježíše jako dobrého pastýře. Toť důkaz plně a správně pochopeného křesťanství!

Život sám o sobě je těžký. Může se tedy státi, že člověk klesne, snad i na Boha zapomene. Jak se k takovým lidem zachová Ježíš? Řekne si — jak by to učinil každý průměrný pastýř: Nač hledati ztracenou ovci, vždyť je jich dost poslušných?! — Ne! — Dobrý pastýř hledá takovou duši. A hlavně takovou. Nohy rozdrány, ruce samé rány, odpočinku nezná, až ji najde. Mnohdy ji zastihne nad propastí duševní prázdnoty a zoufalství. To tehdy, když zklamaný člověk stojí zoufale nad zříceninami své životní práce, rodinného štěstí, nebo nad troskami různých nepostačujících lidských náhražek pravé víry v Boha, tedy v okamžiku, kdy svět mívá jen jízlivý posměch a chladné pohrdání. Avšak právě tehdy potřebuje člověk někoho, komu by se mohl svěřiti, kdo by dodal jeho sklíčené duši odvahy. A to činívá dobrý pastýř. Ano, Bůh se o tebe stará, na tebe myslí, je ti blíž, než snad tušíš. Bůh se o tebe stará, i když jeho pomocí pohrdáš, i když v něho nevěříš! Právě tehdy jsi předmětem větší péče jeho milosrdné lásky, než ti,

duchovního života tak věrně, že i když nemá k nim někdy nálady a chuti, když jest i unaven, přece jich neopomene.

Které tedy patří nutně do denního života? — Máme-li na zřeteli občanské povinnosti, rodinné poměry a různost názorů v téže domácnosti, nemohu zde raditi takové způsoby, které by se dotýkaly druhých nebo byly jimi podmíněny, nýbrž musím vám jen ty raditi, které jsou jednak opravdu podstatně nutné, aby byl duchovní život vůbec možný, a které jsou právě tak možné, aby vyžadovaly jen vaši dobré vůle, ale nebyly závislé na okolnostech vámi neovlivněných. Co patří tedy k dennímu životu duchovního člověka?

Musíme si určití především čas pro denní modlitby, k nimž náleží modlitby ranní, večerní a rozjímání. Nemohu nemluvit o rozjímání, o němž jsme delší dobu mluvili, protože není jím, jak již víte, nic jiného, než úvaha o Božích věcech, o spáse a milosti, o duši a věčnosti, o hříchu a ctnosti a pod. Tedy nemohu přece říci, že jest jen pro kněze a řeholníky, když přece každý křesťan musí myslet na Boha a duši a když bez takového přemýšlení se stal buď mechanickým odříkávačem modliteb anebo by brzo veškeré snahy nechal. Ano, čím chceme býti hlubšími a uvědomělejšími křesťany, tím více musíme přemýšlet i o svém Bohu a duši. Ale o tom jsme již mluvili a zde jen pravím, že musí míti rozjímání čili úvahy o Bohu své pevné, pravidelné místo každého dne. Doba ovšem jest různá, ale má-li míti rozjímání aspoň nejmenší smysl, nemůže býti kratší než čtvrt hodiny, a to u laiků, u kněží ne méně, než půl hodiny.

Druhým denním úkonem, právě tak nutným, je četba duchovních knih. Ale ne náhodná a podle náladového výběru, nýbrž pravidelná a soustavná, protože »četba náhodná nestaví, nýbrž činí ducha kolísavým a rozvráceným,« jak píše svatý Bonaventura.

Dále patří k dennímu životu také zkoumání svědomí večer, kdy si klademe před Pánem Bohem účty z uplynulého dne a kdy se připravujeme na zítřejší, aby byl lepší a aby znamenal vzrůst k Bohu.

Všechny však denní práce a okamžiky má provázeti co možná trvale a stále dokonaleji jedna okolnost:

---

kdož jsou mu věrni, neboť máš v sázce věčné štěstí či neštěstí své nesmrtelné duše. Blaze duši, která poslechne hlasu dobrého pastýře!

Jaký bývá náš poměr k dobrému pastýři? Při tom nemáme na mysl ony šťastné duše, které si dovedly vyřešit svůj poměr k Bohu kladně, ve světle víry, ani ty, kteří našli Boha teprve v nemoci, neštěstí, po případě stáří. Ti — a je jich, díky Bohu, většina — plní věrně své náboženské povinnosti.

Chci se zde dotknouti jiné bolestné skutečnosti. Stále totiž dosti lidí, hlavně mladých a těch, jimž se — lidsky chápáno — dobře daří, rychle zapomíná na Boha. Zákony Boží jsou jim přežitkem. Pro pomíjející dnešek úmyslně zavírají oči před věčným zítřkem. Chtějí prý užít osobní svobody. Neuvědomují si však, že svobodně myslet a svobodně jednat neznamena ještě správně myslet a správně jednat. Bez Boha se jim snad pohodlněji žije. Ale kde najdou oporu v neštěstí, nemoci, opuštěnosti a hodině smrti? Snad také jim jednou nabídnou dobrý pastýř svou záchrannou ruku. Dobře. K čemu však bylo to zbytečné bloudění a plýtvání silami, kterých se mohlo s prospěchem využít ve službě Bohu? Bůh, který nám dává mládí a štěstí, má právo požadovati, abychom mu byli věrni také v mládí a štěstí, nedávali mu jen zbytky života a opovážlivě nespolehalí na milosrdenství Boží.

HÝMNUS K NEŠPORÁM V DOBĚ VELIKONOČNÍ.

Při hodech Krista královských
v bělostném rouše jako sníh,
když Rudým mořem přešli jsme,
knížeti Kristu zpívejme.

Ta láska jeho zvedá k rtům
nám číši krve nejdražší,
a údy těla za pokrm
kněz-láska tobě přináší.

Nám beránkem je Kristus sám,
i velikonoční slavností,
on čistým srdcím uchystán
co přesný chléb jest věrnosti.

Ó nebes pravá oběti,
již poddán jest král podsvětí,
smrti jsou pouta zlomena,
všem přichystána odměna.

Hle, Kristus, dobyt pekla bran,
vítěznou vztýčil korouhev,
a otevřev ráj dokořán,
tmy krále táhne v okovech.

Bys velikonoční radostí
kdys v nebesích byl, Jezu, nám,
nás vzkříšené svou milostí
před hroznou smrtí hříchu chraň!

Zněj Bohu Otci píseň chval,
i Synu, který z mrtvých vstal,
i Duchu, který těší nás,
ať ozývá se v každý čas. Amen.

P. Jos. Skrášek.

*

Neděle je tím, čím je Mše svatá. Neděle nabude teprve tenkrát opět svého významu v životě lidu, budeme-li věděti, co je Mše svatá: když Mši svatou takřka znova objevíme jakožto veliké tajemství víry, jako to nejhlubší a nejvyšší a nejrozsáhlejší, co je mezi nebem a zemí.

Mäder Zpět ke Mši svaté.

O velikonočních liturgiích nám předvádí Ježíše, jenž přešel s tohoto světa k Otci a přeje si, abychom se každého roku snažili víc a více přecházeti ze smrti hříchu ke zmrtvýchvstání, k novému životu. »Doba velikonoční je dobou odpuštění a prominutí,« praví sv. Augustin. »Včera jsem trpěl s Kristem na kříži, dnes se raduji s ním. Včera jsem umíral s ním, dnes jsem oživen s ním. Včera jsem byl s ním pochován a dnes s ním vstávám z mrtvých,« dí sv. Řehoř Nazianský.

Lefebvre: Základy liturgie.

bdělost srdce! Znáte ji již z našeho výkladu o tajemství duše.

Co jest obsah denního duchovního života? Jistě přiznáte, že nevyžaduje mnoho času, takže není výmluvy, že byste ho nemohli umístiti ve svém denním programu. Jen na pevné a svaté vůli záleží! Divíte-li se někteří, že zde nemluví o účasti na nejsvětější Oběti a o svatém přijímání, pak vám připomínám, že jsem řekl, že jde jednak o denní úkony nutné, jednak o takové, které jsou každému možné. Není nutná denní mše svatá, — ač jistě si nemyslíte, že tím říkám, jako by nebyla nesmírně užitečná, výborná a nanejvýš doporučenější, — ale jest nutná denní rozjímavá modlitba. Jen si vzpomeňte, že byly tisíce poustevníků, tisíce křesťanů po léta, ano desetiletí v žalářích, statisíce věřících v denní těžké práci, kteří nemohli na mši svatou vůbec, a přece dosáhli veliké svatosti. Ale nedosáhli jí bez věrné modlitby, která jest nejdůvěrnějším stykem s Pánem Bohem v hlubině duše. Nedosáhli jí bez bdělosti nad svým svědomím a bez pozornosti na božskou všudypřítomnost!

Když jsme tedy pojednali o obsahu denního života, pohledme ještě na jeho postup. I ten jest velmi důležitý! Kdo opět přenechá pouhé náhodě, kdy se dostane k modlitbě nebo k četbě, ten brzo je bude konati na poslední chvíli večer, v únavě, formálně, a brzo je bude vynechávat. Jest nejlépe, nestanoviti si přesný denní pořádek podle hodin, protože dnešní doba nutí většinu lidí, aby se okamžitě přizpůsobili rozkazu, nutnosti, potřebě. A kdyby taková nutnost nastala v době, kdy jsme si stanovili své duchovní úkoly, jednak bychom je nemohli vykonati, jednak bychom byli rozmrzení z vyrušení, což obojí nestojí za mnoho, zvláště, když při přesném hodinovém nebo minutovém denním pořádku už bychom se k nim možná nedostali. Lépe je stanoviti si jakýsi sňahový denní řád. Říci si: Především musím a budu denně půl hodiny jednati s Pánem Bohem, čtvrt hodiny číst a čtvrt večer se modlit. To bude pevné. K tomu si určíme: Dobu pro Boha a duši vyplníme co možná nejdříve na počátku dne. Jednak proto, že ještě nejsme rozptýleni, jednak, abychom pak vkročili do denního běhu života připraveni, ponořeni v Boha. Připraveni na přepady světa a vášni a nálad. A také proto, abychom jich pro další nával prací nemuseli toho dne opome-

---

V tomto směru zůstáváme dobrému pastýři velkými dlužníky všichni. Jak si tedy upravíme své vztahy ke Kristu Pánu?

Činnost dobrého pastýře není zúžena časovou mezí od jesliček ke kříži. Kristus má k nám i dnes vřelý vztah. Volá nás k sobě hlasem zvonů v neděli k oběti Mše svaté do chrámu. Ve zpovědnici se smíruje s o- věčkami pobloudivými, ve svatém přijímání je posiluje pro další životní boj a věčný život. Volá nás, ale nenutí násilím. »Chceš-li býti spasen, zachovávej příkázání!«

Pro koho jiného bychom se mohli rozhodnouti, ne-li pro dobrého Pastýře? Vždyť jde jen o naše věčné štěstí!

A na konec máme k Němu jenom prosbu: Spasiteli, Ty jsi řekl: »Mám ještě i jiné ovce, které nejsou z tohoto ovčince.« Prosíme Tě také za ty naše bratry a sestry, které zlý svět, špatné prostředí a nesprávná výchova odvedly daleko od Tebe. Zavolej je také k sobě, by bídou a hladem nezhyruli. Vždyť i za jejich nesmrtelné duše jsi zemřel!

Abychom nejen my, ale i oni spaseni byli, aby byl jeden ovčinec a jeden pastýř — o to Tě vroucně prosíme!

FR. HRNČÍŘEK.

nouti. Jsme-li nuceni, — ale nikdy jen pro nechuť nebo pro nedostatek nálady, — jinou povinností nebo nutností, tedy je poněkud odsuneme, ale vždy tak, že se snažíme dojíti k nim, jak jen jest nejdříve možno. Tedy řekněme si: odložití je až na poslední chvíli jest známkou lhostejnosti a nepořádku. Myslím, že každý pochopíme, že věcem Božím a jednání s Bohem přísluší přednost a péče před každým jiným. Leda by tedy někdo našel večer více klidu a soustředění, mohl by je snad odložití či spíše stanoviti si je na tuto dobu, ale nikdy se tak nemá státi podle rad duchovních učitelů pro pouhou náladu nebo bez vážnějších důvodů.

To by bylo tedy asi pojednání o prakticky velmi důležité okolnosti a potřebě duchovního života.

Ještě bych přece rád podotkl pro ty, kteří stojí našemu myšlení daleko, aby si nepředstavovali duchovního člověka, jak zkráceně říkáme, jako nějakou kuriozní zvláštnost a výjimku! Naopak, celou povahou katolického ducha jest jednak přísná střízlivost a věcnost a přiměřenost, jednak úplnost. Takže mluvíme-li o duchovním člověku, chceme tím docíliti lidské úplnosti, ne úchylnosti. Víme, že teprve ten jest celým člověkem, kdo žije plně jak pozemsky, tak i duchovně, že je-li kde úchylnost a částečnost, je to právě při nedostatku duchovního života, byť i velká část lidí v této částečnosti a neúplnosti klidně žila. Množství nedělá pravidla, ale pravda a skutečnost! A kdo by chtěl říci, že člověk není teprve tehdy dokonale člověkem, až žije dokonale duchem i tělem v přirozené i Bohem nadpřirozeně chtěné harmonii?

A tak i denní život duchovního člověka je teprve dokonalým dnem lidským, který znamená denní vzrůst k nejvyšším metám lidství, jak jsou uloženy v Osobě Božského Spasitele, jenž jest Cestou, Pravdou a Životem.

P. JAN LEBEDA:

Pane, zůstaň s námi...

Umučení a smrt Pána Ježíše, to byla nesmírná zkouška pro ty, kdo v něm viděli zaslíbeného Mesiáše. Nadějně dílo, které Pán započal, bylo násilně přerušeno jeho popravou na dřevě kříže. Mrtvé tělo Ježíšovo uložily ruce několika věrných do skalního hrobu, vchod uzavřen — a od té chvíle Ježíš má patřiti minulosti, krásným, ale bolestným vzpomínkám. Taková byla asi nálada dvou učedníků, krácejících z Jerusalema do městečka Emauz, jak o nich vypravuje evangelium. Byli smutní, skleslí, zmateni, neboť to, čeho byli svědky, bylo silnější nežli jejich víra, dosud příliš hmotná a pozemská. Ale právě ve chvíli jejich duchovního zmatku přichází k nim sám Božský učitel, kterého milovali, aby je z temnot vyvedl k světlu. Oni ho sice nepoznávají dosud zastřeným zrakem, ale jejich srdce hoří, když jim vykládá Písma a zasvěcuje je do smyslu Mesiášova života: že totiž Kristus musil trpěti a tak vejíti do slávy své. Podvečer přicházejí do Emauz; božský Poutník jakoby chtěl jíti dále — ale z úst učedníků line se vroucí prosba: »Zůstaň s námi, neb se připozdívá a den se již nachýlil...« V duchovním smyslu možno říci: Pán Ježíš s nebeskými dary stanul u dveří jejich srdce, učedníci ochotně otevírají — a božský Poutník stává se jejich přítelem, ano, on buduje svůj trvalý příbytek v jejich duši. Poznali ho při lámání chleba — ale v tom okamžiku Pán mizí. Lze se domnívati, že skutečně ve svátostně způsobě sestoupil do jejich nitra, aby tam v skrytu a tichosti dokonal vše, co svou

milostí ještě dokonati má. Učedníci ihned se vracejí do Jerusalema a tam ve sboru apoštolském potvrzují, že i oni viděli Pána. Jejich Mistr, který byl zabit, z hrobu vstal a opět žije — On věčně bude žítí. Vzkříšení Kristovo je základem jejich víry, důkazem Mešiášova božství a nejmocnější útěchou v pronásledování, jimiž procházejí při šíření jeho evangelia.

Od okamžiku svého spojení s Pánem Ježíšem emauzští učedníci, stejně jako ostatní věřící, mají účast na věčném životě Kristově. Proto první křesťané s takovým pochopením a tak radostně kráčeli ve stopách Božského Mistra, jenž utrpením vešel do slávy své. Kristus živý a vítězí je doprovázel do arén, na popraviště, jejich cesta na smrt byla prozářena jasem Kristova vzkříšení. Děsivé znamení kříže ztratilo svou hrůzu: vždyť s něho se do duše sklání ovoce vykoupení — a kdo je bude jísti, živ bude na věky. Odtud plyne ta nadlidská síla a vůle k obětem a k sebekřivození všech, kdo s apoštolem národů mohou zvolati: »Ve mně žije Kristus! (Gal. II. 20). Ale běda, jestliže se Pán Ježíš stane pouhou vzpomínkou, symbolem a ideálem, jenž zazařil a zhasl; běda, je-li slovo božského Učitele toliko mrtvým písmem a nikoliv živým hlasem, nikdy neumlkajícím! Ztrácí-li člověk spojení s Pánem Ježíšem, ocitá se jakoby na periferii života — neboť Kristus je Život; začíná bloudit v bezcestí — neboť jen Kristus je Cesta. Ale právě k němu v jeho pochybách a zmatcích jako k učedníkům evangelia přichází božský Poutník, hledaje, co by zahynulo. Stane-li Pán Ježíš v duchovním soumraku u dveří jeho srdce — nutno otevřítí: a jako sluneční paprsek tam pronikne jeho živý a oživující hlas. V tom okamžiku milostí Boží stane se zázrak radostného poznání a důvěrného spojení — jak o tom vypravuje evangelium; stane se něco podobného, co později okusil Šavel, když spěchal vyhladit ze srdcí vzpomínku na Toho, jenž na kříži byl zabit — a jenž k němu náhle promluvil živý a nesmrtelný.

Emauzští učedníci poznali Pána Ježíše při lámání chleba; v té chvíli se s ním nejněžněji spojili. Jejich prosba, aby Pán s nimi zůstal a je neopouštěl, toť nejkrásnější modlitba velikonočních svátků. I nám — a zvláště v čas velikonoční — jest uchystána hostina, v níž se Pán Ježíš tajemným způsobem spojuje a sjednocuje s námi. »Kdo jí mé tělo a pije mou krev, ve mně přebývá a já v něm.« (Jan 6, 57). »Kdo jí mé tělo a pije mou krev, má život věčný a já ho vzkřísím v den nejposlednější. (Jan 6, 55). Velikonoce jsou svátky naší nesmrtelnosti, předtucha hostiny věčné, jež je nám připravena, předzvěst našeho účastenství na životě Božím. Ale máme-li z této časnosti kráčet k věčným příbytkům Božím, nesmí nám býti na té cestě cizincem vtělený Syn Boží, jenž z lásky k nám sestoupil s nebe, aby nás svým utrpením uvedl do věčné slávy své. Právě v okamžiku prvního velikonočního sv. přijímání kladl Pán Ježíš na srdce svým apoštolům nutnost tohoto živého spojení krásným obrazem: »Jako ratolest nemůže nésti ovoce sama od sebe, nezůstane-li ve kmeni, tak ani vy, nezůstanete-li ve mně. Já jsem vinný kmen, vy jste ratolesti. Kdo zůstává ve mně a já v něm, ten přináší ovoce mnoho, neboť beze mne nemůže činiti nic.« (Jan 15, 4—5). A ve své velekněžské modlitbě, kterou Pán Ježíš pronesl téměř na prahu zahrady getsemanské, přijímaje kalich bolesti, vzneseným způsobem vyjádřil smysl svého života na zemi, význam svého utrpení, jež vede k velikonoční slávě. Pravid: »Otče, přišla hodina; oslav Syna svého, aby Syn tvůj oslavil Tebe, ježto jsi mu dal moc nade vším lidstvem, aby dal život věčný všem, které jsi dal jemu. To pak jest život věčný, aby poznali Tebe, jedi-

Co se jen natropilo pošetilostí až rouhání se slovy: Blahoslavení chudí duchem! Nechybělo ani lidí opravdu chudých na duchu, kteří se domnívali, že tu Kristus blahoslaví hlupáčky a omezence. Kolik nevtipných vtipů a domnělých duchaplností bylo napácháno na Kristova slova, oslavující duchovní chudobu. Mělo to býti někdy jakoby hořkou pravdou, že příliš jasně poznání činí člověka nešťastným a že proto nejšťastnější jsou prostáccí boží, kteří nemají ani zdání o vážnosti života, o spletitosti různých problémů.

Na hlubinu: Kristova blahoslavenství.

Slyším hlas Církve, mluví ke mně kněz na kazatelně a ve zpovědnici, zjevuje mi vůli Boží, povzbuzuje a napomíná mne, varuje často a zapřísahá, a kde jest má odpověď? Kde víra a skutky z ní plynoucí? Kde odkládání chyb a navykání ctností? Jak to vlastně přijímám slovo knězovo? Snad také již jen tak zvykově, bez živé víry, jako několik pouze duchovních pouček, které trpělivě vyslechnu a sebevědomým pokývnutím hlavou dávám na srozuměnou, že to již dávno vím. V čem se pak ale vlastně ještě liším od nevěrce, který podstatně stejně smýšlí a jen jinými slovy své smýšlení dává na jevo, když prohodí: »Kněz? Musí tam něco říci; patří to k jeho řemeslu!« — A přece — skutečnost jest zcela jiná. Neboť, řekl-li Spasitel: »Kdo vás slyší, m n e slyší,« pak platí stejně i toto: zde více než anděl. S jakou vírou bych měl přijímat každé slovo z úst knězových a volati k Bohu ve věčné modlitbě: Ve svém srdci ukřývám výroky tvé, Pane, abych se neprohřešil proti tobě.

Serafínský prapor: Muž spravedlivý.

Farnost bez Charity je mrtvá a nemá duchovní ceny. Svätý Jan Evangelista přece říká jasně: že ten, kdo o sobě praví, že miluje Boha a při tom nemá lásky k svému bratru, je lhář. To platí i o farnosti. Farnost, která by se chlubila duchovním životem a při tom neměla charitativního díla a Charita by zde odumírala, nebo živořila, nalhávala by si duchovní vyspělost. Oživením citu lásky pozvedne se duchovní úroveň každé farnosti a farnost rozkvetne květy pravé víry.

Věstník Svazů katol. charity: Pobožnosti lásky.

ného pravého Boha, a toho, jehož jsi poslal, Ježíše Krista.« Obsah této hluboké modlitby, naznačující věčné spojení člověka s Bohem, Pán Ježíš zjevil emauzským učedníkům svým živým hlasem, který měl živou ozvěnu v jejich milujícím a po pravdě toužícím srdci. Tentýž hlas, věčně živý a nikdy neumlkající, zaznívá dodnes u dveří lidských srdcí — ale božský Poutník mnohde nenalézá odpovědi. Hned na počátku svého evangelia (1, 10) sv. Jan vyjádřil největší kletbu země a tragiku lidstva v slovech: »A svět ho nepoznal.« Proto Pán Ježíš v své velekněžské modlitbě neprosil za svět, nýbrž za ty, kdo s užitkem přijmou živý hlas jeho evangelia. Modlil se za apoštoly, kteří jej nejdříve poznali a v něho uvěřili a dodal: »Neprosím pak toliko za ně, nýbrž i za ty, kteří skrze slovo jejich uvěří ve mne, aby všichni byli jedno, jako Ty, Otče, ve mně a já v Tobě, aby i oni v nás jedno byli... Otče, chci, aby kde jsem já, byli se mnou i ti, které jsi mi dal, by viděli slávu mou, kterou jsi mi dal, neboť jsi mě miloval před stvořením světa (Jan 17, 20). Těmito slovy Pán Ježíš se dotýká už našeho věčného účastenství na životě Božím, které nám zasloužil svým utrpením, dotýká se tajemství, jež unikají našemu po-

zemskému chápání. Ale tehdy, až otevrou se naše oči a my tváří v tvář poznáme toho, jenž žil a přebýval v nás — budeme uschnouti okoušeti všeho nadzemského, co lidské oko nevidělo, ucho neslyšelo a na mysl lidskou vstoupiti nemohlo . .

»Zůstaň s námi, neb se připomíná a den se již nachýlil.« Není vroucnější modlitby v životním stmívání nad tuto prosbu emauzských učedníků. Cesta bez božského Průvodce jest beznadějně teskná. Ale naproti tomu, jak sladce zaznívá žal, který zpívá: »I když mi projít jest údolím stínu smrti, nebojím se zlého, neboť ty jsi se mnou, ó Pane!« (22.)

Pán Ježíš tak často připomínal, že přijde den velikého, všelidského a všesvětového stmívání. A právě tento jeho nepomíjející hlas tak často vyznívá na prázdno a s ním i vážné napomenutí: *Bděte!* I v tomto stmívání všeho světa, ve zmatcích a nejistotách, jimiž by se uvedli v blud, kdyby možno bylo, i vyvolení — Pán dá se poznati celému světu, i těm, kdo ho dosud nepoznali.« A tu ukáže se znamení Syna člověka na nebi: i budou kvíletí tehdy všechna pokolení země a uzří Syna člověka přicházející v oblacích s mocí velikou a velebností.« (Mat. 24.) Tehdy se ovšem bude jednati buď o věčné spojení s Bohem — nebo o věčné zavržení.

Ale dosud božský Poutník v podobě služebníka přichází k srdci jednoho každého z nás a pronáší své velikonoční poselství, jež jest útěchou a silou do našeho osobního, ale i toho všelidského stmívání. »Zůstaňte ve mně a já ve vás!« (Jan 15, 4), tato slova řekl v podvečer své smrti Kristus věčně živý a nesmrtelný svým apoštolům a tato slova, stejně živá a nesmrtelná, byla řečena i pro nás.

»Jestliže tedy uslyšíte hlasu jeho, nezatvrzujte srdcí svých!« (Ž. 94.)

Dr. A. UHER:

Svatý Vojtěch.

Druhého dne měsíce února léta Páně 982 zesnul první biskup pražský Dětmar. Mezi těmi, kdo viděli bolestné umírání kněžského kmeta, byl mladý duchovní kostela pražského Vojtěch z rodu Slavníkovců, který před rokem přišel ze znamenité školy v říšském Magdeburku, kde si podávala ruku učenost tehdejší doby se smělými plány státnickými prvních obnovitelů císařské moci ve svatě říši římské německého národa.

Zlé bylo umírání pražského biskupa. Hasnoucím zrakem viděl všechn duchovní úhor svého biskupství. Odcházel na onen svět pod tíhou svízelné práce, ze které neviděl přijíti žádný duchovní užitek. I nedivno, že v předtuše blízkého soudu božího cítil umírající své slabosti a nedokonalosti jako velkou tíhu na duši. Všechny neúspěchy sváděl jenom na svou hlavu a div nezoufal nad rozsudkem Pána Nejvyššího.

Obraz umírajícího biskupa pevně utkvěl ve vnímavé mysli Vojtěchově. Poznal marnost vši slávy duchovních hodností, zatoužil po přísné odloučenosti života v rozjímání a službě bližnímu. Tyto ideály pronikaly tehdy do Čech z vynikajícího střediska mnišské kultury asketické, z kláštera v Cluny. Jak se asi zalekl mladý horlivec boží, když sněm, který se sešel na Levém Hradci, prohlásil Vojtěcha za nejvhodnějšího muže pro hodnost biskupa po zemřelém Dětmarovi. Vojtěcha donutili, aby přijal starost o spásu českého lidu. K císaři Ottovi II. musil pak pro potvrzení a k mohutnému arcibiskupu Willigisovi pro posvěcení. Oba byli tehdy v Itálii. V den svatého Petra a Pavla roku 983 přijal Vojtěch ve Veroně posvěcení, potvr-

zení a odznaky své moci. Z pokročilé země živého a kvetoucího křesťanství vrací se biskup do rozsáhlé diecése, která obsahovala knížectví české, Moravu, krajiny na jih i na sever od Karpat, až k řece Sanu, kde se dotýkala hranic ruských. Ale náboženský stav tohoto obrovského území byl neutěšený. Jenom malá jeho část přijala křesťanství aspoň podle jména — zdaleka ne však podle života — rozlehlé krajiny jižní a východní byly pak pohrouženy úplně v temnotách pohanství. Proto se Vojtěch brzy po svém návratu do Prahy vydal na velikou apoštolskou cestu. V uherké Ostrihomi navštívil vévodu Gejzu a pokřtil jeho syna na jméno Štěpán. Po kněžici Štěpánovi byl pak získán křesťanské víře a kultuře celý národ. Z Uher podnikl Vojtěch cestu ještě severními krajinami své diecése a vrátil se pak do Prahy, provázen slávou svých úspěchů, které českého apoštola učinily známým a ctěným v cizině.

Ale ve vlastní zemi dostalo se biskupovi přijetí neutěšeného. Světec ustrnul nad pohanskými mravy mezi obyvatelstvem a nad zpupností knížete, který mařil dílo pravoplatného a potvrzeného biskupa. Mocné rody nutily k odporu proti biskupovi i kněžstvo na sobě závislé. Kníže se přidal otevřeně k nepřátelům Vojtěchovým. Bojovalo se podle, osočováním, pomluvami a lstí. Vojtěch zajisté byl muž křesťansky statečný, ale když běsnění nabylo takové síly, že se zdálo ohrožovati spásu duší, Vojtěch složil správu diecése do rukou metropolity Willigise a odebral se do Říma. Bylo to přesmutné svědectví před světem o poměrech v Čechách, které vyhánějí biskupa, jehož i okolní země budou po věky velebiti jako svého apoštola.

Svatý Vojtěch v Římě se svolením papežským hledal naplnění svého jasného ideálu křesťanského života chudoby a skromnosti v benediktinském klášteře svatého Alexia, kde složil řeholní slib dne 17. dubna roku 990. Zatím však v Čechách poznali, jakou škodu a pokoření na sebe přivolali vypuzením biskupa z rodu Slavníkovců. Jistě teprve po dlouhých rozpacích nastoupili cestu žádostí a proseb o návrat Vojtěchův, slibující polepšení a poslušnost za celý národ. Bylo dosaženo, že papež Jan XVI. vyzval Vojtěcha, aby opustil společenství bohobojných mnichů a vrátil se do opuštěné diecése. V doprovodu knížecího poselstva, vítán jásotem lidu a vlídností knížete pražského, vrátil se svatý Vojtěch do svého sídla. Z počátku se opravdu zdálo, že věci se podstatně obracejí k lepšímu. V zemi byl klid. Roku 993 založil kníže na usmíření vin benediktinský klášter břevnovský. Ale když Boleslav II. byl stížen těžkým neduhem, který mu nedovoloval vládnouti a když se moci ujali jeho bezuzdní synové, vzkypělo to opět v zemi nezkrotnou násilností. Proti biskupovi začala se projevovati nejenom neposlušnost a odpírání práv, nýbrž přímo úklad a vzpoura. Opory nebylo u nikoho. Vojtěchovi nezbylo, než znovu opustiti zemi.

Věci v Čechách valily se pak čím dál tím kalnějším proudem. Arcibiskup Willigis nemohl nechat biskupství tak významné bez duchovního správce. V květnu r. 996 přijel do Říma císař Otta III., přítel Vojtěchův, a přistoupil k biskupovi s velkou úctou, žádaje ho, aby se vrátil ke svému stádcí. Světec váhal. Ale rozhodnutí papežovo určilo ho znovu pro poslušný návrat do Čech, kde zažil tolik příkofí. Ale kdyby znovu vlastní národ nepřijal svého biskupa, jest mu volno odejiti k pohanům.

Ale hrůzná zvěst ho stihne na cestě do Čech: rozběsnění nepřátelé vyvraždili jeho Slavníkovský rod. Všichni jeho příbuzní, jeho bratří, zemřeli úkladnou vraždou. Svátý Vojtěch váhá, ale přece jenom vysílá

poselství do země, přijme-li ho. A tu jeho krajané ohavně odmítají a vzkazují světci, že v jeho vzkazu vidí nikoli nabídku spásy, nýbrž lstivé usilování o pomstu.

Vojtěchova cesta se otvírá novým směrem a netušenou vyhlídkou slávy mučednické. Nevrlá otčina mu dává svým surovým výhostem naději na nejvyšší hodnost světce, na korunu mučedníka Kristova. Vojtěch za ní horlivě spěje. Odchází do končin na východě, a zde přijímá v pátek 23. dubna 997 mučednickou smrt.

Cizí křesťanský vladař nešetřil zlata, aby vykoupil mrtvé tělo umučeného světce, jehož vlastní národ za živa třikrát nestoudně vyhnal. Nebude trvati dlouho, a Čechové povezu jako největší poklad ostatky svatého Vojtěcha z cizí katedrály, kde se jich zmocňují, bohužel, lupem. Od té doby jest památka Vojtěchova drahá i všem Čechům, tak jako národům okolním. Postava svatého Vojtěcha je pro nás příkladem smutně nabádavým. Učí nás pravé kajícnosti. Utíkáme-li se s důvěrou k tomuto svému patronovi, jehož památku za nedlouho budeme slaviti, uvědomíme si, kolik příkoří a zloby zakusil od národa, jemuž má býti nebeským prostředníkem.

Z DOMOVA.

KATOLICKÁ CHARITA.

V novém roce 1942 rozvíjí se činnost Svazu katol. charity dále velmi slibně ve všech odborech. Sociální odbor, který před svátky vánočními zdolal veliký počet žádostí o vánoční podporu, byl hned v prvních měsících nového roku zaměstnán vyřizováním a vyšetřováním žádostí, postoupených Svazu nejdůstojnější kapitální konsistoří v Praze. Plní se tak zásada, která byla kdysi vyjádřena, že Arcidiecézní svaz Charity je almužnickým a sociálním úřadem Církve v arcidiecési. Kapitální konsistoř nepodporuje chudé sama, ale udílí podporu Svazu Charity, a za to používá jeho služeb při sociální a charitativní péči. Svaz může tento úkol vykonati se zdarem a odborně. Proč by se tato praxe neměla ujmouti také ve farnostech? I tam po příkladu nejdůstojnější kapitální konsistoře měly by se duchovní správy vzdáti samostatné charitativní činnosti a přenést ji na dokonale organizovanou Skupinu Charity, která ve spolupráci s OPV a jinými organizačními složkami dobrovolné sociální práce mohla by úkol sociální pomoci chudým obstarati úspěšně.

Za prvé tři měsíce t. r. rozšířil svoji působnost i odbor zdravotní. Dnes disponuje 4 ošetrovatelskými silami a 1 lékařem, nepočítajíc v to ostatní ošetrovatelské stanice, které Svazu Charity přímo nepatří. Lékařka Charity vyšetří ve své ordinaci chudé nemocné, nemají-li nároku na léčení z titulu pojistění a přišel-li by zákrok okresního lékaře pozdě. Předepíše i léky chudým nemocným, které koupí Svaz Charity. Sestry ošetrovatelky opět vyhledávají nemocné a provádějí odborně jejich ošetření přímo v rodinách. Některé rodiny navštěvují každý den, jinam docházejí alespoň jednou za týden. V evidenci ošetrovatelk Svazu Charity je 35 osob. Služba u nich koná se v případě potřeby i v noci, a to zpravidla za lékařského dozoru. Často je třeba nemocného nejen ošetřiti, nýbrž postarati se i o jeho rodinu, převzítí vaření a úklid. O každém nemocném, kterého sestry ošetřují, vede se zvláštní kartička, zařazená do jednotné kartotéky ošetrovaných. Sestry samy vedou denní záznamy, do kterých se zapisuje hlavně způsob pomoci, jaký sestra volila. Sestry vedou a doplňují také záznam pro lékaře. Ošetrovatelská služba chudým poskytuje se úplně zdarma, bohatší přispívají Svazu Charity dobrovolným darem. Sestra nesmí za ošetření pro sebe přijmouti žádný plat. Důležitost ošetrovatelské služby oceňují zvláště nemocní, trpící chronickými chorobami, které nemůže přijmouti nemocnice do léčení. Také chorobince jsou zpravidla přeplněny a je jich stále nedostatek, takže se chorobinecká péče musí vhodně doplňovati ošetrovatelskou službou, v níž má Charita již dlouholeté zkušenosti. K tomu přistupuje též péče zdravotní. Zdravotní odbor Svazu a jeho sestry ošetrovatelky zprostředkovávají umístění nemocných na kliniky a nemocnice i do chorobinců, přispívají na koupi léků a orthopedických pomůcek. Do činnosti Zdravotního odboru třeba zapojiti působnost ozdravnou pro děti v Borotíně u Tábora. V tomto ústavě od jeho založení vystřídaly se dva turny, vždy o 17 dětech. Výsledky ozdravné péče se projevují markantně tím, že děti se vracejí z ozdravnou po krátkém pobytu osvěženy a téměř každé s přibýtkem na váze o 3—5 kg.

Ústavní odbor připravil bilanci své práce za minulý rok. Výsledky jsou uspokojivé. Prostřednictvím ústavního odboru Svazu bylo v minulém roce 1941 umístěno a vydržováno v ústavech Charity celkem 523 dětí, a to převážnou většinou ve vlastních ústavech Svazu. 188 dětí bylo umístěno v ostatních členských ústavech. Uvázil-li se, že v 25 charitativních ústavech pro opuštěné děti bylo v roce 1941 přibližně 1.500 chovanců, dospějeme k závěru, že více než třetina těchto dětí dostala se do charitativní péče prostřednictvím Svazu a že Svaz vydržíže téměř třetinu těchto dětí svými prostředky anebo svou podporou. Pokud se týče péče o dospělé, umístil Svaz v minulém roce do ústavní péče členských ústavů celkem 75 osob. I na vydržování dospělých osob v starobincích nebo chorobincích Charita zpravidla přispívá anebo alespoň opatřovala úhradu.

Rovněž organizačně a propagačně působil Svaz intenzivně. Za spolupráce se Zemským svazem, jehož organizační agendu vede Arcidiecézní svaz, vyřídil u nejvyššího úřadu cenového povolení zvýšení ošetrovného, a to téměř pro všechny charitativní ústavy. Ošetrovací taxy jsou v členských ústavech postaveny na jednotnou základnu a upraveny tak, aby bylo pevně stanoveny nejvyšší ošetrovné, pod kterým možno upravovati ošetrovací příspěvky jednotlivých chovanců podle jejich majetkových nebo výdělkových poměrů, případně podle poměrů jejich živičů. Organizační odbor Svazu vede členskou akci Skupin, vysílá delegáty na valné hromady místních spolků a působí ke školení jednotlivých pracovníků.

Ve středu 29. dubna 1942 o půl 16. hodině koná se v Ústřední knihovně v Praze I., Mariánské náměstí, dětské odpoledne »Zpívající mládí«. Účinkují hoši, dívky a Schola cantorum. Na pořadu písně pro mládež z nové sbírky Dr. Č. Tomiško - O. A. Tichý »Zpívající mládí« a různé vícehlasé sbory. Předprodej vstupenek v sekretariátu Sdružení katolické mládeže, Praha II., Vyšehradská 28, telefon 324-69.

LITERATURA.

Z NOVEJŠÍCH PUBLIKACÍ SVATOVJOJTEŠSKÝCH.

K dubnovým dnům, v nichž si připomínáme památku svatého biskupa Vojtěcha, upozorňujeme na některé publikace o tomto českém světci, vydané v posledních letech a uctívající důstojným způsobem jeho jméno. Je to především neporovnatelný, ustavičně svěží životopis sv. Vojtěcha, který napsal jeho současník a následovník sv. Bruno z Querfurtu, a který, vzorně přeložený z latiny univ. prof. dr. J. Vilikovským a doprovozený výklady a odbornými poznámkami, vydalo benediktinské opatství v Břevnově pod názvem *Život a utrpení sv. Vojtěcha*. Zdá se, jakoby tu přímý dojem z Vojtěchovy svatosti působil ještě nyní, tak životný je to obraz. Úvodem k překladu starého životopisu načrtl tu univ. doc. dr. R. Holinka podobiznu sv. Vojtěcha, jak ji vidí současné dějepisectví. Touto knihou byla vhodně zahájena břevnovská knižní řada »Opus Dei«. (Brož. K 15.— na lepším papíře K 50.—)

Břevnovský klášter, snažíc se udržeti a povznést úctu k sv. Vojtěchovi, vydal také ještě jiný životopis sv. Vojtěcha, tentokrát od současného spisovatele. Je to *Cesta sv. Vojtěcha*, kterou napsal Jaroslav Durych. (Brož. K 18.—) Autor uchatného básnického obrazu světce, dramatického triptychu »Svatý Vojtěch«, vypsál tu střízlivým, ale zato tím účinnějším slohem životní osudy svatého biskupa podle zachovaných pramenů a hlavní literatury. Kniha Durychova — stejně ovšem i životopis, napsaný sv. Brunem — uspokojí velmi náročně čtenáře.

Před několika lety vyšel u olomouckých dominikánů v edici Krystal také svazček, obsahující *Spisy sv. Vojtěcha* v českém překladu a s příslušným úvodem (brož. K 3.—). Jde o několik drobností (homilie o sv. Alexiovi a legenda o sv. Gorgoniu a Dorothei), připisovaných s větší nebo menší pravděpodobností sv. Vojtěchu. Olomoucké nakladatelství »Velehrad« vydalo již ve 2. vydání románové zpracování života sv. Vojtěcha od M. Czeské-Maczyňské s názvem *Kristův rytíř*. (Přeložil K. Otýpka. Brož. K 20.—) Je to hodnotná lidová četba, jež snad hlavně pro starším čtenářům hodně poví, třeba je na mnohých místech dosti naivní.

Pokud je nám známo, lze ještě dostati knihu Kráslovu a Ježkovu »Svatý Vojtěch«, vydanou Dědictvím svatoprotektským v Praze 1897 a obsahující jak dosud nejobšrnější český životopis sv. Vojtěcha a dějiny jeho kultu, tak rozsáhlý přehled dějin opatství břevnovského. (Brož. K 30.—) Nejnovějším vědeckým příspěvkem k svatovojtěšské otázce je článek univ. doc. dr. R. Holinky v lednovém (5.) čísle letošního ročníku brněnské revue »Akord«: *K činnosti sv. Vojtěcha v Uhrách*. Je to vlastně výtah ze starších studií autorových, zabývajících se do-

Místo pro adresu a frankotyp.

podrobná misijními výboji našeho světce na východě. K rozšíření úcty k sv. Vojtěchu přispívají také zvláštní **pohlednice svatovojtěšské**, vydané břevnovskými benediktiny; je to serie osmi hlubotiskových dopisnic s motivy význačných dokladů svatovojtěšské úcty. (Cena serie K 5.—) Také I. ročník sborníku břevnovského kláštera »**Praporec**«, vydaný 1939/40, obsahuje množství svatovojtěšských článků a obrazového materiálu (celý ročník K 20.—); vyšla tam po první a znamenitá óda *Jan a Zahradníčka* o sv. Vojtěchovi, pojata pak do básnickovy sbírky »**Korouhve**« (Praha, Vilímek, brož. K 20.—) Uvedených knih, statí a obrazového materiálu je možno dobře použítí jak pro vlastní poučení o zapomínané a málo dosud poznávané osobnosti našeho milého světce, tak i pro přípravu přednášek, kázání nebo slavnostních akademii svatovojtěšských. Durychovu knihu má v komisi nakladatelství »**Velehrad**« v Olomouci, Goeringovo 16, ostatní publikace břevnovského kláštera expeduje Edice bened. opatství, Praha-Břevnov úp. 1.

Mons. Dr. Josef Beran **O kněžském celibátě.** Praha, Kropáč a Kucharský, 1941. Stran 75. Brož. K 15.—. — Rektor pražského kněžského semináře a profesor pastorálky na bohoslovecké fakultě české Karlovy university, probírá tu v podrobném a zaniceném rozboru jednotlivé otázky povinného celibátu kněží, jednoho z hlavních a jistě nejtěžších závazků, jež církev žádá od svého duchovenstva. Je tu uplatněno stanovisko asketické a morální, právní, historické, psychologické a apologetické — v jednotlivých kapitolách se přihlíží k smyslu celibátní povinnosti, k právním předpisům, k historickému vývoji, k sexologickým stránkám i k námitkám proti této instituci, jimž se čelí odůvodněnou obranou. Autor velebí nadšenými slovy celibát, povznášející tak hodnotně důstojnost kněžství a posilující nezávislost církve. Knížka je věnována bohoslovcům, ale řekne mnoho cenného i vzdělaným laikům; v poznámkách cituje řadu pramenů a četnou literaturu, takže může být východiskem k zevrubnějšímu prostudování problému. M.

MISIJNÍ KOUTEK.

KATOLICKÁ CÍRKEV V JAPONSKU.

Misijní činnost v Japonsku počíná svátkem Nanebevzetí Panny Marie, 15. srpna 1549, kdy tam přistál první misionář, sv. František Xaverský. Počet vyznavačů rychle rostl, takže v první periodě bylo v říši mikadově skoro na milion věřících. V 17. století nastalo pronásledování. Avšak na ostrově Kiusiu, zejména v okolí Nagasaki, přes 200leté pronásledování zůstalo na deseti tisíce japonských katolíků věrno svému náboženství. Žili bez biskupů, bez kněží a jenom víra a křest, jež přecházely s otců na syny, je pojily se všeobecnou Církví. — Neslýchaná věrnost, jedinečná v dějinách církevních, a důkaz náboženské hloubky již tehdejších japonských křesťanů!

Náboženská svoboda byla vyhlášena v Japonsku roku 1899. Tímto rokem počíná nová perioda katolického života. Do »Říše vycházejícího slunce« přicházejí opět misionáři. S počátku byli hlavními misijními pracovníky Francouzové. Dnes Němci tam mají na 220 misionářů a na 60 misijních sester.

Roku 1891 bylo založeno biskupství v Tokiu. Tím se zakládá japonská katolická hierarchie. Dnes jsou biskupství ještě v Nagasaki, Osaka a v Hakkodate-Sendaj. V celém Japonsku je dnes na 304.000 katolíků.

Charakteristické pro katolicismus v Japonsku je že vzrůstá tam zájem inteligence o naše náboženství, a že právě ze vzdělaných

vrstev je nejvíce konverzí. Velice tomu přispělo, že svatá Stolice dovolila výnosem z r. 1936 japonským katolíků účast na národních ceremoniích na počest šintoistického císaře a kultu národních hrdinů. Nejvíce však překvapuje rostoucí účast Japonců na šíření víry. V 10 letech vzrostl počet domorodých kněží z 54 na 151, řeholních bratří ze 106 na 152, sester ze 137 na 772 a v seminářích studuje 378 chovanců. Počet domorodého misijního personálu jest již mnohem větší, než počet cizozemských misionářů. Také pastýřské hole se mladá japonská Církev ponehlahu ujímá. R. 1927 byl jmenován první Japonce biskupem v Nagasaki, r. 1937 za nesmírné radosti japonských katolíků bylo předáno arcibiskupství v Tokiu domorodému arcibiskupovi a v poslední době se připravuje zřízení nových církevních okresů. »Ignis Seraphicus.«

Misijní slavnost v Paříži. V neděli po svátku Zjevení Páně (11. ledna) byla v pařížské katedrále Notre Dame konána misijní slavnost za účasti pařížského kardinála-arcibiskupa Em. Suharda a biskupů Dreyera, Chaptala a Beaussarta. Všechny misijní ústavy byly zastoupeny představenými a delegacemi. Seminář zahraničních misii dostavil se v plném počtu. Msgr. Chappoulie mluvil o misijní práci Francie. Slavnost byla ukončena průvodem, v němž byly nesený ostatky mučedníků-misionářů 17. a 19. století. — (»Fides«.)

Papežskému ústavu pro zahraniční misie v Miláně bylo telegraficky oznámeno, že v Tingsuen v Číně byli zavražděni čínskými vojáky 4 mladí italsí misionáři. (»Ignis Seraphicus«.)

Celá bible v čínské řeči. P. Gabriel Allegra OFM. byl povolán apoštolským delegátem do Číny, aby tam řídil biblickou komisi, která překládala do čínské řeči Písmo sv. Práce si vyžádala několik let a nyní ji dokončili. P. Allegra je profesorem biblické theologie na katolické universitě v Pekingu a první položil čínské básně dynastie Ku (4. stol. před Kr.) do italštiny. (»Ignis Seraphicus«.)

Od sloního zálivu. Toto misijní území má dva obvody. Nově (v r. 1940) utvořený apoštolský vikariát v Sassandře řídí Msgr. Kirman, který o počátcích své činnosti sděluje: »Nemáme v Sassandře dostatek dříví, takže jsem nemohl provéstí rozšíření své biskupské »residence«. Najal jsem proto poblíže kostela menší ještě nedostavěný domek a tak konečně jsem se mohl v Sassandře usadit. Je to rozkošné místo. Podnebí je tu velmi čisté a zdravé. K přístavu vede alej palem. Naše práce počíná se rozrůstat. Ve většině vesnic byly postaveny kaple a školy, kde misionáři učí děti katechismu a základům čtení, počtů, zpěvu a lásce k vlasti. Celá řada náčelníků a předáků některých kmenů, vzdalujících se dosud styku s misionáři, přislíbila již svoji účast na vánoční slavnosti.

Původním apoštolským vikariátem tohoto území byl Abidjan, ležící ve vnitrozemí. Působí tam sestry kongregace Naší Milé Paní Královny apoštolů. Nedávno otevřely novou stanicí ve starém opuštěném domě. Ošetřují nemocné, navštěvují vesničky v okolí a zřídily i školu pro dívky. Chodí do ní dcery Evropanů i domorodců. Nedávno pořádaly i kurs štítí pro odrostlé dívky. — (»Fides«.)

Z misii francouzského Sudanu. Malý seminář, t. j. studentský, v Bamako, vedený Bílými Otcí, má v novém školním roce 36 žáků. 22 je z místa, 11 studentů je ze sousední apoštolské prefektury Nzerekore a 3 z vikariátu Dioulasso. Mají též vlastní internát, prostou, dřevěnou to stavbu. Dvě domorodé kuchařky starají se o stravování malých žáků, kdežto úklid »ústavu« obstarávají chlapci sami. Z předchozích studentů studují již čtyři bohosloví. — (»Fides«.)

Dobrovolné příspěvky na vydávání časopisu jsou vítány a budou, pokud si to dárcé výslovně nezakáží, kvitovány.

VYCHÁZÍ S CÍRKEVNÍM SCHVÁLENÍM.

Vlastním nákladem Svatováclavské Ligy v Praze IV., Hradčanské náměstí číslo 8. - Redakce a administrace tamtéž. - Vychází 1. a 15. každého měsíce kromě července a srpna. - Redakční uzávěrka 5. a 20. každého měsíce. - Cena jednotlivého čísla 50 hal. Předplatné na celý rok i s poštovní zášilkou 10 K. - Číslo pošt. spojitelný Praha 208.401, čís. telefonu 617-70. - Řídí redakční kruh. - Odpovědný redaktor Josef Kozák, Praha. - Používání novinových známek povoleno ředitelstvem pošt a telegrafů pod čís. 15.206/VII. ze dne 18. ledna 1936. - Dohlédací pošt. úřad Praha 11. - Vytiskla kniht. J. Bartl nást., Praha VII., Goethova 14. - Telefon 714-19.

KATOLÍK

List Svazu katolických mužů a Katolické akce

č. 9

Vychází čtrnáctidenně. — Ročník VII. (XXIV.) — V Praze dne 1. května 1942.

K oslavě Královny nebes i země.

Již je tu zase měsíc květů, měsíc naší milé Paní, ve kterém i příroda se zúčastní oslavy Matky nadě všechny požehnané, Matky Boha věčného, dárce všech milostí a veškerého života. K Tobě proto, Královno nebes i země, obracíme svůj zrak a chceme Tobě spolu s kůry andělů na čest a slávu uvítí věnec z vonného kvítí zbožných vzdechů a modliteb!

Prostřednice spásy lidského pokolení, bez poskvrny prvotního hříchu počatá! Shlédni na nás milostivě, popřej dobrotivě Svého sluchu zbloudilým dětem Boha nejvyšší milosrdného! Z Něho Jsi i Ty plnost milosrdenství nabyta, obrať je na nás hříšníky! Od věků za prostřednici naši určená, pokračuj i dnes v tomto spasném pro nás poslání!

Holubičko pokoje, který nám přinesl Tvůj milovaný Syn! Rozestři Svá bělostná křídla nad námi i celým světem! Přines ratolest Božího smíření jako kdysi Tvůj předobraz z archy Noemovy! K Tobě v dětině důvěře ruce vztahujeme a s úpěním voláme: Oroduj za nás a vymoz na Svém Otci - Choti a Dítěti Jeho mír! Panno, Matko a Královno vítězná! Z lůna Tvého vzešel slavný Přemožitel ďábelových úkladů a z Jeho moci potřela Jsi i Ty hlavu našeho nepřítele! Dokonala Jsi rajske zaslíbení, pozvedla zhřešivší ženu a její potomstvo k bývalému důstojenství před tvář Stvořitele! Budiž na věky požehnána, tisíckrát pozdravena a uctěna za jistotu i našeho vítězství nad ponu-

rou temnotou zla! Pomoz nám, podporuj naše slabé síly, abychom na Tvém vítězství vzali dobrý podíl a jednou i Tebou byli uvedeni do slávy nebeské!

Zářivý paprsku Božího ponížení i slávy! Nejsvětější Ženo, statečná a věrná! Voď nás stále pod kříž Svého Syna! Ukazuj na Své mateřské srdce bolem zkrúšené, ale ve víře, naději a lásce pevné a statečné! Abychom z Tvého vzoru přijali sílu a vůli k překonání svých bolestí a strastí a stali se hodnými zásluh Vzkříšení! Matko Krále Králů! Královno velmohoucí! Z vlastních rukou Svého Syna Jsi obdržela diadém, kterým nebylo a nebude nikdy ověněno čelo nejmocnějších tohoto světa! Královno, korunovaná na nebesích za jáсотu a plesání andělů a svatých! Královno věčně vznešená a velebená! Po Bohu nejprvnější a úcty nejhodnější! Na kolena padáme, ruce k Tobě vztahujeme, vroucně voláme: Buď zdráva, zdráva, zdráva, raduj se a vesel ze Svého důstojenství před trůnem Beránkovým! Noř se v hloubky rajske radostí, kráľuj andělům a svatým, zpívej a jásej Bohu v Jeho sladké přítomnosti! Nezapomínej, že's i Matkou a Královnou pozemšťanů! Obejmi nás, ubožáky, nekonečným milosrdenstvím a láskou Svou, vyslyš prosbu dětinou! Stírej slzy s našich očí, zahlad smutek s naší tváře, veď nás cestou svatosti, vypros nové požehnání, bychom došli radosti zde i též na věčnosti!

KŘISTAN.

Golgota by nebyla tak hluboce dojmavá, kdyby Kristus nezasadil zároveň vedle kříže růži, kterou první zkrápí svou krví, onu růži, která se vine ke Kříži a pnouc se vzhůru pod trny muk, tak nádherně kvete. Nejsvětější Panna vymáhá první zážrak v Káni, jde po první křížovou cestou, uzavírá do svého srdce víru v trpícího Krista a v jeho vykupitelské dílo.

Tóth: Panna Maria.

Smysl pro povinnost.

Nevím, jakého je to původu, že se spojují tak snadno s náboženstvím a křesťanskou vírou domněnky a názory, které jsou jí právě nejbližší. Že tak mnozí vidí snadno vlastní náboženství v tom, co jest jim nejméně nebo co jim právě není. Tato skutečnost nebude asi pocházeti odjinud, než z naší lidskosti, která na jedné straně nechce odkládati dobrého mínění o sobě, ale na druhé straně jest příliš pohodlná, aby přijala obtížné podmínky dobrého mínění. A tak nalézáme až smutně velkou většinu lidí, kteří chtějí míti náboženství, avšak bez toho, co jest v něm náboženského. Chtějí je míti co nejméně Boží a co nejvíce lidské. Chtějí míti náboženství bez Boha anebo takové, v němž by sami Boha určovali. Dělalí si víru, která lahodí jejich zbožným citovým tužbám, ale neukládá povinností. Avšak náboženství bez povinnosti jest náboženství bez Boha, protože jest nutno sloužiti Bohu a Bůh nemůže sloužiti za sladidlo lidským citům.

Je tedy jednou ze základních podmínek duchovního života **s m y s l p r o p o v i n n o s t**. Nemusíme snad dlouho dokazovati, že jsou v tomto ohledu dva druhy lidí: lidé povinnosti, kteří jsou takřka hnáni pudem, vystihnouti okamžitě a v každém případě skrytou zákonitost, právo a závazek, kteří takřka onemocní, mají-li se řídit náhodou či mají-li jednati bezdůvodně. A jsou lidé, kteří těchto prvních vůbec nepochopí; vedeni věčně jen svými pudy, zvyky, povahou, náhodami a náladami, necítící povinnost, že také musí jednati podle určité nutnosti a s ohledem na vyšší nebo nutné zájmy. Téměř v každém případě zapomínají šetřiti časem, šetřiti věcmi, dbáti na jakost práce, ztrá-

cejí přehled a pamatují si z nutné souhry několika povinností nanejvýš jednu. Ptáme-li se jich, proč na své povinnosti nemyslí, odpovídají často, že zapoměli. Ač jest tato odpověď pro každého poškozeného prožlукlou věcí, přece jen by se jim mohlo odpustiti, kdyby právě tak zapomínali v případech, kdy se jedná o jejich výhody. Jestliže však mají dostatečně dobrou paměť pro své zájmy a libůstky, nemůžeme jinak, než s politováním zjistiti, že trpí těžkou mravní poruchou: nemají smyslu pro povinnost. Nemůžeme, Bohu žel, popříti, že takových lidí by mezi věřícími nebylo. Ano, smutný výsledek našeho posouzení vynikne tím více, že proti vědomí Boha a proti vědomí nejvyššího smyslu života stojí v nich tak těžký nedostatek. Nepochází z ničeho jiného, než právě v nedokrevného, sebeláskou pokřiveného náboženství. Třebas při Božím milosrdenství nemůžeme každého, kdo zapomene na svou povinnost, viniti z jednotlivého hříchu, přece nemůžeme omluviti od mravní viny na každém zapomenutí povinnosti toho, kdo se vůbec nesnaží, aby vědomí povinnosti v sobě vypěstoval a upevnil. Nesmíme býti jen tak brzo hotovi s uklidněním, že zapomětivost nepůsobí hříchu, neboť kdo se určité vlastnosti dostatečně nebrání, nemůže býti zbaven zodpovědnosti i za každý případ, který z ní nastane.

Leč nyní si uvědomme, že člověk, toužící po hlubším křesťanském životě, přijímá také jemnější a jemnější povinnosti: má dbáti nejen nejvážnějších příkazů křesťanského zákona, nýbrž chce poslouchati čili míti za povinnost i plnění rad Evangelia a poslušnost vůči vnuknutím Boží milosti. Jaký však může býti duchovní život, nemá-li člověk vypěstěného smyslu pro plnění povinností? Jestliže nezakopne o velké příkazy křesťanské spravedlnosti, lásky, služby, poctivosti, — jak pak postřehne v denním životě jemné záchvěvy Božího

Královně máje.

Z kalichů pestrých květin pod baldachýnem oltářů je utkán líbezný závoj k poctě Královně máje. Na jejích panenských loktech spočívá květ nejčistší a nejlíbeznější — Boží Syn. Jak povznášející a uklidňující pohled na tuto Matku a její Dítě! Výraz nejněžnějších citů, tajemné spojení lásky lidské i nadpozemské zároveň se tají v pokojném pohledu andělské bytosti Mariíny, která shlíží na svůj lid s vysokého trůnu, ozářena jasným světlem a obklopena věncem barevných květů.

Nábožná duše nalézá tu před její sochou či obrazem vzácnou příležitost, aby se vyprostila v zátiší chrámového šera z osidel přetvářky a klamu, hříchu, a vyprosila si zde pokoj, jehož svět dáti nemůže. Z láskyplného obličej Bohorodičky vyzrajuje útěcha, od jejího Syna pak moc — které lidské srdce by mohlo zůstatí zatvrzele chladným? Ruce se mimoděk spínají, zatím co řet šeptá s důvěrou modlitbu: »Pomni, nejdobrotivější Panno, že od věků nebylo slýcháno, abys kdy koho byla opustila, kdo pod ochranu Tvou se utíkal...« Tíše, jen jako mírný vánek, nebo jako vonný dým kadatelnic, stoupá modlitba vzhůru ke klenbě, aby otvírala dlaně Božího milosrdenství na přímělu Marie, bez poskvrny počaté.

Nejvzácnější dary přísluší Královně a nejkrásnější z měsíců je zasvěcen k její oslavě. Není tedy divu, že mnoho nadšených i oddaných citelů přichází denně o májových pobožnostech k jejímu oltáři, aby ji slavilo zpěvem i modlitbou. Večerní soumrak přiláká svou snivou melancholií mladé i staré, neboť zjev Dobré Paní na oltáři nalézne povždy hojivý balsám na každou ránu lidského srdce. Zdá se, jako by

její dobrotivý zrak a ruce k nebi sepjaté prosily právě za tvé vyslyšení! Jak ubohá jsou vyznání, která neznačí úctu mariánskou! Chybí jim teplo životodárné lásky, již může dokonale představovati toliko ženská něha a svaté mateřství. Satan, svijející se v podobě hada pod nohama Panny, vnukl jistě lidem myšlenku o popření jejich zásluh na vykoupení lidstva, neboť jasně viděl, jak mocnou ochránkyní lidských duší je právě Matka Božího Syna. Kéž by alespoň všichni křesťané dovedli v tomto krásném měsíci odčiniti všechny urážky a probudili ve svém srdci oddanou náklonnost ke Královně máje. Moře květů se rozpušlo pod hřejivými paprsky slunce k novému životu, dovedou i naše srdce ucítiti záření Boží milosti a zahřeti zbožnou láskou k Té, kterou archanděl nazval Milostiplnou?

U mřížek před obrazem mariánským je dosti místa pro všechny lidi dobré vůle. Zkusme jen odložití tvrdost a pýchu svého srdce na kamenný stupeň, neboť tomuto lépe sluší chlad a tvrdost, a zahleďme se zbožně na její oltář s pevnou vírou ve vyslyšení. Pozemská matka dovede málokdy oslyšeti své, hříchu litující dítě, nebeská Matka je neoslyší nikdy!

Zbožná legenda o Madoniných růžích vypráví o mladém mnichu Heřmanovi, horlivém cititeli Panny Marie. Stalo se jednou, že těžce onemocněl a nemohl se zúčastniti pravidelné večerní adorace. Všichni jeho řehobní bratři odešli do chrámu k pobožnosti, jen on zůstal sám a sám v opuštěné cele. Přepadla jej hořká lítost a pokusil se tedy alespoň povstati a přiblížiti se k oknu, odkud mohl slyšeti modlitby a zpěv. Tu pojednou zazářila temná cela a v nebeském jasu se mu zjevila Královna nebes. Heřman zmaten nezvyklým světlem a udiven zázrakem, pokleká před Paní

volání k vyšší ctnosti? Myslím, že sem patří oni nešťastní zbožní lidé, kteří jsou takřka slepeni z náhod, nepořádku a nespolehlivosti a při tom ještě je považují nebo vydávají za plody své zbožnosti. A jací už jsme, hned rádi soudíme víru a náboženství podle těchto reprezentantů, kteří dělají, co víra zakazuje, nežli podle dokonalých lidských osobností, které vyrostly z plnosti víry!

Když jsme tedy v dosavadních statích prošli základní nauky o duchovním životě, budeme se učití již jednotlivým ctnostem. A první z nich musí být ta, o níž dnes mluvíme: smysl pro povinnost.

Povinnost jest v každém spořádaném celku svaté slovo. Jen v dobách myšlenkového a mravního úpadku se zmáhá lidského myšlení opačná zásada, volnost od povinnosti, místo služby — zvlůle. Kde se popírá povinnost, nastane chaos. A chaos je právě tak slovo ďábelské, jako povinnost svatá. Neboť již letmý pohled na celý vesmír ukazuje, že co je od Boha, zachovává řád. Tvorové nerozumní nutně, tvorové rozumní svobodně, z přesvědčení a s vědomím, že sloužití řádu je vznešeností svobodného tvora.

Ale přirozený řád jest odleskem vnitřního řádu Božího. Proto nám zjevení Boží sdělilo, že Bůh se vtělil, aby jednak porušený řád povinnosti napravil a uzdravil, jednak, aby vše stvořené nejvyš zdokonalil. A učinil to tak, že »se stal poslušným až k smrti.« Že řekl: »Mým pokrmem jest plniti vůli Toho, Jenž mne poslal...« A jak často se vine jeho božskými výroky ozvěna slov: »Já jsem k tomu přišel, abych...« Nebo »Syn člověka přišel, aby a pod. A bylo to chloubou a slávou a velikostí křesťanských vrcholků v rytířské době, kdy nejsilnější a nejslavnější hrdinové psali na svém štítě slovo »Sloužím.«

---

svého čistého srdce, šeptaje jí své upřímné vyznání: »Královno, Matko milosrdenství, Živote sladkosti, naše Naděje, buď zdráva...!«

Svatá Panna se přívětivě na Heřmana usmívá, pak snímá se svých řader jednu z nádherných růží a podává jí prostému mnichu do rukou.

Ještě dlouho potom, co zmizel rajský zjev, klečí mnich u svého lůžka a vdechuje omamující vůni darovaného květu. Ani nepozoruje, jak zesláblému tělu ubíhá duše do druhého života... Když ráno vstoupili bratři do Heřmanovy cely, našli pergamen, popsaný modlitbou »Zdravas, Královno,« — a v jeho rukou dosud čerstvě vonící bílý květ růže!

Tolik vypráví tato zbožná legenda, pojící se k pozdravu Salve Regina. Oč však je při vši své dojemné prostotě vzdálena pravé skutečnosti! Jakou nevýslovnou něhou miluje a chrání Panna Maria své ctitele! Bohuslav Balbin vyjádřil vřelý vztah našeho lidu k mariánské úctě slovy: »Milá byla Panna Maria Čechům, a milí byli Čechové Panně Marii!«

Je na nás, abychom dokázali, že uvedená slova nepozbyla platnosti ani dnes. Zbudujme proto ve svých srdcích Královně Máje stálý stánek, jemuž nebude moci ublížiti ani čas, ani lidská zloba, a pak poklekněme právě tak, jak klekávali od staletí naši zbožní předkové, před milosným obrazem Pomocnice křesťanů. Naše modlitby spojí se s modlitbou věků jako jeden jediný mocný proud, vinoucí se tisíciletými dějinami k trůnu Nejvyššího. Malověrné duše okřejí v milostiplném pohledu Bohorodičky i jejího Syna, a ústa zbožného lidu ještě s větší důvěrou budou opakovati volání krásné litanie Loretánské: Královno andělů, Královno mučedníků, Královno pokoje — oroduj za nás!

V. Z.

Mše svatá - oběť nejsvětější.

Přiblížila se chvíle nejposvátnější, proměňování. Beránek Boží má již sestoupiti na oltář a proto poslední dvě modlitby připravují na Jeho příchod a třetí provází již proměňování samotné. Všechno je úzce spjato s obětí Nejsvětějšího Syna Božího, který přichází skrze ruce posvěcené, aby v Něm všichni měli život a měli hojnost.

Kněz se modlí: »*Tuto tedy oběť*...« a při tom má ruce vztaženy nad obětními dary, dlaněmi k nim, pravý palec položený přes levý. Tento obřad souvisí se starozákonním předobrazem obětním. Při obětech Starého zákona vzkládal obětující kněz ruce na oběť, která byla přinášena za hříchy, na znamení, že hříchy své i těch, za něž je obětována, na ni přenáší. Zabitím pak bylo zvíře symbolicky obětováno. Spasitel se stal obětí za naše hříchy. Mše svatá, tato neustále se opakující oběť, jest přinášena rovněž na usmíření s Bohem a zbavení všech hříchů. Zde nad dary, které stanou se Tělem a Krví obětujícího se Beránka Božího, jest symbolicky též vyjádřena pokorná touha, abychom byli hříchů zbaveni.

V předcházející modlitbě prosili jsme o přímluvu svatých a proto s tím větší důvěrou přednášíme nyní prosby, aby Bůh usmířen přijal dary, uchystané k proměnění. Stanou se Tělem a Krví Ježíše Krista, a touto novou obětí Bůh znovu usmířen poskytne nám milosti k spasení potřebné: vytrhne nás od věčného zavržení a přijme mezi své vyvolené.

Kněz, který jest na místě Ježíše Krista, jeho zástupcem, prosí nejprve za sebe a pak za celou církev, která z rozkazu Kristova: »To činite na mou památku«, dala knězi moc konati oběť. Nejenom kněz, nýbrž i celá církev jsou povinni vzdávati Bohu nejhlubší poctu, která jest právě v oběti nejlépe vyjádřena a zdůrazněna. To je ta naše služebnost, neboť jsme stále velikými dlužníky Božími. Při slovech: »*Skrze Krista, Pána našeho,*« spojí kněz ruce, aby je připravil k žehnání darů. Bezprostřední pak přípravu na proměňování ukončuje modlitba, která je přechodem k samotnému úkonu proměňování. Je to prosba, aby obětní dary staly se Tělem a Krví Kristovou. Bůh sám má oběť tu požehnati, aby se stala důstojnou a hodnou, poněvadž bude sídlem Jeho Nejsvětějšího Syna.

První tři kříže, které kněz činí nad obětními dary, můžeme vztahovati k Nejsvětější Trojici. Všech pět pak k pěti ranám Kristovým, které netoliko při smrti, ale i při zmrtyvýchvstání jsou odznakem nesmírné oběti, přinesené za spásu lidstva.

A tu se ovšem zeptáme, jak se zmocniti této ctnosti. Jest třeba na dvojí myšletí: jednak na přímé povinnosti náboženského a duchovního života, jednak na povinnosti, které nesměřují přímo k Bohu. Prohlašujeme velmi důrazně, že jest zcela nekřesťanské, ano protikřesťanské, vylučovati z dokonalého života jakékoliv pozemské povinnosti. Proto začneme svou snahu tak, že si v dobrém rozjímání prohlédneme celý rozsah svých povinností: zeptáme se sami sebe před Bohem, jaké povinnosti máme k němu a zda je plníme, při čemž ovšem nebudeme si je tvořiti, nýbrž takové přijímati, které skutečně povinnostmi jsou. A nebudeme hleděti jen na určité denní úkony, nýbrž položíme ostří své otázky, právě do srdce křesťanství, čili

Biskup Dr. Ant. Podlaha v Pekařově korespondenci.

Nadpis naznačuje více, než se chce a mů-

že říci. Jistě by bylo zajímavé, kdyby někdo dovedl podrobně popsati styky těchto dvou mužů, kteří patřili v národě mezi nejušlechtilejší. Práci druhého každý z nich velmi cenil a navzájem se měli v úctě. Účast profesora Pekaře na pohřbu biskupa Podlahy a jeho slova na smuteční schůzi jsou toho závěrem neobyčejně krásným. Ale co všechno tomu předcházelo — to dostatečně neosvětlí ani nejuplněnější vyčerpání veškeré korespondence obou. Tím chatrnějším bude obrázek, omezíme-li se zde jen na vzájemnou korespondenci mezi J. Pekařem a Jar. Gollem, jak ji vydal Vyšehrad. («Listy úcty a přátelství», Praha 1941).

Uvedená korespondence obsahuje leta 1894—1929. Jméno Dra Podlahy se tam objevuje velmi brzy, z čehož lze usouditi, že Pekař s Podlahou se poznali již v mladých letech. Podle poznámek, jež ke korespondenci pořídil Josef Klik, učili spolu na gymnasiu v Truhlářské ulici v Praze již v r. 1895/6. Tehdy bylo Podlahovi 30 a Pekařovi 25 let. Příští školní rok 1896/7 se sblížili ještě více, neboť Pekař se stal prefektem ve Strakově akademii, kde byl též Podlaha. Každý prefekt měl na starosti skupinu studentů, jíž se říkalo kameráta. Podlaha jich měl 15, Pekař 11. Zmiňuje se o tom Pekař v dopise z 11. dubna 1897, v němž vypisuje Gollovi své trampoty v akademii. Pekař s Podlahou si dobře rozuměli, což lze vyčísti z Pekařovy věty: »V mém svorném postupování s Podlahou v některých vnitřních otázkách a sporech.« Že o pět let starší Podlaha byl tehdy Pekařovi dobrým přítelem, vytuší se ze slov Gollových, který se chtěl o postavení Pekařově v akademii informovati: »Kdybych mohl mluvit také s Podlahou, i o to bych stál.« Je to v Gollově odpovědi Pekařovi, v dopise z téhož data. Jinak se v celé té silné knize jméno Podlahovo už neobjeví. Snad též proto, že Goll Pekařovy dopisy po roce 1914 zničil, takže posledních 15 let už to není korespondence vzájemná, ale monolog stárnoucího Golla. Je to škoda. Ta leta před rokem 1929, kdy Pekař psal svého Svatého Václava a kdy Podlaha v největším vypětí sil připravoval oslavy mileniové, ta by snad i v takové korespondenci ukázala něco, o čem se dnes jinak neví.

*

A není pochyby, že život tak silný zásluhou mravní i duchovní, je i v ohledu obecně kulturním velkým darem přítomnosti; je svědectvím, že doba, jež může se honositi takovými zjevy, není přece ještě úpadková, a zakládá naději, že světlý příklad povzbudí následovníky a žáky. Byl by to účinek, jež by zesnulý zajisté vítal sám nejradostněji.

Dr. Josef Pekař v proslovu na smuteční schůzi k uctění památky biskupa Dr. Podlahy.

otážeme se, zda plníme povinnost lásky, spravedlnosti, pokory, dobrotivosti a pod. Potom prohlédneme své povinnosti vůči své rodině, které jest každý povinen péči, výživou, prací, trpělivostí, láskou, pomocí, vychováním, vedením k Bohu. Dalším zdrojem našich povinností jest naše povolání. Zda pracujeme svědomitě, zda nečiníme škody svému zaměstnavateli. Jiným zdrojem povinností jest i naše okolí: Zda prokazujeme každému bližnímu, co nám přikazuje obecná křesťanská láska, zda nedáváme tu pohoršení a naopak, ukazujeme-li mu jako věřící katolíci dobrý a sta-

tečný příklad víry v Boha, důvěry, klidu a čestnosti. Nezapomeneme, že jako věřící, posvěcení milostí Ducha svatého, jsme povinni příkladem, slovem a činem šířiti víru a lásku Kristovu, že jsme povinni konati dobré a zamezovati zlé.

Nemyslíte, že by velmi prospělo, kdybyste si i sepsali jakýsi seznam a přehled svých povinností, kdybyste jej doplňovali a aspoň týdně pozorně a zkoumavě přečetli? Ale prosím vás, abyste se při tom nemýlili: jest dosti snadné, poznati určité povinnosti, které sami nahlížíme. O ty by tedy tak nešlo, neboť je obyčejně konáme. Avšak je nutno, abychom si dali říci a také považovali za povinnost, nač nás druzí upozorní, nebo co nám vytýkají, tam totiž jsou mezery našeho smyslu pro povinnost. Snad se vám bude zdáti takové zaměstnání skoro zbytečným. Avšak ujišťuji vás, že tím byste právě projevili velkou neznalost mravního a duchovního života. Uvidíte, že při upřímném zkoumání narazíte na mnohé nedostatky a budete musit mnoho doplňovati.

Ani bych nemusil připomínati, kdybychom nebyli obyčejně tak jednostranní, že pro pravou snahu po smyslu pro povinnost jest potřebí upřímné a snažné modlitby. Doufám, že jste již přesvědčeni, že toto slovo není pouhou teorií. Myslíte, že bude mít někdo chuť nutiti se do obtížného smyslu pro povinnost bez popudu Boží milosti? Myslíte, že se někdo bude vytrvale lopotiti, zkoumati a nutiti, aby se stal tento smysl jeho vlastností, bez provázející milosti Ducha svatého? Proč by tak kdo činil, kdyby neměl důvodu v lásce k Bohu? Avšak silná a působivá láska k Bohu jest jen v té duši, která o ni prosí. Kdo se nebude modlit za smysl pro povinnost, brzy toho nechá. A rád bych ještě připomněl, abyste si představili, jakou ctí a slávou Kristovou by byli věřící, o nichž by každý, kdo je pozná, musil říci: »Jsou to lidé, kteří jsou vtělenou povinností a věrností.«

Dr. FR. VILHUM:

K svátku Nalezení sv. Kříže.

Buď pozdraven, svatý Kříži! S těmito slovy v srdci a na rtech pozdravuje opravdový křesťan svaté dřevo Kristova kříže po celou dobu velikonoční. V jeho temném stínu bolesti, lesku naděje a zářivé slávy má však prožívat každý den, celý svůj život. Víra jej učí věřiti v hodnoty a život nepomíjející, který byl křížem vykopen.

Pozemský život je pro dokonalého křesťana jen dočasnou poutí nedokonalým světem a vratkým časem. Křesťan, snášeje vědomě a trpělivě břímě dne i horka, upírá zraky na jediný cíl, t. j. snaží se ze všech sil, aby došel místa pravého a trvalého štěstí, aby spočinul v Bohu. Slova pozdravu, která vycházejí z hloubi poutníkovy duše a jsou výrazem jeho pevného a radostného přesvědčení, zbavují jej únavy, sílí jej, když cestou umdlévá a bolest naplňuje jeho duši zármutkem a nejistotou a zmatek uchvacuje jeho mysl. Učedník Kristův bere na sebe pokorně břímě nedokonalého pozemského života, nepodléhá zklamání a nedůvěře a vzdoruje pokušení, které naň dotírá, aby jej svedlo s namáhavé cesty. Posiluje jej naděje, že stínem kříže projde do blaženosti a slávy, kterou mu přislíbil jeho Mistr a Pán. Nevrací se a neváhá, neboť jako věrný učedník Kristův věří ve věčné duchovní hodnoty, které Pán zjevil, věří bez pochybování v Ježíšova zaslíbení a proto nemůže nejíti cestou, kterou mu označil božský Spasitel slovy: Chceš-li za mnou přijíti, vezmi kříž svůj a následuj mne!

Láska boží k člověku vedla božského Spasitele strádáním a nepochopením až k neponíženější a přehořké oběti na kříži. Hruža Kristova utrpení a konečná kalvarská tragédie nebyla hrou slepého osudu, nýbrž dobrovolnou a cílevědomou obětí boží spravedlnosti a božího slitování s lidskou slabostí, zbraní proti ďábelské zlobě. V Kristově kříži vidí křesťan neustále nástroj utrpení, nejtrpčí oběti, ale také nástroj nutného a rozhodného zápasu o mravní dokonalost a věčné statky. Ví, že cestou kříže jej přešel jeho Mistr a tím mu ukázal, že na světě není jiného způsobu, jímž by bylo možno odporovati zlu, že není jiného prostředku, jak očistiti lidskou duši od veškeré neužitečné, pomíjející pozemskosti a povznésti ji k vytčeným cílům společenství dítek božích, Kristova bratrství a dokonalého lidství.

Kříž — nástroj utrpení — byl zároveň nástrojem vykoupení a proto zůstává nejzřejmějším důkazem a symbolem nadpřirozeného, duchovního smyslu našeho života a ukazovatelem cesty, jež jediná vede přímo do věčného království Kristova. Jenom Kristova obětavá láska a božská nevinnost mohla člověku otevřít brány nebes, přinésti mu útěchu v zármutku a lék proti hříchu. A jakou cestou přišel Spasitel k nám, takovou musíme my k Němu, cestou pokorné a obětavé lásky. Jeho kříž je proto symbolem lásky, zárukou vítězství dobra nad hříchem, rozřešením tajemství bolesti, jeho záhady se nemohly věky dopátrati. Je zárukou věčně blaženého života, který dává Pán v odměnu těm, kdož v Něho věří a jej v lásce, spravedlnosti a pokoře následují. Jest jasnou odpovědí všem pochybovačům, majákem zbloudilých a bojácných, jimž osvětluje cestu do výšin nebeských. Kříž je posvátnou vlajkou duchovního království božího, jehož poddaným křesťan jest. Proto mu neustále musí připomínati jeho Pána, zápas s nedokonalostí a hříchem, ustavičný boj o svatost života, o pokoj a mír srdce, o bratrskou lásku, a to všechno pro spásu duše, její věčně blažený život, v němž se konečně její ušlechtilé snahy ukončují a naplňují.

Chápati tyto nejhlubší a základní pravdy života může křesťan jen tehdy, když neulpěl na nedokonalém a časném, když se neustále obrací do svého nitra a pozorně vnímá a plní jeho vznešené touhy. Zářivým příkladem je mu matka Ježíšova — Maria. Hledala vždy nejprve království Boží a proto milovala ideál svatosti a pokorné služby. I když nechápala všechna tajemství svého přemilého Syna, uchovávala všechna jeho slova v srdci svém a proto ani nejbolestnější jeho osudy nemohly zvíklati její odevzdanost. Mečem bolesti probodena, stála s milovaným učedníkem pod křížem nezlomená, věřící a doufající. A Jan následoval Mistra až na místo popravné, neboť víra, láska a nevinnost mu umožňovaly, aby pronikl tělesným zevnějškem Ježíšovým k jeho věčnému božství. Jakkoliv žalem sklíčen, následoval Pána bez bázně, protože věřil v jeho slova: A třetího dne opět vstanu z mrtvých. Maria a Jan vytrvali, protože věřili a milovali.

Jak naopak zmátko utrpení Kristovo ostatní apoštoly a jeho přátele! Nemohli se zcela vymániti z pout časnosti, málo chápali, byli malověrní a nakonec sklesli. Nepochopitelná bezmocnost Kristova zhasila jejich naděje, uloupila jim víru. Ačkoliv jim Pán zvláště připomínal všechny ty věci, slabost je přemohla. Avšak slova, která k nim promluvil jako oslavený vítěz nad smrtí a hříchem, upokojila jejich srdce, zažehla v nich ohnivou lásku, vzbudila neoblomnou sílu, kterou pak rozmnožil Kristem zaslíbený Utěšitel, Jenž je nadto obdařil poznáním celé pravdy Kristova kříže

Stále se vyskytují lidé, kteří se pokládají za lepší než ostatní všední křesťané, ba mají se již za počáteční svaté proto, že jsou abstinenty nebo nekuřáky, nebo snad se dokonce bičují a nosí kající pás. S dýtkami v ruce stojí — před zrcadlem. Avšak několik kapek takové pýchy zkazí celý sud nejvzácnější askese. Lepší doušek obyčejné čisté vody, než sklenice nejlepšího vína, zkaženého petrolejem; také ctnost, zkažená domýšlivostí, je něčím, »co Bůh vyvrhne z úst svých«.

Serafínský prapor: Cvič se!

Sebezápor jest hlavním rozdílem mezi člověkem a zvířetem. Kdo chce vystoupiti na žebříku lidství, může se povznést nad sebe sama jen sebezáporem. Dítě se musí umět zapřít, aby dospělo, žena aby se stala mužnou, muž, aby se stal křesťanem a hrdinou. »Natolik pokročíš v dobrém, na kolik přemůžeš sebe sama.«

Mužné křesťanství.

S láskou třeba spojití příklad. Jak se mají děti, od malička napodobující to, co vidí, naučit poslouchat, když pozorují, že matka nekoná to, co otec přikáže, ba že žehrá na jeho rozkazy, když v rodině stále slyší neuctivé kritiky, podrážkující veškerou autoritu, když vidí, že rodiče jsou první, kteří nezachovávají Boží a církevní přikázání? Usilujte o to, aby vaše děti měly stále před očima otce a matku, kteří v řeči a ve skutcích podávají příklad úcty k zákonitým vrchnostem a věrně plní svoje povinnosti. Při takovém příkladu, plném povzbuzení, naučí se děti pravé křesťanské poslušnosti a jejímu praktickému provádění vůči rodičům, než kdyby jim otec a matka podali nejučeněji odůvodněné vysvětlení o poslušnosti.

Z řeči Sv. Otce Pia XII. k novomanželům.

a jeho tajemné síly. Kříž zklamaných nadějí a zoufalé opuštěnosti zazářil před jejich zraky jako nástroj nejslavnějšího vítězství. Již nikdy nepochybovali o jeho slovech: Důvěřujte, já jsem přemohl svět! Již pochopili základy jeho království a smysl jeho služby. Co dříve jeden zradil, druhý zapřel a ostatní opustili, to stalo se nyní jejich láskou a chloubou. Posléze — osvícení Duchem svatým — pochopili, že musel Kristus trpěti a tak vejíti do slávy své.

Tak stojí nad propastí zla, smrti a bolesti vítězný kříž. Spravedlností, milosrdenstvím a láskou spojuje nebe a zemi. Stále stojí jako milník na cestě našeho života. Nikdo jej nemůže minouti, neboť u něho se rozcházejí dvě cesty. Křesťan jde tou úzkou, kamennou a strmou, cestou lásky, odpuštění, pokory, víry a naděje. Čím více cesta stoupá, tím krásnější slibuje výhled, pokoj a mír na výšinách. Klesajícím, zklamaným a zraněným poutníkům vychází Kristus vstříc, aby je podepřel, posílil a oblažil slovy: Pokoj vám!

Ježíšova osobnost.

Dávná východní legenda případně vypravuje, že osobnosti Ježíše Krista nelze dokonale vystihnouti. Zbožná Veronika žádala jednou mistra Lukáše, aby jí namaloval tvář Ježíšovu. Lukáš slíbil. Ale hned připomenul, že může Krista zachytiti jenom tak, jak jej pochopí v den, kdy bude na obraze pracovat. Radostně dal se do práce. Když obraz dokončil, Lukáš ukáže obraz Veronice. »To není Kristus,« smutně namítá Veronika. Ale Lukáš jí těší a slibuje, že namaluje jiný obraz. Zahledí se pronikavě v tvář Ježíšovu a pracuje ještě s větším nadšením. A když druhý obraz je dokonán, nyní oba, Veronika i Lukáš, hořce doznávají, že to není Kristus. Lukáš zkouší po třetí svoji dovednost. Ale zase marně.

Veronika svěří se potom Kristu se svým bolestným zklamáním. A Kristus jí praví: »Ty i Lukáš, vy oba jste podle srdce svého. Ale umění tvé je marné. Obličej můj dokonale zná jen ten, který mne poslal.« Legenda tato zdá se mi býti opisem slov Ježíšových: »Kdo zná mne, zná i Otce mého.« Krista nelze plně pochopiti, jako je Bůh nepochopitelný.

Jsou malíři a sochaři, kteří dovedou ve svém díle zachytiti význačné individuální rysy vynikajících osob. Každý je pozná. Ale Ježíše plně obrazem zachytiti je nemožno. A proč? Protože v Kristu, jak z evangelií na nás hledí, je dokonalý, jedinečný soulad všech lidských vlastností. A což hlavní: Ono božské, jež zářilo z jeho zraku, plného soucitu s trpícími, plného milosrdenství s kajícími, plného posvátného hněvu proti pokryteckým farizeům, nedá se obrazem zachytiti.

Když po dobytí Jerusalema Pompejus se svými předními spolubojovníky vstoupil do chrámu jerusalemského, velice se podivil. Zmocnila se ho netušená bázeň, neboť v chrámě nebylo žádné sochy boha. Tajemná úcta před neviditelným Bohem zachvěla jeho nitrem. Stejný cit uchvacoval ty, kdo blížili se ke Kristu. Tušili v něm skryté božství. Praví evangelista, že »síla z něho vycházela a uzdravovala všechny.« To bylo ono záhadné kouzlo Ježíšovy osobnosti.

Před Kristem, ve Starém zákoně, Bůh trůnil na nebesích jako pán světa, který trestá nepravosti a pozemským blahobytem odměňuje plnitelé zákona. V Ježíši přišel Bůh na svět, aby v něm lidé našli pravou cestu k Bohu. V Ježíši mluví k lidem skutečný Syn Boží. Volá: »Já jsem světlo světa, kdo chodí ve mně (v mém učení), nebloudí ve tmách.«

Všichni přední učitelé zákona skládali modlitby, ve které zhustili svoji nauku. Těmto modlitbám naučili své žáky. Tak učinil i sv. Jan Křtitel. A když učedníci Ježíšovi žádali jej, aby je také naučil modlitbě, pravil, aby se modlili: »Otče náš, jenž jsi na nebesích; posvěť se jméno Tvé, přijď království Tvé . . .« a dále: »Odpusť nám naše viny Ale to je pozoruhodno: Sám Ježíš nikdy se tak nemodlil! Každý člověk přece nejprve se stará a prosí za spásu svoji vlastní. Ježíš nikdy tak nečinil. Vědomí neporušitelné svatosti plnilo jeho nitro. Byl svatý, neposkvrněný, oddělený od hříšníků, vyvýšenější nad nebesa.« (K Žid. 7, 26). I když někteří vykladači evangelií usilují přirozeným způsobem vysvětliti záranky Kristovy, jsou přece některé výroky, kterým se vyhýbají a nevědí si s nimi rady. Nelze jich vyložití tomu, kdo v Ježíši nevidí Syna Božího. Připomínám aspoň některé. Aby zdůraznil věčnou platnost, nezměnitelnost svého učení, prohlásil Ježíš: »Nebe a země pominou, ale slova má nepomnou.« Byla to snad slova snilka, který s tako-

vým sebevědomím mluví o svém učení? Nebo byla to slova rouhače, který si osobuje mluvití jako Bůh? To neodvážil se tvrditi nikdo z těch, kdo s racionalistického hlediska psali o Ježíši. Nikdo neřekl slova o věčnosti a nepomíjitelnosti před ním a nikdo neodvážil se jich opakovati po něm. Sotva tušíme jejich dosahu!

A další: Když šel z večeradla sionského s apoštoly do zahrady gethsemanské, modlil se za všechny, kdo skrze slova jeho uvěří. Modlil se za jejich jednotu: »aby všichni jedno byli.« Táž víra, jedna láska. O sobě pak dí: »Já jsem Tě oslavil na zemi. Dokonal jsem dílo, abych je činil. A nyní oslav mě Ty, Otče, u sebe slávou, kterou jsem měl u tebe prve, nežli svět byl.« (Jan, 17. 5.) Tuto věčnou slávu, kterou prožíval před svým vtělením, svým příchodem na svět, vyprošuje si také pro svoji lidskou přirozenost. Zasloužil si jí svým velkým dílem vykoupení; svým nesmírným utrpením. Jedinečný příklad a pokyn, že i my utrpením můžeme si dobytí nebes!

A dalšího vzpomínám: Kristus, vstupuje na nebesa, řekl apoštolům: »Dána jest mi veškerá moc na nebi i na zemi!« Slova nepochopitelná tomu, kdo v Kristu nevidí Syna Božího. Racionalistům uzavřel se Ježíšův život jeho smrtí. Nám nikoli. Věřícím křesťanům právě vzkříšením život Ježíšův se otevřel. Světlo vzkříšeného osvěcuje všecken pozemský jeho život. A slova o jeho veškeré moci na nebi i na zemi přehlížeti a je ze všech evangelií vytrhovati, znamená znesvětili Písmo, knihu Ducha svatého. Jeho neporušená celistvost je historickou kritikou pevně a navždy dokázána. A ještě jednoho výroku Ježíšova připomínám. Několik dní před svým utrpením prohlásil: »Já, budu-li povýšen od země, potáhnu všechno k sobě.« (Jan 12, 32.) Toto veliké prorocké slovo stále se vyplňuje. Sláva věky bledne a čas ochlazuje každou lásku. Ale láska ke Kristu neuvadá. Vždy nalézají se miliony srdcí, jež planou pro Krista a miliony rukou prosebně zdvihají se k němu. A to nikoli jako k vítězi nad smrtí, ale častěji jako k mrtvému, visícímu na potupném dřevu kříže. Mrtvý Kristus jako by jim šeptal: »Kdo bude se mnou odevzdaně trpěti, bude též jednou se mnou kralovati!« Kdo váhá viděti v Ježíši Syna Božího, věru neví si dřív či později počítati, jak Ukřižovanému rozuměti. Tento obraz Ježíšův nevybledl. Z evangelií hledí Ježíš na kříži přímo do našeho života.

V Apokalypsi sv. Jana čteme: »Praví Hospodin: Hle, stojím u dveří a tluku. Jestliže kdo uslyší hlas můj a dveře mi otevře, vejdu k němu a budu večereti s ním a on se mnou!« (Zjev. 3, 20). Malíř Führich znázornil tato slova něžným obrazem: Ježíš v poutnickém plášti stojí přede dveřmi skromně pootevřenými a klepá. Žádá za vpuštění. A uvnitř ve světnici nikoho není viděti. Kdo je tam? Je to každý člověk, který třeba jenom jednou o Kristu slyšel. Jeden ho nechce slyšeti, jiný odbývá. Jiný přijímá jej pouze jako velkého učitele národů. Ale nejkřivější, nejšťastnější a tím i nejvyrovnanější je, kdo v pokorné lásce k Ježíši přijímá jej do komůrky srdce svého jako Syna Božího a Svého Vykupitele. Ježíš stane se jeho božským přítelem, rádcem, ochráncem, ano průvodcem na jeho životní pouti.

Až srdce zabolí, když slyšíte ustavičně kolem sebe v nejplanějším, nejprázdnějším hovoru pohazovati jména, která by měla býti každému křesťanu svatá a i nekřesťanu posvátná, když má jako člověk slušný míti v účtě náboženské přesvědčení svých bližních. Lidé, kteří se chlubí tolik svou úctou k cizímu přesvědčení, jsou tak bezohlední, až suroví, vzhledem ke svatým jménům Božím. Dem! Nevezmeš jména Božího nadarmo!

Zapomenuté výročí.

(P. Matyáš Tanner.)

V profesním domě na Malé Straně zemřel dne 8. února 1692 muž, který si získal nejen znamenitých zásluh o svůj řád, nýbrž mocně se podílel i svou literární činností v kulturně rušné době druhé poloviny XVII. věku. Životopisec P. Matěje Tannera ukazuje nám, že řád právem truchlil nad jeho ztrátou. Byl rodákem plzeňským (nar. 28. února 1630) a v šestnácti letech vstoupil do Tovaryšstva. Roku 1664 složil čtyři řádové sliby. V řadě vyučoval v rozmanitých stupních, jak to bývalo obvyklo. I v řádových hodnostech prošel všemi stupni. Dvakrát byl rektorem Karlo-Ferdinandovy university.

P. Matěj Tanner, T. J., náleží k té skupině synů svatého Ignáce, na nichž spočívalo ono veliké břímě reformace. Byl třeba nejen vyučovat, kázat, poskytovat svátosti; od těchto žádáno však daleko více: při vši práci, modlitbách a rozjímáních bylo nutno ještě vyšetřiti čas k literární činnosti. Ta ovšem bez nadání je nemožna.

Díváme-li se pak s tohoto bodu na činnost P. Matěje Tannera, neubráníme se souhlasu s obdivem, jakým nám líčí jeho život a působení řádový životopisec. Byl mužem pořádku. Nejen sám jej zachovává, nýbrž také požaduje od jiných, aby mu uvykli a zachovávali. Byl proniknut citem pro spravedlnost. Neopomenul nikdy zasaditi se o to, aby spravedlností byl dán průchod, neboť pevně důvěřoval v Boha, že spravedlivá věc nakonec musí zvítěziti. Z toho již plynula jeho péče, aby nikde nikdo neporušil čest řádovou. Jakmile zvěděl o něčem podobném, zakročil přísně a byl důsledný v provádění řeholní kázně.

Pozornost svou obracel také k misiím, pečlivě se staraje především o podporu slezských kolejí a misií tam vůbec. Velikých zásluh si získal především o těšínskou residenci a pěkarskou misií. O zanedbaný lid na Valašsku projevil tak často nejen živý zájem, ale prokazoval i účinnou pomoc.

Sám věnoval kazatelskému úřadu velikou péči. Nikdy neopomenul příležitosti kázat. Jako provinciál psal do Říma, aby, až vyprší doba jeho úřadu, mohl žít v některé malé koleji, kde by kázal prostému lidu a vyučoval děti. Vnitřní jeho pokora jevila se i zevně: v řeči, obleku a celém jeho vystupování, takže by ten, kdo by ho neznal, právem pokládal P. M. Tannera za nejposlednějšího z Tovaryšstva.

Požíval veliké úcty nejen u řádových spolubratří, v duchovním prostředí. Také mezi laiky těšil se neobyčejné lásky a oddaností. Sám se také snažil všem poraditi, pomoci, jakkoliv prospěti.

Zmiňme se několika slovy i o Tannerově literární činnosti. Psal latinsky, česky a německy. Z latinských je to veliké dílo »Societas Jesu in Europa militans« (Praha 1675) a »Societas Jesu Apostolorum Imitatrix« (Praha, 1694, tedy posmrtně). Část první (Evropa) jest zajímavá tím, že vřadil sem (mezi 197 evropských jeuitů) i deset Čechů. Přidává také jejich mědirytinové portréty (Vojtěcha Bouzka, Václava Šturma, Václava Švihovského, Vojtěcha Chanovského, Melchiora Koukala, Jiřího Pelinga, Adama Kravařského, Ondřeje Nigrina, Jana Malobického a Lukáše Kalicha). Jeho latinské dílo »Iudicium grave« (Praha, 1670), svědčící o jeho horlivosti pro čest domu Božího, vyšlo také česky a německy. České vydání vyšlo r. 1672 pod názvem: »Bič Kristův«.

Neběží nám o vypočítávání děl Tannerových. Již tato stačí, aby nám ukázala jejich autora ve světle horli-

vého, pracovitého a vytrvalého služebníka onoho velikého díla, jemuž se oddal s láskou a oddaností nejlepších synů řádu.

Proto když skonala, zúčastnilo se jeho pohřbu nejen množství spolubratří řádových, nýbrž i řada vynikajících laiků, mezi nimi pak i prezident appellací hrabě Václav Šternberg.

Z DOMOVA.

Valná hromada Svatováclavské Ligy bude se konati v sobotu dne 6. června 1942 o 7. hodině večer ve spolkové místnosti v Praze IV., Hradčanské náměstí č. 8.

Exercicie členů Svatováclavské Ligy jsou letošního roku propovány na dny 4.—7. července 1942 ve františkánském klášteře v Hájkách u Prahy. Předběžné přihlášky přijímáme již nyní.

K svátku sv. Jana Nepomuckého vydáme dlouhou chystanou diapásku o životě, mučednictví, kanonisaci a účtě sv. Jana Nepomuckého. Diapáska bude opět v mírné ceně a zájemci mohou se o ni již nyní přihlásiti.

LITERATURA.

Zdeněk Kalista **Blahoslavená Zdislava**. Olomouc, Dominikánská edice Krystal, 1941. Edice Krystal sv. 55. Stran 182. Brož. K 20.—. — Bylo velmi správné a šťastné, že Otcovské české provincie dominikánské vybídli odborníka k prostudování postavy vynikající příznivkyně a členky laického odvětví svého řádu ve XIII. století, jejíž dávnou úctu potvrdují církve teprve na počátku tohoto století. Skolený badatel, přistupující k svému úkolu s náležitou přípravou a zkušeností, vyniká ve své práci vždycky nad pokusy amatérských historických pracovníků, jejichž nadšení nemůže nahraditi odborné vzdělání a vědeckou bezpečnost. Z čistě odborné studie může pak vždycky kazatel načerpati dosti pro to, co potřebuje k vykreslení požadovaného obrazu ctnosti a křesťanského příkladu. Ostatně, jak vidíme právě na přítomné knize, nemusí chyběti nadšení a porozumění pro náboženské hodnoty ani v díle, pojatém především vědecky a historicky. Odborník, opřený o údaje svých spolehlivých výzkumů a závěrů, je sice zpravidla střizlivější v podávání zpráv, ale zato má zajisté tím větší právo na vzlet a rozohnění, čím jsou jeho zjištění blíže nepochybné skutečnosti. Jeho slovo ovšem získává také více důvěry, než se u vzdělaných čtenářů obyčejně přikládá průměrným zbožným kompilacím hagiografickým.

K dosavadnímu zpodobení blah. Zdislavy přináší docent Kalista nově zejména to, že zasazuje její osobnost do politických a hlavně duchovních dějin XIII. věku, že líčí její zjev v souvislosti s dobou a na pozadí široce zachyceného vylíčení všech postihnuteľných souvislostí. Vyčerpává dopodrobna všechny prameny a doplňuje i opravuje dosavadní literaturu. První dvě kapitoly knížky dávají nahlédnouti do proudů doby a do prostředí, z něhož světice vyrostla, další pak jsou věnovány životopisu blah. Zdi lavy, jejím vztahům k dominikánskému řádu, počátkům dominikánů u nás, zejména pak vzniku klášterů v Jablonném a Turnově, a poslední kapitola konečně kultu Zdislavině. Obsažné poznámky a citace — jako ve všech pracích Kalistových — doplňují také zde vlastní vypravování; obsahují množství velmi cenných a upoutávajících podrobností a svědčí o tom, že autor své téma probral co nejdůkladněji. Kniha antikvuje všechny dosavadní práce o bl. Zdislavě a zůstane jistě na dlouhou dobu jediným spolehlivým a vědeckým spisem o tomto předmětu. —nč—

Život svatě Alžběty Durynské v obrázkové knize XIV. století. Výkladem a rozbořem doprovodil Jindřich Šámal. Život sv. Alžběty od M. Pedálové upravil Dr. Adolf Chaloupka. Vydal Řád Alžbětinek v Praze II., Na Slupi, 1941. Stran 56. Cena neudána. —Obrázkový kodex českého původu, zvaný »Liber depictus«, a uložený dnes ve vídeňské (Wien) Národní knihovně, je znám širší veřejnosti z nedávné publikace »Legendy o českých patronkách«, pořizené prof. Matějčkem a J. Šámallem, a uveřejňující tu část kreseb jmenované knihy, jež vypravují o životě našich světců Václava, Ludmily a Prokopa. Z dalšího bohatství této vynikající památky středověkého iluminátorského umění je nyní zásluhou pražských alžbětinek zpřístupněn také obrázkový cyklus o veliké následovnici sv. Františka a vzácné příbuzné naší blah. Anežky. Reprodukci předchází stručný výklad umělecko-historický a rozbor pravděpodobné literární předlohy středověkého ilustrátora. Vhodným doplňkem je pak prosté a půvabné vypravování života sv. Alžběty od známé pražské alžbětinky Marie Antonie, vlastním jménem Josefy Pedálové, přetištěný z původního tisku, vydaného r. 1819. Je to zároveň vzpomínka k 160. výročí narození této spisovatelky ušlechtilých povídek pro mládež ze staršího období romantismu minulého století. —nč—

Z KATOLICKÉHO SVĚTA.

Katolická universita Božského Srdce Páně v Miláně připojila se též k oslavám 300. výročí smrti hvězdáře Galileia Galileiho. Ve velké aule university konala se slavnostní akademie, na které bralo účast mnoho vynikajících osobností. Hlavním bodem oslavy byla přednáška rektora university P. Dr. Gemelliho OFM., který promluvil na thema: Věda a víra Galileiho.

Věda cestou k Bohu. Ve velké aule královské španělské akademie odbývalo se slavnostní shromáždění Vysoké rady pro vědecké badání. Schůzka učenců měla velmi slavnostní ráz a zúčastnil se jí generál Franco, ministr národní výchovy Martin, apoštolský nuncius Cicognani a mnoho jiných významných osobností z řad občanských i kněžských. Shromáždění započalo vědeckou rozpravou z geofysiky. Potom se ujal slova ministr vyučování Ibaněz Martin, který pojednal nejprve o organizaci vědecké práce ve Španělsku a jejím podkladě. Podkladem každé vědecké práce — pravil — je víra; víra ve vědecký pokrok a víra v život. Promlouvaje o rozvoji vědeckého badání ve Španělsku, zdůraznil cíl, k němuž toto vše směřuje. Dosažení kulturní úrovně národa značí dokonalejší uzpůsobení národa pro splnění poslání, které Bůh určil národu a jednotlivci. Věda nás tedy vede k Bohu, který je nejvyšším Pánem vědy a života.

Zájem italských katolíků o katolickou universitu. Každého roku pořádají italscí katolíci Den katolické university. V ten den koná se sbírka, jejíž výnos je určen na vydržování katolické university v Miláně. Tento den nabývá v Itálii stále větší popularity mezi katolíky, kteří rádi věnují svoje dary, aby katolická universita milánská dobře prospívala. I výnos sbírky jest rok od roku větší, i vzdor válečné době. Loni se sebralo v 19.175 farnostech 1.111.768.60 lir. Kromě toho provádělo sbírku 20.032 katolických spolků, z toho 9820 dívčích, 4985 ženských, 3113 jinožských, 2095 mužských, 10 sdružení akademiček a 6 sdružení akademiků. Ženská mládež sebrala 1.640.925.45 lir, ženy 523.450.65 lir, mužská mládež 113.653.65 lir a muži 80.747.35 lir. Sdružení přátel katolické university milánské darovalo kromě toho 460 tisíc lir. Celkem vynesla sbírka 4.200.000 lir. Den katolické university letošního roku se konal na Smrtnou neděli 22. března a je naděje, že výsledek letošní sbírky předčí částku loni věnovanou.

MISIJNÍ KOUTEK.

Ze života nejmladší japonské diecése. Je to diecése Osaka, již v čele stojí Msgre Pavel Yoshigoro Taguchi, apoštolský administrátor. Podle sčítání z 1. října 1940 čítá 9.236.411 obyvatel a je od 9. února 1941 cele ve správě domorodého kléru. Na rozsáhlém území působilo z počátku 15 domorodých kněží v čele s domorodým apoštolským vikářem. V malém semináři je 31 studentů a bohosloví studuje 13 bohoslovců. Letos v březnu byli vysvěceni dva noví domorodí kněží. Tento počet by ovšem nijak nestačil duchovním potřebám tak rozsáhlého obvodu a proto je i dále vítanou pomoc zahraničních misionářů. V Osace vypomáhá v duchovní správě 20 členů pařížské kongregace zahraničních misí se superiorem, bývalým biskupem osackým, Msgrem Castanierem, jenž převzal nyní správu nově utvořené farnosti. Jako v jiných misích, jest i v Japonsku nadějí misionářů škola. Proto jí věnují všemožnou péči. Ze dvou chlapeckých škol diecése první místo zaujímá obchodní škola v Osace, mající po japonském způsobu jméno »Zářící hvězda«. Založili ji v r. 1898 misionáři Maristé. Dnes má 1117 žáků, které vyučuje 14 profesorů, z nichž polovice jsou Japonci. Druhá škola — pětitřídní — je v městě Kobe. U její kolébky stáli r. 1938 Jesuité. Navštěvuje ji 650 žáků a učitelský sbor tvoří převážně domorodí profesori. Z cizích působí tu dva Němci. Ženské mládeži se věnují sestry Děťství Ježíšova, v jejichž kongregaci působí 29 domorodých a 14 zahraničních řeholnic. Vedou

dívčí školu Panny Marie v Kobě, kterou navštěvuje 200 žákyň, školu Svaté Rodiny, rovněž v Kobě, se 338 žákyněmi a dívčí školu v Osace s 864 žákyněmi. Nejlepší pověstí se těší ústav výchovný pro odrostlé dívky v Osace, řízený řeholnicemi Neverskými (5 Japonek, 6 zahraničních sester). Ústav, jehož budova jest jednou z nejlépe řešených a zařízených škol tohoto druhu, umístěný nadto v krásné poloze, navštěvuje 772 dívek. Nižším výchovným učilištěm je střední dívčí škola, řízená od r. 1923 řeholnicemi kongregace Sacré Coeur (4 Japonky, 28 zahraničních sester). Má 485 žákyň. Domorodou kongregaci v diecési jsou sestry Navštívení, jež od r. 1931 spravují dvě kvetoucí dívčí školy se 424 žákyněmi.

»Fides«. (Příště dokončení.)

Náboženský život ve starém hlavním městě Číny. Malou představu o něm podává zpráva z pekingské farnosti sv. Josefa, proslulá svými misijními školami. Má krásný farní kostel sv. Josefa, vybudovaný v novobaročním slohu. Avšak největší chloubou farnosti jsou misijní školy, jejichž zakladatelem a ředitelem je superior irských Vincenciánů P. Kavangh. K ruce má 60 učitelů a učitelek, vyučujících na obecných školách.

Misionáři nevěnují se však jen mládeži školou povinné, ale jejich péče upíná se zejména k nejmenším. V tom jim velmi platně pomáhají řeholní sestry. Ve farnosti sv. Josefa působí františkánské misionářky Panny Marie, jejichž péči je svěřena dětská opatrovna. Děti si ve škole sice také hrají, ale seznamují se též hned od malička s čínskou abecedou, hrající na 40 tisíc značek. Věříme, že tato práce sestřiček není tak lehkou, jako učiti naši abecedě. Obecné školy jsou ve farnosti dvě a navštěvuje je na 500 žáků. Učí se číst, psát a počítat, pěstují však také míčové hry, zpěv, tanec a mají i svoje skautské družiny. Pro dívky jsou k dispozici tři obecné školy, kam dochází 560 žákyň. Střední chlapeckou školu navštěvuje 200 žáků. Profesorský sbor jsou převážně domorodé síly. Škola je vybavena pěknou fyzikální laboratoří, početnou knihovnou, ale má i hřiště a závodíště, kde se denně cvičí a žáci prodělávají brannou výchovu. Dívčí střední školu, vybavenou zcela v čínském slohu, navštěvuje 230 žákyň. Jakou důležitou práci tyto školy konají, dokazuje skutečnost, že každoročně vychází z nich na 150 katechumenů, kteří po vykonané přípravě stávají se křtem svatým údy Církve. Neobyčejně působí společná účast škol na církevních slavnostech, zvláště o Božím Těle, kde žactvo tvoří největší a také nejukázněnější část průvodu.

»Fides«.

Z Ecuadoru. Ze zprávy apštolského vikáře v Napo v Ecuadoru vysvitá, že zdravotní stav misionářů, pracujících mezi tamními Indiány, je velmi nepříznivý. Řada misionářů onemocněla a před nedávnem zemřel i apoštolský vikář Msgre Rossi. Zdraví misionářů jsou prací přetíženi. Příčinou tohoto zjevu jest jednak počasí, kde déšť se střídá s tropickým vedrem. Indiáni jsou zde ponejvíce zaměstnáni na rýžovištích zlata, a jsou svými zaměstnavateli, lidmi, postrádajícími obyčejně jakéhokoliv náboženského nebo mravního citu, bezohledně vykořisťováni. Ani v neděli není jim dopřáno odpočinku a účasti na Bohoslužbě. Je to jeden ze zjevů nejvíce misionáře zarmucujících. Onemocnění některých z Indiánů, odnesou jej, nebo on sám odplíží se do lesa, kde tyto nemocné musí misionáři vyhledávat, aby bylo možno poskytnouti jim alespoň nějakého lékařského ošetření. Že za těchto poměrů je práce misionářů neobyčejně obtížnou, leží na bíledni. Také stále pohraniční přestřelky a boje mezi Ecuadorem a Peru nedopřávají potřebného klidu pro práci, tak důležitou a misionáři strádají často stejně, jako jejich ošetřovanci. V celku však možno říci, že Indiáni své »Otce« — misionáře milují a jsou přístupni jejich slovům a radám. Také kolonisté, vládou zde usazovaní, dobře poznávají dobro, které jim přináší působení misionářů. Stejně i vláda uznává průkopnickou práci misionářů a svěřila jim v různých krajích řízení vládních škol, a to jak pro děti kolonistů, tak Indiánů. Podle statistiky posledních tří let má vikariát Napo 12 tisíc katolíků, jejichž duchovní potřeby obstarává 15 kněžství turinské misijní společnosti sv. Josefa (11 Italů, 4 domorodí kněží), 9 bratří kongregace sv. Josefa a 22 sester Dorotek.

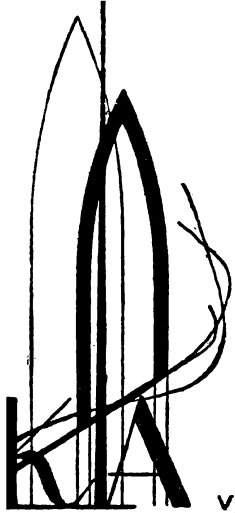
»Fides«.

Dobrovolné příspěvky na vydávání časopisu jsou vítány a budou, pokud si to dárcé výslovně nezakážou, kvitovány.

VYCHÁZÍ S CÍRKEVNÍM SCHVÁLENÍM.

Vlastním nákladem Svatováclavské Ligy v Praze IV., Hradčanské náměstí číslo 8. - Redakce a administrace tamtéž. - Vychází 1. a 15. každého měsíce kromě července a srpna. - Redakční uzávěrka 5. a 20. každého měsíce. - Cena jednotlivého čísla 50 hal. Předplatné na celý rok i s poštovní zásiolkou 10 K. - Číslo pošt. spojitelný Praha 208.401, čís. telefonu 617-70. - Řídí redakční kruh. - Odpovědný redaktor Josef Kozák, Praha. - Používání novinových známek povoleno ředitelstvím pošt a telegrafů pod č. 15.206/VII. ze dne 18. ledna 1936. - Dohledací pošt. úřad Praha 11. - Vytiskla kniht. J. Bartl nást., Praha VII., Goethova 14. Telefon 714-19.

KATOLIK

List Svazu katolických mužů a Katolické akce

Vychází čtrnáctidenně. — Ročník VII. (XXIV.) — V Praze dne 15. května 1942.

č. 10

K biskupskému výročí Svatého Otce Pia XII.

Svatojanské sochy, které se staly specifickým znakem našich vesnic a měst, nebyly jen výrazem všeobecné lásky k představovanému světcovi, nýbrž i výrazem všeobecné úcty ke kněžství. Svatojanská socha je vlastně výtvarnou apotheosou nejvyšší důstojnosti ve vykopeném lidstvu, když její nositel věrně splnil dané poslání. Průvody k svatojanským sochám a klidné zahledění se do tváře knězi, jenž v náručí přináší »Krista ukřižovaného« — to bylo ve shonu života radostnou odpovědí na otázku: Ke komu půjdeme? K sochám svatojanským přiváděla bolest, úzkost, nejistota. Světec sestupoval jako anděl věčnosti, ozářený hvězdami nebe — a člověk u něho se zachycoval pevně jistoty, když se zdálo, že se vše řítí. Svatojanská socha, s kterou se setkáváte na náměstích, rozcestích, mostech, pahrbcích a údolích, bývala veřejným vyznáním a projevem obecného chápání kněžského úřadu, k němuž náš lid míval oddanou a takřka vrozenou úctu. Ničení svatojanských soch bylo výsledkem násilí v obecném nazírání; byl to vlastně útok proti kněžství v jeho božském zřízení.

V blízkosti svátku sv. Jana Nepomuckého letos vzpomínáme nejvyššího představitele Kristova kněžství — Svatého Otce Pia XII. —, který byl před 25 lety pomazán olejem svěcení biskupského. Sv. Otec Pius XII. je dle starobylého pořadí označen jako »pastýř andělský«. Vysvětlení tohoto názvu snad by mohla podati nedávno uveřejněná modlitba, kterou Otec křesťanstva složil a ve které prosí nebe o seslání »andělů čistoty, lásky, světla, obětí, rady a síly, milosti a pokoje.« Je to modlitba o kněžské povolání. K tomu cíli Sv. Otec též založil »Papežské dílo pro kněžská povolání.« Z proslovů, které učinil ze Stolce apoštolského, lze tušiti, že jedním úkolem jeho vlády jest: Jako maják vyzdvihnouti ideu Kristova kněžství. Často slýcháme nářky: Kdyby bývalo větší pochopení papežských napomenutí a encyklik! Předchůdce Pia XII. ve své encyklice o kněžství napsal tuto ve svědomí zavazující větu: »A věru velmi dobře a vhodně se řadí tento okružní list k ostatním encyklikám, které jsme dříve

podle potřeby vydali a kterými jsme ve světle katolické nauky objasnili nejdůležitější otázky, jež mučí lidi našeho věku a udržují je v napětí a úzkostech. Ba, dokonce se Nám zdá, že tento list jest vyvrcholením oněch dříve vydaných slavnostních směrnic a že je korunuje.«

Dr. F. X. Novák sdělil mi, tuším, při posledním setkání, jako tajemství své vidění budoucnosti. Mluvil o tom, jak do nebe volá všeobecný nedostatek povinné lásky k bližnímu, ale důsledky toho jsou toliko »počátkem bolesti«. Nejhroznější a přímo apokalyptickou vidinu tušil v tom, že opuštěním Církve, svatých svátostí a jejich účinků vychladne i ta nejpřirozenější láska mezi mužem a ženou. »Čisté manželství« se stane čímsi nesnesitelným a jeho nerozlučitelnost čímsi nepřirozeným. V tomto děsivém odvratu od Boha přijde nejtěžší kletba, že nebude proroků, Božích vyslanců: nebudou se roditi kněží Ježíše Krista...

Bylo by nejkrásnější oslavou biskupského výročí Svatého Otce zamyslet se nad jeho modlitbou o kněžská povolání. Pak bychom též nabyli správnější vztah ke kněžství a ke kněžím. Nedávno jsme mohli čísti ve sborníku, oslavujícím výraznou osobnost katolického laika, ostré kritiky o našich kněžích; zvláště byla vytýkána neposlušnost k papežským dekretům. Povýšené mluvení a sebevědomé nazírání o tak složitých věcech vzbuzuje spíše soucit a jest výrazem jakéhosi blouhání. Zajisté že všeobecným přijetím a praktickým uskutečněním papežovy modlitby bychom našli k nápravě správnou cestu, jež asi není ani v nadšení hleďané silných slov, ani v kaceřování a příliš rychlém souzení. Zdá se, že především laiky Svatý Otec volá k novému apoštolátu: Aby pokorně spojeni s modlitbami římského Velekněze přivolali milost kněžských povolání a byli hodni i ze svých vlastních rodin Církvi dáti svaté kněze a biskupy. Jedním z prostředků, blízkých naší duši, zdá se býti oživení úcty svatojanské, nebo ona v minulosti u nás správně označovala, na jaké místo patří i ve veřejnosti — milost Kristova kněžství.

JAN LEBEDA.

Vroucně vítán budiž Jene Svatý!

Toto pozdravení mělo by zase oživnouti na rtech českého lidu, aby se k nám vrátilo požeňání, které proudilo z kvetoucí úcty svatojanské a budilo ze sna marnotratné syny a dcery národa. Měli bychom si konečně uvědomiti pravý význam svatého Jana pro naše národní žití, měli bychom rázně a jednou provždy odmítnouti vše, co nás odvedlo od tohoto světce a co přimělo většinu lidu, že za ochranu a záštitu, za vzkříšení a probuzení splatil světci tak černým nevděkem. Cizinec nedovedl by nikdy pochopiti tento nevděk, který svoji povahou blíží se nevděku českého lidu vůči druhému slavnému světci, patronu a ochránci české země, sv. Vojtěchu. Jako sv. Vojtěch i sv. Jan byl jeden z nás, který ne náhodou, ani protekcí, ale svými vlohami vydobyl si hodnosti, kterých užíval k větší cti a slávě Boží. Svědomitě konal svoje povinnosti, byl vzorem současníkům a mohl by i dnes býti vzorem zvláště těm, kdo nedovedou ovládati svoje ústa a neprozřetelně, ať úmyslně či bezděky, užívají daru řeči k ubíjení života i cti svých spolubližných.

Příštího roku bude tomu 550 let, co náš světec položil život za zpovědní tajemství, za kněžskou mlčenlivost, jednu z nejtěžších povinností tohoto světa. Ani vůle, ani násilí královské nerozvázalo jeho jazyk, aby pověděl, co mu ústa královské kajicnice na místě Božím byla svěřila. Jaká to ušlechtilost a síla zazářila z osobnosti Janovy nejen českému národu, ale i celému světu! Ani ve strašných mukách nezakolísal a zůstal mlčenlivým, až vypustil svoji ušlechtilou duši. Bůh jej za to oslavil jedinečným zázrakem, zachoval jeho jazyk neporušený a učinil tak i národu, když pod ochranu tohoto světce se utíkal. Bůh jej také učinil světcem světového jména, světcem, kterého znají a vzývají všichni národové celého světa.

Je třeba dnes, v předvečer 550. výročí jeho smrti hodně se zamysleti nad touto obzvláštní milostí Boží, uvažovati vážně o návratu a obnovení úcty svatojanské. Kéž toto řídké jubileum je nám příležitostí k sebezpoznání! Dá-li Pán Bůh, poskytneme národu možnost, aby se vrátil ke zbožné úctě našich předků a tak se stal znovu hodným přímlyvy velikého mučedníka zpovědního tajemství. Kéž by naše stovčezatá matička Praha o jubileu příštího roku znovu zajásala zbožnou písní: »Vroucně vítán budiž Jene Svatý«, kéž by tato píseň vzbudila v srdcích našich lásku k našemu českému patronu, lásku již neuhasínající, lásku dětinnou, která vzbudí pevnou víru, že bude odměněna věrnou ochranou toho, který u Otce nebeského je v takové milosti.

Přijďte ke světcevu hrobu i letos, zlíbejte v pokoře vzácný ostatek neporušeného jazyka svatojanského, abyste ze své pouti načerpali duchovní sílu a útěchu.

KŘIŠTAN.

ALEŠ HABRYCH:

Na prahu jubilejního roku svatojanského.

Příštího roku budeme vzpomínati 550. výročí mučednické smrti svatého Jana Nepomuckého. O tomto světci a zemském patronu bylo u nás mnoho polemizováno, mnoho řečí proneseno a přece by stačilo tak málo, abychom všichni porozuměli nejen smyslu a ceně jeho mučednické smrti, ale i úsilí, které vyvinuli jeho ctitelé v sedmáctém a počátkem osmáctého století, aby Církev jej vepsala do svého seznamu svatých a tím oficiálně potvrdila to, co již dávno pevně věřili, že Jan Nepomucký, umučený r. 1393 na rozkaz krále Václava IV., je svatým mučedníkem. Svatý Jan Nepomucký byl označován družinou Václava IV. i králem samým za představitele směru, se

Svatý Jan Nepomucký v umění baroka.

Úcta k sv. Janu Nepomuckému došla rozšíření teprve v době barokní. Podle doby svého svatořečení v roce 1729 jest generální vikář pražského arcibiskupa Jana z Jenštýna dokonce nejmladším naším světcem a patronem, a přes to nedostalo se žádnému z českých svatých tolik zbožné oddanosti a oslavení jako jemu. Sklon baroka ke kultu svatých, zbožné podání o knězi, umučeném násilným panovníkem, jemuž odmítl vyzraditi zpovědní tajemství královny manželky, a řada zázraků, k nimž došlo na přímlyvu sv. Jana, to vše postavilo jeho památku v nábožensky zaníceném prostředí pobělohorských Čech do popředí náboženské úcty. Intenzivní umělecké citění barokní doby našlo pak ve svatojanském kultu mohutný zdroj nové inspirace, a tak vidíme, že již v 17. stol. nejen u nás, ale i v zemích sousedních a později i v daleké cizině vzniká bez počtu plastik a obrazů, jež znovu a znovu s obměnami řeší téma znázornění světcevy podoby. S nejstarším výtvarným stělesněním představy o podobě sv. Jana se setkáváme ve vyobrazení zpovědi královny Žofie v knize kanovníka Pontána z Breitenfeldu z r. 1602. Zde byl v podstatě již definitivně vytvořen typ světceva zjevu, jak si jej představoval raní barok podle soudobé skutečnosti, vyššího duchovního hodnostáře. Je to postava vousatého muže středního věku, oděného v úboru, v němž kanovníci vykonávají ve společném chóru své hodinky, t. j. kleřice, rochetě a kožešinovém plášťku. Vyhraněná hodnost světceva za jeho života ani nedávala jiné před-

stavy o jeho zjevu a tak tento typ přetrvával beze změn tři století až do dneška. Výtvarné umění, jsouc vázáno taktó vžitým schematem ideální podoby svatojanské, soustředilo se na formální zdokonalování typu, na prohlubování výrazu světceva, na obměňování jeho postoje, gest a symbolických znaků v jeho rukou a na vytváření štafáže okolo jeho osobnosti.

Nejstarší památky zobrazování sv. Jana spokojují se s reálným, popisným vystižením jeho ideální podoby. Klidná postava prostovlasého kněze-kanovníka s palmou jako znakem mučednictví nebo knihou jako symbolem učenosti v ruce, stojí na prahu dlouhé řady svatojanských obrazů a soch. Tak zobrazil sv. Jana neznámý malíř r. 1630 na dnes již zaniklé fresce v kostele sv. Jiří, tak jej o rok později namaloval Ludvík Hering v kapli staroměstské radnice a Mathias Mayer na nástěnném epitafu Ferdinanda II., dnes v podvěžní kapli u sv. Víta.

Z těchto malířských koncepcí vzešla i nejstarší dochovaná plastická podoba sv. Jana, relief Georg Bendla z r. 1639 na dveřích kanovnícké oratoře v chrámu svatovítském. Okolo r. 1650 se ikonografický typ svatojanský doplňuje a ustaluje do podoby dosud běžné. Na dvou obrazech z této doby spatřujeme po prvé světce v biretu a s křížem v ruce jako znamením jeho na smrt odhodlané věrnosti ke Kristu. Jest to obraz v kostele Křižovníků v Praze a obraz t. zv. pravé podoby sv. Jana v zámecké kapli v Lysé nad Labem. Prvý představuje poloviční postavu světce, jak s láskou patří na krucifix, druhý, o němž se až do konce minulého století věřilo, že byl malován ve 14. století

kterým po dobrém nemohlo dojít k dohodě proto, že bylo vyloučeno, aby přátelé královi dovedli ustoupiti. Generální vikář Jan z Nepomuku byl osobou energickou, nesmlouvavou, přímou a tím nepřijatelnou dvorské politice Václavových přátel. A když nestačily tyto důvody, aby došlo k otevřené roztržce mezi Janem a Václavem, našla se příčina, která — jak bylo královskými milci právem očekáváno — tuto roztržku vyvolala. I když by svatý Jan nebyl zpovědníkem královny Žofie, tato mohla se k němu obrátiti o radu a pomoc. Vždyť je někdy v duši člověkově bolest, starost, s kterou se svěříme knězi, a ten poradí, pomůže a tajemství našeho srdce přikryje pláštěm, jež nedovolí nikomu odhaliti, považuje je jakoby za věc slyšenou ve zpovědnici. Král Václav mohl snadno zvědět o tom, že královna poprosila svatého Jana, aby ji navštívil a svěřila se mu s tím, co tížilo její srdce. Povaha krále Václava IV. byla ovládána chvilkovými náladami, takže často stačil nepatrný podnět, aby vybuchl hněvem, v němž potom neznal míry. Chápeme proto, že slyšel-li snad od své družiny, že Jan se setkal s královnou, uhodil naň a žádal zvědět, co bylo mezi nimi hovořeno. Samozřejmě svatý Jan odmítl a nepomáhaly prosby ani hrozby. Ba, smíme věřiti, že právě neústupnost Janova v této věci vybičovala prchlivost královi.

Díváme-li se takto na vznik tradice o mučení sv. Jana pro zachování zpovědního tajemství, shledáme, že tradice tato má svoji oporu ve skutečnosti, potvrzené doklady beatifikačního procesu.

Také druhá otázka, proč právě trojice Dlouhoveský — Pešina — Balbín staví se v čelo úsilí získati schválení úcty svatojanské, nepotřebuje dnes výkladu pro ty, kdož poctivě sledovali vývoj poměrů v druhé polovině sedmnáctého století. Tomáš Pešina z Čechorodu jest iniciátorem celé akce, a my dnes známe důvody,

podle skutečnosti, znázorňuje ležící mrtvé tělo svět-covo s krucifixem v rukou. Oba obrazy jsou nepo- chybně dílem malíře Karla Škréty.

Toto pozměněné a doplněné pojetí svatojanské podo- by stalo se východiskem a předlohou nejen pro ne- přehlednou řadu světcových obrazů, nýbrž i jeho po- dob sochařských. Z nich nejslavnější jest socha svět- cova z r. 1683 na Karlově mostě. Její komposice jest dílem vídeňského sochaře Mathias Rauchmüllera, jehož hliněná skizza byla předlohou pražskému řez- báři Johann Brokoffovi k vytvoření dřevěného modelu, který byl pak v Norimberku (Nürnberg) u Wolfa Herolda odlit do bronzi. Socha tato jest pravzorem pro sta soch, jež v době vrcholného nadšení pro kult svatojanský na konci 17. a v první půli 18. století byly hromadně stavěny v kostelích i na volných prostran- stvích, či byly tvořeny jako součást oblíbených mo- rových statuí.

Vyrovnaní se českého umění s vrcholně barokním ná- zorem uměleckým, s jeho malebným pojmáním, hyb- ností a pathosem, rozvolňovalo v průběhu první polo- vice 18. stol. komposici svatojanského tématu a hle- dalo řešení složitější a výtvarně účinnější. Malířství nespokojuje se již pouhým podáním světcovy postavy. Dramatické cítění doby ponouká je k malířskému vy- jádření význačných událostí ze světceva života, jako je proslulá zpověď sv. Jana od italského malíře Cres- piho v obrazárně turinské nebo Raabův obraz světce jako almužníka u sv. Mikuláše v Praze, či ji přenáší do nadpozemské oblasti v znázorňování oslavení sv. Jana andělskými kůry, jak to na př. vytvořil římský malíř Masucci na obraze u sv. Víta. Rovněž námět

Jsme u nejposvátnějšího okamžiku — *proměňo- vání.* Zpěv ve chrámu umlká a jenom při slav- ných Mších svatých, které slouží biskup, jest

Mše svatá -
 oběť nejsvětější.

dovoleno doprovázeti tuto část tichou vážnou hud- bou varhan. Jinak i tento posvátný hudební nástroj zmlká. Věřící lid padá na kolena a obrací zrak svůj k oltáři, který se stává Golgotou. Znovu se tu obětuje Syn Boží Bohu Otci, jako nesmírná, veliká smírná oběť. Jen způsob oběti jest jiný než na Kal- varii, a přece je to táž oběť. Že tomu tak skutečně jest, vyplývá ze dvojího proměnění, totiž chleba a vína. Jako na Kalvarii byla prolévána Krev Berán- ka Božího, i při Mši svaté se tak děje. Prolitím Krve na Kříži, oddělením od Těla byla oběť doko- nána. Při Mši svaté oddělením proměněním, zvláště chleba a zvláště vína, jest mystickým (tajemným) způsobem Krev Páně znovu prolévána, oddělena od Těla a tím konána pravá oběť.

Proto každá Mše svatá otevírá nám v okamžiku proměnění nový nevyčerpatelný zdroj zásluh Ježíše Krista. Proto okamžik proměnění pro svoji totož- nost s obětí na Kříži musí býti každému věřícímu okamžikem nejsvětějším a nejslavnějším. Obřady proměňování jsou tak uspořádány, aby vzbuzovaly co největší úctu ke Kristu Pánu, jak u kněze, tak u věřících.

Kněz až dosud byl zástupcem a na místě věřících a církve svaté přednášel modlitby. V této chvíli nastupuje k nejvyšší hodnosti, aby totiž jménem samého Krista Pána pronesl slova proměnění. Jest tedy skutečným viditelným zástupcem Toho, který neviditelně sestupuje na oltář. Kněz propůjčuje svá ústa i ruce Kristu Pánu, který vykonává sám to, co slova naznačují. O proměňování platí slova sv. Jana Zlatoústého: »Neučinil jsem to já, nýbrž Kristus.«

Nejprve vypravováním začíná posvátný děj při pro- měnění jak chleba, tak vína: »*Jenž den předtím, než trpěl, vzal chléb do svých svatých a velebných rukou a pozdvihnuv oči k nebi, k tobě, Bohu Otci svému všemohoucím, díky ti čině, požehnal, lámal a dával učedníkům svým, řka: Vezměte a jezte z toho všichni, neboť toto jest Tělo mé.*« V tom okamžiku nedrží již ve svých rukou chléb, nýbrž pravé Tělo Pána našeho Ježíše Krista. Ihned pokleká, aby vzdal úctu Bohu a pozdvihuje nad hlavu proměněnou svatou Hostii, aby přítomní mohli se klaněti. Když ji položil opět na korporál, znovu pokleknutím uctívá nejsvětější svátost. Než vzal hostii do svých rukou, kněz čistí si konce prstů, do kterých ji bře, aby ani prášku na nich nebylo. Pozdvihuje oči k nebi, hlavu sklání, žehná hostii a pak hluboce skloněn pronáší slova proměnění: *Neboť toto jest Tělo mé.*

Podobně při proměňování vína nejprve formou vy- pravování obnovuje další část památné poslední večeře a oběti Kalvarské. Když sejmul palu z ka- licha praví: »*Podobným způsobem, když bylo po večeři, bera i tento přeslavný kalich do svých sva- tých a velebných rukou, opět tobě díky čině, po- žehnal a dal učedníkům svým, řka: Vezměte a pijte z něho všichni: Toto jest Kalich Krve mé, nového a věčného zákona, tajemství víry, která za vás a za mnohé vylita bude na odpuštění hříchů.*« Po- staví kalich, který měl poněkud skloněný před se- bou, když sám byl opět hluboce skloněn nad oltářem, a pokleká klaně se Krvi Páně. Při tom pro-

náší slova: »*Kolikrátkoli to budete činiti, na mou památku tak činite.*« Pozvedá kalich do výše, aby věřící mohli uctít Krev Páně a opět pokleká, když kalich na oltář postavil a palou přikryl.

V těchto několika větách proměňování a úkonech s ním spojených nalézáme ty nehlubší pravdy celé posvátné liturgie, Mše svatě. Každé slovo vyžadovalo by obšírného výkladu a bylo již mnohými církevními spisovateli vylíčeno. Nám stačí alespoň ta myšlenka, že pozdvihování živě nám má připomenouti povýšení Kristovo na Kalvarii; živá to, neustále se opakující skutečnost smírné oběti, nejsvětější oběti za hříšné lidstvo.

proč je to právě Pešina. Jasně to vykládá celé jeho dílo, především však jeho Paměti, dílo pro poznání celé situace neoceněné. Balbín je povolán ke zpracování dodané látky jako osvědčený hagiograf. Zpracovává dodané prameny, nepouští se však do vlastního vyhledávání pramenů. Důvody, proč tak neučinil, bude nutno teprve si ujasnit podrobnějším studiem poměrů v kapitole, které (jak patrně z Pamětí Pešinových), zasluhují pozornosti. A zde třeba hledati důvody, proč metropolitní archiv byl Balbínovi nepřístupný.

Balbínův životopis světcův není však bezcenným dílem, jak se někde tvrdí. Byl sice základem beatifikační bully, ale nikoliv jejím jediným pramenem. To třeba zdůrazniti. Dílo Bollandistů bylo ve své podstatě dílem vědeckým a jistě by jeho redakce nepřijala práci podřadnou. Problém dvou Janů zdá se nám dnes jasně vyřešen, uvážíme-li, že jsme jej řešili na základě předpokladu, že byl jen jeden Jan, umučený roku 1393 a shledávali doklady pro tento názor.

Povýšení sv. Jana na oltář je vyvrcholením českého baroka. Je to současně triumf katolické reformace, ale ne triumf proti národu. V oslavě a úctě svatého

---

mrtvého světce, známý již z podání Škrétova, dochází v polovině 18. století znovu obliby, jak to dokládá na př. obraz malíře Františka Balka v Národní galerii v Praze.

Rovněž plastika dává tehdy kultu svatojanskému díla výtvarně náročnější a snaží se tu vyrovnati v rámci svých možností se soudobou malbou. Sochy svatojanské jsou dynamičtější, v postoji i výrazu, gesta světcova jsou výmluvnější, roucho bohatě rozevláto. Výraznými doklady tohoto stadia vývoje jsou tu socha od Mathias Brauna ve štítě Klementina, Hiernleova socha v nádvoří břevnovského kláštera nebo ušlechtilá postava světcova od Ignatz Platzera před kostelem Uršulinek v Praze.

Avšak sochařství v obecném zaujetí pro téma svatojanské jde ještě dále a snaží se oslaviti světce celými plastickými skupinami, jež odpovídají námětům malby. Tak na př. sochařským přepisem světce almužníka je krásná skupina Ferd. Brokoffa před kostelem sv. Ducha v Praze, glorifikaci světce v kameni provedl neznámý sochař v sousoší, jež stávalo na Václavském náměstí a jež jest dnes v Žebráce. Totéž téma představuje i proslulé oratorium sv. Jana ve Dvoře Králové, nebo podobná skupina v Hradci Králové a ve Smiřicích. A obrazu Balkova mrtvého světce odpovídá jedna z nejdokonalejších plastik svatojanských, světcův kenotaf od Ign. Platzera z r. 1763 při chóru sv. Víta. To již jest na samém pokraji úpadku českého baroka, s jehož závěrem končí se také nejzajímavější a nejvýznamnější období svatojanské ikonografie.

Dr. E. Poche.

Jana se sešli všichni obyvatelé království, takže dva proudy se slévají v jeden mohutný tok a světec, o jehož úctu pečují zpočátku především čeští obyvatelé země, dochází vlídného přijetí i u svých německých krajanů.

Nastávající výročí svatojanské jistě přinese nové studie a nové poznatky, jimiž bude odstraněno vše, co je snad ještě nejasné nebo aspoň nejasně vyloženo. Světec toho plným právem zasluhuje. Byl nám dán v době příhodné a měli bychom děkovati Bohu, že právě tehdy dovedl vzbuditi k sobě lásku v srdcích tak ušlechtilých. A ježto není nic náhodného, i zde nebylo náhody, nýbrž cosi, co plyne z věčného řádu, v nějž je začleněn život jednotlivce i národů.

P. Dr. JAN URBAN, O. F. M.:

Rozumnost.

Z denního styku s lidmi máme stálou zkušenost, že lidé většinou všemu možnému lépe rozumějí, než lidskému a svému vlastnímu životu. Všemmu věnuje člověk aspoň potřebnou pozornost a nic nepovažuje prakticky za tak nepotřebné, jako péči a starost, aby rostl v bezvadný a úplný duchovní charakter, v bezvadnou osobnost. A právě pro tuto nedbalost neváží si pozorně ani nejvážnějších zásad, případně povinností. Někdy smutně, někdy komicky na nás působí, když vidíme, jak i jinak vážní lidé, třeba i dobří odborníci ve svém povolání, chytí tu a tam namátkou nějakou myšlenku, neptají se dál, zda platí sama o sobě nebo zda předpokládá nějakou jinou, neptají se, jaký má účel a stavějí si z takových námátkou zachycených slovíček nebo úvah podklady svého života. Chtěl bych upozorniti, abyste si všimli, jak jinak chceme postupovati ve svých úvahách o životě duše. Jistě víte a slyšeli jste to nesčetněkrát, jak si některý váš známý z nějaké knížky, jakých jsou tisíce, oblíbil náhodnou frázi a jak se jí ohání, jako by byla nově objeveným světlem světa. Zdá se vám to skoro naivní. A přece vezíme sami velmi často v podobném stavu, když jsme se zamilovali do nějakého pěkného výroku nebo se nám zalíbila určitá rada, vlastnost nebo názor, a když se neptáme, zdali nevyžaduje jiných nutných předpokladů nebo jiných průvodních podmínek. Tak si někdo z vás třeba umínil, že bude trpělivý. Dobře. Jistě dobrá vlastnost. Teď však se může stát, že je některá matka tak trpělivou s nezpůsoby a nevychovaností svého děcka, že mu vše trpí, nechá v něm růsti špatné zvyky, nechá je obtěžovati celé sousedstvo. Je taková trpělivost ctností? Vidíte, že i trpělivost, třeba jest velmi krásná a nutná, předpokládá právě tak nutně ještě jiné vlastnosti: rozumnost, spravedlnost, míru, vědomí povinnosti i lásku. A tak je tomu při všech ctnostech. Jenže, jak jsem uvedl, vybere si mnohý tu neb onu vlastnost, ale nechce se mu již ani přemýšlet ani se snažit o to, aby se stala taková vlastnost pravou a dobrou ctností. Opakuji tedy, že se snažíme ve svých statích postupovati jinak: i s tím nebezpečím, že někdo z vás bude unaven a zmrzen dosti dlouhými přípravnými výklady, chceme klást nejdříve jisté a pevné základy pro pravý a ne zdánlivý, pro celý a ne částečný a chvilkový duchovní život. A k tomu je právě potřebí, abychom si všimli mnohdy i nepatrných a přece podstatných a nutných katolických mravních zásad. A k těmto zásadám patří, třeba by se zdála jen jakousi poznámkou, i ta, že náboženství a víra nespočívá jen ve výhradně náboženských vlastnostech, — jako je zbožnost, láska k Bohu, modlitba, — nýbrž že pravá víra vyžaduje snahu po úplnosti života, že do něho patří zcela nutně a dokonce jako základy i takové vlastnosti, které obyčejně považujeme za svět-

ské, nenáboženské a občanské. Pravím, že náležejí k víře a k duchovnímu životu jako základy. Tím chci říci, že jsou v duchovním životě nejen nařízeny, jako jakási slušnost nebo náležitost, nýbrž, že jsou tak nutny, že bez nich naprosto nemůže být ani žádná čistě náboženská a duchovní ctnost. Proto vás velmi důrazně prosím, kteří se snad snažíte svůj život zařizovati podle našich rad a vedení, abyste neměli svůj duchovní zrak upřen jen, ani hlavně, na čistě zbožné cíle, nýbrž, abyste poctivě a pokorně v sobě prohlédli a doplnili i upevnili nejdříve dobré základy všelidských a přirozených ctností. A k těmto základním vlastnostem, které musí být při každé jiné ctnosti a bez kterých žádná vlastnost ctností není, jsou i ty, o kterých se nyní chceme zmíniti. A první z nich jest rozumnost.

Bude třeba, abychom nabyli jistého přesvědčení, že mnozí z nás této vlastnosti nemají nebo že jí mají málo. Neračte se docela nic urazit, když o této rozumnosti u některých z nás pochybuji. Myslím, že ke konci statě, — máte-li trochu pokory a upřímné poctivosti podívati se do sebe, — také trochu uznáte, že vám chybí. Již z toho poznáte, o jakou vlastnost jde, řeknu-li, že rozumnost není rozumářství, ano, že jest opakem rozumářství. Takový rozumář rozbírá každou větu tak, že v ní konečně najde, co v ní nikdo nehledá, co jí žádný rozumný člověk nechtěl říci a co v ní není. Avšak podstatnou vlastností rozumného člověka je, že ve všem hledá a nalézá vlastní jádro pravdy nebo věci, že nepřepíná ani není jednostranný. Můžeme říci, že má při všem cit pro skutečnost, úplnost a míru. Jak na nás nepříjemně působí, když někdo nadšeně a mnoha slovy chválí jednání, o němž víme, že ve skutečnosti takového nadšení nezaslouží. Jak na nás hloupě působí, když před námi rozvíjí přezbožný člověk své duchovní domněnky a fantazie, které mají tu velikou chybu, že jsou neskutečné a nepravdivé. A tak přílišné nadšení, přepiatá slova, silné výroky, přehnané projevy ctnosti, radosti, ochoty, bolesti, soucitu a podobné jevy odporují rozumnosti a tím i pravému katolickému citu. Z toho již vidíte, že rozumnost vyžaduje míru, aby naše slova i tón i chování byly přiměřeny jak našemu skutečnému stavu, tak i tomu, k čemu se vztahují. Jinak vzbuzujeme dojem, že jsme podivní, že jsme přecitlivělí a výstřední lidé, kteří chápou všechny věci jinak, než jiní rozumní lidé. A nezdá se vám, že tu a tam některý zbožný člověk se snaží skoro, aby vzbudil dojem, že víra a zbožnost vyžaduje jakési podivinství a výstřednost? Proto je pravý duchovní život co možná nenápadný, nevtrhavý, zapadá tiše a souladně do svého okolí, není-li ovšem toto okolí také příliš vzdáleno od skutečně rozumného života. Pravil jsem prve, že rozumnost také vyžaduje úplnost. Jsme již tak ve své lidské slabosti nedokonalí, že obvykle nevidíme vše potřebné k úplně dobrému životu a jednání. Často nás vede povaha nebo zvyk nebo vášeň, řídíme se jimi a nastává v našem jednání jednostrannost a nedbalost. Nepromýšlíme docela své jednání, nedoděláváme své povinnosti, zapomínáme, jaké důsledky může přivoditi určité slovo nebo skutek. K tomu také patří, že si na př. umíníme, jak se zachováme v některých okolnostech, ale zapomeneme při tom na mnohé nutné spolupodmínky a pak vypadne náš skutek buď násilně nebo slabošsky. Zdá se mi, že zde tak mnozí chybujeme jakousi bezohledností: umíní-li si dělník nebo úředník nebo obchodník, že bude přes den mezi prací často myslit na přítomnost Boží, je to jistě velmi dobré předsevzetí, jest základem duchovního života. Ale co, když při tom zapomeneme, že musí dbát i na své spolupracující? Vzdudí-li u svých rozumných kolegů dojem podivinství,

zaviní u nich nepříjemný pocit k náboženství a tím se dopouští něčeho zlého. Nejednal tedy rozumně, neboť zapomněl na určitou povinnou složku, aby jeho jednání bylo úplně dobré.

Je mi ovšem velmi líto, že mohu tato upozornění, tak důležitá, jen jednou vložit na srdce. Většina na ně zapomene. A přece víra jest život a ne slova a myšlenky. Jestliže jsem v minulé stati zdůrazňoval smysl pro povinnost a dnes nutnou ctnost rozumnosti, bylo by dobře, kdybyste si je zapsali, kdybyste si, jak jsem posledně radil, sestavili přehled svých povinností a po dnešní stati i přehled případů, kde se odchylujete od dokonalé rozumnosti duchovního života. A pak v denní modlitbě se k nim vraceli a denně se snažili odkládati jednu vadu proti nim za druhou. Jen tak s pomocí Boží, za stálého doprovodu milosti, proměníme poznenáhlu svůj život v dokonalejší podobnost s ideálem dobrého křesťana, žijícího z ducha a pravdy Evangelia Kristova.

VÁCLAV RYNEŠ:

Z dějin úcty k sv. Janu Nepomuckému.

(Počátky kanonizační akce.)

Když 26. července 1648 byl při obsazení Malé Strany od Švédů postřelen nepomucký pán, dvorský maršálek František Matěj ze Sternberka, nebyl dosud vystaven kostel na místě rodného domku sv. Jana Nepom. v Nepomuku, o jehož stavbě jako připravované, víme z prvního světova životopisu »Fama posthuma« z r. 1641 (viz čl. »Prvý životopis sv. Jana Nep.« v »Katolíku«, roč. VI., č. 20.). Tak si lze vysvětliti, že pět dnů po té, 31. července 1648, přikázal hrabě Sternberk ve svém testamentě, aby z 33 tisíc zlatých, určených na dobročinné a náboženské účely, byla též v Nepomuku vystavěna kaple sv. Janu Nep. (. . . soll zu Nepomuk die Capellen dem heilig Joanni Nepomuceño verfertigt werden . . . : zem. desky v archivu min. vn., 149 - S. 19). Provedením testamentu pověřil Sternberk svou choť Ludmilu Benignu, roz. Kafkovou z Říčan. Stavba se protáhla do roku 1660. Tehdy vysvětil kapli se svolením arcibiskupa Harracha místní děkan, nikoli však ke cti dosud církevně neuznaného sv. Jana Nep., jak zamýšlel zvěčnělý šlechtic, nýbrž ke cti sv. Jana Křtitele. Obraz Předchůdce Páně zdobil hlavní oltář, avšak nad ním byl přece umístěn obraz jiný, malovaný prý Karlem Škrétou, jenž představoval nepomuckého rodáka svaté pověsti jako kněze s vousem, v kanovníckém kožíšku, jak rozděljuje almužnu. Tento obraz měl míti po třinácti letech v dějinách kultu významné poslání . . .

Než však přišel rok 1673, pokročila znamenitě úcta svatojanská. R. 1663 byla v Ústí nad Orlicí vybudována pod širým nebem první socha sv. Jana Nepom., s křížem a palmou. O 9 let později byla v Praze dne 22. září provedena první hra o sv. Janu, a to na počest Jaroslava ze Sternberka, prvního (a jediného!) klatovského biskupa. Po stručné »Fama posthuma« z r. 1641, již sepsal buď nepomucký děkan Drauskovius nebo jesuita Jiří Plachý st., zabýval se svatojanskou úctou r. 1660 v spisu o Chanovském, Jan Tanner T. J., prohlašuje o sv. Janu, že »ačkoliv od svaté apoštolské stolice . . . ještě není za svatého vyhlášen a přes dvě stě let svatá katolická víra v Čechách jako zatemněná byla, nicméně katoličtí občané vždycky ho za svatého a za pravého mučedníka měli, jej vůbec ctili a k hrobu jeho rozličné dary obětovali.« Po papežském rozhod-

nutí o Janově svatosti volal v jednom ze svých spisů r. 1669 i Jesuita Jiří Krugerius. V téže době — mezi léty 1668 až 1670 — sepsal nově jmenovaný metropolitní kanovník Jan Ignác Dlouhoveský z Dlouhé Vsi nový obsírnější světčův životopis, v němž — podlehnuv osudnému Hájkovu rozpolcení činnosti jedné osoby mezi dvě — vyplnil nemalé mezery kusé legendy svatojanské jak svými kombinacemi; tak i podrobnostmi, čerpanými z životopisů jiných světčů. Na některých místech promítl autor leccos ze své doby do sklonku 19. století.

Na podkladě rukopisné legendy Dlouhoveského sepsal historik Bohuslav Balbín svůj známý »Život svatého Jana Nep.« a připsal jej 20. února 1671 metropolitní kapitole pražské. Ve svém dílku, s jehož obsahem, až na některé podrobnosti, souhlasil i učený metropolitní kanovník, vlastenecký Tomáš Pešina z Čechorodu, podal jesuita takovýto obraz soudobého kultu Janova v Čechách: »Ačkoliv památka tohoto blaženého muže nesvětí se mší sv. v chrámě Páně, ani obecními hodinkami (což se bez dovození církve svaté státi nemůže), jiné všechny věci, které svatým Božím prokazujeme, i jemu se prokazují. Pročež kdokoliv přicházejí k pozdravení svatých patronů českých: Víta, Václava, Zikmunda, Vojtěcha a k uctění jich svatých těl, jak vyšší, tak nižší stavové, kněžstvo, preláti, kanovníci, řeholníci, muži, ženy, slovem, všichni malí i velcí, hrobu bl. Jana nikdy nepomíjejí, před ním na kolena kleknouce, své modlitby konají, jeho za pomoc žádají.«

Dříve však, než byl učiněn prvý pokus o to, aby bylo dovoleno Janovu památku světití též mší sv. a kanonickými hodinkami, t. j. tím, co podle Balbínova svědectví k plnosti úcty chybělo, došlo k prudkému nárazu na svatojanský kult. Nikoli však u světčova hrobu ve svatovítském domě, kde mříže, obraz, nápisy, votivní tabulky, lampy dosvědčovaly, že nejde o kult nový, nýbrž v rodném světčově Nepomuku, v novém kostele sv. Jana Křtitele.

Když někdy na jaře r. 1673 prováděl v Nepomuku pražský arcibiskup Ferdinand Zoubek z Bilenberka visitaci, pozastavil se v novém kostele nad obrazem Jana Nepomuckého, umístěným nad hlavním oltářem a ukázav naň hůlkou, přikázal, aby byl odstraněn, ježto představoval osobu, již církevní úcta dosud nebyla příznána . . . To se stalo a obraz byl uložen do sakristie. Příkaz arcibiskupův byl odůvodněn v platných církevních předpisech, neboť obraz byl k veřejné úctě ve chrámu umístěn po roce 1634, t. j. po vydání předpisů papeže Urbana VIII. o úctě svatých, avšak přes to čin arcibiskupův vzbudil značný rozruch. Syn budovatelů kostela, nepomucký pán, hrabě Václav Vojtěch ze Šternberka, požádal o dobrozdání ve sporné věci P. Bohuslava Balbína, který toho času pobýval v klatovské jesuitské koleji.

V dopise z dne 23. května 1673 poslal vlastenecký jesuita z Klatov velmožovi memorandum na obranu starobylosti kultu svatojanského. Soudil Balbín, že Urbanovy dekrety se vztahují toliko na osoby, jejichž úcta se teprve zavádí, nikoli však na sv. Jana Nep., jehož kult podle Balbínova mínění (správného, jak ukázalo nové bádání!) trval »od nepaměti«, t. j. od světčovy smrti na konci 14. století. »Povoluje-li papež,« píše Balbín, »pokračování v úctě osob od nepaměti uctívaných, nemůže zakázati tuto úctu nižší hodnostář.« Memorandum je zakončeno upřímným projevem opravdového rozhořčení nad opovržlivým rušením oslavy světčovy, ustálené řadou zázraků a dlouhým trváním. V omezování úcty vidí Balbín jak urážku lidu, světce opravdově uctívajícího, tak i odsouzení

oněch hodnostářů, kteří tutéž úctu nepomuckému rodáku projevovali.

Balbínův dopis, doložený jednou z kapitol jesuitovy svatojanské legendy, předložil hrabě Šternberk arcibiskupovi. Arcibiskup, byv přesvědčen vývodou Balbínovými, vyžádal si ještě dobrozdání jesuitského theologa Emanuela de Boye. V dopisu ze dne 8. června 1673 radil de Boye arcibiskupu Zoubkovi, aby v Římě zažádal o povolení mše sv. a hodinek k doplnění dosaavadního Janova kultu, při čemž mělo býti ukázáno na jedinečnost mučednictví pro zpovědní tajemství a na to, že udělení pocty přispěje i k povznesení duchovního stavu v oblastech odevšad od kacífů obležených a dosud od vnitřní nákazy neočištěných. Ač nevíme, zda a jaké kroky v této věci podnikl nepřítel zdravý arcibiskup, přece je jisto, že se nadále neprojevovat odpůrcem úcty svatojanské. V druhé polovici r. 1673 umístil ve své knize »Geistlicher Kirchenschatz«, věnované nové královně, obraz sv. Jana s knihou a růžencem a v připojeném životopisu nazýval nepomuckého rodáka »mužem blahoslaveným«, »svatým zpovědníkem« a zmínil se i o tom, že v Janově rodném domě, proměněném v kostel, »dosud mnozí zvýváním tohoto blahoslaveného mučedníka dosáhli Boží pomoci.«

Avšak teprve po smrti Zoubkově dne 29. dubna 1675, byl v době sedisvakance učiněn prvý (nehledíme-li k nedoloženému pokusu kardinála Harracha) bezpečně známý krok k úřednímu uznání Janovy svatosti. Metropolitní kapitola, jejímž proboštem byl Dlouhoveský a děkanem Pešina (který r. 1673 Jana nazval »nejvznešenější hvězdou pražského metropolitního kostela«), zažádala podáním ze dne 14. září 1675 v Římě, aby k Janově poctě směly býti slouženy mše sv. a modleny hodinky, při čemž bylo doklady osvědčováno, že »blahoslavený muž Jan . . . od nepaměti, ba ode dne své smrti, byl od lidu zván svatým, zbožně uctíván a blahoslaveným mučedníkem jmenován.« Žádost byla v Římě odevzdána kanovníkem Kryštofem baronem z Talmberka. Avšak přesto, že tato žádost byla z formálních důvodů odmítnuta (osvědčení kapitoly o svatosti jejího člena nepostačuje; podobné osvědčení smí vydávati jen biskup) a rodák nepomucký dosáhl toužených církevních poct až v letech 1721 a 1729, má přece tento prvý oficiální krok k tomu, aby dosud jen soukromá úcta Janova se stala v církvi veřejnou, základní význam v dějinách kultu svatojanského. Neutuchla již nikdy natrvalo od r. 1675 až do dosažení cíle snaha po církevním uznání svatojanské úcty, i když jiní převzali vedení kanonizační akce, již byl v pohyb uvedl vlastenecký okruh, vyznačený jmény Balbínovým, Pešinovým, Dlouhoveského, J. Tannero-vým a J. Krugerovým . .

MSGRE. EM. ŽÁK:

Bez Madonny.

Irský básník Aubrey Thomas líčí v jedné své básni smutek dítek, jimž zemřela matka. Neznámí, cizí mužové, právě odnášejí rakev, v níž matka spočívá. V těch chmři hoří bezradné, jako zmatené, pobíhají děti ze světnice do světnice; jejich srdce stále ji hledá. Mají ještě svůj otcovský dům; ale není tam oné radosti, jasu a tepla onoho šťastného veselí, které vždy utváří jen matka. A ta právě chybí. Thomas ve své symbolické básni lituje těch, kteří nepocítili radosti, něhy, důvěry a útěchy, které skytá kult mariánský.

Nesmírný půvab vane z postavy, kterou vidí s nebe sestupovati sv. Jan ve své Apokalypsi. Hledí na »ženu

oděnou sluncem, měsíc pod nohama jejíma, a na hlavě její koruna z dvanácti hvězd«. (Zjev. 12. 1.) V této ženě pozdravuje Immaculatu; neposkvrněnou, matku a pannu v téže osobě. Spojující v sobě ideál ženy: Její posvátné mateřství a neporušitelné panenství v podivuhodné jednotě.

Kdo dovede se vžítí v myšlenkové obzory ranného středověku, pochopí, že Maria v jeho představách žila jako všemohoucí matka, jež štědře rozdává všechny milosti a dary. Lid vždy více se obracel na Marii, nežli na Ježíše Krista. Kristus byl mu ve svém božství méně blízký, nežli Maria ve svém lidském mateřství se všemi starostmi a se všemi ctnostmi, jež tryskají z obětavé lásky matčiny. Mariánskými písněmi a modlitbami ozývaly se všechny křesťanské chrámy. Bylo to tak přirozené, jako hlasy dobrých dítek k matce vždy více ožívují otcovský dům, nežli volání k otci.

Když Kristus ocitl se v prudkém sporu s farisei a zákonníky, naslouchala tomuto výjevu kterási prostá žena z lidu. Snad ani nerozuměla výtkám, které Ježíš svým nepřítelům činil. Ale srdce její chápal Ježíšovu povýšenost a posvátnost jeho osoby. A když Ježíš skončil svoji obranu, v ticho, jež na okamžik nastalo, srdnatě zvolala: »Blahoslavený život, který tebe nosil, a prsy, kterých jsi požíval!« (Luk. 11. 27). Velebila matku Ježíšovu, Pannu Marii. Tato neznámá, prostá žena z lidu dala takorba povel ke chvalořečení Matky Páně. A tento výjev nejednou v dějinách se opakoval. Mezi tím, co doktrinářští fariseové a zákonníci mlčí a protestují, ozývá se hlas nezmateného a nezakřiknutého srdce a blahorečí Marii, Matce Boží. Úcta mariánská platí ideálu ženy. V Madonně s děťátkem je zosobněno největší štěstí mateřské lásky; v Matce sedmiboletné je vyvrcholena matčina láska v největším bolu. Proto je Maria ženám tak blízká a drahá. Kult mariánský tuto lásku povznáší a posvěcuje.

Byl to muž, jemuž křesťanská víra byla cizí, jenž neváhal prohlásiti toto: Mariánská úcta nám připomíná, že v lidstvu aspoň jednou žila žena, která — byť nebyla Bohem jako Kristus — jako pouhý člověk nikdy nebyla poskvrněna hříchem. Prošel jsem hodně světem, naučil jsem se znáti potopu hříchů. Ale co potřebujeme, je právě aspoň jedna duše, která u nejmenší krůpějí této potopy nikdy nebyla potřísněna. Potřebujeme Neposkvrněné, k níž mohli bychom hleděti jako k ideálu lidské duše v její nedotknutelné čistotě a svatosti. (Krebs: Dogma und Leben, str. 478.)

Maria Panna neposkvrněná byla zvláště španělským lidem vroucně uctívána. Často pozdravovali se věřící: »Ave, Maria purissima!« A odpovídalo se slovy: »Sine peccato concebida!« Bez poskvrny počatá! Tato hluboká víra ve svatou Pannu působila na slavného malíře Muriilla, že neváhal štětcem a barvou vystihnouti nádhernou visí sv. Jana o »ženě sestupující s nebes, oděnou sluncem«. Maria takorba pluje v nekonečném prostoru, odpoutána od pozemského zákona tíhy; zástupy andělů s růžemi a palmami pozdravují nečistší Pannu, jež se chystá potříti hlavu ďáblou. Murillovi se podařilo jako žádnému jinému mistru před ním a po něm, zachytiti kouzlo apokalyptického obrazu. Byl v pravém slova smyslu »malířem Neposkvrněné«. Neboť vykroužil 25 obrazů, jež zachytily toto nejkrásnější z lidských tajemství.

Postava Neposkvrněné vždycky vábila též básníky, sochaře, malíře, aby jí vyjádřili ideál věčného ženství. V závěru Goetheova »Fausta« Maria Panna, věčná slitovnice a neúnavná orodovnice, sestupuje s nebeských výšin. Blíží se k Markétce, jež těžce odpykala své poblouzení. Doktor »Marianus«, vítězný obhájce učení o neposkvrněném početí svaté Panny, Duns Sco-

tus, vyzývá všechny, aby vděčně pozdravili blízcí se Královnu nebes. Markétka je spasena.

Jeden protestant neváhal napsati: »Závidím svým katolickým přátelům jejich mariánský kult. Byla po věky uctívána jako matka Kristova. Ale neméně též proto, že je oslavou ženy, která podle své přirozenosti člověku jsouc bližší nežli muž, je též bohatší láskou, soucitem, nesobeckou obětavostí a též bystrostí.« Kde není pěstěn kult mariánský, tam ponenáhu vadnou všechny projevy něžnosti, mírnosti, trpělivosti, obětavosti, které v každé duši, ať muže či ženy, drímají. Které, hlavně snad u mužů, potřebují stále výchovy. Středověký rytíř, klečící před oltářem Madonny a slibující chrániti důstojnost ženy, byl ideálem pravé duchovní mužovy aristokracie. Skutečného šlechtictví. A touto výchovnou školou je kult mariánský. A tak dobří psychologové mezi duchovními jiných vyznání poznali, že kult mariánský je důležitou složkou při pěstění křesťanských ctností.

Publicistovi Görresovi vytýkali, že katolický kult svatých a hlavně kult mariánský zatlačil do pozadí ducha čistého evangelia. A Görres odpověděl klasickým výrokem: »Kopejte hlouběji a vsudy přijdete na katolickou pravdu.« O úctě Panny Marie svědčí stěny katakomb s jejím obrazem. Tato úcta vystavěla již v ranném středověku velikou řadu mariánských chrámů. Mariánské poutní svatyně staly se magnety, které srdce věřících stále přitahují.

Žijeme v nejkrásnějším jarním měsíci, v máji. Máj, plný čisté poesie, je zasvěcen Neposkvrněné Matce Boží. V podvečer každého dne vedle duchovních promluv ozývají se v chrámech radostné, půvabné písně k Její počtě. Tyto něžné květy, ať lidové či umělé poesie, jsou jako by s nich kanula rosa nebeská do vyprahlých lidských srdcí. Bez oltáře, bez sochy či obrazu svaté Panny připadá mi chrám prázdny, zamklý, smutný; jako rodinný dům bez matky. A je krásnou vlastností národů, že kult mariánský zapustil v nich hluboké kořeny. Kéž v jejich chrámech stále se ozývají ony mariánské písně, kterých v ctihodných starých kancionálech je bohatý poklad!

Z DOMOVA.

Vydání nové diapásky o Svatém Janu Nepomuckém se zdrželo pro nepředvídané technické potíže. Učiněné objednávky vedeme v patrnosti a vyřídíme je ihned, jakmile bude diapáska hotova. Neračte proto urgovati.

Valná hromada Svatováclavské Ligy bude se konati v sobotu dne 6. června 1942 o 7. hodině večer ve spolkové místnosti v Praze IV., Hradčanské náměstí č. 8.

Exercicie pro dívky budou konány ve dnech 23. až 25. května t. r. ve Veltrusích u Kralup. Započnou v sobotu 23. odpoledne a končí 25. večer. Přihlášky přijímá a bližší informace sdělí M. Skořepová, Praha II., Vyšehradská 28.

Pobožnost u hrobů sv. patronů českých, pořádaná obvykle v předvečer svátku sv. Jana Nepomuckého, bude se letos konati v neděli 17. května. Započne v 16.30 hod. v basilice sv. Jiří na pražském hradě u hrobu svaté Ludmily, pokračuje v chrámu Všem Svatých u hrobu sv. Vokopa a ve velechrámu sv. Víta u hrobu sv. Vojtěcha, v kapli svatováclavské a skončí požeňáním u oltáře sv. Jana Nepomuckého.

LITERATURA.

Angelus Silesius: Poutník cherubínský. Vybral a přeložil O. F. Babler. Upravil Břet. Štorm. V knihách Řádu vydal Vyšehrad v Praze 1941. Stran 179. Brož. K 40.— — Současná doba hledí poznati duchovní proudy a slovesnost baroka z přímé četby. Množí se i u nás vydání památek barokní poesie a nechybí ani moderních překladů umělecké tvorby jiných národů, jež byla přečasto předlohou literární práci domácí. Zejména nedávno vydaný výbor z německých básníků barokových, nazvaný »Růžeran«, zaslouží si pozornosti. Svérázným a potřebným příspěvkem k poznání barokových autorů je tento nový překlad ukázek z knihy »Cherubinischer Wandersmann« od vratislavského konvertity Angela Silesia, vlastně Jana Schefflera, známého u nás dobře již z dřívějšíka, a to hlavně vynikající prací Aloise Langá.

tvůřící znamenitý úvod do německé mystiky. O. F. Babler vydal už před málo lety ve své edici »Hlasy« ukázky svých překladů ze Schefflera a z jeho učitele D. Czepka — a nyní podává podstatnou část charakteristických dvojverší a čtyřverší nejslavnější knihy »Slezského anděla.« V krátké stati, kterou připojuje, vykládá pak překladatel stručně o Schefflerovi a jeho předchůdcích a vzorech, o těch, kdo se učili na jeho příkladu, a o Silesiových ohlasech v českém písemnictví. To zaujme jistě nejvíce. Ostatně Angelus Silesius může vzbuditi naši pozornost a lásku již proto, že v jeho díle lze viděti i významnou památku duchovního života v našich vlastech: v jeho době patřilo ještě Slezsko s Vratislaví (Bresslau), rodným městem Silesiovým, ke svazku České koruny a tím k habsburskému soustátí — a styky zemí, takto spojených, byly tehdy ještě mnohem užší než později. I když byla situace náboženská a kulturní ve Slezsku jiná než v Čechách, je tu péče řada blízkých vztahů. Rozhodně by ovšem nedostačovalo, kdybychom k Schefflerovým veršům přistupovali jenom s literárně-historickým zájmem anebo s pouhým obdivem pro barokní poesii. Dílo, jež je suše zvané »vrcholem duchovní epigramatiky křesťanské«, jež však patří pro svou horoucnost a opravdovost k nejkrásnějším projevům katolické spirituality a mystiky, je nutno čísti a studovati také — nebo spíše především — jako texty modliteb a rozjímání.

-nč-
Další svazky »Tvaru«. — Sběrka poesie »Tvar«, řízená Bedřichem Fučíkem a Vilémem Závadou a vydávaná nakladatelstvem J. R. Vilímek v Praze, o jejíchž prvních dvou svazcích (Zahradnickovy »Korouhve« a Hrubínův »Včelí plást«) jsme už na tomto místě referovali, pokročila ještě v roce 1941 o tři další čísla. Jako 3. svazek vyšla kniha lyriky Karla Doskočila »**Větvě stromů**«. (Frontispic od Viléma Ploeka. Stran 58. Brož. K 18.—) Je to první básnická sbírka mladého historika, úředníka archivu země České. Uvádí nás do světa značně osobitého, samostatně zřehého. Všude je znáti úsilí po novém, neotřetém a svátečním vyjádření. Doskočil je pravděpodobně venkovský roják, proto má tak důvěrně blízko k přírodě, k jejím tajemstvím a krásám. Protože je křesťan, cítíme v jeho verších uvědomělou vyrovnanost a pokojnou, souladnou pohodu. — 4. svazek jsou »**Kroky na vodě**« od Svatopluka Kadlce. (Frontispic Františka Tichého. Stran 52. Brož. K 20.—). Také tento básník, velmi známý svým znamenitým překladem Baudelairových »Květu zla«, nám tu předvádí — aspoň v první části knížky — sobě vlastní okruh představ, svůj zcela zvláštní svět, k němuž došel jistě po značné práci a zkušnosti od let, kdy nebylo takřka možno rozzeznati mezi mladými lyriky nějakou samostatnější tvář. Skladba »Zapomínající neděle« ovšem příliš živě, ač nikoli nesympaticky, připomíná staré časy poetismu. — Konečně tu vyšla jako 5. svazek »**Země sudička**« Františka Hrubína. (Frontispic od Ant. Strnadela. Stran 48. Brož. K 24.—). V prvním oddílu (»Vzkázání stará i nová«) jsou shrnuty různé verše příležitostných pozdravů a nálad, v druhém, nazvaném stejně jako celá sbírka a věnovaném památce Jana Nerudy, je několik nerudovských motivů; zejména nás chytne cyklus »Básníkův návrat«, kde staré myšlenky kosmických problémů a kontrastů bohatství a chudoby, palčivě vyslovené tvůrcem Balad, Hřbitovních kvítí a Písní kosmických, se vynořují u tohoto pěvce chudoby a země s novou a odhodlanou úporností.

M.
 Jaroslav Janoušek **Slovy sukovitými.** Básně. Vydal literární umělecký kruh Aktivisté v Praze II., Vyšehradská 27. Brož. K 30.—.

MISIJNÍ KOUTEK.

(Dokončené.)

Ze života nejmladší japonské diecese.

Charita. Ve dvou dispensářích bylo v roce 1940/41 zdarma ošetřeno 13.392 nemocných. Sestry Vincenciánky otevřely ne-

dávno v Osace hospital, sestry Dětství Ježíšova řídí v Kobe sirotčinec se 26 sirotky.

Katolíků čítá diecese 9.349 duší, rozdělených do 20 farností. Největší jsou farnost sv. Anežky v Osace s 1.147 farníky, vedená domorodým mladým knězem Miyakodou a farnost sv. Jindřicha v Kobe s 1.044 osadníky, řízená P. Unterwaldem. Japonští katolíci zúčastňují se pilně Bohoslužeb a všech pobožností a jsou velmi obětaví, podporující penězi štedře vše, co směřuje k zvelebení Bohoslužeb a chrámu.

Pojátkem mezi školou a rodinou jsou farní opatrovný, jež navštěvuje na 1300 dětí. Přispívají nemálo k vytváření důvěryplného a kladného ovzduší mezi domovem a katolickou misí.

Dómská farnost v Osace má také studijní kroužek, v jehož přednáškách katolíci prohlubují svoje náboženské vědomosti, nekatolíci pak v týdenních duchovních konferencích, jež mívá japonský kněz, získávají poučení a správnou představu o křesťanských pravdách. Tento studijní kroužek vznikl před osmi lety zásluhou jistého městského úředníka. Jeho ředitelem a hlavním řečníkem je dómský farář P. Kobayashi. Jiný studijní kroužek ve farnosti Nishinomiya řídí profesor vysoké obchodní školy Iiokibe. Schází se každé úterý se svými posluchači ve farním kostele, kde nejprve jsou přítomni Mši svaté, po ní následuje konference. Duchovním rádcem kroužku je P. Maeda, jenž s posluchači probírá pokaždé některou z pravd, obsažených v katechismu. Po jeho promluvě je obvykle rozhovor o předneseném thematu. Za dva roky, co kroužek trvá, bylo pokřtěno již 12 účastníků promluv. Že duchovní život ve farnosti Nishinomiya pěkně se rozvíjí, dokazuje rozhodnutí farníků, že od Nového roku 1941 budou ze svého hraditi všechny náklady duchovní správy.

Město Osaka zřídilo v Toyonaka sanatorium pro nemocné tuberkulosou. Je jich tam umístěno na 1500. Ředitelství sanatoria vychází katolické duchovní správě neobyčejně vstřícně a umožňuje knězi, jemuž vypomáhají dva katechisté, neomezenou návštěvu nemocných. Ti pokřtili loni v nebezpečí smrti 612 nemocných. Ve dvou hospitálech v Osace bylo pak loni takto pokřtěno 337 a v nemocnici v Kobe a při domovních návštěvách nemocných 474 osoby. Celkový počet křtů v diecesi dostoupil čísla 2049, z čehož na křty dospělých nebo i nově obrácených připadá 213, dětí v katolických rodinách bylo pokřtěno 308 a nouzových křtů uděleno 1.573.

Co však nejmladší japonskou diecesi činí nejvíce známou, jest klášter trapistek, umístěný na jednom z četných vrchů kolem Kobe. První oblačka v tomto klášteře byla 2. července r. 1940 a klášter čítá dnes 30 sester, 6 novicek a 13 postulantek (žadatelek). Z tohoto počtu klášterní družiny je toliko 9 cizozemek, ostatní jsou všechny Japonky.

Z nejdůležitějších událostí diecese v uplynulém roce nutno se zmíniti zejména o založení obecné školy v Kobe, nesoucí název ústavu sv. Jana. Vedou jej tři bratři Společnosti Panny Marie a má 40 žáků. V Osace byl otevřen hospital pro chudé nezhojitelně nemocné. Sestry Vincenciánky, které jej vedou, zřídily také v nejhudší čtvrti Osaky lékárnu pro chudé, jimž se zde dostane zdarma léků, a dětskou opatrovný. — Dne 6. ledna 1941 byl v Nishinomiya vysvěcen nový krásný kostel sv. Terezičky. Radost křesťanů byla veliká, neboť kostel je také pomníkem jejich veliké obětavosti. — Dne 9. února 1941 byl za přehojné účasti věřících uveden ve svůj úřad nový biskup diecese Msgr. Tagneli. Dosavadní vrchnopastýř Msgr. Castanier spojil se svým blahopřáním slib věrné spolupráce s japonským duchovenstvem. Prohlásil, že v diecesi, již zasvětil celý svůj život, chce také dokonati svůj úděl misionáře. — Dne 3. května 1941 uznala japonská vláda oficiálně katolickou církev v Japonsku. Japonští katolíci budou ovšem i nadále plniti věrně povinnosti ke státu, jako to činili dosud. »Fides«.

Dobrovolné příspěvky na vydávání časopisu jsou vítány a budou, pokud si to dárcé výslovně nezakáže, kvitovány.

VYCHÁZÍ S CÍRKEVNÍM SCHVÁLENÍM.

Vlastním nákladem Svatováclavské Ligy v Praze IV., Hradčanské náměstí číslo 8. - Redakce a administrace tamtéž. - Vychází 1. a 15. každého měsíce kromě července a srpna. - Redakční uzávěrka 5. a 20. každého měsíce. - Cena jednotlivého čísla 50 hal. Předplatné na celý rok i s poštovní zásičkou 10 K. - Číslo pošt. spořitelny Praha 208.401, čís. telefonu 617-70. - Řídí redakční kruh. - Odpovědný redaktor Josef Kozák, Praha. Používání novinových známek povoleno ředitelstvem pošt a telegrafů pod č. 15.206/VII. ze dne 18. ledna 1936. Dohledací pošt. úřad Praha 11. Vytiskla kniht. J. Bartl nást., Praha VII., Goethova 14. Telefon 714-19.

KATOLÍK

Líst Svazu katolických mužů a Katolické akce

Vychází čtrnáctidenně. — Ročník VII. (XXIV.) — V Praze dne 1. června 1942.

č. 11

Svým darem Německému červenému kříži zmírníš bolesti těch, kdož chrání tvoji vlast. — Přispěj proto nejhojnější měrou na tento ušlechtilý účel.

Měsíc lásky Boží.

Jako květen bývá nazýván měsícem lásky pozemské, tak měsíc červen může právem sloužit měsícem lásky Boží. Vždyť v něm trůní Nejsvětější Srdce Ježíšovo, výheň planoucí lásky, lásky, která byla od věčnosti, nikdy neumírá, neumdlévá a bude s námi na věky věkův. Láska z Nejsvětějšího Srdce proudí jest čistá jako studánka, živá jako jarní květ, krásná jako modré nebe plné třpytných hvězd. Ty hvězdy nebeské jsou nám symbolem nesčíslných milostí, které Láska Boží z Nejsvětějšího Svého Srdce poskytuje těm, kdož okem duchovním se v tyto nesmírné hloubky a taje Boží milosti zadívají, před nimi pokorně se sklání, otevrou dokořán brány svého srdce a s touhou žiznivého přijímají její oheň.

Je málo duší věřících, které chápou velikost lásky Nejsvětějšího Srdce Páně, které umí této lásky hodně užítí k svému duchovnímu prospěchu. Většina jich se podobá člověku, který vyšel do krásné a jasné letní noci; vidí sice úchvatný třpyt nebeských světů, ale nevnímá jejich krásu, myslí na věci pozemské, nebo umdlévá pod tíhou hmotářského shonu prošlého dne. Kéž by takový jeden krásný letní večer červenový způsobil obrát v dosavadním našem duchovním lenošení, kéž by pohled na jasné nebe, poseté miliardami třpytných drahokamů, přitáhl nás k nebi blíž, ke středu a koruně jeho, k žádosti všeho stvoření, k Nejsvětějšímu Srdci Ježíšovu. Kéž bychom jako bleskem ochromeni, po vzoru sv. Pavla oslepli pro vnější svět, aby tím mocněji a hlouběji pronikl náš duch do hlubin lásky Boží, poznal její moc a působení. Kéž bychom otevřeli náruč svoji vstříc Králi a Středu všech srdcí a s žádostivou touhou očekávali Jeho svatého objetí.

Nejsladší Srdce Ježíšovo! Shlédni nekonečnou svoji láskou a milosrdenstvím na naši bídu a ubohost, pozvedni nás z prachu všednosti a přivíň mocně k Sobě! Dej nám, Pane, tuto milost Svou, abychom poznali, že jen na Tvém Nejsvětějším Srdci je klid, mír, jest štěstí a blaho, po němž touží každý od svého zrození. Nejsladší Srdce Ježíšovo! Chraň nás od bludů této věčné lidské touhy, nepravého jejího uspokojení v marnostech a požitcích světa, které nabízí nepřítel lidského pokolení! Vzbud' hojně apoštolů, kteří by nejen znali cenu Tvé lásky, ale dovedli sdělit toto svoje poznání se všemi těmi, kdo Tě sice vyznávají, ale chodí jako slepec kolem nepoznané krásy. Rozvaž' Duchem Svatým jejich ústa, dej jim moc a sílu, dej jim Svoje požehnání, dej zjevné znamení, aby věřící i nevěřící poznali, že jen Ty jsi pramenem života a svatosti, pramenem všelikého potěšení, rozkoš všech svatých a proto i všech, kdož z Tebe svatost obdrží.

Mrákavé temnoty malátní většinu lidských duší, proto jim, Nejsladší Pane náš, zapal' hojně světel v silných jedincích, kteří by je probudili k věčnému životu na Tvém Božském Srdci. Jejich srdce ať vzplanou ohněm lásky, v níž najdeš zalíbení. Kéž tento oheň stane se smírnou obětí za urážky a rouhání zbloudilých duší, odvrátí jejich zkázu a přivede je k obrácení. Kéž tento oheň zkrří plány satanovy a spálí jeho úklady.

Nejsladší Srdce Ježíšovo! Staň se opět Králem a středem všech lidských srdcí! Přijď království Tvé, aby svět poznal, že jeho království jest jen pozlacená bída plná slz a trápení, Tvoje pak věčné blaho a štěstí!

KŘIŠTAN.

Bože, jenž jsi nám v Srdci Svého Syna, zraněném našimi hříchy, ráčil milostivě uštedřiti nekonečné poklady lásky, uděl, prosíme, abychom, vzdávajíce mu oddaný hold své lásky, splnili také povinnost hodného zadostiučinění. Skrze téhož Pána našeho Ježíše Krista, Syna Tvého.

Mešní modlitba o svátku Nejsvětějšího Srdce Ježíšova.

O svátosti síly a světla.

Předvečer svátků sestoupení Ducha Svatého mi připomíná jedno nedělní odpoledne v chrámu Panny Marie Sněžné v Praze, kde uděloval světicí biskup svátost biřmování asi šedesáti dospělým, většinou již zralým mužům. Proč na ten den zvlášť vzpomínám? Byly to okamžiky zcela jiné, než bývá při této příležitosti. Skoro všichni si vzpomínáte na den, kdy jste přijímali svátost biřmování jako děti. Jistě se většinou nemýlím, řeknu-li, že máte vzpomínku jakéhosi šumu a hluku v kostele, kde stálo sta dětí a čekalo na biskupa, kde stáli kmotrové, kteří již dávno nebyli v kostele a nevěděli, že jsou před tváří Boží a přijali jen Vaši prosbu o kmotrovství jako čestnou příbuzenskou funkci. A vy sami jste byli jako děti dosti roztržití, než abyste pochopili svátost, navenek tak jednoduchou a prostou. A tím právě se lišil den, kterého vzpomínám: Stála tu dlouhá řada dospělých lidí, kteří byli dobře a s hlubokým pochopením vyučeni a připraveni na tento den. A na kazatelně jsem mohl ještě zladiti jejich duše slovy nejbližší přípravy a zvláště je ještě posledním skropením osvěžující rosy o svatosti okamžiku. A bylo tam nerušené, soustředěné ticho, kde se takřka cítil van Boží přítomnosti a příchod nejsvětějšího Utěšitele, Ducha svatého. — Tuším, co si velká část při čtení těchto řádek nyní myslí: »Kéž bychom byli také tak přijali tuto svátost!« Ale co nalézáte ve vzpomínkách? Skoro nic Božího, duchovního. Skoro jen pozemské představy. Nebyly to snad zaviněné vady, ano, nebylo ani jinak možno udržeti mladičké lidi a jejich kmotry v tichu a soustředění a důvěřovalo se právem, že Duch svatý se-

stupuje do duší a že v nich bude trvale působiti, až se duše uklidní, až přijde potřeba . . .

Než Svatý Otec Pius XI. blahé paměti, svým celoživotním úsilím o vzbuzení věřících k činnému zájmu a účasti na šíření víry a života Kristova v duších, rodinách a celém světě, postavil svátost biřmování do takového světla, že se za něho vrátily skoro doby prvotního jejího významu, když jej náměstek Kristův položil za základ apoštolské činnosti a nazval biřmování v duchu prvních dob svátostí činu.

A tu bych vám chtěl přinést velkou útěchu. Aspoň těm z vás, kteří litují, že přijali takovou svátost bez plného vědomí jejího obsahu, nepozorně, nebo snad i nehodně. Lze totiž její účinky tak obnoviti, že se takřka znovu do duše vlije milost, které jsme při jejím udělení nenabýli. Ale musím vám předem ještě něco bližšího vysvětliti, abyste po ní všichni přesvědčeně zatoužili:

1. Jsme zvyklí pohlížeti na mnohé katolické pravdy nebo povinnosti nebo úkony jako na jednotlivosti. Je tomu tak i u svátostí. Kdo pak z nás si již uvědomil, že svátosti nejsou jen určité, zcela osamocené úkony, nýbrž že jsou organickou součástí jedné velké, největší skutečnosti, totiž vtělení samého Boha v lidskou přirozenost? Že jsou různým způsobem týmž vylitím božského života do člověka? Neboť prvním lidským hříchem se zničil přímý vztah lidského života k Bohu a Bůh obnovil tento život novým člověkem, který jest novým ideálem lidstva, Ježíšem Kristem. A jeho nový život vlévá lidstvu těmi způsoby, které právě zveme svátostmi. Svátosti nejsou jen prázdnými nebo slavnostními obřady, jsou Kristem stanovenými způsoby, jimiž nám sdílí svůj život a účast na »božské přirozenosti« (2 Petr. 1). — A protože jest Ježíš Kristus jakožto vtělený Bůh i člověkem nejsvětějším, Bohu

Kazatel evangelické prostoty.

(K svátku sv. Antonína Pad.)

Málokterý světec je v celém světě tak znám a uctíván, jako svatý Antonín Padovský, jehož svátek se slaví 13. června. V každém téměř kostele naleznete jeho oltář, sochu či obraz, a z jeho života, naplněného sterými divy a zázraky, zná i matrikový katolík jistě alespoň tolik, že dovedl kázati o Boží lásce a dobrotě rybám, když lidé nechtěli věnovati sluchu hlásané Pravdě. Tento případ ze života světcova jest však do jisté míry výjimkou, mnohem více zpráv je dochováno o tom, že na jeho kázání se hrnuly zástupy; všední práce se odkládaly, soudcové, obchodníci, měšťané opouštěli svá zaměstnání a spěchali do chrámu. Obyvatelé z měst mísili se s venkovany, mnozí vstávali již za noci, aby získali místo blíže vmluvného řečníka. Údiv lidí a jejich obrácení byly ohromující jako blesk. Dlužníci byli propouštěni, vězení otvírána, nepřátelé se smířovali. Všichni se tísnilo kolem kazatele, toužíce alespoň se dotknouti lemu jeho roucha. Sám papež Řehoř IX., když slyšel kázati sv. Antonína, byl naplněn úžasem a řekl o něm: »Tento jest archou úmluvy . . .«

Vynoří se nám zajisté otázka, co působilo tak strhujícím a přesvědčujícím způsobem u tohoto světce v řeholním rouchu sv. Františka, který nechoval ve svém srdci toužebnějšího přání nad to, aby mohl pro svého Pána zemřítí mučednickou smrtí. Nebudeme jistě daleko pravdy, řekneme-li, že to byla především jeho opravdu evangelická prostota, již působil neodolatelně na své okolí. Právě tak jako vědění učí člověka skromnosti, tak zase velkodušnost a svatost se projevuje prostotou v myšlení i jednání. Dar zázraků

provází tuto ctnost více, než kteroukoliv jinou. Svatý Antonín Paduánský náležel k třídě světců, kteří se nediví ničemu a mluví k zvířatům jako k lidem, rozkazuje věcem, jako by byly osobami. Třebas náležel a pocházel ze vznešeného rodu — jeho děd a otec byli v počtu vojevůdců kolem krále Alfonse I. a významovali se v boji o Lisabon proti Maurům — nezatožil nikdy po hodnosti a vyznamenání světském, nýbrž již v 15 letech vstoupil do kláštera řeholních kanovníků augustiniánských u sv. Vincence poblíže Lisabonu. Touha po mučednictví pučila jej hlásati evangelium mohamedánům, avšak tento cíl nebyl mu Prozřetelností určen. Prudká zimnice donutila jej k návratu a mořská bouře zahнала ho k břehům Itálie. Zde se sešel se svatým Františkem a toto setkání rozhodlo o jeho budoucím povolání. Na přání svatého Františka odchází Antonín studovati bohosloví a stává se neúnavným kazatelem.

Kázání v první třetině 13. století nebyla pouze součástí Bohoslužeb, ale znamenala mnohem více, — velikou a nevšední událost pro město i kraj. Posluchačů světcových bývalo prý až na 30.000, a to ze všech stavů. Protože chrámy nestačily brzo návalu lidí, mluvil svatý Antonín na velkých prostranstvích i v polích. Procestoval takto jakožto neohrožený hlasatel slova Božího Itálii a jižní Francii, a vykonal mnoho zázraků; od roku 1227 se zdržoval ve městě Padově, kde také r. 1232 skonal.

Celé kroniky divů daly by se nalézt ve starých zápisech. Jedenkrát mezi kázáním přinesli k němu mrtvolu jakéhosi mladíka. Rodiče a přátelé zemřelého naplnili nářkem celý chrám. Svatý Antonín přestal kázati, zamyslel se na chvíli, zvedá oči a obrací se k zesnulému, praví: »Ve jménu Ježíše Krista,

nejmilejším, — jak sám Otec zjevil při křtu Kristovu v Jordáně: Tento jest Syn můj milý, v němž jsem si zalíbil, — jest i vzorem veškeré a nejvyšší lidské svatosti a krásy. A k tomu právě jsou určité svátosti, které tvoří v člověku vnitřní podobu jeho duše s Kristem. Jsou to, jak jistě víte, křest, biřmování a kněžství. V tom jest i vlastní podstata biřmování: Jako křtem vstupujeme do společenství života Kristova jakožto Boží dítky, tak se nám dostává v biřmování dalšího zpodobení s Kristem v jeho zralém, mužném věku a životě, stáváme se Božími, Kristovými muži. Jest tedy biřmování svátostí zralosti, mužnosti, síly, činnosti. Snad bych to mohl ještě více vysvětliti nějakým příkladem: Tak je třeba někdo promován na doktora práv. Tím se mu dostává trvalého charakteru, z něhož sice nemůže býti živ, ale který jest základem a podmínkou jeho budoucího zaměstnání. Potom teprve začne svou životní dráhu v různých podobách. Kde je tady podobnost s naším případem? V tom, že nám Bůh také vtiskuje biřmováním určitý charakter, — a to nejen zevně, jako při promoci, — ale podle mínění některých bohoslovců upravuje jím přímo samu duši a dává jí jinou podobu, odlesk boholidství Kristova. Tato určitá podoba Kristova v duši je trvalá, nezrušitelná a jest podmínkou a základem pro určité další činnosti v člověku, které se pak mají dostaviti.

2. A s tímto charakterem, jímž se stal křesťan podoben »plnosti věku Kristova«, dostává se mu zároveň i světlá a posily, aby mohl podle ducha Kristova opravdu žíti a překonati i překážky, které mu svět a tělesnost položí v cestu. Tyto milosti světlá, síly a vytrvalosti jsou zcela vlastní svátostí biřmování, takže má na ně křesťan po celý život právo a má jakýsi zdroj, z něhož může vždy čerpati. Duch svatý způsobil v nás biřmováním dvoji účinek: Vtiskl duši podobu s Kristem-mužem a vlil jí své působení.

vstaň!« — A mrtvý ožil. — Jindy opět kázal pod širým nebem; přihnal se bouře, zástup prchá. »Stůjte,« volá světec, »žádný nezmokne!« Déšť zatopil zemi všude v okolí, ale nikdo z přítomných nepocítil ani kapku deště.

Jest zaznamenáno, že svatý Antonín vynikal ještě jednou zvláštní vlastností. — byl nadán tak zv. bilokací, t. j. byl ve stejné době přítomen na dvou různých místech. Při kázání v Montpellieru si jedenkrát vzpomněl, že má zpívat ve svém klášteře při slavné Mši svaté. Lítost jej pojímá, pojednou se v kázání zastaví a skloní hlavu. V téže době vidí jej lid v jeho klášteře, jak zpívá v chóru mezi bratry.

Již byla učiněna zmínka o jeho poměru k němému tvorstvu: Jeho vzor — sv. František — mluvil k ptactvu, jeho duchovní syn sv. Antonín k rybám. Hluboký smysl pro přírodu je oběma světcům společný, všichni tvorové jsou jejich bratři, i voda je sestrou a slunce bratrem. Jaká síla tkví ve ctnosti, jež se nazývá prostotou! Svatý Antonín byl světcem božské prostoty a proto se stal v dějinách Církve tak slavným. Jeho život může býti i nám vzorem apoštolské chudoby a pokory. S úsilím posledního služebníka obstarával si za svého života veškeré svoje práce, ne nechával se nikým obsluhovati ani oslavovati a právě tak prosté bylo i jeho rozloučení s pozemským životem. Ve chvíli jeho smrti spatřil opat z Vireulu vcházeti sv. Antonína do své pracovny se slovy: »Právě jsem nechal svého mezka u Padovy a odcházím do své vlasti... V téže chvíli opat, který trpěl krčňi chorobou, byl uzdraven. Teprve později, když se dověděl o smrti světcově, jasně pochopil, do jaké vlasti svatý Antonín odcházel!

V. Z.

Dokonána byla oběť. Z otevřených ran Kristových proudí tajemným způsobem milosti a požehnání, neboť Kristus se tu znovu obětoval za nás svému nebeskému Otci. Bůh přijímá tuto oběť svého milého Syna a s ní i nás, své dítky. Z našich rukou, velikým zázrakem svolaného Beránka Božího na oltář — novou to Kalvarii — přijímá Boží velebnost a milosrdenství. Proto v následujících modlitbách připomínáme si tento vrchol vykupitelského díla a snažíme se užítku z oběti plynoucích co nejvíce získati.

Trojdílná modlitba vyplňuje posvátné okamžiky a chvíle po proměňování, aby připravila duše i srdce naše k přijetí milosti a požehnání. Poněvadž Kristus Pán vyzýval slovy: To číňte na mou památku, navazuje modlitba na Jeho příkaz slovy: »Proto také pamětlivi jsouce...« Ne jenom utrpení a smrti, nýbrž i slavného vítězství nad smrtí a nanebevstoupení Páně pamětlivi, přinášíme z darů, které nám štedrá ruka Boží nadělila, oběť čistou, svatou, neposkvrněnou. Přináší jí především kněží, kteří jsou tu na místě Kristově, viditelnými Jeho zástupci, a přináší jí také lid, jenž křtem svatým byl povýšen k důstojnosti dítek Božích, tedy ke svatosti. Pět křížů, které kněz nad proměněnými dary dělá, nemá význam žehnutí, jako před proměněním, nýbrž ve významu mystickém značí pět ran Spasitelových, z nichž nejsvětější Krev se řinula na zemi.

Ve druhém díle této modlitby prosíme, aby Bůh milostivě pohledl na dary, či spíše na oběť. Neboť jestliže byly mu milé ve Starém zákoně oběti spravedlivých, tím spíše oběť Jeho Syna. Oběť Abela byla Bohu milá pro jeho zbožnost a oddanost. Oběť Abrahamova pro jeho poslušnost, když ani svého jediného syna Izáka neváhal obětovati. Oběť pak Melchisedechova pro svoji předobraznost, neboť obětoval chléb a víno.

Konečně třetí díl modlitby po proměňování jest prosbou, aby skrze ruce andělovy byla oběť přinesena až před trůn Nejvyššího, kam se my hříšní lidé, omezeni hmotným tělem, nemůžeme dostat. Předstoupiti před Boha, jenž jest ve své velebnosti a slávě na nebesích, nemůžeme. Andělé jsou posly božími a proto i zde mají nám býti prostředníky v okamžicích nejposvátnějších. Čteme-li pozorně Zjevení sv. Jana, chápeme, pokud lze lidským rozumem chápati, co znamená nebeský oltář a Boží velebnost, před níž všechno padá na tvář. Naše oběť má býti spojena s nebeským oltářem, aby od tamtud rozlily se milosti a požehnání do našich duší. My budeme bráti podílu z této oběti, požívati Těla a Krve Syna Božího a k tomu potřebujeme posvěcení, abychom hodně přijímali. Modlitba končí: »Skrze téhož Krista, Pána našeho. Amen.«

Mše svatá -
oběť nejsvětější.

Dnes snad dosud nejslavnější fysik, prof. Jos. Planck, řekl na přednášce v Bochum asi toto: »Docházíme k tomu, že Bůh, kterého nalézáme ve svých laboratořích, je týž Bůh, kterého ctí věřící v chrámech!« — Ano, ten, který je tvůrcem všech krás nesmírných prostorů, všech krás bujně zeleně hor a lesů, jest i Tvůrcem netušeně mohutnější vitality, nesmírnější krásy duchovní, vytvořené v lidské duši. Jeho příchodem ve Svátosti, která se zvlášť nazývá Jeho, — v biřmování!

Vzor.

Když před 17 lety, o svátku Nejsvětější Trojice, na jedné z dublinských ulic klesl a vydechl svou duši muž, v němž

byl později poznán dokařský dělník Mat (Matouš) Talbot, svět neušil, že tu byla zakončena životní pouť hrdiny v dělnické haleni.

Ostatně, sledujeme-li počáteční fáze Talbotova života, nevidíme nic mimořádného a vynikajícího; byl to davový člověk, jako všichni, nebo alespoň většina kolem něho.

Byl z dělnického prostředí jako oni; když oni probíjeli svou mzdu v košalně, pil také, již jako čtrnáctiletý hoch přišel rodičům domů »na mol« zpítý; jakou jim udělal radost, lze si domyslit.

Talbot se cítil nerozlučně spjat osudovým společenstvím se svými kamarády a »držel basu...«, ale jen tak dlouho, než poznal, že jejich kamarádství jde jenom do hrdel a kapes.

Kdysi celý týden »modřil«, t. j. nic nedělal a jen pil, a když přišla sobota, měl v hlavě prázdno zrovna tak jako v kapse. Aspoň kdyby bylo na doušek! Snad kamarádi, kteří dnes »brali«, mu dají aspoň hltnout. Marně čekal, že některý pozve starého přítele, který se náhodou ocitl »na suchu« a oplatí mu, co již dříve spolu vypili. Ne, nikdo se nenašel, nikdo mu neřekl: »Mate, chudáku, máš žízeň? Pojď, dej si s námi jednu!« Mat byl dvojnásob na suchu, bez peněz a bez přátel; poznal stinnou stránku spojitosti mezi penězi a přáteli.

Teprve tato chvíle jeho vyřazení z kruhu sobě rovných způsobila obrát v jeho životě; byl sice vyobcován, poznal však, že toto vyobcování musí dokončit sám se své strany naprostým odloučením se od svých kamarádů, vytržením se z dosavadního prostředí, že musí jít jinou cestou. Vycouval ze slepé koleje, přehodil výhybky a pak jel plnou parou v před...

Z dřívějšího davového člověka rostl jiný člověk, hrdina, jehož hrdinství zůstalo však světu utajeno, až teprve nad jeho hrobem si lidé uvědomovali: »Světce žil mezi námi a my jsme o tom nevěděli.« Snad někdo namítne: »...inu, hrdina z nouze«; nutno však uvážiti, že onou chvílí, kdy Mat Talbot-hrdina přemohl Mata Talbota - pijana (uvažme, že je sice snadno vyskočiti, hůře je udržeti se ve výši), začala řada malých i velkých hrdinství od zřeknutí se kouření a darování oblíbené dýmky potřebnému kuřákovi, přes podvolení se nadřízenému, i když sám byl v právu, až k oné velké oběti — podporování kandidátů kněžství a misii. On sám dělník, pomáhal Pánu Bohu posílati dělníky na Jeho vini i.

P. Laurentius O. Cap. v časopise »Ewige Anbetung« vypočítává další jeho drobná hrdinství: nikdy nepřišel pozdě do práce; byl dělníkem plným a spokojeným; naprosto poctivým a spolehlivým; měl velké porozumění pro hmotné zájmy a sociální potřeby dělnictva; uměl se neobyčejně ovládati; hleděl a dovedl předcházeti všem nepřijemnostem i nedorozuměním; pomáhal, kde mohl; byl veselým, všem milým kamarádem a proto jej měli všichni rádi.

Nyní si představme, jak by bylo na světě, kdyby život všech lidí byl vyplněn takovými drobnými hrdinstvími, jež sama o sobě nejsou nápadná, ale ve svém souhrnu činí každého člověka, jenž jimi vyplnil svůj život, hrdinou.

Nemůže sice každý z nás jít touže cestou jako Talbot, vždyť také takřka nikde nevidíme slepé

napodobování životních příkladů; ani Talbot, ani jiní velcí lidé vlastně neměli vzorů, jsou veskrze svérázní. Svým vlastním způsobem můžeme jej následovati i v jeho drobných hrdinstvích, jež svět sice neoslavuje, jež však Talbotovi jednou vynesou oslavu největší, až Církev před jeho jméno vloží slovo *bl a h o s l a v e n ý*, mající větší cenu než všechna oslava světská.

Mat Talbot ukázal dělníkům svým životem, že i oni se mohou vymaniti z kletby dělnictva — alkoholismu — a z něho pocházejícímu podceňování dělnictva vůbec, že se mohou s úspěchem snažiti o docílení vyšší mravní a sociální úrovně, že mohou i při své práci žiti životem, ježž svět se svého hlediska nazývá dokonalým, a Církev i lidé věřící pak životem svatým, že i dělník může apoštolovati svým životem, »aby odpůrce se zastyděl, nevěda, co zlého by o nás pověděl« (Tit. , 8), a Církev jej mohla počítati mezi své věrné. Žiti podle Talbotova vzoru, svým příkladem vésti jiné, to budíž cílem, k němuž nechť směřuje náš apoštolát!

J. VLADYKA.

3. Ale z toho plynou božské závazky: Jako se křtem stáváme syny Božími, tak se stáváme biřmováním muži Božími. Muž již nesmí býti jen živen. Muž musí pracovat, musí býti činným. A k jaké jiné činnosti by nás Duch svatý posiloval, než k práci o věčné zájmy Boha a lidstva, pro spásu vlastní duše i duší bližních lidí? A biřmování je vskutku závazek k nejvyššímu povolání, nad všechna jiná povolání časná: Biřmování jest přímo posvěcením člověka na Kristova pracovníka, na Kristova zaměstnance a apoštola! Neboť to je přece práce Boží, šířiti poznání »pravého Boha a jehož poslal, Ježíše Krista« a jeho nový život a nový zákon. Zde jsme u toho, co jsem řekl na počátku, že dnes nabylo církev všechny na dílo šíření víry, zákona a lásky Kristovy! A biřmování jest důvodem, jest právem, kterým nás k tomu volá. Jako by řekla: Když máte od Ducha svatého sílu a posvěcení, tedy je vydejte! — Nikdo nemůže říci, že není povolán, že je slab, — neboť má sílu Ducha svatého, jako ji měli všichni mučedníci a apoštolové Ježíše Spasitele a má povinnost, Bohem uloženou, býti apoštolem Kristovým všude, kde jest!

4. A teď ještě něco pro vás, kteří jste přijali tuto svátost nevědomě nebo snad i nehodně. Vzpomeňte si na předchozí srovnání s promoci: Může se stát, že právník, který měl promoci, také ještě mnoho nevěděl ze svého oboru. Co musí jiného dělat, než že doplní, co mu schází? A přece je stále jeho doktorský titul právním podkladem jeho zaměstnání, i když je musí doplňovati. Tak podobně je tomu i zde. Biřmováním v nás zůstalo nezrušitelně zpodobení s Kristem, jeho charakter. A z něho máme právo na všechny milosti, kterých potřebujeme. A tak, kdo později v životě touží po obnově biřmovacích milostí, kterých snad ještě tehdy nenabyl, nebo je ztratil, může jich z plnosti tohoto nezrušitelného charakteru nabýti, když přijme opět dobře a čistě svátost pokání a Tělo Kristovo, když v upřímné modlitbě k Duchu svatému zaprosí o ty milosti, které mu byly kdysi připraveny již při přijímání biřmování. Je to jako v přírodním dění: Semeno má v sobě všechnu sílu, všechny budoucí krásy, ale dokud není zasazeno a zvlaženo, zůstává stejné, spící. Ale půda a vláha v něm rozvinou život. Máť v sobě jako sémě Ducha svatého jeho vtisknuté znamení od biřmování. Když ještě stále spal, probudte

je oživujícím přijetím Těla Kristova ve sv. přijímání a vláhou vroucí modlitby za dary Ducha svatého, a jeho milosrdenství ve vás vzbudí snad i všechny účinky světla, síly a odvahy k plnému, křesťanskému životu, které jsou v biřmování skryty!
Příjď, Duše svatý, naplň srdce svých věrných!

MSGRE. EM. ZÁK:

Eucharistie.

(K svátku Božího Těla.)

Úzké zdi sbornice v Kafarnaum byly svědky největšího příslibení Ježíšova. Přišel zástup, který den předtím byl zázračně nasycen. A Ježíš, vida jej, pravil: »Hledáte mne, že jste byli nasyceni. Nepečujte o pokrm pomíjející, nýbrž o ten, který zůstává k životu věčnému a který vám dá Syn člověka.« Lid, který slyší o pokrmu, po němž již nikdo nebude hladověti, prosil: »Pane, dávej nám ten chléb!« A Ježíš jim řekl: »Já jsem chléb živý, který s nebe sestoupil. A chléb, který já dám, je tělo mé, které dám za život světa.«

Tu lidé hádali se vespolek: »Kterak nám může dáti tělo své k jídlu?« Rozuměli o jeho tělu fyzickém, hmotném. A Ježíš nyní zdůraznil své prohlášení, řka: »Nebudete-li jísti těla Syna člověka a pítí jeho krve, nebudete míti v sobě života. Kdo jí mé tělo a pije mou krev, má život věčný a já ho vzkřísím v den poslední. Neboť tělo mé v pravdě je pokrm a krev má právě jest nápoj.« Slovům Ježíšovým nerozuměli. Ano i mnozí z učedníků jeho, uslyševše to, řekli: »Tvrdá je ta řeč; kdo jí může rozuměti?« A na to Ježíš jim vysvětloval, že »hmotné tělo nic není; duch jest, který oživuje.« Nedá jim tělo své nynější. Dá jim sice podstatně totéž tělo, ale oslavené, zbavené všech vlastností těla hmotného, pozemského; dá jim tělo svátostné. Leč oni toho nechápali. Ano, mnozí z učedníků jeho odešli a nechodili již s ním.

Ježíš bolestně hleděl za těmi, kteří jej opustili. Počet jeho učedníků se zmenšil. A obrátiv se po chvíli, řekl ke dvanácti apoštolům: »Chcete i vy ode mne odejítí?« A Šimon-Petr odpověděl: »Pane, ke komu půjdeme? Ty máš slova života věčného; a my jsme uvěřili a poznali, že jsi Syn Boží. (Jan 6, 12.—72). Ti, kteří Ježíši byli nejbližší a neochvějně v něho věřili, vytrvali a spoléhali v jeho veliké příslibení.

To splnil Ježíš při poslední večeři. Zde díky činiv, zehnal a lámal chléb, řka: »Vezměte a jezte, toť jest tělo mé.« A potom vzav kalich, poděkoval a dal jim řka: »Pijte z toho všichni, neboť toto jest krev má Nového zákona, která se vylévá za mnohé na odpuštění hříchů.« A doložil: »To čiňte na mou památku.« Vedle posvátné chvíle Ježíšovy smrti na kříži, byl to nejvznešenější okamžik poslední večeře, kdy Ježíš ustanovil Nejsvětější svátost oltářní. Oba spolu podstatně souvisely. Nekrvavá oběť Ježíšova předešla o několik hodin jeho oběť krvavou. Nejsvětější svátost oltářní stala se středem a jádrem katolického kultu. Věčným odkazem Ježíšovým. Důkazem a zárukou jeho stále přítomnosti mezi svými věrnými.

Ale jako bylo v oné chvíli příslibení Nejsvětější svátosti ve sbornici kafarnaumské, tak děje se dosud. Nastalo třídění duchů. Kdo tajemství Nejsvětější svátosti chtějí volati na soud rozumu, rozmrzelí od Krista odcházejí. vzdalují se Ježíše. Kdo jsou mu věrni, věří s Petrem a s apoštolý a dí: »Pane, ty máš slova života věčného a my jsme uvěřili a poznali, že jsi Syn Boží.« To jsou slova nezlomné a neochvějně víry v Eucharistii.

Zrna a zrnka.
Zpytuj své svědomí, zda také nemiluješ pomluvy o svých bližních. Zda též nepatříš k lidem, kteří jsou smrtelně nešťastní, když se nemohou nad ničím pohoršovati, kteří vyhlízejí jako dráb, jen aby mohli přistihnouti bližního při hříchu a pak se posvátně rozhorlovati nad ohavností zpuštění, zvláště je-li to na místě svatém. Ach, pak štěstí takových lidí nezná mezí. Lkají sice, zastírají svou tvář, trhají roucha svá nad krvavým pohoršením, ale v duchu jsou uspokojeni. Jsou uspokojeni, že našli zlo. Jsou zlí tedy, když zlo je tak dovede uspokojiti.

Na hlubinu: Slova zlá, srdce zlá.

Každý člověk je majitelem velkého pokladu a všichni lidé jsou si v tom ohledu rovni. Je to poklad, který převyšuje vše stvořené, nedá se vyvážití žádnými drahokamy. Kdyby celý svět zanikl, nebyla by taková škoda, jako když zahyne jedna lidská duše. To je ten poklad. Člověk má své bytí jako ostatní tvorové, ale nesmrtelná duše jej staví na vysoký stupeň. Stojí mezi anděly a hmotou. Zalmista o tom praví: »Co je člověk, že si ho všímáš, a smrtelník, že se oň staráš? A přece jsi ho učinil málo menším než anděly, slávou a ctí jsi ho korunoval. Ustanovil ho nad dílem svých rukou, všechno jsi podrobil jeho vládě...«

»Oheň Serafinský«: Cena lidské duše.

To, co vzývali naši předkové v úzkosti, z lásky a plni důvěry, vyslovuje dnešní český člověk jako nejprázdňější citoslovce, kterým projevuje svůj nejvšednější údiv nad věcmi nejmaličernějšími. Užívá nejsvětějších slov, aby řeč nestála, aby jimi vyplnil své prázdné věty. Zvláště vešel tento zlozvyk do řad studentských, především mezi studentky. Ve vlaku, na ulicích, ve školách, v hovorech nejbánálnějších. A přece je to jméno, nad které není jiného jména, je to jméno Bohočlověka. Jestliže hrozil Hospodin ve Starém zákoně, že bude trestati zneužívání svého jména, myslíte, že tato hrozba byla odvolána?

»Jitro«: Abychom měli ustavičnou úctu a lásku k Tvému svatému Jménu.

Tajemství svátostného Krista je zatěžující zkouškou křesťanské víry. Ukládá nejvyšší pokoru duši, nejvyšší důvěru v Krista; ale přináší též nejsladší útěchu srdci. Spojení se svátostným Kristem je chvíle nejčistší blaženosti. Je okoušením oné radosti, které stále požívají nebešťané, patřící na oslaveného Krista. Největší oslavovatel svátostného Ježíše, sv. Tomáš Akvinský, ve své adorační hymně na Eucharistii přiznává: »Zrakem, hmatem, chutí Tebe nevnímám, sluchem jediným jen Tebe poznávám.« Každý z nás nejvíce vždy spoléháme na své smysly. Co ony nám donášejí, obyčejně více nám platí, než zprávy jiných. A přece tyto smysly nejsou neomylnými hlasateli pravdy. Uvádím pouze jeden příklad. Déle než půldruha tisíciletí věřilo lidstvo, že země jest středem vesmíru, že pevně stojí a slunce kolem ní se točí. Mluvíme podnes o východu a západu slunce. Až hvězdářům se podařilo dokázati opak: země točí se kol slunce. Zrak byl usvědčen z klamu. A stejně i jiné smysly podléhají omylům. Jejich zprávy často opravuje rozum. Ale nad poznatky rozumu, vždy omezeného ve svých osudech, odkázaného na hlášení nedokonalých smyslů, je vyšší poznání. Je to víra pevně založená na slovech Kristových. Autorita Ježíše, vtěleného Syna Božího, je nám vyšší než hlas lidského rozumu. Víra ve sku-

tečnou přítomnost Ježíšovu v Nejsvětější svátosti je nám pevná, nevývratná, stejně jako víra v jeho božství.

Ale jestli v tajemství Nejsvětější svátosti nelze vniknouti, přece o jednom nás vždy poučovala a poučuje zkušenost. Je to ona síla, která z Nejsvětější svátosti vlévá se v duše přijímajících. Slabé vězněné křesťany, odsouzené na smrt, měnila v hrdiny vůle. Mdlé a znavené posiluje k denní úmorné a nejvyšší obětavé lásce; nemocným, umírajícím vlévá naději, ano záruku v blažené věčnosti. Ona je posilujícím pokrmem duše. Že též výjimkou, téměř zázračně posiluje tělo a přijímající celé týdny, měsíce, ano léta žil bez každé jiné stravy, o tom Görres ve své znamenité »Mystice« uvádí přesně zjištěné případy. Je to nový strom života, který byl v ráji zárukou nesmrtelnosti. Dnešní chemie zastává názor o přeměně prvků. Chtítí tímto způsobem učiniti člověku přijatelnou víru v přeměnu chleba a vína v tělo a krev Kristovu, i když způsoby se nemění, znamená ohrožení víry, její oslabení v autoritu Kristovu. Moderní věda studuje tajemné síly radia, které se jí podařilo úmornými pokusy z uranové rudy vyloučiti. Zázračné síly svátostného Krista jsou od prvních křesťanských dob jasně prokázány. Je to ona činorodá síla k obětem nejvyšší lásky, až k oběti vlastního života. K fyzickému životu je potřebí světla a tepla slunečního. Kde těch není, kde vládne ustavičné přitímní, tam život nemůže plně se rozvinouti. Tam člověk pouze živoří. K plnému rozvinutí duchovního života je křesťanu potřebí svátostného Krista.

V průmyslových střediscích vidíme za noci šlehati z vysokých pecí plameny vzhůru. V nich taví se tvrdá ruda v tekutý kov, který se potom přetvoří ve skálopevnou ocel. Jak nepatrné, ubohé je proti tomu malé rudé světélko, chvějící se před svatostánkem, v němž žije svatý poustevník, svátostný Kristus! A přece před ním rovněž se utváří podivuhodná proměna! Zde taje všechno rozené sobectví; chlad srdce mění se v nekonečný proud lásky, schopné sloužiti až do obětování života. K té nabádá Nejsvětější svátost oltářní.

Nejsvětější svátost je též pouto vzájemné lásky a bratrství. Týž stůl a týž pokrm pro všechny bez rozdílu. Je triumfem katolického náboženství. Srdcem a tepnou křesťanského života. Je ustavičnou hymnou díky nebeskému dárci. K její oslavě konají se světové Eucharistické kongresy ve střediscích celého světa. Tak vzrostly snahy a bohatě byly odměněny a vyslyšeny modlitby zbožné ženy Marie Tamisierové, která k těmto kongresům r. 1881 dala podnět.

Kult Eucharistie je vrcholem kultu katolické církve. Vyléčen ze svého životního pessimismu, vrátil se Richard Wagner k víře v lepší budoucnost lidstva. A jako korunu svých prací napsal vrcholné své dílo »Parsifal«. Je to hold Eucharistii. V závěru snáší se s nebeských výšin bílá holubice, přinášející svatou Hostii. A v posvátném Grálu znovu se rozzáří krev Kristova. Wagner sám vysvětluje, že regeneraci, obrození lidstva spatřuje v návratu ke Kristu a k jeho velikému, svátému odkazu, k Eucharistii.

Žádná svátost nepřináší více spásy nežli tato, ježto ona očišťuje hříchy, rozmnožuje ctnosti a naplňuje mysl nadbytkem všech duchovních darů. Obětuje se v chrámě za živé i mrtvé, aby všem prospělo, co ke spáse všech bylo ustanoveno.

Z řeči sv. Tomáše Akvinského na svátek Božího Těla.

ROMANUS:

25. výročí kodexu kanonického práva.

Koncem května (27.) uplynulo letos dvacetpět let, kdy papež Benedikt XV. slavnostně vyhlásil kodex církevního práva, zákoník, shrnující v sobě platné církevní právo. Podnět a práce spojené s úpravou tohoto velikého právního díla, spadá vlastně do pontifikátu Pia X., jemuž pouze smrt zabránila, aby požehnal dokončení prací. Povšimněme si stručně historického vývoje církevního práva, především pak přípravných prací i konečné úpravy kodexu.

Již v polovici XII. století stal se pokus sebrati a uspořádati platné církevní právo. V Bologni učený mnich Gratian dal do rukou svým posluchačům přednášky, později nazvané »Decretum Gratiani«, jež se staly prvou částí velkolepého díla středověkého církevního práva, kteréžto dílo nazývá se od dob papeže Řehoře XIII. (1572—85) »Corpus juris canonici.« Nejvýznamnější jeho částkou je sbírka Řehoře IX. »Decretales Gregorii IX.«, vyhlášené 5. listopadu 1234 bullou. Nástupcové Řehoře IX. tuto sbírku doplňovali dalšími svými dekretálními sbírkami a proto středověké kanonické právo jmenuje se také dekretálním právem. Řehoř IX. je tedy právem pokládán za jednoho z největších zákonodárných papežů středověku a je tak vlastně otcem a původcem sebraného a systematisovaného dekretálního práva.

Na sklonku minulého století volá se po souborné publikaci platného církevního práva. Biskupové z různých částí katolického světa žádali, aby papež dal sestaviti systematickou sbírku platných předpisů církevního práva. Ve druhé polovici minulého století přikročilo se dokonce již k pokusům, aby aspoň některé úseky, menší částky kanonického práva byly soustavně zpracovány a vydány. Takový pokus se stal již za Pia IX., který svou konstitucí »Apostolicae Sedis« (z 12. X. 1869) shrnul předpisy týkající se církevních trestů. Za Lva XIII. bylo těchto pokusů několik. Tento papež v konstituci »Officiorum et munerum« (datovanou 25. ledna 1897), upravil předpisy o zákazu a předběžné cenzuře knih. Jinou konstitucí (»Conditae a Christo« ze dne 8. prosince 1900) určil správu řeholních kongregací s jednoduchými slibů. A již před tím (11. června 1880) vydala Kongregace Episcoporum et regularium předpisy, jak administrativně postupovati v disciplinárních a trestních věcech kleriků.

Je tedy patrné, že koncem minulého století, vlastně do konce panování Lva XIII., myšlenka úpravy celého církevního práva již dozrála k definitivnímu provedení. Za iniciátora uspořádání církevního zákoníka je označován kardinál Casimir Gennari, který podle některých zpráv radil již papeži Lvovi XIII., aby přikročil k velikému dílu, kodifikaci církevního práva. Papež prý odpověděl, že pro tak těžký úkol jest již stár a proto že jej ponechává svému nástupci. Lev XIII. zemřel 20. července 1903 a jeho nástupcem byl zvolen 4. srpna Pius X., který uskutečnil a umožnil provedení tohoto velikého díla. Již v prvé polovici srpna 1903 rozhodl se papež Pius X., aby byly zahájeny práce na kodifikaci církevního práva. Kardinál Gasparri vypravoval krátce před svou smrtí na mezinárodním kongrese kanonistů, pořádaném v Římě ve dnech 12. až 17. listopadu 1934, že již při prvním slyšení u nového papeže jako tajemník Kongregace pro mimořádné církevní věci byl dotázán Piem X., co pokládá za potřebné nyní vykonati. A tu prý Gasparri

odpověděl: »Svatý Otče! Měl by se sestavit kodex kanonického práva!« Na otázku papežovu, zda je to možné, odpověděl Gasparri, že je to možno; byla by to sice dlouhá a těžká práce, ale velmi užitečná pro Církev. Přitom také vyslovil přesvědčení, že bude celé dílo dokončeno za pontifikátu Pia X., aby mohl býti nazván kodexem Pia X. A skutečně, jenom náhlá smrt papežova na počátku minulé války zabránila, aby Pius X. vyhlásil tento církevní zákoník.

Krátce po audienci Gasparriho přijal papež také kardinála Gennariho, který s podobnou myšlenkou přišel také a doporučil, aby řízení celého díla bylo svěřeno tajemníku Kongregace pro mimořádné věci.

Události, k nimž tehdy došlo (odluka státu od Církve ve Francii, rusko-japonská válka, jihoamerické poměry, modernismus a j.) zabránilo, aby se ihned přikročilo k přípravným pracem. Leč nikoliv na dlouho. Již 11. ledna 1904 napsal papež kardinálu Gennarimu soukromý dopis, v němž, odvolávaje se na radu kardinálovu, žádá návrhek pro list, jímž by se nařídilo zahájení prací. Osnova listu byla rychle vypracována. Jeho počáteční slova: *Arduum sane munus*, byla vybrána ze spisu, jímž biskupové, shromáždění na vatikánském sněmu r. 1870, žádali Pia IX., aby sestavil sbírku předpisů kanonického práva. Pius X. uveřejnil svůj list na svátek svého patrona, sv. Josefa, a současně ustanovil výbor kardinálů pro kodifikační práce. V čele komise byl postaven Gasparri, který ve svých 27 letech stal se v Paříži profesorem církevního práva a byl jím plných osmnáct let. Volba tato byla jistě velmi vhodná, neboť Gasparri vlastně po celý svůj život, ať již teoreticky či později i prakticky, obíral se církevním právem. A když byl pověřen řízením komise pro kodifikaci církevního práva věnoval této práci plných deset let všechny svoje schopnosti.

Původně měl býti kodex kanonického práva slavnostně vyhlášen na svátek apoštolů sv. Petra a Pavla, dne 29. června 1915. Mezitím však zemřel (20. srpna 1914) Pius X., a tak došlo k oddálení publikace kodexu. Konečně mohl 4. prosince 1916 oznámiti Benedikt XV. v promluvě ke kardinálům radostnou zprávu, že kodex jest hotov. Slavnostní podepsání a vydání bully, jíž byl kodex vyhlášen, stalo se na Hod Boží svatodušní dne 27. května 1917. V předvečer svátku knížat apoštolských, dne 28. června 1917, konaly se v Římě veliké slavnosti, při nichž byl kodex uveřejněn. Nabyl platnosti rok po uveřejnění, tedy o svatodušních svátcích roku 1918 (19. května).

Dvacet let od uveřejnění kodexu ukázalo, že dílo, jehož řízení bylo svěřeno Gasparriho, nebylo jenom veliké pracemi jeho upravovatelů, nýbrž i samo o sobě dokladem vynikajících schopností právnických jak Gasparriho, tak i ostatních jeho spolupracovníků. Bylo vyvoláno praktickou potřebou a také se znamenitě osvědčilo. Je to vynikající dílo, které vydalo znovu svědectví Církvi, že má ve svém středu osobnosti znamenitých kvalit.

Z DOMOVA.

Exercicie členů Svatováclavské Ligy bylo nutno přeložiti na dny 30. června až 4. července. Budou se pak letošního roku místo v Hájku konati v exercičním domě na Svaté Hoře. Začátek 30. června večer, zakončení 4. července ráno. Poplatek za všechny dny 120 K. Účastníci si přivezou nějaké potraviny nebo potravinové lístky. Závazné přihlášky na spolkovou kancelář. Ti, kdož se již předběžně přihlásili, nemusí přihlášku opakovati.

Valná hromada Svatováclavské Ligy určena na sobotu 6. června 1942 o 7. hodině večer ve spolkové místnosti v Praze IV., Hradčanské nám. 8, bude se konati jen tehdy, bude-li do tohoto data zrušen zákaz shromáždění. Jinak konání valné hromady se odkládá na neurčito.

Vydání nové diapásky o Svatém Janu Nepomuckém se zdrželo pro nepředvídané technické potíže. Učiněné objednávky vedeme v patrnosti a vyřídíme je ihned, jakmile bude diapáska hotova. Neračte proto urgovati.

LITERATURA.

Josef Pekař O povstání královice Přemysla proti králi Václavovi I. K vydání připravil a poznámku napsal Josef Hobzek. Praha, Vyšehrad, 1941. Stran 27. — Po prvé je v tomto soukromém tisku otištěna jedna z historických prvotin Pekařových, pietně vydaná jeho žáky a citeli. Pohnuté události let 1247—1249, nedosti jasně pro skoupost pramenů, jsou známy z jiných, podrobnějších zpracování a vyličení, ale tuto bystrou seminární práci mladistvého Josefa Pekaře lze přesto čísti s potěšením. Obálku a titulní list vyzdobil kresbami českého a moravského znaku Břetislav Štorm.

Píseň o Nibelunzích. Ze staroněmeckého originálu přeložil Frant. V. Autrata. Sborník Světové Poesie sv. 179. Vydává Česká akademie věd a umění, nákladem České grafické Unie a. s. v Praze, 1941. Stran 322. Brož. K 40.— Středohornoněmeckému zpracování polomythických a polohistorických událostí z doby stěhování národů, jež patří k nejvýznamnějším epickým cyklům světové literatury, dostává se konečně českého překladu. Souhrn prastarých ság, na němž postupně pracovaly vrstvy raného středověku, měnice a přidávajíc, až se hrdinským zkazkám z úsvitu germánského křesťanství dostalo konečné podoby v odevu rytířského středověku, je nyní zpřístupněn našim čtenářům — neboť málokdo by měl trpělivost probírat se více než desetitisícem veršů, i když umí dobře německy, a tím méně původním zněním starého jazyka. Tento mohutný a nezapomenutelný román o lásce Siegfrieda a Kriemhildy, o Siegfriedově úkladném zavraždění a o strašné Kriemhildině pomstě, po dlouhá léta s takovou vášnivostí připravované, rozhodně však stojí za přečtení. Podobizny osob, s nimiž se tu setkáváme, budou nás svou výrazností a ostrostí provázeti po dlouhou dobu. Tyto příběhy o velké lásce a kruté nenávisti, jejichž jádro je částí skutečné historie, opakují se vždy znovu, i když v méně honosných a méně imponantních souvislostech; jsou pravdivé jako kus prožívaného dneška. Moderním převodem nebyl účinek těchto ponurých obrazů setřen. Překlad, vzhledem k obtížím této práce, o nichž se překladatel zmiňuje v úvodu, je poměrně zdařilý.

Zpívající mládí. Sběrka dětských písní. Na slova Dr. C. Tomáška složil Otto Albert Tichý. Vydalo nakladatelství »U sv. Jindřicha« Bohuslav Rupp, Praha II., Jindřišská ul. 23. Upozornili jsme na tuto sbírku dětských písní již ve 4. čísle našeho časopisu. Vracíme-li se k ní dnes ještě jednou, to proto, abychom pořadatele dětských besídek upozornili na pramen, z něhož mohou vydatně čerpati pro svoji činnost, neboť v této sbírce najdou mnoho melodických čísel pro nejrůznější účely. Cena brož. 36 K. — Kk.

Timotheus Vodička: Jak psáti životy svatých. Vydala dominikánská edice Krystal, Olomouc, Bernardinská 14. Cena K 4.— Bylo již napsáno mnoho českých životopisů svatých, byly zdařilé i méně zdařilé. Čeho se dopouštěli autoři, kteří se nepotkali s úspěchem? A jak si počínali autoři, kteří napsali skutečně dobrý životopis, který čtenáři něco dal, něco duchovního, trvale hodnotného? O tom se lze dočísti ve Vodičkově pojednání.

Karel Mirvald Misie a misionáři. Vydalo nakladatelství Velehrad, Olomouc. Cena 2 K. — Přehledná, s láskou a znalostí psaná knížečka, dotýkající se všech stránek misijního problému. Nemůže při své stručnosti zacházeti do detailů, ale přesto podává působivý obraz o historii, svízlech, užitku a potřebách misii. Poutavá forma a nabádavost jsou předností knížky, o jejíž užitečnosti není pochyb.

Karel Hádek: Staropražské panoptikum. Praha, Česká grafická Unie a. s., 1941. Stran 288. Brož. K 40.— Účel této knihy je především zábavný, kratochvilný — a lze říci, že je splněn výtečně. Bez časové následnosti, složený v pestrou směs jako starosvětské quodlibet, jsou tu předváděny senzáční události, žerty, rarity, popěvky, rozmarné i pochmurné vzpomínky a povídačky, vybrané z novin, časopisů, kalendářů, pamětí a návštějí. Dobová díkce, reprodukována v mnohých kapitolkách, přispívá k přiblížení starého života, jak se pohyboval na ulicích

Misto pro adresu a frankotyp.

a v stavbách pražských měst. Některé kusy jsou uváděny starým pravopisem, což — jak se nám zdá — působí přece jen trochu rušivě a zbytečně, poněvadž doba se projevuje slohem a výrazy v příslušných textových pasážích dosti zřetelně. Ale mnohemu čtenáři snad i to bude v jistém smyslu novinkou a milou připomínkou idylických dávných časů.

Věžná slova. Slovníček latinských citátů. Vybral a uspořádal A. Stoilov. Praha, nakladatelství Orbis, 1942. Stran 142 (270 sloupců). Cena neudána. — Tato pěkně vypravená, spolehlivá a potřebná příručka bude velmi uvítána; každý si občas rád ověří význam nebo původ různých oblíbených klasických úsloví, užívaných evropskými vzdělanci v každé době od starověku. Jsou tu — sestaveny v abecedním pořádku podle začátků jednotlivých slov — citáty z latinských antických spisovatelů, z bible a z liturgie, fráze právnícké i jednotlivá slůvka, často se vyskytující v běžném užívání. Náboženské pojmy by potřebovaly sem tam oprav (na př.: crimen sacrilegii není kacifství). — Také tento slovníček je důkazem novodobého zvýšeného zájmu o latinu, jež je podstatnou částí evropské kulturní tradice. M.

Z KATOLICKÉHO SVĚTA.

Svatý Otec k 20. výročí Katolické university v Miláně. Katolická universita Božského Srdce Páně v Miláně slaví letošního roku 20 let svého trvání. Za dvacet roků solidní, vědecké práce získala si dobrou pověst v celém světě. Její působení je živým dokladem, že víra a věda jsou v dokonalém souladu. Svátý Otec vzpomněl tohoto jubilea zvláštním listem, adresovaným rektoru university, Jeho Magnificenci Gemellimu. List zní takto: »Všele toužíme, aby Naše gratulace nechyběla při oslavách 20. výročí milánské university, kterou spravuješ. Toto učiliště za krátkých dvacet roků přineslo tak požehnané ovoce, že je každému zjevno, jak tu působí Boží pomoc, která se skvěle projevila i při zakládání university. Proto s Tebou a se všemi, kterým na universitě záleží, děkujeme Původci a Dárci těchto dobrodiní, a zároveň Ho i prosíme, aby jí svoje dobrodiní zachoval a zvětšil. Pro slávu katolicismu a pro užitek naší milované Italie je velmi dobré, že tato vznešená stolice moudrosti tak zkvěta a mohutní, že jí ani chvilkové přeměny nezlomí, ale upevní. Cit lidskosti a kulturu dává národům jediné pravé náboženství, hluboká filosofie, umění a literatura, vytříbený cit, vznešené nadání, vytrvalá práce, počestná svoboda, tvrdá disciplína, svorné snažení a úsilí o společné dobro. Toto právě poskytuje katolická universita, která jest ozdobou Církve a Italie, a tak slouží a pomáhá oběma. Nechtí i nadále, udržovaná milodary italských katolíků, rozmnožuje řady lidí, kteří vyzbrojeni důkladnými znalostmi a životními zkušenostmi, formovanými zásadami evangelia, vynikali by nad ostatní a mohli zastávat veřejné úřady, a to tak, aby na svých vysokých místech konali co nejvíce dobrého. Proto nechtí universita vyníká úsilím po pravdě a ohni lásky, nechtí stále kráčí vpřed, přidávajíc k starým zásluhám vždy nové a skvělejší, neboť jen tak splní očekávání, které do ní klademe...«

Uznání vědecké práce katolickou Církví. Podle zprávy z Vatikánu přineslo dubnové číslo úředního vatikánského věstníku (»Acta Apostolicae Sedis«) apoštolské Breve, kterým Svátý Otec prohlašuje sv. Alberta Velikého patronem těch, kdož se obírají studiem přírodních a matematických věd. V Breve se vzpomíná velikých zásluh světových o pokrok přírodních věd. Katolíti učenci již dávno žádali Svatou Stolicí, aby prohlásila sv. Alberta Velikého patronem pozitivních věd. Svatá Stolice vyhověla této všeobecné prosbě katolické inteligence. Dominikánský řád oslavil toto vyvýšení svého člena krásnou akademií na bohosloveckém

učilišti Angelicum v Římě, které se zúčastnilo vedle církevních i mnoho světských hodnostářů a studující mládeže. Na akademii mluvil generál řádu Dominikánů P. Gillet, potom se předčítaly papežské dopisy (Breve a list poslaný generálu řádu Dominikánů) a akademie byla zakončena četbou disertace (rozpravy) z pera P. Garigou-Lagrande »O Mši svaté.«

Smrt apoštola studentů. Ve Ferrafe v Italii zemřel 9. března t. r. v 84. roce požehnaného života kanovník Msgr. Alois Castellani. Šedesátiletá kněžská činnost zesnulého byla věnována především duchovním potřebám studentů. Pro mladší studenty míval katechismus a pro posluchače university založil kroužek Alfonza Varany. Počátky této studentské pastorace sahají do doby, kdy v Italii kvetl antiklerikalismus. Proto i začátky byly velmi těžké, ale za to tím záslužnější. Jen horlivost a porozumění Castellaniho mohly je překonat a přivést studentskou pastoraci k rozkvětu. Msgr. Castellani zachoval si až do posledních dnů života svěžest a veselost ducha, která mu získala u studentů popularitu. Při jeho pohřbu se ukázalo nejlépe, jaké lásce se těšil. Velká účast věřících a zejména studentů, kteří v hlubokém žalu stáli nad jeho hrobem, byla nejlepším důkazem, že Msgr. Castellani si skutečně získal srdce studující mládeže.

MISIJNÍ KOUTEK.

MARIA, POMOZ!

»Otče, tvůj věrný přítel Karyara z kmene Ruga-Ruga umírá a přeje si s tebou ještě mluvit.« Takovou zvěst přinesl jednoho májového dopoledne kudrnatý negr P. Karlovi. Misionář neotálel. Zavolal si sluhu Kiti. Ten mu připravil bicykl. Sám si přichystal sv. oleje k poslednímu pomazání a vydal se na cestu. U nemocného se P. Karel zdržel až do pozdního odpoledne. Nemohl se rozloučiti — jistě již naposled — se svým nedávno pro Krista zrozeným synem. Domorodci ho nechtěli ani pustit. Brzy prý nastane tma a v okolí prý zase řádí »lupiř dobytka« — tygr. Prý již dva soukmenovce roztrhal. Misionář se pousmál. Věděl, že cesta bude nesnadná, ale nemohl přece své milé černo-ovlásky v misijní stanici Karéma nechat zítra beze mše sv. Krátce se rozloučil a vsedl na bicykl. Cesta mu ubíhala. Brzy ho obklopil prales. Musil se cestou obratně vyhýbat četným kamenům a kořenům. Ale čeho se nejvíce obával, to ho neminulo. Pojednou to vpředu zafičelo a již jel po ráfku. Pneumatika praskla. Co nyní? Na správkou nebylo pomyslení. Musil pěšky. Zatím slunce rychle zapadalo a v tropických krajinách hned po západu nastává noc. P. Karel po půlhodinovém pochodu neviděl na krok. V houštinách pralesa nastal život. Tvorové všeho druhu se hlásili ke slovu. Mezi nimi vynikaly opice nezbedným všekotem. Najednou vše umlklo. Co to? P. Karel se zastavil. Náhle ve křoví, jež asi na 50 m před ním vroubilo cestu, to zapraskalo, zamňoukalo a zasnítila dvě světélka. P. Karel pochopil. Varování domorodců nebylo bezdůvodné. Světélka se blížila v rychlých kruzích, stále užších a užších. Misionáři prokmitla mysl vzpomínka na drahou matku, otce a bratra. A na byl podivuhodné jistoty, že právě nyní, tam ve vlasti při májové pobožnosti, tam ve vesnickém kostelíku před oltářem Královny máje se za něho modlí. — Bylo nutno jednat. Sahal do kapsy po růženci a nahmatal kapesní elektrickou svítilnu. Dravec se chystal ke skoku. P. Karel v rychlosti blesku rozsvítil světlo a s výkřikem »Maria, pomoz« se vrhl proti dvěma světlům. Větve zapraskaly, šelma leknutím zakňučela a zmizela. Hned nato P. Karel se zachytil kmene nejbližšího stromu a vyšplhal se na něj. V koruně stromu ztrávil noc. Po východu slunce dospěl za všeobecné radosti do stanice. Sloužil mši svatou, a ještě nikdy se snad nemodlil po ní se svými ovečkami »Pod ochranu Tvou se utíkáme« tak vroucně, jako v tento den Páně.

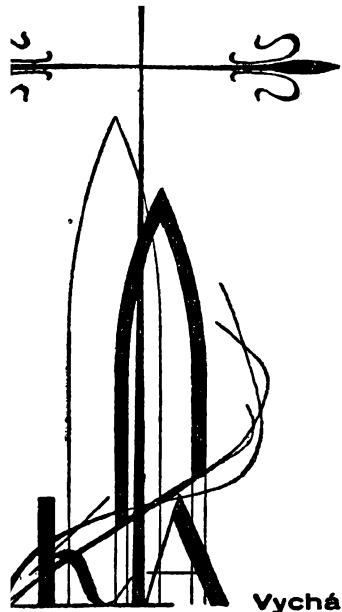
»Ignis Seraphicus.«

Dobrovolné příspěvky na vydávání časopisu jsou vítány a budou, pokud si to dárcé výslovně nezakáže, kvitovány.

VYCHÁZÍ S CÍRKEVNÍM SCHVÁLENÍM.

Vlastním nákladem Svatováclavské Ligy v Praze IV., Hradčanské náměstí číslo 8. - Redakce a administrace tamtéž. - Vychází 1. a 15. každého měsíce kromě července a srpna. - Redakční uzávěrka 5. a 20. každého měsíce. - Cena jednotlivého čísla 50 hal. Předplatné na celý rok i s poštovní zásilkou 10 K. - Číslo pošt. spořitelny Praha 208.401, čís. telefonu 617-70. - Řídí redakční kruh. Odpovědný redaktor Josef Kozák, Praha. - Používání novinových známek povoleno feditelstvím pošt a telegrafů pod č. 15.206/VII. ze dne 18. ledna 1936. Dohlédací pošt. úřad Praha 11. - Vytiskla kniht. J. Bartl nást., Praha VII., Goethova 14. Telefon 714-19.

KATOLÍK

Líst Svazu katolických mužů a Katolické akce

Vychází čtrnáctidenně. — Ročník VII. (XXIV.) — V Praze dne 15. června 1942,

č. 12

Svým darem Německému Červenému kříži zmírníš bolesti těch, kdož chrání tvoji vlast. — Přispěj proto nejhojnější měrou na tento ušlechtilý účel.

Měsíc lásky Boží.

II.

V litaních k Nejsvětějšímu Srdci Páně připomínáme si jednotlivé Jeho vlastnosti a taktó ozdobené Srdce vzýváme o smilování. Mimo jiné je tu prosba k Nejsvětějšímu Srdci Ježíšovu, nasycenému potupami světa: Srdce Ježíšovo, potupami nasycené, smiluj se nad námi!

Prostá slova, vyjadřující však celé moře lidského nevděku k lásce Boží, jež za spásu lidské duše podstoupila nejpotupnější smrt na dřevě kříže. Nevděk světem vládne, je staré přísloví, a to se na Spasiteli a Jeho přesvatém Srdci osvědčilo příkladným způsobem. Jaká to velikost a hloubka lásky, kterou světské potupení nezviklalo, ba naopak naklonilo k většímu milosrdenství! Může naše srdce zůstat ještě chladným vůči tomuto důkazu mimořádného milování lidské duše, může choditi kol té výhně láskou planoucí, aby nebylo strženo žárem plamenů a nezahořelo touhou spočinouti v tomto plameni, který spaluje jen nepravosti, ctnosti však tříbí a očišťuje, který je oním jasným slunečním paprskem, z něhož roste a se raduje všechno stvoření?

Pro toho, kdo velikost Boží lásky pochopil, neb na sobě samém poznal, platí jasně: nikoli, zvláště, když ví, že Boží Láska byla s lidstvem nejen v době svého člověčenství, ale je a bude s ním až do skonání světa Tělem a Krví, ukrytými pod prostou způsobou chleba a vína v Nejsvětější Svátosti. Proto s oslavou Nejsvětějšího Srdce Páně církev snoubí oslavu trvalého a věčného projevu Jeho milování — Nejsvětější Svátosti — Božího Těla. O svátku tom neoslavuje církev sebe, ale halí se v slavnostní háv a okázalost jenom proto, aby i zevním způsobem byla Lásce Boží projevena vděčnost a úcta, aby bílá Hostie, nesená v slav-

nostním průvodě před zraky věřících, přitahovala jako slunce vychladlá lidská srdce.

Svátek Božího Těla, jenž obyčejně připadá do měsíce června, je svátkem zvláště těch, kdož posvěceni z přijetí Boha, jako svatí v nebi, na zemi oslavují svého Krále v slavnostním průvodu, s písní vděčné chvály na svých rtech. Jásot slavnostního průvodu Božího Těla je nejmenším projevem vděčnosti našeho srdce Nejsvětějšímu Srdci Ježíšovu, jež se navenek odělo bělostí prostého chleba, aby ukázalo tím větší Svoji velikost a milosrdenství. Neboť z tohoto prostého chleba proudí nový život v lidské srdce, on je pokrmem i lékem zároveň, jest nasycením i nejvyšším požítkem, nasycením pro ty, kdož umoženi hříchem, trpěli hladem po milosti Boží, nejvyšším požítkem pro ty, kdož na slunci Boží milosti rozkvétají křesťanskými ctnostmi a láskou Boží opojeni, víc a více prožívají slast z Boží přítomnosti.

Ty svatý Chlebe, rajská Manno, daná z plné štědrosti Boží! Kdy pochopíme a poznáme Tvoji moc a sílu pro posvěcení svojí duše? Máme dobrou vůli, než slabí jsme a křehcí ve svých předsevzetích. Jsme pravou třtinou, s kterou vítr vášní a požítků tělesných lomcuje. Potřebujeme pomoci a tu poskytuješ Ty, svatý, nejsvětější Bože a Spasiteli náš. Proto s pokorným srdcem ve své bídě a nicotě voláme: »Přispěj, Pane, nám Svou milostí! Až Tě uvidíme zářiti z prostého způsobu chleba, nechť uslyšíme i Tvoje volání: Pojd', milé dítě, na Mé Srdce, aby Tvoje duše našla pravé občerstvení k věčnému životu a milování. Nechť jako blesk osvíti nás láska Tvoje, zanítí plamen poznání a učiní z nás milující i milované děti nebeského Otce.

KŘIŠTAN.

Řád.

Dnes si promluvíme o jiném velezajímavém základě duchovního života. Netěšte se však na zajímavost v tom smyslu, že naše stať bude zábavnou. To ne! Ale zajímavou pro překvapení, která mnohý zažije, až mu sáhneme na jeho dobré mínění o sobě samém, když pozná, jak jeho vnitřnímu životu chybí jeden z nutných předpokladů a sloupů a když poznají mnozí, že duchovní život jest vůbec něco docela jiného, než zbožné, nepraktické a světavzdálené snění, nýbrž že vyžaduje solidní mravní a povahové stránky, velmi potřebné pro obyčejný denní život a velmi užitečné i každému, kdo přijde ve styk s pořádným a přímým duchovním člověkem!

Tedy hned k věci: Podívejme se na několik lidských postav: Tu vzpomínám na řadu lidí, kteří »pěstují«, jak se říká, duchovní život. Ponořují své myšlenky i touhy a vzněty do duchovních sfér, jejich srdce i mysl plní se hlubokými city zbožnosti, vzletu, poznání tajů duchovních hlubin. Ale když s nimi žijete, cítíte, že jsou v denním životě sobečtí, zjištní, nelaskaví, neušlechtilí, mají i mnohdy velmi nepěkné a bezohledné chování, které se jinak považuje za hřích i velmi těžký, na př. nepřátelství, nepořádné domácí poměry, tvrdost a nedbalost ve výchově dětí a podobně. Co jim schází? Právě ona podstatná a předpokládaná a nutná vlastnost duchovního života, které říkáme jako souhrnu mnohých spřízněných ctností — spravedlnost.

Abych však nemluvil pouze o lidech, kteří nepřijímají katolické duchovní pravdy, neopomeni připomenouti, a to ještě s větším důrazem, že právě tak žijí i dosti mnozí katolíci, kteří také »pěstují« duchovní život. Jen si přiznejme, že na výtky nekatolíků, a to oprávněné, také se věnují někteří z nás na jedné straně snaze o různé vyšší náboženské ctnosti, že přijímají i často Tělo Páně, a přece při tom se na nich najdou i vážné vady proti jejich povinnostem a právem žádaným křesťanským vlastnostem! A divíte se, že se na nás

vidí víc, než na jiných? Stane se to tehdy, když tak někdo na jedné straně projevuje sklony k duchovnímu názoru na život, snaží se o zbožnost, a při tom nezachovává nutně požadavky svého stavu, jako by pro něho neplatila základní příkázání Boží a potřeby lidského soužití, které nijak neurážejí zákona Božího, nýbrž spíše jsou jím předpokládány. Víím, že takovým lidem se zdá duchovní život, jak ho vyžaduje katolická mravnost, příliš málo tajemným, málo zbožným, jako spíše příliš suchým a obyčejným. A přece není pomoci! Duchovní život jest snaha o nejvyšší službu Bohu, o nejvyšší ctnost a dobro a tedy vyžaduje podle Boha, ne podle člověka svá práva.

Nuže, dnes chci jednati o druhé základní ctnosti pravého života, již jsme nazvali spravedlnost. Myslíte, že je to ctnost, která se má radit jen trestancům a ne zbožným lidem? Spíše těmto, než oněm. Protože ji musí mít duchovní lidé dříve a více než ti, kteří ji jinak těžce porušují a o Boha neustarají! Nejde při ní o nic jiného, než dávat každému, co jest jeho, nebo co mu přísluší. Jistě hned myslíte na peníze a na poctivost, že ano? Ale to by bylo jednak příliš zhruba, jednak by se při tom nemohlo mluvit o ctnosti, nýbrž o sedmém příkázání. Tedy asi bude znamenati zde její jméno nějakou jemnější vlastnost, která zasahuje hlouběji, než jen do měšce a k soudu! A byl bych rád, kdyby právě ti z nás, kteří chceme býti nejzbožnější, poznali, kde jim chybí a jak je nutno, aby dali v tomto ohledu do dobrého pořádku svůj celý život. Tedy již jsem zde vlastně to pravé slovo řekl: Pořádek! — Řekněme zde raději jiné a těžší slovo: řád! Ano, při spravedlnosti jde o řád. Abych splnil oproti všem stranám svého života vše, co jim ode mne patří, čili abych měl ve svém životě správný řád a vztah ke všemu.

Podívejme se na ony příklady zbožných lidí, o nichž jsem začal mluvit! Je jisto, že chtějí dáti Bohu, co jest jeho: Lásku, úctu. Ano, ale při tom zapomínají dávat na př. bližním, co jim od nich patří. Tedy zapomínají na spravedlnost oproti jiným osobám. Ale kdo jest v jednom jen směru nespravedlivým, již se nemůže nazývati spravedlivým. A přece jest spravedli-

Jak čistí životopisy svatých?

V dominikánské edici »Krystal« vyšla nedávno brožurka Timothea Vodičky: »Jak psáti životopisy svatých?« Mohla by míti podtitul: »A jak je čistí a dle nich žítí.« Přichází jako na zavalanou v době, která jako každá jiná, má vynikající osobnosti přímo svádky ke studiu jejich životních úspěchů. V době, kdy se životopisy tolik píší a čtou, spolu se zvýšeným zájmem o věci duchovní (průvodním to zjevem naší doby), obrací se pozornost k osobnostem, které nejen některé, nýbrž všechny své vlastnosti přivedly k dokonalosti. A takovými osobnostmi jsou světci.

Musíme si však doznati, že světcům dobře nerozumíme, že se na ně neumíme dívat. V životopise »svatého železničáře« Perazza si autor stěžuje: »Když si lidé chtějí zpřítomnit světce, málokdy si jej dovedou představit v civilním obleku nebo dokonce v úřednické uniformě. Nedovedeme si představit, že by malíř mohl namalovati svatozář kolem červené čepice přednosty stanice. A přece si budeme muset i na to zvyknouti. I naše doba bude míti své světce.« Životopisy svatých, slovní i obrazové, nám zpravidla předvádějí světce jen v řeholních hábitech nebo jako církevní hodnostáře se všemi odznaky jejich důstojnosti. Málokdy však vidíme svatozář kolem hlavy laiků, ač i mezi nimi je mnoho světců. Je pravda, že

řeholní a duchovní stav, v němž se lidé trvale zasvěcují službě Bohu, chová v sobě zárodečné buňky svatosti, není však jediným jejím zdrojem. Nemohou býti všichni lidé kněžimi nebo řeholníky, nejsou k tomu všichni povoláni, ale povolání ke svatosti si přináší každý z nás na svět již při svém narození, jsme k ní vlastně zrozeni. Katechismus nás učí, že Bůh stvořil lidi, aby Jej poznávali a ctíli, Jej milovali a Jemu sloužili, a tak na věky spaseni byli. Dokonalé plnění tohoto pozemského úkolu lidstva je přibližováním se Bohu, který nás také ke svému obrazu stvořil a sám je nejvyšší svatý a dokonalý.

Chybujeme často i v tom, že se domníváme, že světec musí být osobností mimořádnou, jejíž vynikající vlastnosti mají v nás budit touhu po následování. Doba nabitá prostředností se shlíží v těch, kteří se vyšvihli nad průměr. Máme však řadu světců, kteří v obecném slova smyslu nikterak nevynikají, lidí prostých, kteří vynikli tím, že se stali dokonalými uprostřed nedokonalých.

Sv. Ignác ve svých »Duchovních cvičeních« shrnul pozemský úkol člověka pouze v službu Bohu. Poznal, že v mnohoznačném pojmu »sloužití Bohu« jsou zahrnuty i ostatní úkoly člověka zde na zemi. A o jeho »Duchovních cvičeních« se říká, že přivedly na cestu dokonalosti více lidí, než mají písmen. Sloužití Bohu můžeme v každém stavu, ať duchovním nebo svět-

nost již podle Písma svatého souhrnem znaků a vlastností dokonalého člověka Božího, jak se na př. praví u sv. Lukáše o sv. Josefovi, že »byl muž spravedlivý«. A nemusí tu jít jen o těžké vady a o určité chybné a hříšné činy nebo vztahy, zde jde o ctnost čili vlastnost. Jde o to, aby duchovní člověk plnil trvale a pevně všechny své povinnosti, které od něho žádá okolí, a to právem žádá. A kdo jich neplní, nebo nechce plnit, ten obchází nutný základ mravního a tím samozřejmě i duchovního života a nemůže v něm jíti dále, leda by se chtěl sám klamati a hledati v něm ne Boha, nýbrž své uspokojení.

Ale takový život jest podle katolické víry pokřivený a podle lidské obecné morálky falešný, ano i směšně si odporující.

Obraťte tedy upřímně své oči na všechny stránky svého života, na všechny své povinné vztahy a ptejte se, zda jste splnili veškerou spravedlnost.

Rekl jsem, že spravedlnost vyžaduje nebo značí řád. Jest tedy řádné, jestliže se někdo věnuje vyšším nahám (a tvoří si v sobě mínění, že jest již na vyšším mravním stupni) a při tom nedbá základních příkazů Božích? A myslíte, že je to nemožné? Kéž by! Ale vím, že jsou takoví nemyslíci duchovní lidé, kteří jsou ovšem karikaturou duchovního života a ne jeho zdravým a plným zjevem. Jest sice rozdíl mezi zlem, které kdo dělá ze slabosti a mezi takovým, kde se mu lhostejně oddává. Ale přece jen člověk, který na jedné straně má odvahu, žítí podle vyšších mravních požadavků, nemůže se odvolávati, že nemá síly k menším, kdyby opravdu chtěl. A tak znamená spravedlnost vůči Bohu, abychom zachovávali důležité a základní zákony Boží jako důležité a základní, abychom jejich zachovávání prováděli dřív, než začneme konati činy, které již předpokládají naprosto řádný život a řádné vlastnosti. A zrovna tak nutno zachovávat menší příkazy jako menší a rady jako rady, a nedělati, — a o to zde jde, — nedělati z rad příkazy a z vážných příkazů Božích jen vedlejší rady, když nevyhovují vlastní choutce a představám o vyšším náboženském životě. V tom je tedy řád: zákon jako povinnost, potom teprve rady jakožto rady!

A nyní se podívejme, jak se máme ke svému okolí a zda také tam zachováváme spravedlivý řád: Máme se ke své rodině jako k těm, kteří mají přední právo na naše práce a zájem? Nebo dáváme přednost svým zdánlivě duchovním cestám před povinnou starostí jako otcové a matky? A jak se máme ke svým zaměstnancům, ke svému zaměstnání? Neodbyváme je pro své duchovní sklony? Jsou nám naše podniky, obchod, dílna, kancelář opravdu místem vzorného plnění úkolů? Dáváme čest, komu náleží, nemluvíme nekřesťansky pyšně a povýšeně? Hleďte, v tom všem se skrývá spravedlivý postoj ke všemu okolí. A k tomu ještě není spravedlnost jen předpokladem vyšších stupňů duchovního života, nýbrž nutno v ní postupovati současně s celou duchovní snahou. A jemný duchovní člověk najde ve svém životě vždy více a světějších vztahů k Bohu i bližnímu a pozná, že plná spravedlnost ho přivede k citu pro věrnou oddanost ke každému i nejvyššímu přání Božímu a nejvyšší lásce k bližnímu! Pozná, že jest průvodkyní všech stupňů duchovních výšin i hloubek!

Nevím tedy, jak bych zdůraznil, že těm, kdo chtějí žítí duchovně, není dána dispens od obecných zákonů, ani od těch vztahů k bližním, které mají obyčejní, tedy »neduchovní« lidé. Bylo by tragické, aby nakonec lidé nedbající o Boha a jeho vyšší vůli, byli občansky zdárnější, spolehlivější, čestnější, milejší než ti, kteří mají ve svém životě vyzařovati odraz v Bohu viděné dobroty, krásy, práva a spolehlivosti. Život duchovní není nějaký díl života sám pro sebe, ale jest formou lidského života, povzneseného do blízkosti jeho Tvůrce a Spasitele, tedy má vše, co je dobré v pouhém lidském životě, ale má míti nad to — a ne bez toho, — další krásy, ceny věčné.

Prosil jsem posledně, abyste si, máte-li vůli jíti touto cestou, prozkoumali a případně i sepsali případy, kdy je třeba opravit život podle zásad rozumnosti. A jistě mi dáte za pravdu, že je nutno prohlédnouti jeho základy i po stránce spravedlnosti k Bohu a bližnímu, zda v nich nejsou nebezpečné trhliny a mezery! A jsou-li, — a jsou-li snad dokonce ještě vašim zvykem, — tedy opět přiložte ruku odhodlanou a s pomocí

---

ském. Místem služby Bohu v tomto smyslu může být truhláři jeho hoblice, soustružníku soustruh, ševci verpánek, úředníkovi jeho kancelářský stůl, hospodyně domácínost, celé naše prostředí. Dobře si neuvědomujeme, že naši národní světci, sv. Václav, sv. Jan Nepomucký, blah. Jan Sarkander, jsou vlastně mučedníky svého povolání; sv. Václav padl jako vladař, sv. Jan Nepomucký jednak pro plnění svých úředních povinností generálního vikáře, jednak, podobně jako blah. Jan Sarkander, pro zachování zpovědního tajemství. To musí být praktickým užítkem četby a studia životopisů svatých. Oni nám ukazují, jak můžeme i při své práci a plnění svých stavovských povinností dojíti ke konečnému svému cíli.

Máme snad i dnes takové osobnosti, které při práci, jež domněle odvádí pozornost od věcí božských, zůstaly věrnými Bohu v plnění svých povinností vůči Němu? Ano! Všimli jsme se zde již Ira Mata Talbota, zemřelého teprve r. 1925. Naši současníci je i Skotka Markéta Sinclairová, tovární dělnice, zemřelá taktéž roku 1925 a narozená r. 1900; bylo by jí tedy letos teprve 42 let. Sv. Terezička od Ježíška, o níž její životopisec Bernoville zdůraznil, že se doslova k smrti upracovala, zemřela r. 1897. A co řici o dělnické ženě svatého života, Italice Marii Taigi, která nás předešla jen asi o 100 let (nar. r. 1769, zemř. 9. června 1837). Čím mohla tato obyčejná tkalcovská dělnice, později

komorná a nakonec žena prostého domácího sluhy, vyniknouti? Narodila se sice v lepších poměrech, ale když rodiče zchudli, přijala a snesla svůj úděl statečně i tehdy, když jí nabídlí dobří lidé pomoc. »Chci zůstatí v poměrech, do nichž mne postavil Bůh.« Taigi vychovávala sedm dětí a při tom našla ještě dosti času k duchovní sebevýchově, k co nejužšímu přimknutí se k Bohu. Za její důvěrné přátelství s Bohem se jí dostalo daru viděti za kulisy tehdejšího světového dění. Byla snad takovou od malička, narodila se snad již svatou? To je další omyl domnívati se, že svatí se již svatými narodili. Takových bylo velmi málo a Pán si je co nejdříve k sobě povolal, jako Vítka de Fontgalland, Petřička D'Airelle, Dominika Savio, Terezičku a pod. Skoro všichni ostatní prošli nejprve cestou hrozící zkázy a teprve po cestě osvětěné se dostali na cestu spojení s Bohem. Tak i A. M. Taigi. Nebyla by snad ani ženou, kdyby nepodlehla parádě a zábavě. Kdyby na to bylo, kdo by jí to mohl zazlívati? Ale dělník na to má málokdy. S přibývajícím rodinným starostmi nastalo vystřízlivění, a není bez zajímavosti, že k němu došlo na cestě do vatikánské basiliky na náměstí sv. Petra, kde potkala chudého řehořníka. Byla vrácena rodině a věnovala se jí tak, že muž jí nakonec vydal nejlepší vysvědčení: »Byla manželkou ve všech vlastnostech nesrovnatelnou. Kdybych hledal ženu, jako byla ona, nenalezl bych

Boží věrnou k dílu, abyste je vyspravili a položili své duchovní stoupání na základnu jistou a bez poskvrny před očima Boha i světa.

Dr. JAN SAJÍC:

Svatý Norbert.

Ke dni 6. června před osmi sty a osmi roky zazněla v arcibiskupském městě Magdeburku (Magdeburg) tato kronikářova slova: Bolestným a neočekávaným údělem smrti, jako květ náhle padající, byl nám odňat onen slavný muž, onen výtečný kazatel, muž církvi věru potřebný a žádoucí, ve kterém bylo útočiště ubohých, útěcha zarmoucených, láska k lidem, odpor ke hříchům, příklad dobra. — To byl Norbert z Genep, arcibiskup magdeburský, zakladatel řeholních kanovníků Praemonstrátů, jehož život a dílo došly svatořečení a tělesné ostatky posléze spočinuly na oltáři pražského Strahova, když byl světec Norbert přivtělen sboru českých patronů zemských.

Osobnost Norbertova je z nejužasnějších, které zazářily na obloze Kristovy církve. Zaposlouchat se do životopisů, jak je zaznamenali vrstevníci a nejbližší následovníci Norbertovi, znamená prožít v duchu velkou, hrdinnou a vzácnou epochou lidského osudu z Boží milosti. Praví o něm životopisec: V květu prostředního věku, z přízně přírody těše se krásnému a obratnému tělu a se znalostí věd vynikaje i výmluvností, pro jemnost mravů docházel oblíbenosti všech, kdož ho znali, byl jak u císařského dvora, tak i v kolínském kostele v největší vážnosti, požívaje statků i výhod světského života podle své libosti. To bylo na počátku jeho dráhy, kdy vnějšek zpodoboval šlechtice. Závěr Norbertova života je znamenán svědectvími z nitra: muž vynikající zbožností, jehož svatost, poctivost, vědění, výmluvnost jsme viděli zblízka; nejlaskavější Otec a ctihodný pán, pravý přítel svatosti vnitřního života a učitel pravé obezřelosti o stavu vnitřního člověka; muž mocný skutkem i slovem, zakladatel mnohých klášterů a výtečný šířitel svaté víry — tak ho portretují svědkové jeho vlastní doby.

---

ji; ztratil jsem veliký poklad. Často jsem přicházel po práci domů unaven, smuten a rozladěn, ale ona mne vždy uklidnila a rozveselila svou přívětivostí. Její způsoby měly nevyslovitelný půvab, jenž mimoděk nutil učiniti všechno, cokoliv pro svatý pokoj v rodině žádala.» Hle, žena zdatná, o níž mluví kniha Přísloví!

Jedno však Taigi, jejíž skvělé osobní vlastnosti nezůstaly pod pokličkou, neuměla: Vytloukat kapitál ze své »popularity«. Znali ji světští i církevní hodnostáři, leckomu z nich ze svého duchovního bohatství uštěďřila a na konec tato duchovně bohatá žena se s obavou o děti ptá: »Co bude s nimi? Vždyť již nemají ničeho do úst. Zahynou v tělesné i duševní bídě.« Svému dělnickému údělu, chudobě, zůstala věrna až do smrti. Zůstalo jí však jedno, co dala svým dětem jako dědictví, důvěra v Boha: »Nepochybuji nikdy. Bůh vás převede přes všechna úskalí...«

A. M. Taigi byla jednou z nás. Budiž naši i po té stránce, že si z ní vezmeme příklad, jak svědomitým plněním všech povinností svého stavu dospěti k Bohu. A to budiž praktickým důsledkem četby a studia životopisů světců. Od každého se můžeme něčemu naučiti, každý svým způsobem nám může ukázat, jak i při našem povolání můžeme splnit svůj pozemský úkol a dojít k nejvyššímu ideálu křesťana — ke svatosti.

J. VLADYKA.

Mezi těmito póly je velké rozpětí, vyplněné obrácením a pokáním. Norbert člověk i světec je po staletích bratrem svatého Augustina, nebo i jeho srdce nebylo pokojné, dokud nespočinulo v Bohu. Vyšel z hradu otců, obklopen největší nádherou, jakou mohl na počátku dvanáctého století dávat císařský dům a sídlo duchovním knížetům, náhle a zázrakem se obrátil k životu v Bohu. Odejde s míst lesku a slávy, aby své smysly a sebe celého obětoval očistnému kajícnictví. Bosé Norbertovy nohy se rozdirají o tvrdou půdu země a ledová tříšť je zkrvavuje na cestách světem. Satan útočí na jeho lidskou přirozenost, aby oslabil a zahubil jeho ducha. Ale Norbertova nepovolnost k ranám i svodům je tak velká, že sám ďábel ustoupí mnichu-kazateli, aby po mnohých poutích našel v nehostinném a opuštěném údolí Prémontré místo ke zbudování Božího hradu a ke vztyčení Monstrance s Kristovým Tělem. Ďáblovy útoky na mladou družinu bratří odrazí Norbert závazkem chudoby, čistoty a poslušnosti i stálosti místa. O Božím Hodu vánočním bude tomu letos právě osmsetdvacetjedyn rok, kdy — podle nejstaršího norbertinského životopisu — jeden každý z praemonstrátských druhů sám se dobrovolně zavázal k oné obci blaženého setrvání. Odtud též zaznívá k nám hluboká pravda proslulých výroků praemonstrátského Otce: Byl jsem v paláci, byl jsem v klášteře, byl jsem v církevních důstojenstvích a všude jsem poznal, že nic není lepší než cele býti oddán Bohu. V paláci nikdy jsem nebyl spokojen, v klášteře nikdy nespokojen. A dále: Tisíc světů se nedá srovnávat s pokojem a klidem dobrého svědomí a se srdcem upřímně nábožným; tisíc světů neváží tolik, jako dobré svědomí a srdce milovné kázně. V přísnostech jsou přívaly rozkoší těm, kdo je dovedou okoušeti, přísný život je bohatý rozkošemi. A kdo má Boha k své ochraně, ničeho se neděsí.

Na těchto základech přivtělil si apoštol Norbert učení svých ideálů: oslavy Boha a spásy bližního. Jestliže na příklad strahovská antifona po staletích vzývá světce Norberta nadšenými přívlastky, je to ozvěna nejstarší praemonstrátské doby, kdy Norbert žil před tělesnými i duševními zraky svých druhů opravdu jako orel, vybízející mláďata k letu. Staletí norbertinského díla dala uzrání tomu, co se do dneška o Norbertovi modlí a zpívá: — vyvolané nádoba, plná Duchu Svatého, veliký přítel Boží, bojovník statečný, anděl míru, hlasatel pokání, mocný slovem i skutkem, znamením i zázraky, svatý Boží, přítel Ženichův, Otec, strážce a sláva.

Osídlení údolí Prémontré samo o sobě nebylo ničím lehkým. Množství lidí se podivovalo v otázce: Jaké víry je tento člověk, že jedná tak bez rozumu? Myslíš, že je trvalé toto dílo, které se zakládá v takové poušti a jehož základ leží ne na skále, ne na pevné zemi, nýbrž v bažině? — A přece bylo založeno štípením Božím, jak zvěstuje dávný hlas o tomto díle. Ani pak, kdy se pustina začala měniti v malý ráj na zemi, nezvolil Norbert své založení za idylický koutek každodenního štěstí. Na srdci velké Boží přírody a v kruhu bratří ovšem čerpá sílu k novým a novým cestám za lidskými dušemi, které všechny hodlá přivésti k novému pochopení a poznání života. Poselství pokoje Norbertova nevztahuje se pouze na tělesné nepřátelství soků, jichž usmířil velké množství. Pokoj, který hlásá a dává apoštol míru, týká se v nejvyšším stupni lidské touhy po Bohu. V Magdeburském dómě a v klášteře Milé Paní praemonstrátské hrdinsky schrání všechny ctnosti života, jehož největší statečností jest pokora. Jestliže vešel na arcibiskupský trůn bosýma nohama, není to plané gesto, nýbrž výraz Norbertova

synovství vůči Kristu, jenž bos vstoupil do města svého utrpení a oslavení. A jestliže založil dědictví milosrdenství k chudým, není to jen slitování s porušenou rovnováhou hospodářskou, ale milostná láska k nesmrtelným duším bratří po celém okrsku zemském. Dav Bohu kající zadostiučinění za sebe samého, Norbert vtěluje své pokání v nehorlivější službu chudým, jimž dává chléb a peníz pro tělo, stejně jako pro ducha a duši. S monstrancí vysoko vztyčenou nad vřavu světa stanul v dějinách lidstva, svléknuv rodový purpur a oděv se bělostným rouchem Božího zápasníka a slitovníka. Žít na zemi a nic od země nežádati — tak charakterisuje nejstarší životopisec Norbertův začátek světceva působení, kdy muž Boží — trpěliv ve bdění a postech, horlivý v práci, milý v slovech, půvabný zjevem, laskavý k prostým lidem, přísný k nepřátelům církve — přísně vykonával dílo Boží.

A vrchol Norbertovy světecké záře znamená rána mečem, vedená v Magdeburce na jeho hlavu, ochráněnou zázrakem a uchovanou k poslednímu triumfu tiché a blažené smrti v Pánu. Neboť, podle slov svatého Augustina, nemohl špatně zemřít ten, jenž dobře žil. — A jest jen skutkem synovské a bratrské pravdy a cti životopisný epitaf kapenberských praemonstrátů, uza-
vívající vyprávění o podivných činech a zázracích:

Ducha obzvláštní síla
a plamen Božího díla
slávu mu kryly hlavu,
věděni dalo slávu.
V plání z nebes moci
stejný byl s velkými otci,
pro své pak slavné zásluhy nehynoucí má jméno.
Z lásky trvalé se pravé chudobě vzdával,
útoky ďábla vírou statečnou překonával.
Schrána slova věčného a služebníka míru,
mír vždy pevný dával, rozbroje urovnával.
Tento muž ctěný, k velekněžství povýšený,
pro zlé vždy křížem býval, k dobrým laskavost míval,
hvězdou byl skvělou pro kostel a církev celou.
Šťastný v tom, že se bezpečně mohl vydati mečům,
čisté svědomí měl a nemusil pro vinu blednout,
smrtí být znepokojen, s Kristem v lásce byv spojen.

A Heřman tournaiský dodal k oslavě světcově: V krátkém čase tak pokročil Boží milostí, že po apoštolech nevidíme dnes nikoho, jenž by byl církvi způsobil takový užitek. — To není posmrtná legenda, neboť ještě za života Norbertova dovedl svatý Bernard napsati památná slova o svém příteli: Norbert je nad nás tolik schopnější odhalovati Boží tajemství, kolik je i bližší Bohu.

V akordu, kterým znějí sbory českých patronů, zvláštní místo náleží právě tomuto praemonstrátskému a strahovskému Arciotci, jenž jest apoštolátem a poutnívím tolik podoben Slavníkovi svatému Vojtěchovi. Pomyšlení a jistota, že právě Strahov je místem Norbertova vzkříšení těla, vede naše kroky k stupňům oltáře v chrámu nad Prahou, kde světec ještě po smrti stráží Eucharistii, jejímž byl a zůstává největším duchovním rytířem. Ohniček věčné lampy před svato-
stánkem i před schránou Norbertovou svítí pro věčnou památku eucharistického světce, poutníka a hrdiny, kajícíka a zpovědníka, mnicha a arcibiskupa, jenž nejvzdálenějšími cestami připutoval do naší země, jež od staletí přijala jeho slavnou a sladkou tradici řehole praemonstrátské. Déle tří věků odpočívá tělo světce Norberta na místě, kde jeho duch spočinul již před osmi věky; déle tří věků má církevní svátek norbertinský u nás povahu svátku domácího, který pozvedá naše srdce stejnou vlnou lásky jako všechny svátky

Zrna a zrnka.
Je mnoho lidí i zdánlivě zbožných, kteří dovedou pokrucovatí očima, jsou pobledlí a hubení jako opravdoví svatí, i svatě a přezbožně řeči vedou, ale je z celého jejich jednání, z jejich ješitnosti, z jejich pýchy, z jejich tvrdosti k bratřím vidět jasně, že hledají sebe, že mají své plány, že dobře vědí, co chtějí, a Ježíš Kristus se jim stal jen zástěrkou, ze začátku ho i snad trochu hledali, byl také v jejich plánech, že trochu budou jeho, ale pak si zvolna navykli skrze sladké řeči o něm, skrze přísnost, dohánějící druhé k němu, si zjednávatí moc, prvá místa, že je Kristus zvolna opouštěl. Z jejich slov mluvila tvrdost a strohost a ne Ježíš. Již nevcházeli k bližnímu skrze Ježíše a proto ovce před ním prchaly ve zděšeném zmatku a toužily jen dál, dál od něho. Ovce nepoznaly hlasu Kristova.

»Na hlubinu«: Dr. Braitto: Já jsem brána.

Cílem evangelistů nebylo historicky vylíčití do posledních podrobností život Kristův, anebo zaznamenati každý jeho výrok. Evangelia vznikla z potřeby praktických, jsou výrazem katechese (typu nauky) apoštolů. Jejich snahou nebylo podati, kdy a kde co Kristus řekl, nýbrž, co činil. Vybírají ze života a nauky Páně, co považují za nejdůležitější ke spáse, a to podávají věřícím. Kristus jistě častěji opakoval, neboť kázal na různých místech, v Judeji, Galileji, Pereji, a zde k němu přicházeli sice různí posluchači a ubožáci, kteří však měli tytéž otázky a tělesné i duchovní potřeby. Na tytéž otázky odpovídal Pán ne vždy týmiž slovy, a tak pochopíme, že o mnohém zázraku není psáno v evangeliu, anebo mnohý výrok Kristův zde zaznamenán. Byly však dlouho zachovány v podání ústním, během doby toto podání se porušilo a snad zbytky, již porušené, jsou uchovány v apokryfní (podvržené) literatuře.

Dr. Jan Merell: Starokřesťanské apokryfy.

V Mnichově (München) zažil také (apoštolský nuncius Pacelli) těžké chvíle rudého komunistického režimu. Sám vypráví o jedné události, kterou prožil v oněch dnech bezvládní. »Jednoho dne slyšel jsem ve svém domě třesknutí. Šel jsem dolů a setkal jsem se s dvěma vojáky, kteří mi položili na prsa pistole a žádali ode mne, abych jim dal své auto. Něco podobného jsem již předvídal a před dvěma dny jsem zařídil, aby se nedalo vozu používatí. Nechal jsem vojáky odejít do garáže a sám jsem se odebral nahoru, abych telefonicky zavolal velitelství. Odvolal jsem se na svou nedotknutelnost jakožto diplomata a na exteritorialitu budovy nunciatury, ale odpovědi se mi dostalo jediné pohrůžky, že, budu-li odporovatí, já a »celá banda« budeme zajati. Odvětil jsem: »Pěkně děkuji,« a zavěšil jsem sluchátko. Druhého dne si přišli skutečně pro auto. Protestoval jsem proti tomu, nic jiného se nedalo v těchto bouřlivých chvílích dělati a žádná autorita neměla moci. Když jsem hlasoval pro neutralitu, odpověděli mi, že se musím rozhodnouti buď pro rudou vládu nebo proti ní. Po nějaké době mi vrátili též i moje auto.«

Časové úvahy: Svatý Otec Pius XII.

našich rodných světců a patronů. To je jeho požehnání.

O jeho svátku se píše: Tento jest slavný den, kdy, zproštěn pouta tělesného, svatý biskup Norbert byl přidružen k andělům a vrácen domu Otce, kde rouchem záře svatebním, v paláci Krále nebes, blažený

host, stoluje a proudem slasti ustavičně se občerstvuje. Alleluja, Alleluja.

K této vznešené antifoně jest nám, ctitelům Norbertovým, připojiti prosbu: Vyslyš nás, vyslyš nás, Norberte, těm, jež těla svého svatým pokladem poctiváš, účinnou milost své přímlyvy dej cítiti na věky. Alleluja.

MSGRE. EM. ŽÁK:

Osobnost Ježíšova v proudu věků.

První křesťané poznávali se mezi sebou smluveným, jenom jim známým heslem, nebo prostým vyobrazením. V románu »Quo vadis?« poprvé setkává se Lygie s Vinetiem. Mlčky hledí na zem a kreslí do písku obraz ryby. Ryba, v řeckém jazyce »Ichtyš«, byla ve svých pěti začátečních písmenech jasným vyznáním křesťanské víry! Ježíš Kristus, Boží Syn, Vykupitel. Ryba jako symbol víry přešla též později v ozdobu chrámových stěn i domácích příbytků.

Ježíš Kristus, Syn Boží, Vykupitel. V této krásné větě jest vysloveno jádro a střed naší víry. Tato víra, prošlá tradicí téměř dvou tisíc let, je velikou stálicí na obloze křesťanství; je kotvou života na zemi a pevnou nadějí pro život budoucí.

My katolíci věříme vždy, opírajíce se o evangelia a všechny učitele církevní, o autoritu nejvyššího úřadu učitelského, že Kristus jest vtělený Syn Boží. Spojení dvou různých přirozeností, božské a lidské v Ježíši, je nám nepochopitelné. Ti, kdo chtějí toto tajemství rozluštit, aby přestalo býti tajemstvím, jdou ve stopách Aria, který skutečné božství Kristovo popíral a učil, že Kristus pro svoji jedinečnou dokonalost jako člověk, byl od Boha za syna adoptován. Podobně asi, jako antičtí bohové velké pozemské hrdiny přijímali na Olymp v hodnosti polobohů. Arius svým učením pobouřil svět. Rozpoutal se spor o Krista.

Bylo to na prvním všeobecném sněmu nicejském roku 325, kde boj byl rozhodnut. Zde Arius široce rozvinul své názory. Nenalezl však téměř žádného souhlasu. Přes 300 přítomných biskupů »ve svornosti a jednomyslnosti« vyslovilo se proti Ariovi a jeho názoru. Prostý, učený jáhen z Alexandrie, Athanasius, svými důvody o božství Kristově, budil obdiv. Společně usnesení a prohlášení sněmu vyznělo: »Věříme v jednoho Boha, Otce všemohoucího, a v jednoho Pána, Ježíše Krista, Syna Božího, zplozeného z Otce, to jest z podstaty Otcovy, Boha z Boha, světlo ze světla, Boha pravého, spolupodstatného Otcí.«

Kristus, světlo ze světla. Hluboké podobenství, jež tajemství Kristova božství chce znázorniti. Nepochopitelný Bůh, nepochopitelný jeho Syn. Světlo ze světla — jeden z nejkrásnějších obrazů pro nevyzpytatelné božství.

Věřící křesťan sklání se v posvátné úctě před tímto vyznáním víry, které velmi často kněz při Mši svaté jménem věřících opakuje. Má v úctě prohlášení, které pronesla Církev na sněmu. Promluvila autorita Duchem svatým chráněná. Katolík se podrobuje. Posvátná tradice, kterou věk věku předával, posvětila a zpevnila víru. A tato víra je nejkrásnější projev ducha. Je to pokora rozumu, který nestaví se a nepokouší se býti soudcem v té věci, jež vymyká se jeho kompetenci. Zůstaviti jednotlivci tento soud, zanechatí jej sama sobě, jak chce o Kristu věřiti, síly, útěchy, opory mu nedodá.

V posledních letech kritika nastoupila nové dráhy. Hledá kompromis mezi stranami. Mluví o Kristu hi-

storickém, který je předmětem vědy kulturních dějin světa, a Kristu dogmatickém, který jest předmětem víry. Chce evangelia štěpiti, děliti Krista ve dvě různé osoby. Ale Kristus jest jeden a týž, jak evangelia jej líčí. Nelze evangelia libovolně rozstříhati ve dvě různorodé části.

Před osobu Kristovu, jako jedinečnou, v dějinách již nikdy se neopakující osobnost, staví se i svobodomyšlná filosofie. Vzpomínám tu Euckena. Táže se: Jak dospěl Ježíš z nejjednodušších životních poměrů k takové duševní velikosti, ano, svět překonávající vznešenosti? A při této vznešenosti jak mohl si uchovati onu nelíčenou prostotu a nejčistší lidskost? Jak mohl v nejpříkřejším rozporu a v nejtvrdějším boji se svým tehdejším okolím uskutečniti plný převrat, a při tom zachovati takový bezpečný klid, že nikde nelze viděti nějaké stopy kolísání a slabosti? (Eucken: Lebensanschauungen, str. 156.)

Nad čím se filosof zastavuje, po čem se táže, nám není těžko zodpověděti: Kristus není pouhý člověk, není to jedinečný zjev nadčlověka, je to Bůh a člověk. V něm ona jedinečná harmonie moudrosti, všemohoucnosti a lásky Boží spojovala se s lidskými ctnostmi v obdivuhodnou, nikdy dříve ni později existující jednotu. Rozzářil se onen jasný zjev jeho, jako paprsek sluneční proměny krůpěj rosy ve skvoucí drahokam.

Je sotva v řadě největších filosofů duch, v němž se všestrannost lidského badání s hloubkou víry tak jedinečně a názorně spojovala, jako byl sv. Augustin. Duch v mládí neklidný. Prošel a promyslel a prožil všechny směry a názory své doby. Jeho mysl přímo vášnivě toužila po vyšším světle a vlastním osvětlení a prozáření. A doznává toto: »Mé oko jest velikostí Boží tak oslněno, že hledám osvětlení a klidu v lidském objevení se Božského na zemi. Ve zjevu spásy, především ve skutcích a slovech Vykupitelových. Jsem podoben člověku, který z prudkého slunečního světla uchyluje se do lesa, kde zář slunce je mírněna stinnými větvemi stromů.« (De moribus ecclesiae. 3.) Krásněji cestu ke Kristu a odpočinek v Kristu sotva lze vystihnouti. Stávají se skutkem slova Kristova volání: Pojďte ke mně všichni, kteří trpíte a obtíženi jste, a já vás občerstvím! (Mat. 11, 28.)

Dnešní člověk marně hledá výslednici názorů, které během svého života, dětstvím počínaje, za svého mládí snad plného bouře a pochyb až do věku klidu a rozvahy, do své mysli přijal. »Všechny věky hašteří se ve vás,« vyčítal Nietzsche. V rozbouřenou, stále neklidnou duši může vnést světlo a klid jen ten, který pravil, že přináší pokoj, jehož svět dáti nemůže. Slib, který jen z vědomí božské přirozenosti mohl prameniti. A všichni, kdo od Krista člověka povznesli se k pevné víře v jeho božství, nejlépe zakusili účinek velikého jeho příslibení.

Sleduje tento účín víry v Ježíše Krista, napsal svatý evangelista: Bylo Světlo pravé, které osvěcuje každého člověka. Na světě byl a svět povstal skrze něho, ale svět ho nepoznal. Do vlastního přišel a svoji ho nepřijali. To byl hořký stesk apoštola, když vzpomínal bouři, které fariseové a zákonníci vyvolali proti Ježíši. Ale hned připojil: Kdo však jej přijali, dal jim moc státi se dítkami Božími. (Jan 1, 9.—12.) Není větší blaženosti, než sluníti se v učení Ježíšově, v jeho osobě, žítí v jeho lásce, v milosti Boží.

Kristus jako učitel lásky vzbuzuje úctu všech, kdo třeba jednou jen o něm slyšeli. Ale on je nám křesťanům daleko více. Bude jednou našim soudcem. Přijde jednou soudit živých i mrtvých, spravedlivých i hříšníků. Tato pravda obsahuje všechnu nesmírnou vážnost a zodpovědnost našeho života.

Gabriel Max zobrazil Ježíšovu smrt na kříži. Slunce je rudé, nastalo šero, zatmění. Tělo Ježíšovo zesinalo, jenom světlý úzký oblouk obepíná skleslou hlavu Mrtvého. To zemel Bohočlověk. A dole ke kříži pnou se četné lidské ruce. Hlav není viděti. To jsou ruce mnohých prosebníků. A šťasten, kdo k této směsi rukou jednou též připojí své ruce vlastní! Vyznává tím víru v Syna Božího, Vykupitele.

U P O Z O R N Ě N Í !

Podle úředního upozornění vylučují se s platností od 15. května t. r. z odběru všech druhů časopisů také židovští míšenci a jejich podnájemníci, jimž je zakázáno doručovat noviny, ať donáškou, poštou neb jakýmkoliv jiným způsobem. Je tedy nutno, aby nám všichni jednotlivci, jichž se zákaz týká, obratem oznámili, že jsou židovskými míšenci, po případě jejich podnájemníky, ve smyslu citovaného upozornění. Do-
dávka časopisu jim pak bude zastavena.

Redakce »Katolika«.

Z DOMOVA.

Exercicie členů Svatováclavské Ligy bylo nutno přeložiti na dny 30. června až 4. července. Budou se místo v Hájků konati v exercičním domě na Svaté Hoře. Začátek 30. června večer, zakončení 4. července ráno. Poplatek za všechny dny 120 K. Účastníci si přivezou nějaké potraviny nebo potravinové lístky. Závazné přihlášky na spolkovou kancelář. Ti, kdož se již předběžně přihlásili, nemusí přihlášku opakovati.

Exercicie na Svaté Hoře. Červenec 13.—17. pro Hlubinačky. 18.—21. pro Mariánskou družinu paní a dívek od svatého Kajetána v Praze. 22.—26. pro Mariánskou družinu dívek od sv. Voršily v Praze. 27.—31. pro dívky a studentky. — Srpen 10.—14. pro učitelky a úřednice. 28.—31. pro studenty. Duchovní cvičení pro kněze jsou: 6.—10. července, 3.—7. srpna 17.—21. srpna a 24.—28. srpna. Exercenti nemohou býti přijati do kteréhokoliv exercičního kursu bez občanské legitimace.

Který chudší kostel by mohl potřebovati vkusná, úplně nová, modřínová kostelní dvířka se zámkem (t. zv. katr pro letní větrání kostela), šíře 1.28 m, výše as 1.40 m, nechť se obrátí na p. Ant. Zvěřinu, Roztoky u Prahy, Jungmannova ulice č. p. 187. Zmíněný je ochoten chudšímu kostelu je darovati.

LITERATURA.

Z NOVĚJŠÍ LITERATURY O VELEHRADĚ.

Obecný zájem o posvátné místo někdejšího cisterciáckého opatství na Velehradě, jež se účinnými snahami nadšeného moravského kněžstva od druhé poloviny minulého století postupně vyvinulo v poutní svatyni cyrilometodějské úcty a ve středisko unionistických nadějí, dal vznik také rozsáhlé literatuře. Přčetné knihy, stati, brožury i periodika vyvolávají vědeckým i popularisujícím způsobem paměť předpokládaného Velehradu velkomoravského, léta zaniklého cisterciáckého konventu i historii obrodných a buditelských prací, vzrůstajících zejména od cyrilometodějského jubilea r. 1863. Tyto publikace různé ceny se přimykají k úsilí o jednotu ve víře, jež z Velehradu vytváří svou přední tvrz zejména od časů, kdy se tu pořádají mezinárodní sjezdy unijní, a popisují s větším nebo menším zdarem znamenitostí velehradských staveb a četných archeologických průzkumů, podnikaných zde i v blízkém okolí. Z knih o Velehradě podrží si trvalou cenu hlavně dvě díla, jež byla vydána v posledních letech. Zatím co památky nádherného velehradského kostela byly důstojně obnovovány, dostalo se dvěma hlavním úsekům dějin tohoto místa zpracování, jež zůstane jistě na dlouhou dobu definitivním obrazem příslušných období. Je to jednak práce brněnskeho zemského archiváře dr. R. Hurta, výsledek mnohaletého studia o velehradských cisterciácích, a kniha Msgr. dr. Fr. Cinka, profesora Cyrilomet. bohosl. fakulty v Olomouci, o Velehradě v 19. a 20. století a o tom všem, co znamená Velehrad pro novější dobu.

Dvousvazkové dílo Rudolfa Hurta, nazvané »Dějiny cisterciáckého kláštera na Velehradě«, bylo vydáno nákladem Akademie velehradské v Olomouci 1934 a 1938 (stran 445 a 443 a četné obrazové přílohy, cena každého dílu brož. K 60.—). —

Je zpracováno moderní kritickou metodou dějepisnou a vychází tedy jen ze spolehlivých pramenů, z archivního materiálu. Autor prozkoumal všechna písemná svědectví, namnoze dosud neznámá nebo nepoužitá, jež mohl zjistiti v různých archívech domácích i některých zahraničních. Základem mu ovšem byl klášterní archiv velehradský, dnes uložený v brněnském Archivu země Moravské, bohužel však nezachovaný v úplnosti. Hurt o celém období trvání velehradského cisterciáckého konventu od založení v r. 1205 až po zrušení za josefinské sekularisace r. 1784 píše poutavě. První díl sahá do r. 1650 a objímá tedy rozlehlejší časovou periodu. Úvodní stať se stručně zabývá nejprve souvislostí dnešního Velehradu s někdejšími stoličným sídlem moravského arcibiskupa sv. Metoděje, sleduje výklady této otázky v našem dějepisectví, naznačuje dnešní její stav podle výsledků archeologických výkopů a přehlíží konečně dosavadní práce o velehradských cisterciácích, počínaje řádovými kronikami 17. století. V dalších kapitolách probírají se pak postupně vlastní dějiny kláštera od příchodu mnichů a jednotlivým událostem popřává se při tom místa podle toho, jak hojně a sdílně jsou příslušné prameny. Autor si všímá podle možnosti také vnitřního uspořádání řeholního života a hospodářských i stavebních dějin; máme však místy dojem, že mu nejsou zcela jasné všechny podrobnosti denního života řeholníků a že by se na př. o duchovních proudech v klášterech té které doby dalo říci mnohem více. Ale i tak se dovídáme dosti nového, a to přirozeně tím spíše, čím více postupuje sled letopočtů. Vystupují jména opatů a dobrodinců kláštera, dočítáme se o myšlenkových zájmech a zase o sporech, jež konvent vedl — ovšem teprve poměrně pozdě tu vystavávají osobnosti, o nichž lze říci větší počet souvislých slov a nějakou výraznější charakteristiku. Dočítáme se o zničení kláštera v husitských bouřích, o pobytu mnichů v Uher. Hradišti a o jejich návratu na zpustošený Velehrad, o dlouholeté úsilné práci na obnově jejich sdiště zvenčí i vnitřně. Postupem let rostou vědomosti o podrobnostech klášterních osudů, údaje jsou přesnější, čteme úryvky z dávných korespondencí, zpřávky se množí, jasněji se jeví fysiognomie opatů i předních členů konventu.

V ještě větší míře to samozřejmě platí o 2. svazku Hurtova spisu. Hojnost materiálu pro tento úsek (1650—1784) umožnila, aby byly popsány příběhy těchto let a veškeré složky klášterní správy i činnosti co nejpodrobněji — ačkoliv také tu není obraz žádoucně úplný, neboť ani pro tuto dobu se nezachovaly všechny písemnosti někdejších velehradských registratur, jež zprávami odjinud nelze úplně nahraditi. Tento 2. díl vylučuje velehradskou historii od rušných příhod za rázovitého opata a pozdějšího biskupa J. M. Salixe až po posledního preláta Filipa Zureho, marně se snažícího o restituci. V řadě přehledných kapitol se tu vypravuje o vnitřních poměrech v klášteře, o stavebním vývoji, o klášterním hospodářství, o poměru ke státní a veřejné moci, o majetku a právech kláštera, o názorech na řeholní život v době tereziánské a josefinské, o poměru kláštera k diecésnímu biskupovi, o sporech o exempci z biskupské pravomoci, jež Velehrad vedl jako skoro každé opatství v této době, a o konci cisterciáckého konventu velehradského. Nejedna z těchto kapitol má souvislosti mnohem širší a je zájímavá i po jiných stránkách než jenom pro toho, kdo by se obral výhradně minulostí samotného Velehradu. Leccos je tu zpracováno takto úplně v novější době u nás vlastně po prvé — a zaslouží si zde tedy autorova námaha zvláštního uznání. Mnohé z toho, co se zde líčí, je svrchovaně poučné a poutavé právě se zřetelem na všeobecný vývoj církevního a náboženského života a velmi užitečné na příklad pro hodnocení obecného významu a poslání klášterů i pro pochopení složitosti a nesnadnosti jednotlivých problémů řeholnictví. Je ostatně v zájmu pravdy, pohasne-li snad při četbě některé partie leccjaká iluze. Závažnost kulturní ceny určitých výkonů je však možno i při tom míti na paměti. — K vlastnímu výkladu přidal autor četné dosud nevydané listiny a dopisy; v prvním svazku je 100 stránek těchto příloh, ve druhém přes 50 z úhrnného počtu stran. Oba díly mají zevrubné rejstříky a řadu obrazových příloh, reprodukcujících snímky pečetí, písemností, portréty opatů a staré prospekty velehradských budov. K 1. dílu je přidána mapa klášterních statků na Moravě a půdorys staveb se zřetelem k novým vykopávkám. —č.

Františka Stránecká **Povídky a črty.** S úvodní statí T. Vodičky. Jako 2. svazek »Knihovny vybrané četby« vydalo nakladatelství »Velehrad«, Olomouc. Stran 294, cena brož. 35 K, váz. 50 K. — Ovane nás dech jiného světa při četbě povídek moravské spisovatelky, jejímž údělem byla chvála i odmítání. Lidé jejích povídek a črt jsou podáni bez příkras, avšak s jadrnou charakteristikou. Není v nich laciné sentimentality, tak obvyklé v lidové literatuře dneška, ale každá postava, i při prostém líčení, je plna životnosti a opravdovosti. Přítomný výběr povídek přibližuje nám tuto moravskou Boženu Němcovou, jak byla kdysi charakterisována a dává důkaz o hodnotě a životnosti jejího díla, jež je nedoceněnou studnicí dobré lidové četby. Kk. Dominik Pecka **Kamarádka.** Studentský román. Vydalo nakladatelství »Vyšehrad«, Praha II. Cena brož. K 39.—, váz.

K 53.— — Označení »studentský román« (lépe snad románek) mohlo by sváděti k pochybnostem o hodnotě knihy s námětem z tohoto ovzduší. I v Peckově knize proráží milostný motiv, ale jen jaksi plaše a bez limonádové nasládlosti »Desfíkorunovek«. Čtenářovu pozornost obrací autor hlavně ke škole a jejímu ovzduší, k studentům a profesorům. Vše je tu vykresleno přirozeně, věrně a výrazně, jak to dovede jen ten, kdo z vlastní činnosti vychovatelské dobru zná ovzduší školy a typy studentů. Knížku si jistě rádi přečtou nejen studenti, ale i jejich rodiče a všichni, kdož vzpomínají svých studentských let. — Kk. Sběrka »Poklady umění v Čechách a na Moravě« dospěla ke svazkům 43. a 44. V prvním obírá se Z. Kotíková druhým nejstarším kostelem na pražském Hradě, **basilikou sv. Jiří**, jednou z nejvýznamnějších stavitelských památek románského slohu, při níž vzniká za abatyše Mlady první ženský benediktinský klášter v Čechách. Část historická sleduje dějiny chrámu až do zrušení kláštera v r. 1782. Podrobný popis všech částí basiliky bude dobrým průvodcem pro ty, kdož chtějí seznati jeden z nejstarších kostelů naší vlasti.

Sv. 44. je věnován Hostýnu, významnému mariánskému poutnímu místu sesterské Moravy, s jehož dějinami a osudy kostela seznamuje nás Dr. J. Pavelek. Popis kostela týká se stavby, jež tvoří přechod baroka do klasicismu. Je to jedna z mála stavitelských památek tohoto druhu ve střední Evropě. — Oba svazéčky, vyzdobené jak obvykle vhodně volenými reprodukcemi, řadí se rovnocenně k ostatním, dosud vyšlým. — Sběrku »Poklady umění« vydává nakladatelství »Vyšehrad«, Praha II., Karlovo nám. 5. Cena jednotlivých svazků K 7.50. — Kk.

Edogava Lam-po: Démon. Praha, Čin, 1942. Knihovny Dobrovolné detektivky svazek 20. Stran 138. Brož. K 15.— — Známa knihovna vybraných detektivních románů uvádí k nám po prvé japonskou detektivku. Ačkoliv autor je v osnově i stavbě děje zejména ovládnán západními vlivy, je námět původní a originální. Charakteristické je jak podání, tak postoj k problému i jeho rozluštění. Téměř přehnaný intelektualismus obou hrdinů knihy však vede k závěru, že líčené ovzduší je spíše chtěné, než aby odpovídalo skutečnému obrazu ducha současné japonské inteligence, v jejímž prostředí se příběh odehrává.

Z KATOLICKÉHO SVĚTA.

DEN KATOLICKÉ UNIVERSITY V ITALII.

Jak jsme již v 9. čísle našeho časopisu se zmínili, pořádají italské katolíci každoročně »Den katolické university«. Konají při něm také sbírku, jejíž výnos je určen na udržování katolické university Božského Srdce Páně v Miláně. Protože tato universita oslavuje letos dvacáté výročí založení, byly pro letošní sbírku vykonány pečlivé přípravy, aby její výsledek byl co nejvyšší. Den university byl letošního roku stanoven na neděli 22. března. Ačkoliv přesný výsledek sbírky není dosud znám, možno s jistotou předpokládati, že předstihne všechny sbírky dosavadní.

Oslavy jubilea university neomezují se však jen na Milán, ale připojil se k nim i Řím, kde 17. března bylo velké manifestační shromáždění v aule papežské university Gregoriny. Bylo přítomno mnoho významných osobností z kruhů církevních i laických. Přítomné pozdravil a všele přivítal rektor Gregoriny P. Dezza. Po něm mluvil J. Em. kardinál Pizzardo, prefekt Posvátné kongregace pro studia. Pojednal nejprve o významu katolické university v Itálii. Milánská universita vznikla v době, kdy se na universitách v Itálii hlásala nauka, protivící se křesťanským zásadám. Proto bylo potřeba, aby katolíci měli svoje vysoké učiliště, kde by se pěstovala věda v souladu se Zjevením. Načrtl krátce historii university a vyzvedl zásluhy jednotlivých osobností o její zřízení. Po jeho řeči byl předčítán dopis Svatého Otce, adresovaný rektorovi milánské university, jehož znění jsme přinesli v posledním čísle našeho listu. Za bouřlivého potlesku vystoupil potom na podium rektor milánské university Božského Srdce Páně, známý P. Gemelli, který měl delší pro-

jev. Vzpomněl historie katolických universit v novější době. Ukázal, jak katolíci v rozličných krajích si zakládali university, které svědomitou prací dosáhly světové pověsti. I italské katolíci pocítovali potřebu katolické university a jejich sen se uskutečnil. Byla založena sice teprve před dvaceti lety, ale i v tomto krátkém čase trvání dosáhla pozoruhodných výsledků. Dnes je všeobecně známa a považuje se za jeden z předních vědeckých ústavů. Její slávu mnozí její odchovanci, kteří se v životě uplatnili jako prvotřídní pracovníci. Bývalí posluchači katolické university zaujímají dnes významná a odpovědná místa ve státě, ve vědě a ve společnosti, čímž roste i popularita ústavu. P. Gemelli mluvil potom o ostatních katolických universitách v cizině, hlavně ve Španělsku. Obnovitel nynějšího Španělska, generál Franco, prohlásil, že všechny university španělské jsou katolické. To znamená, že každá universita má míti kladný postoj ke katolicismu. Ale i ve Španělsku katolíci v dohodě se státními činiteli zakládají zvláštní katolickou universitu. Posledním řečníkem na manifestaci byl Msgr. Colli, předseda italské Katolické akce. Prohlásil, že Katolická akce bude se vždy starati a zajímati o katolickou universitu v Miláně a vynaloží vše, aby výsledek sbírky o Dnu katolické university vyzněl co nejlépe.

MISIJNÍ KOUTEK.

MISIE V PERSII.

P. Max Straganz OFM píše ve svých vzpomínkách o počátcích františkánských misí v Asii a Africe.

Prvními misionáři v Persii byli dominikáni v první polovici XIII. století, za papeže Řehoře IX. Františkáni sem přišli až v druhé polovici téhož století. Další práce pak konaly oba řády společně. Na severu působili hlavně mezi Armény, na jihu mezi Chaldejci, kteří byli svedeni bludem Nestoriovým. Tehdejší vládce Argun byl jim velmi nakloněn. Papež Mikuláš IV., františkán, mu zaslal několik dopisů, na které mu onen odpověděl. Z nich se dovídáme o celém stavu misí v Persii.

Poměry se však zhoršily za jeho nástupce Gazana. Jím počíná řada mohamedánských perských vládců. Počalo pronásledování křesťanů, kterého však Gazan zanechal z důvodů politických. Jeho nástupce se stal jako princ křesťanem, ale později přestoupil k islamu. Pokračoval v politice svého předchůdce, takže všeobecného pronásledování nebylo. Mučednická smrt čtyř františkánů a bratra Františka od Hory sv. Hrobu zůstala jen místní událostí.

Papež Jan XXII. ocenil práci obou bratrských řádů v Persii a zřídil v hlavním městě arcibiskupství, které svěřil dominikánům. Františkánům svěřil arcibiskupství v Kambale, odkud měli spravovati též Čínu. V této době si misionáři počínají všimati hlavně Arměnců. Vytrvalou prací se jim podařilo získati několik arménských biskupů pro jednotu s Církví katolickou. Celkem obrátili kolem šesti tisíc schismaticů. V celé Persii měly oba řády po patnácti osadách.

Františkán Pontius (zemřel jako arcibiskup v Seleucii v Syrii) přeložil spolu s jinými misionáři celou řadu latinských spisů do řeči arménské.

V Persii došel palmy mučednické též bl. Gentil z Maletica; dobu však nemůžeme bezpečně zjistiti.

Nejtěžší ranou pro perské misie byl mor. Mnohé osady úplně osifely. Jelikož noví misionáři nepřicházeli, úplně zpustly. Vojenské tlupy vládce Timura dovršily zkázu. Křesťané, bydlící na západním břehu Kaspického moře, chtěli si proti nájezdům tohoto vojska postavití své loďstvo. Papež Bonifác IX. podpořoval toto dílo různými výhodami, avšak nevíme, zda bylo uskutečněno. O něco později se rozpadla říše Timurova. Na jejich troskách vznikla nová otomanská říše. Křesťanství jest stále více zatlačováno islamem. Arcibiskupství tu zřízené zaniká během XV. století.

Zůstává tedy Persie doposud otevřena pro misionáře, kteří sem stále přicházejí, aby po příkladu prvních misionářů přinášeli i této zemi »radostnou zvěst«.

»Ignis Seraphicus.«

Dobrovolné příspěvky na vydávání časopisu jsou vítány a budou, pokud si to dárci výslovně nezakážou, kvitovány.

VYCHÁZÍ S CÍRKEVNÍM SCHVÁLENÍM.

Vlastním nákladem Svatováclavské Ligy v Praze IV., Hradčanské náměstí číslo 8. - Redakce a administrace tamtéž. - Vychází 1. a 15. každého měsíce kromě července a srpna. - Redakční uzávěrka 5. a 20. každého měsíce. - Cena jednotlivého čísla 50 hal. Předplatné na celý rok i s poštovní zásilkou 10 K. - Číslo pošt. spojitelné Praha 208.401, čís. telefonu 617-70. - Řídí redakční kruh. - Odpovědný redaktor Josef Kozák, Praha. - Používání novinových známek povoleno ředitelstvím pošt a telegrafů pod č. 15.206/VII. ze dne 18. ledna 1936. - Dohledací pošt. úřad Praha 11. - Vytiskla kniht. J. Bartl nást., Praha VII., Goethova 14.

KATOLÍK

List Svazu katolických mužů a Katolické akce

č. 13

Vychází čtrnáctidenně. — Ročník VII.(XXIV.) — V Praze dne 1. července 1942.

Svým darem Německému červenému kříži zmírníš bolesti těch, kdož chrání tvoji vlast. — Přispěj proto nejhojnější měrou na tento ušlechtilý účel.

Abychom dobrými pastýři ke Kristu vedeni byli!

Tak se modlíme v litaních k svatým českým patronům, v nichž se dovoláváme i přímluvy svatých Cyrila a Metoděje. Přišla opět chvíle, kdy Církev bude vzpomínati těchto svatých věrozvěstů a proto i my chceme se na několik okamžiků zastaviti u památky mužů pro náš národ tak významných. Rozsévají sítě Boží tak účinně a úspěšně, že velmi záhy vydalo vzácné květy svatosti: sv. Ludmilu a sv. Václava, k nimž se řadili noví svatí bojovníci Kristovi: sv. Vojtěch, bl. Mlada, sv. Prokop, bl. Zdislava, bl. Hroznata, bl. Anežka a sv. Jan Nepomucký a jiní. Jejich sítě vydalo tak bohatou a hojnou žeň na vinici svatosti, že ostatní křesťanský svět žasl, jaký to národ v srdci Evropy, duchovního rozvoje schopný, byl získán ovčinci Kristovu. Přešla řada věků a dědictví svatých věrozvěstů dočkalo se různých bouří a otřesů, než kořeny zasetého semene byly tak pevné, setba tak důkladně provedena, že bouře a otřesy se přehnaly, a žeň Boží opět se zaskvěla a byla bohatě požehnána.

Žijeme v době, kdy Boží úroda, světlo víry pravé, byla napadena krupobitím náboženské netečnosti, nevěry a mravní bída. Je třeba slunce, aby vzpružilo duchovní naši sílu zmalátnělou touto živelní pohromou. Je třeba rukou, které by se vzpínaly k nebeskému Hospodáři, aby obnovil Své svaté požehnání pro vinici, kterou štípili svatí bratři Soluňští. Je třeba rukou, které by toto požehnání rozdávaly do všech našich domů a rodin. Je třeba pastýřů vzoru sv. Cyrila a Metoděje, kteří by udupané kořeny svaté víry znovu zkypřili, matku zemi slovem Božím zúrodnili a dali uzrát bohatým klasům křesťanských ctností, z nichž dojde nasycení ten, kdo upadl do spárů nepřítele lidského pokolení a hyne hladnou touhou po chlebě věčného

života. Jak vhodnou příležitostí je proto svátek sv. Cyrila a Metoděje, abychom před Svatostánkem klesli na kolena a zde v litaních k svatým českým patronům vzývali a prosili Pána ovčince, aby na přímluvu těchto svatých poslal dobré pastýře, dobré dělníky, kteří by svou svatostí a láskou získali zase celý národ Kristu. Ne nadarmo předchází svátku sv. Cyrila a Metoděje památka sv. Prokopa, vítěze nad pokušením pekelníků, neboť k úplnému našemu návratu do lůna Matky Církve není třeba jen horlivých pastýřů, ale je nezbytně nutné, abychom i my sami při obrácení svém spolupůsobili. Musíme se zhostit vlivu zlého ducha, musíme umět přemoci každé pokušení, musíme zapřít i sebe samy, když poznáme, že zdánlivě lahodné požítky duše i těla jsou smrtelným jedem ukrytým v lahodném ovoci. Musíme se stát ovce, které slyší hlas svého pastýře a jdou za ním přes trní a hloží na dobrou pastvu. A v této snaze může nám opět pomoci svatý opat Prokop, jehož přímluvy, abychom pokušení ďábelské vždy přemáhali, se dovoláváme.

Proto Velehrad a chrám Věch svatých na Hradě pražském buďtež ve dnech 4. a 5. července cílem aspoň duchovní naší pouti, buďtež středem našich modliteb, našeho úpění o poskytnutí milosti a síly, abychom statečně pokušení ďábelské přemáhali a dobrými pastýři obdařeni byli, kteří by náš návrat do Otcovského domu dokonali.

Kéž tyto dny jsou celému našemu národu mezníkem, u něhož se zastaví, ohlédne se zpět, pozná, že dosud šel cestou nepravou a dá se po cestě vedoucí k svatosti, kde každý náš krok bude takřka zalit Božím požehnáním.

Nechme cesty pohrdání Bohem, zlehčování Jeho sprá-

vedlosti, krivého posuzování Jeho soudu, nemístného vzdoru a nastupme cestu pokorných a kajících dítek Božích, které ví, že hodně zhřešily, že si za to zasloužily příkladný trest a že jen kajícím svým obrácením mohou opět získati milosrdenství a lásku nebeského Otce.

Jednejme rozhodně a rychle, neboť Boží milosrdenství a shovívavost nejsou nekonečné a Pán náš je také nejvyšší spravedlivý a svatý, který nebude nikomu a tedy ani nám trpěti neustálé urážky Svého svatého Majestátu.

Pojďme proto za příkladem svatých Prokopa, Cyrila a Metoděje, ať svaté Ludmile a svatému Václavu můžeme dáti příležitost, aby, krásnému nebeskému dvorstvu mohli představit v duchu a pravdě nově zrozené a požehnaním Božím zahrnuté srdce Evropy.

KŘIŠŤAN.

P. Dr. JAN URBAN, O. F. M.:

Správný člověk.

Naše úvahy mají obtíž že jsou jednostranné. Jednostranné, že mluví jimi k vám, neslyším vašich odpovědí. Co činím, aby nebyly obsahem jednostranné? Myslím na své denní případy duchovního lékaře, a podle nich, — jistě důvodně, — se dívám na náš společný život, jeho různé stránky a odhlížím z nich vaše duchovní potřeby. A když bych vám nyní chtěl vložit do mysli, srdce a života základy křesťanských ctností, obávám se zase jedné z našich všelidských obtíží, — jednostrannosti. Že si tak mnohý všimne v našich výkladech vždy jen určité jednotlivosti a ujde mu nutná souvislost s jinými potřebami neb náležitostmi, které třebaš jednou zdůrazním, ale pak je už musím předpokládat. Řekl jsem už jednou, že život křesťanský jest živý, souvislý celek, že může míti sice některé vlastnosti samostatné, ale jiné že jsou společným a nutným základem celého života, čili že je každý musí mít. Tyto vlastnosti plného křesťana jsou jednak *b o ž s k é*, jednak *m r a v n í* vůbec. Snad si trochu pamatujete, že nyní právě o nich jednáme a byl bych rád, kdybyste si opět vzpomněli, že tyto vlastnosti

jsou základem dobrého duchovního života. Všechny. Nesmí žádná z nich úplně chyběti. Jsou — a jest to zdůvodněno jak přirozeným požadavkem života, tak Písmem svatým — jsou čtyři. O dvou, — rozumnosti a spravedlnosti — jsme již pojednali.

Chťel bych dnes již jíti dál, — nechtěl bych buditi dojem mnohomluvnosti, — ale odpustíte knězi, který by přece jen rád upevnil důležité základy dobrého života, že se ještě pozdrží u té spravedlnosti. Jistě, aspoň doufám, — pozorujete, že se snažíme mluvit o věcech Božích a duchovních hodně z blízka, tak, jak se jim dnes říká a jak se jeví. A kdo pak by dnes neslyšel výraz, zatím ještě lidový, nespisovný a přece mnohdy přiléhavější: To je správný člověk. To je správný čin. — Dovolte, abych vám právě touto řečí přiblížil dobré praktické pochopení jedné ze základních stránek dobrého katolického duchovního člověka. — Myslím, že vskutku vám s něho strhnu závoj, kterým ho vidíte, a to nejen vy daleko stojící, ale i vy, milí moji bratři, v milosti katolického života, — závoj, jímž vidíte katolíka jako člověka trochu nebo hodně jiného než je právě průměr, — dobrý průměr. A proto vám rázně říkám: Duchovní člověk musí být v dokonalém smyslu *s p r á v n ý m č l o v ě k e m*. O kolik je méně správným, o tolik je méně duchovním a katolickým.

Není pochyby, že křesťanský život nabývá těmito požadavky vždy zřetelněji ve vašich očích vážnější podobu, závažnější, než si kdo s počátku myslí o duchovním životě. Jako by se kol něho stahoval kruh Boží vůle, která chce více, než abychom o Bohu věděli, abychom měli k němu jakýsi zbožný vztah a cit, abychom ho jen vyznávali, jím se honosili! Zasahuje hlouběji a hlouběji do nitra a do denního života. Vyjevuje klamy, které kdo pěkně a pohodlně tvoří kolem křesťanského života, jenž se místo matného a poněkud snivého, rysuje jako pevně kreslený a tuhý boj o dobro podle Boha, podle nadosobních cílů a ne podle osobních tužeb a přání. A sem patří jako další nutná jeho součást ctnost *u m í r n ě n o s t i*. Nepravím to opět jen tak nazdařbůh, protože je zřejmo, že ctnost a dobro netrpí extrémů a že jest vždy ve středu mezi přehnaností a mezi jejím nedostatkem. Ostatně o nich mluví již také pohanský filosof Cicero (De officiis 1,

Práce pro Boha.

Malá příhoda z nedávných let. Na jakési schůzce se nečekaně sešli dva spoludělníci z téhož závodu. Nenačalým setkáním byl překvapen zvláště prvý z nich, který v závodě byl středem stejně s ním smýšlejících. Netáhli se za ním snad proto, že by měl v závodě nějakou funkci, nebo že by na sebe upozorňoval chováním. Byl to kvalifikovaný a poctivý dělník, dobrý kamarád, z jehož jednání vyzařovalo katolictví, jež vyznával. Proto jej měli v závodě všichni rádi, i ti, kteří s ním názorově nesouhlasili. Tím více k sobě přitahoval dělníky stejně smýšlející. A ten dobrý hoch se po jedinou setkává se spoludělníkem, jehož osobně sice zná, ale ne jako »svěho«. Ví o něm, že vždy pluje s proudem a v závodním prostředí vyznává zásadu: »být katolíkem to se dnes nehodí.« Plul dokonale s proudem. Doma, kde jej všichni znali, byl katolíkem, všude tam, kde jej neznali a katolictví by mu snad mohlo škodit, již katolíkem nebyl.

Vystupovat vždy a všude cele katolicky předpokládá dost odvahy a té mnozí nemají: proto se hlásí ke svým jen tam, kde této odvahy není třeba. Jinak dělají svému prostředí všemožné ústupky.

Významem slova katolík je již dána nedělitelnost katolictví. Nemůže být katolíkem cele ten, kdo je jím jen

dle potřeby, kdyby stál sebe výše a v příznivém prostředí se samou činností třeba upracoval, nemá té ceny jako ten, kdo je všude stejný a všude pracuje stejně. V předchozích úvahách jsme si povšimli několika osobností, jež nám mohou být vzory a svými životními příklady ukazují cestu. Jsou to naši soudobí světci a blahoslavenci, kteří vyšli z dělnického prostředí a ve svém pozemském životě se pokud možno nejvíce přiblížili Bohu, jenž je sám nejvyšší dokonalý. Mohli oni, proč bychom nemohli i my?

Dnes si všimněme dalšího jiného dělnického blahoslavence, »svatého železničáře« Pavla Pia Perrazza. Narodil se 5. července 1846, zemřel 22. prosince 1911. Do života vstoupil v době, kdy poměr jeho vlasti a národa k papežství a tím také i k Církvi pomalu zrál k událostem v červenci a srpnu r. 1870. V těchto bouřlivých dobách dovedl myslet úplně sušilovský: »Církev a vlast ty sestersky v mých miluji se nadrech, každá má srdce mého půl, každá má srdce moje celé.« Byl železničním úředníkem, tedy zaměstnancem ve veřejné službě (i když italské železnice byly postátněny teprve r. 1905), a sloužil veřejnému zájmu tak poctivě jako na druhé straně Bohu a Církvi, představované na venek papežstvím. To mu příliš ve službě neposloužilo, ač svým nadáním a pracovitostí zmáhal úkoly, od nichž mnozí utíkali. Musel se dočkat toho, že jeho

5). když píše, že vše, co má být počestné, musí mít aspoň část těchto čtyř vlastností, mezi nimiž uvádí »řád a míru, v nichž spočívá umírněnost a skromnost.« Také ve Starém zákoně nezávisle na jmenovaném řečníku píše starý mudřec: Miluje-li kdo spravedlivost, má jeho snaha o ni velké ctnosti, neboť učí střízlivosti a rozumnosti, a spravedlnosti a síle, nad něž není nic užitečnějšího pro lidi. (Moudr. 8, 7.) — Než dříve ještě prosím, abyste si vzpomněli, jak se snažíme vždy pojmenovati své naukové předměty výrazem, který vyjadřuje jej dnešním slovem. A když řeknu: umírněnost, myslím, že mi tak neporozumíte a že byste ji nepovažovali za tak zvlášť potřebnou vlastnost dnešního člověka, jako když řeknu: Všeho s mírou! Ano, to si již rozumíme. Hned nám vyvstane v myslí řada případů, kde jsme vycítili, že nám na nich schází tato okolnost, míra. Míra, to jest uzda, kterou musíme klást svým hnutím, vášním, jak zlým tak dobrým, ano, i dobrým, abychom zlému nepodlehli a dobré nepokazili až k tomu, kdy se říká: Všeho moc škodí. Tedy míra a jest potřebná každému věřícímu člověku, hned jak začne mysliti na svou spásu a na Boží přikázání. Mírnit vášně všeho druhu, aby nás nestrhávaly do těžších i lehčích pádů jest prvním krokem na cestě k Bohu. Myslím však, že se o ní musí mluvit ještě více na výši duchovního života. Vzpomeňte si, jak jste mnozí začali, když se vám rozsvítla vážnější stránka života! Že jste mnozí myslili, že tomu, kdo chyboval na př. řeči, jest třeba, aby mlčel, a kdo si dovoľoval příkré úsudky, že musí zanechat docela všeho přemýšlení; a již jste cítili jakousi tíhu a chuť zanechat jinak zcela nutných a rozumných způsobů. Všimněte si, že jsem jmenoval právě chyby, v nichž jest vada v nedostatku míry. Jsou ovšem hříchy, kterých nutno zanechat hned a zcela, jsou to ony, které jsou zlé svou vnitřní povahou, jako pomluva, nenávisť, nevěra a pod. Ale ve věcech, kde jde o jednání jinak dobré, jest vada v přepínání neb zneužívání. A zde jest na místě míra a ne opačná stránka. A zrovna tak si počínají mnozí, kteří by rádi žili horlivě duchovně: neřídí se v modlitbě mírou, jaké vyžaduje vůle Boží, nýbrž opět svou povahou a možná, že v ní přepínají.

bývalý žák se stal jeho nadřizovaným, Perrazzo přes podobné příběhy přecházel k dennímu pořádku. Svě schopnosti a lásku k práci a neúnavnou činnost dal do služeb pro Boží věc.

Ve městě sv. Dona Bosca našel ještě za padesát let po tomto světcí mnoho hmotně i duchovně zanedbané mládeže. Staral se proto o ni, podobně jako se staral o všechny chudé a potřebné. Pracoval i ve spolcích. Ač laik, byl velmi plodným náboženským spisovatelem a byl skvělým novinářem. A co nemohl vykonati sám, protože doba pro to ještě nedozrála, to bylo uskutečněno za desetiletí po jeho smrti.

Poněvadž však viděl, že pro věc Boží nelze pracovat bez Boha, stal se terciářem a aby mohl i ostatní užejí k Bohu připoutat, nabádal je k úctě a klanění se Bohu viditelnému pod způsobou Eucharistie. Některé události ze života tohoto moderního světce (jehož proces blahorečení byl již před léty zahájen), svědčí, že katolík si nesmí nikdy hrát na schovávanou, že musí mít katolický otevřený postoj ke všem otázkám. Jestliže tento postoj není vždy náležitě chápán, to nerozhoduje. Jakákoliv činnost nebo práce se má dít jen skrze Boha, posledního a nejvyššího spravedlivého odplatitele. »Pracujeme pro Pána nekonečně bohatého a šlechtěného!« říkal v takových případech Perrazzo. Za práci pro Boha bychom se měli stydět? Jistě že ne! Pak se tedy k ní vždy a všude hlasme!

J. VLADYKA.

Poměrně málo zpráv dovídáme se z Písma svatého o rodinných údajích ze života P. Marie.

„Blahoslavenou budou mne nazývati ...“

(K svátku Navštívení Panny Marie.)

Jako by Duch svatý, jehož působením Slovo bylo učiněno Tělem, sám chránil před očima všedního okolí osobní tajemství svatých bytostí kolem Bohorodičky. Skryta a neznáma světu, slouží svatá Panna tím oddaněji Pánu v samotě a pokoře, a když s radostnou novinou o svém vyvolení za matku Syna Božího obdrží zprávu, že její příbuzná Alžběta porodí rovněž syna, spěchá k ní horami judskými, aby ji navštívila. Církev vzpomíná tohoto významného setkání dvou svatých žen svátkem svěceným 2. července. Ačkoliv — z lidského stanoviska posuzováno, — se jedná o událost v lidském životě zhusta se opakující, přece jen svátek Navštívení Panny Marie má význam mnohem hlubší, a můžeme říci symboličtější.

Kolik láskyplné něhy se asi tajilo v radostí překypujícím srdci Mariině, když spěchá světit se své příbuzné s blahými pocity mateřství, aby jí zároveň byla nápomocna v těžké chvíli jakožto matce člověka. Jistě tuší, že dítě, které se zázračným zásahem Božím narodí z Alžběty; bude s jejím synem spřízněno nejen pozemsky svazky rodovými, ale hlavně duchovně. Můžeme se domýšlet, jak mocně bylo asi pohnutí obou žen, když jedna druhé vyšla v ústrety. Bible sama, jinak stroze přísná na líčení citů a hnutí duševních, tlumočí krátce, zato však působivě okamžiky vzájemného setkání: *»V tu dobu Alžběta naplněna jsouc Duchem svatým zvolala: »Požehnaná ty mezi ženami a požehnaný plod života tvého!«*

Slzy vděčnosti řinou se vrásčité stařeně s tváří, že sama Matka Boží, žena v nejkrásnějším květu bohulibého života, přichází jí na pomoc. Svěťice Alžběta sklání se v pokoře před úradkem Božím a podrobujíc se vůli Nejvyššího vzdává Marii svůj hold pro její Neposkvrněné Početí.

Nevíme, jak dlouho před tím byly obě ženy od sebe odloučeny, jistě to byla vzhledem k velké vzdálenosti a namáhavě i nebezpečné cestě doba dlouhá. Pouze osobním poselstvím andělovým zvěděly každá o sobě a jedna o druhé sladká tajemství zázračného mateřství, a nyní je jim po prvé dána příležitost, aby na vlastní oči byly svědky opovředěných zázraků.

Jak jinak mohlo tedy naplněné srdce Mariino vděčností vůči Bohu vyjádřit pocity oddanosti a chvály, než mocným chvalozpěvem, zapěným nejprve v osamocených horách judských a opakovaným pak v nekonečně jásavém echu všech dob a staletí po celém světě: *»Velebí duše má Hospodina a duch můj plesá v Bohu, Spasiteli mém, že shlédl na pokoru dívky své. Od této chvíle blahoslavenou mne budou nazývati všichni národové*

Potřební budou k ní spínati malomocné dlaně, lační žádati posilu duše i těla, opuštění budou ji vzývati v těžké hodině navštívení svého. Jméno Maria zaskví se na nebi nad korunami králů, s diadémem kolem její hlavy vzejde spása malověrných a v kronikách světa bude její Magnifikat mocnější nad hukot bouře a vítězný příboj zla.

Takovou asi řečí hovoří k věřícímu člověku svátek Navštívení Panny Marie, připadající na počátek července. Zbožná úcta křesťanů vůči Bohorodičce, která během staletí nalezla svůj výraz v nesčetných

obrazech, sochách, poutních chrámech, je tímto svátkem obohacena o další cenný poznatek duchovního rozjímání. Svatá Panna jeví se zde jako zvláštní pomocnice a ochránkyně posvátného mateřství, pečuje a svoji účinnou pomocí vyjadřuje důležitost i závažnost ženina poslání v rodině. Je nesporné, že vzrůstající úcta mariánská nalezla ve všech dobách svůj ohlas v hodnocení a vážnosti ženy vůbec a naopak, úpadek jedné měl za následek pokles života rodinného i ženiny úcty. Kéž bychom dovedli jeden každý z nás a všichni vespolek jako jedna rodina správně dostát svým povinnostem, aby naše srdce byla naplněna takovou láskou k Bohu jako jí bylo srdce Neposkvrněné a naše duše aby mohla jednou na soudu Spravedlivého zapět rovněž chvalozpěv díků a pocty, jak to učinila Matka Boží při setkání se svojí příbuznou svatou Alžbětou.

Jiní zase přepínají v sebezáporu, jiní v celkovém rozvržení života, když se věnují příliš jedné straně na úkor spravedlivé povinnosti k druhé. A tak je zde na místě, aby pamatovali, že dobro a ctnost a tedy vůle Boží vyžaduje pravé míry, která vylučuje jak liknavost tak i přepjatost. A tato míra platí ve všem, krom milování Boha. Platí v řečech, aby duchovní lidé stále jen nemluvili nuceně jen o věcech Božích, platí o oděvu, platí o způsobu života a zařízení obydlí, platí o zábavě, odpočinku i práci, o pomoci bližnímu i o péči o své zájmy.

A bude snad také mnohým velmi užitečné, když jim poradíme míru i v tom, v čem se obvykle myslí, že nemá být mezi: v požadavcích vůči sobě. Bývá to pravým utrpením pro dobrého člověka, vidí-li, že stále klesá do různých chyb, že se mu nedaří jeho dobrá předsevzetí a že stále není takový, jak si upřímně přeje. A přece je starým učením dobrých znalců života, že člověk musí mít trpělivost i sám se sebou. Bývá to asi takto: Kdo se o Boha nestaral, nedivil se, že má mnohé chyby, které odporují Božím zákonům. Když pak se takový člověk začal zbavovati svých vad a chyb, a když tak činil hezkou dobu a zase jednou se přistihne při své staré náklonnosti, tu se diví, jaký ještě je. A právě to je příznakem značné nezkušenosti. Neboť ti, kteří byli umělci života, — svatí, — kteří znají dobře lidskou slabost a nic si nepředstírají, přistihnou-li se při chybě, děkují ve své pokoře Bohu, že jich nenechal v lidské slabosti klesnouti ještě víc. Trpělivost se sebou samým nám zjednává totiž pravý klid a jistotu, které jsou velmi potřebné pro pevný vnitřní život.

Kdysi jsme mluvili o sebepoznání. A tehdy jsem vám radil, abyste se dívali denně hlouběji do svého života. Dejme tomu, že se někdo z vás řídí našimi duchovními úvahami. Mohl by tedy nyní delší dobu prohlížeti denně své úsudky, tón svých řečí, svou horlivost i liknavost a uváděti vše do pravé míry. Jak mnohé silné slovo se zmírní, jak mnohý úsudek bude klidnější a jak účinnější povede nás duch Boží než duch lidský. Přeji vám k tomu mnoho Boží pomoci a vytrvalosti.

Zbytečným braním jména Božího mluvíme zbytečně o Bohu, zatím co máme o Něm myslit a mluvit jen v případech závažných. Proto takto Boha urážíme, když ve své malosti si neuvědomujeme Jeho velikost a mluvíme o Něm jako o nějaké pozemské běžné jednotce.

P. Dr. S. BRAITO, O. P.:

Svatý Filip Neri.

Na úbočí římského vrchu Gianicola stojí starý strom. Dávno uschlý. Pieta římských ochránců památek jej pečlivě zachovává, ačkoliv z něho trčí k nebi jen ztemnělé pahýly. Strom totiž hostil pod olivovým stínem dva velikány, jak upozorňuje pamětní deska: Zde blouznil o slávě Torquato Tasso a zde se mladým s mladými stal Filip Neri.

Výrazný rys svatého Filipa Neri. Muž s věčně mladou duší. Věčně mládí hořelo jeho srdcem, když opouštěl Florencii rozhořčen nad popravou svého miláčka dominikánského proroka Savonaroly, jehož byl zbožným ctitelem a obhájcem až do smrti. Nechtěl ničeho mít s městem, které takto upalovalo své proroky a tím i svou hrdou slávu.

Vícekrát jej již jeho rodné město nevidělo. Ani touha umírající matky a zvláště milované sestry jej nesmířila a nesblížila s městem, se kterým se na věky pro jeho proradnost rozloučil.

Bloudí světem, vede život jakéhosi poustevníka, který spí ve stínu chrámů, antických rozvalin a skrývá propadlých katakomb. Pojednou jej vidíme obklopeného mládeží. Mezi mládeží prožil Filip svůj celý život a mezi ní také vykonal svůj hlavní úkol. Můžeme jej pokládati za tvůrce všech besídek, táborů mládeže. Viděl mládež bez zaměstnání i bez zábavy potulovat se ona dlouhá, líně se vlekoucí nedělní odpoledne. Shromažďuje kolem sebe mládež a učí ji hledat vážnost života, ale zároveň jí pomáhá naplniti radostí své mládí, radostí, která přísluší mládí jako slunce mladému osení. Je zakladatelem besídek, tak zvaných oratorií. Oratoria Filipova slučovala poučné se zábavným, náboženskou výchovu s upřímnou radostí. Při tom učil mládež nejenom se nechat bavit, nýbrž umět se pobavit, sama si najít krásnou, osvěžující a zároveň plodnou zábavu. Filip Neri vystihl, co scházelo křesťanům jeho doby. Scházelo jim náboženské vzdělání a uvědomění. Kazatelství renesanční se ubíjelo v antických příkrasách, v mnohých slovech, v rozvádění klasické mythologie, v podivné změti bohů, Krista a jeho svatých, heroů a Matky Boží. Filip Neri podává solidní náboženské vzdělání. Ukazuje pravdy víry v celé krásné souvislosti, hlavně v souvislosti životní. Aby byly pravdy Boží podávány co nejživotněji, sahá k dějinám a tak je vlastně obnovitelem moderních církevních dějin, když přiměl svého žáka, pozdějšího kardinála Baronia k napsání jeho slavných Análů.

Oratorio tak zahrnovalo náboženské poučení. Ale opět se tu řídil světec zásadou, aby mládež sama spolupracovala, aby byla sama činná při svém vzdělání. Proto po promluvě vybízel přítomné k rozpravě o předneseném nebo přímo vybídl někoho z přítomných, aby promluvil několik slov k nováčkům z toho, co již sám z dosavadních oratorií se přiučil. Ale jeho besídky nebyly jen poučováním, přednášením. Spojil své besídky s živou zábavou. Zařídil zpěvácké a hudební produkce svých žáků. Měl mezi nimi totiž vynikající hudebníky a zpěváky papežského dvora. I Palestrina i slavný Animucci byli jeho žáky.

Mezitím mohli se hoši proskočit, provozovat oblíbené hry. Ještě dnes vidíme italskou mládež hrát alle bocce, v koule, anebo emoru. Filip Neri sám se účastnil her mládeže. Kluci se točili kolem, skákali přes něho, on pak pobíhá mezi nimi. A pak zase nějaké vážné slovo. Měl všude a pro všechny oči. Kdo potřeboval jeho zvláštní pomoci, pozornosti, toho objalo jeho rámě a odvedl si hochy do kouta, aby s ním v klidu pohovořil o jeho těžkostech.

Tak vychovává novou mládež. Ne již mládež, která si neví rady se sebou, s časem, s penězi, se svými schopnostmi. Jde za mládeží všude, hlavně do spletitých uliček římského gheta, kde jako pavouci rozestřeli síť židovští bankéři, ve kterých utonul tak mnohý nadějný mladík, který se tak zapletl nestydatými úroky na půjčené peníze, že se pak zapletl i do zločinů. Papežské galeje znaly mnoho pážat a mladíků z nejlepších rodin, kteří se stali bandity, protože již neznali cestu zpět od dluhů.

Byl smutný stav Církve v době renesance. Renesance naplnila bezstarostností a duchem tohoto světa ty, kteří měli rozumět tajemství kříže. Nepomohly dekrety koncilu tridentského. Nepomohla přísnost Pavla IV., Pia V. a Sixta V. Římské pohoršení brzdilo i reformní práci Loyolovu. Filip Neri vychovává novou mládež, ze které se stávají noví kněží, biskupové a papežové, noví šlechtici, noví dvořané, noví vyslanci. Ti pak provádějí jeho reformu. Světec nikdy nikoho nechtěl reformovati. V tom je jeho největší význam. Prostě chtěl naplniti Kristem ty, které viděl hynouti bez něho. Byla to těžká práce. Filip Neri měl také mnoho nepřátel. Kolikrát stálo jeho dílo před ztroskotáním! Byl očerňován, na cti mu utrhali. Jako ta římská dáma, která ho obvinila z nemravnosti a pak se domnívá, že odvoláním vše napraví. Světec ji vede na věž, roztrhne peřinku, vysype peří nad město a říká dámě: »Jděte a sebeřte všechna peříčka.« »Jak bych mohla?« »Právě tak nezahladíte všechny následky pomluvy, kterou jste roznesla.« Je očerněn u nejvyšších svých představených. Je mu vše zakázáno. Ale Filip Neri doufá ve svatost své záležitosti. Bůh sám se ho ujímá.

A pak přichází uznání, kterému ale Filip nerozumí. Jmenují ho kardinálem. Nikdy si však nejde pro slavné prohlášení. Klobouk s díky přijme. Hodí se mu výborně jako přetřep pro jeho kocoura, který byl jeho miláčkem. Kocour v něm spává a jen někdy je vyrušen ze svého klidu, když ho Filip vyklopí z klobouku, protože ho chce někoho posadit na hlavu, chtěje tím prorokovat, že se dotyčný stane kardinálem, tak jako slavnému kardinálu Dittichsteinovi, jenž provedl reformu na Moravě. Když del mladý Dittrichstein jako páže v Římě s nějakým pselstvím, navštěvoval Filipovo oratorio.

Filip Neri vrostl z doby renesance. Nezatracoval jí jako jeho miáček Savonarola. Naopak, vnesl z ní do duchovního života jas, úsměv a radostnost. Byl to radostný, veselý světec, jehož veselost obdivoval velký Goethe, jenž mu věnuje velmi krásné stránky ve svém římském deníku. Veselí miloval, veselí doporučoval pro mládež, hýlil právo mladých na radost a veselí proti znuřeným vysušeným pobožníkům. Křesťanství mu bylo náboženstvím radosti. Radostí chtěl získat mladé, aby radostně sloužili tomu, jenž obveseluje mladost naši a jenž nám dává celé své štěstí, tedy velký, věčný důvod k nejvyšší radosti.

Italský lid miloval světce a zachoval mu až dosud velkou lásku. Zúčastnil jsem se v roce 1921 slavného průvodu s jeho rakví po Římě. Šli jsme uličkami, kterými chodil na lov za mladými a pak když jsme vtáhli nazpět do chrámu, vstoupil spontánně na kazatelnu řádový italský voják a zvolal do davu: San Filippo hip, hip, hurrah! Dav volal, zalykaje se nadšením San Filippo hip, hip, hurrah! Nezvyklé pro ucho seveřanů, ale tak samozřejmě pro nadšenou vděčnost a lásku lidí, který nezapomenul na toho, který tolik miloval jeho mládež a tolik jí sloužil!

Zrna a zrnka.
Pokora je poznání a uznání skutečného stavu, jakými jsme. Proto je pravá pokora moudrost a pravda. Hleďme: Jistě nikdo z lidí nepředčil Krista Pána. Je nejvyšším po každé stránce: věčné i časné, — rozumové i mravní. Není nikoho vznešenějšího, nikoho, kdo by měl vyšší poznání a vědění, není nikoho světlejšího, a přece není nikoho — pokornějšího. V něm se oba extrémy stýkají. Vidíme, že pravá pokora nezáleží v umělém a nepravdivém sebeponižování. Zvláště ne tehdy, když sami svému pokoření nevěříme. Proč se nutit do pokory? Kdo je přesvědčen o tom, že Pán Bůh je všechno a že tvor naprosto závisí na udržování Božím, že bez Pána Boha existovati nemůže, že s každou myšlenkou i hnutím těla Bůh spolupůsobí, že jsme dokonale hříčkami vůle Boží, že nic nejsme — nemusí se nutit do pokory. Nutit se do pokory je stejně nerozumné, jako nutit se za jasného dne do poznání, že je světlo.

»Serafínský prapor«: Srdce pokorné.

Moderní dívky snaží se udělat dojem emancipovaných žen, žen samostatných a lehkomyšlně se opičí po té ne právě nejvzornější části mužů a osvojují si hlavně jejich volné mravy, přehnané pěstování sportu, kouření, flákání se po kavárnách, učí se od nich nezodpovědnosti, vidí v nich vzory pro svou ženskou bytost a podle toho také žalostně vyjadřují. Žádají uvolnění manželského svazku, bojují o rozvod a neuvědomují si, že emancipovaná žena nepřijímá jen práva rovná právům mužů, ale i odpovědnost rovnou odpovědnosti mužů. Moderní žena přejímá tedy také polovinu zodpovědnosti za zdařené manželství, za zdravou a spořádanou rodinu a pečlivou výchovu dětí, budoucí generaci národu. Ona se musí také vzdát svého jen citového života a musí uvažovat bedlivě, koho si bere za manžela, koho vybírá za otce svým dětem a koho si volí za pilíř svého budoucího štěstí. Ona je též odpovědná za zdárný a spořádaný běh rodinného života a nesmí při první bouři nedorozumění utíkat od odpovědnosti a pomýšlet na rozvod, musí si uvědomit, že její povinností je zůstat a vychovat pečlivě své děti.

věstník jičínský »Český ráj«:
Díváme se na manželství.

Vyšla nová pravidla českého pravopisu. Znamenají v celku obrat od gramatiky k mluvnici, to je od řeči umělé a na základě historických textů konstruované, k řeči všední, hovorné a obecné. A tak se dostává pozdního, ale krásného zadostučinění onomu profesoru češtiny, kterého jsme měli, když jsem chodil do primy. Ten říkával: »Hoši, nevíte-li, jak co vyjádřiti nebo jak utvořiti větu, ptejte se sami sebe: Jak pak by to řekla maminka?«

»Jitro«: Ze zápisníku starého profesora.

Nevezmeš jména Božího nadarmo!

Osobnost Ježíšova v listech sv. Pavla.

Mezi svatopisci knih Nového zákona má sv. Pavel zvláštní význačné místo. Lze to vysvětlit jeho rodem, konversí a hlediskem na dílo Kristovo.

První apoštolové Ježíšovi byli prostého původu: rybáři, řemeslníci, rolníci z tiché, od všeho politického i náboženského ruchu vzdálené Galilee. Šavel, řecky nazýván Pavel, byl z bohatého rodu v Tarsu, jenž získal si výsadu římského občanství. V mládí dostalo se mu na řeckých školách vysokého vzdělání. Jeho bystrý a ohnivý duch vedl jej do třídy tehdy vládnoucích fariseů. Byl přímo vášnivým zastáncem zákona; bdělý strážce náboženské tradice otcův. Z této horlivosti pro Starý zákon vyrostl v něm nejvášnivější odpůrce Ježíšova učení a jeho mladé církve. Viděl v nich protiklad národního náboženství. Nenáviděl křesťany celou vášní orientálního pravověrce.

Na cestě do Damašku, kam se s několika průvodčimi bral, aby zde pátral po křesťanech, je zajal a odvedl do Jeruzalema, udal se s ním náhlý obrat. Přímou před branou města »náhle obklíčilo jej světlo s nebe«. A on uslyšel hlas, který k němu volá: »Šavle, Šavle, proč mne pronásleduješ?« Mluvil k němu tak Kristus a poručil mu, aby vešel do města, »neboť tam poví se tobě, co máš činiti.« Šavel, který leknutím padl na zemi, nyní vstal a s hrůzou poznal, že oslepl. Jeho průvodčí vzali jej za ruce a dovedli do Damašku.

Kritika rozumářů popírá tento náhlý počátek Šavlova obrácení. Vysvětluje jej slunečním úpalem a pobouřenou obrazotvorností. Nelze si však nevšimnouti, že též průvodčí Šavlovi byli svědky celého výjevu. Stáli ohromeni, slyšeli hlas, ale nikoho neviděli. Přehlížeti tuto zprávu Skutků apoštolských odporuje duchu nestranné kritiky. V Damašku vyhledal Šavla, z vnuknutí Božího Ananiáš, učedník Ježíšův, oznámil mu, že »je nástrojem vyvoleným, aby nesl jméno Ježíšovo před pohany a krále i syny Israelovy«. (Sk. ap. 9.) Potom vložil naň ruce a hned spadly s očí jeho jako šupiny. Šavel prohlédl i vstal a dal se pokřtiti. »Ze Šavla stal se Pavel.« Dosud tak říkáme o tom, kdo prodělal rychlou proměnu, téměř náhlý obrat ve svých názorech.

Sv. Pavel nenapsal žádného evangelia. Jen příležitostně dotýká se událostí ze života Ježíšova. Na př. o poslední večeři Páně, ustanovení Nejsvětější svátosti oltářní, zradě Jidášově a j. Psal pouze listy ke křesťanským obcím, které na svých velkých třech apoštolských cestách sám založil, nebo kam sám chtěl přijíti, anebo k jednotlivým osobám. Proti těm, kteří mu upírali apoštolskou autoritu, hájí se rozhodnými slovy: »Evangelium ode mne hlásané není od člověka, ale přijal jsem ho zjevením Ježíše Krista.« (Gal. 1. 12.)

Bystrému, kritickému jeho duchu je Kristus vtělený Syn Boží, pravý Bůh. Všechn historický postup a vývoj nadpřirozeného zjevení Božího vystihuje slovy: »Druhdy Bůh mnohokrát a mnoha způsoby mluvil k otcům naším skrze proroky. V těchto dnech však doby poslední mluvil k nám skrze Syna svého, který je výblesk slávy a výraz podstaty jeho«. (J. 1. 1.) A mluvě o jeho vtělení, praví: »Kristus, jenž jest ve způsobě Boží, nepokládá to za věc nepříslušnou, nedůstojnou přijat způsobu služebníka; stal se podobným lidem. Ponížil sebe sama, stav se poslušným až k smrti, a to smrti kříže.« (Filip. 2. 6.)

Smírnou obětí Ježíšovu, jeho dostiučinění za hříchy lidstva, stále znovu a znovu zdůrazňuje. V ní spatřuje hlavní účel vtělení Syna Božího. Potřebu dostiučinění

Ježíšova tím více pocituje, čím bolestněji často vzpomíná své dřívější nenávisti ke Kristu a mnohých vin, které vášnivým pronásledováním křesťanů na sebe uvalil. Trpce vzpomíná, že již jako jinoch s radostí hlídal šaty těch, kdo jáhna sv. Stěpána kamenovali. Proto v hluboké kajcnosti, s důvěrou v odpuštění vine se ke kříži Kristovu. Veliký hříšník stal se velikým kajcínkem. Kristus, trpící Bohočlověk, jest kotvou a záchranou jeho života.

Sv. Jan Zlatoušlý výstižně praví: »Srdce Ježíšovo stalo se srdcem Pavlovým«. Svoji obětavou láskou touží obejmouti celý svět, a prohlašuje, že chce dáti vlastní život, aby celý jeho národ byl uveden ke Kristu a spasen.

Evangelium lásky přinesl všem národům, sjednoceným v říši římské. Neúnavně plnil příkaz Kristův: »Jděte do celého světa, učte všechny národy«. Nic se nelekal žádného nebezpečí života, jež mu strojila nenávist rodáků ni nepochopení pohanů. Tuto obětavou lásku, stále živou jako věčný oheň, vylíčil v památné kapitole I. listu ke Korintským. Je to jedinečný hymnus na pravou obětavou lásku. Volá: »Kdybych mluvil jazyky lidskými i andělskými, lásky však neměl, byl bych jako měď zvučící a jako zvonec znějící. A kdybych měl dar prorockví a znal všechna tajemství a veškerou vědu, a kdybych měl všechnu víru, že bych hory přenášel, lásky však kdybych neměl, ničím bych nebyl.« A nyní, jako když bílé světlo skleněným hranolem rozkládá se ve skvělou hru nejkrásnějších barev, tak vypočítává apoštol všechny vlastnosti lásky, jak se ona v nejrůznějších okolnostech jeví. (I. Kor. 13.) Všichni, kdo po křesťanské dokonalosti kdy toužili, vždy znovu nad touto kapitolou rozjímal. Zpytovali, pokud jejich láska k Bohu a k lidem potřebuje doplnění a zušlechtění. A nemohu než milé čtenáře upozorniti, aby i oni v této nevaďnoucí kapitole viděli zrcadlo a měřítko vlastní lásky. Je to snad nejnádhernejší kapitola hlubokých epistol sv. Pavla.

Ve své nebetyčné lásce chtěl sv. Pavel »být všem jako vše«. Nekázal než Ježíše Krista ukřižovaného, jehož krví očištění, mají všichni lidé přístup k Bohu a jeho milosti. Zapřísahá, abychom »odřeknouce se bezbožnosti, pobožně živi byli na tomto světě, očekávajíc blahou nadějí a slavný příchod velikého Joha a Spasitele našeho, Ježíše Krista.« (Tit. 2. 13.)

Ve svém zápalu pro Krista neochaboval i když jej všudy stíhalo pronásledování. »Nežiji já žijevě mně Kristus«, tak mu říkala jeho žena. Trpěl pro Krista, nenáviděn Židy, zavržen svým vlastním příbuzenstvem. Vyděděn z velikého bohatství jejich, sám si vydělával chléb. Za dne hlásal Kristovo evangelium, za noci tkal stany ze srsti koz. Neboť ještě v domě otcovském přiučil se této dovednosti. Bylo totiž dobro zásadou i rodin zámožných, že dávali své děti učit, některé tělesné, ruční práci. Byloť jejich pořekadlem: »Kdo nenaučil syna svého některému řemeslu, naučil jej loupežiti«.

Jsa postavy malé, slabého těla, při tom často stíhán tvrdošijnými chorobami, je skvělým dokladem, jak v chorém těle nejednou sídlí velký duch. Jeho dílem bylo, že křesťanství úplně odpoutal od všeho mozaismu. Mohl klidně prohlásiti, že pro Krista učinil více, než všichni ostatní apoštolové. Ale hned dodal: »Jen milostí Boží jsem, co jsem, a milost jeho ke mně marná nebyla. Pracoval jsem více než oni všichni«. (I. Kor. 15, 10.)

A jeho smrt? Důstojná velkých proroků, kteří vlastní krví zpečetili svoje poslání. Zemřel smrtí velikého předchůdce Páně, Jana Křtitele. Z nenávisti vlastních soukmenovců vydán římským úřadům; v Římě na cestě

k Ostii 29. června r. 67 mečem stát. Ale mrtev, stále mluví k nám svými epistolami o božství Kristově, o jeho výkupné smrti, o Ježíšově stálém žití v Církvi, která je jeho mystickým tělem. Svými listy stále volá: »Ježíš Kristus je týž včera, i dnes i na věky«. (J. 13. 8.)

Modní pověry.

Otázka církvi moderního člověka málo zajímá. Náboženské společnosti zavazují, ukládají mravní povinnosti a dnešní lidé ještě stále tíhnou k nevázanosti. Proto také nedochází Bohu díky k věroučným rozkolům. Již asi dvacet let neodštěpil se nikdo od Kristovy církve. Ale i když lidé utíkají od náboženství a od církevního života, přece jen člověk má již ve své přirozenosti vstípen náboženský cit a ten musí prorazit. A tak i v dnešní době vracejí se lidé k Bohu, ale cestami pochybenými, bludnými, které nevedou k cíli. Bloudí, poněvadž bloudit chtějí, poněvadž úmyslně zavrhují pravé učení Krista Pána.

Zatím co křesťanství je jasné, rozumné a důstojné rozumného i vzdělaného člověka, módní náboženské kroužky a kluby, neodvislé od církve (jak se rády tím chlubí) pěstují nejasno, pověru a libují si v tajemnosti a romantice. A lidé, kteří se rádi chlubí moderním, svobodomyšlným přesvědčením, vystupují z církve, která je filosoficky solidně podepřena, a utíkají se k spiritismu, k Weinfurterům, Bojkům a jiným náboženským směrům, které neznají mravní pevnosti a odpovědnosti, mnoho mluví (zejména o mystice), a jsou jenom jistým druhem pověry.

Dnes si povíme krátce o nejznámějším směru, který, ač pěstován od nepaměti, došel v novější době nové obliby a rozšíření, totiž o theosofii. Theosofie znamená česky Moudrost o Bohu a byla pěstována od nejstarších dob, hlavně v blízkém orientě. V r. 1897 však theosofii obnovila H. P. Blavatskaja a v její podobě se theosofie hodně rozšířila, hlavně zásluhou A. Besantové a M. Collinsové. Není nahodilé, že všemi propagátory zde uvedené jsou ženy. Theosofie staví na citech a proto ženám vyhovuje, kdežto křesťanství buduje na rozumu a vůli. Theosofie vychází z tajemnosti Boha a z tajemnosti veškeré podstaty vesmíru, včetně lidstva a tvrdí, že nezbyvá než trpě se tomuto tajemství odevzdat. Vědecká teologie je u nich nemyslitelná. Jen srdcem, jen vytržením se dostáváme k podstatě Vesmíru. Velmi rádi se dovolávají své starobylosti a svého orientálního původu. Různá náboženství jsou jim jen různými výrazovými formami týchž pravd a z každého si vybírají jádro pravdy. Krista kladou naroveň Budhovi, Mohamedovi a jiným.

Důležitá část jejich nauky, podobně jako u spiritistů a jiných okultistů je učení o převtělování duší. Člověk je jim úlohem Boha, je kusem Boží podstaty, od Boha vyšel a po dlouhé a složitě pouti se k němu vrací, aby s ním splynul. Člověk, jak oni říkají »ego«, odkládá po smrti pozemské tělo a rodí se v novém, jiném těle. Postupně pak odkládá i ostatní těla, až nakonec splní svůj úkol, svůj osud, kterému říkají po indickém vzoru »karma« a vrací se k Bohu.

Zvláštní úlohu mají v theosofickém hnutí t. zv. mahatmové (indické slovo). Je to jakási okultní, tajemná hierarchie, která duchovně vede lidstvo. Oni se nacházejí v duchovním vývoji na onom stupni, kam ostatní lidstvo postupným převtělováním dojde až po tisíciletích. Toto jakési kněžstvo, pomáhá lidstvu na cestě k vnitřnímu osvícení. Pomáhají jim k charakterovým dokonalostem, jakož i k duchovním a okultním schopnostem a školí je tak ve škole lidskosti. Jak vidno, zdrojem náboženského života je jim osvícení, okultní chápání, mystické nadpřirozené stavy, nikoli náboženské vzdělání nebo mravní hodnoty. Ty jsou až druhotným zjevem.

Křesťanství u lidí nepředpokládá takových tajuplných schopností a přece je vede jistě a bezpečně k Bohu. Podle křesťanského učení nejsme částí Boha, ale přesto nás Bůh neskonale miluje, jsme mu podobní a Bůh se zalíbením sídlí v našich srdcích, aby si je přetvořoval a připodobňoval své dokonalosti. Kdíc.

Z DOMOVA.

Opat královské kanonie řádu Premonstrátů na Strahově, Jeho Milost nejdp. Dr. M e t h o d J a n Z a v o r a l zesnul v Pánu po delší nemoci 26. června ve věku 80 let a byl 30. června uložen k věčnému odpočinku na řádovém hřbitově v Nebušicích u Prahy. Vzpomeňte jej ve svých modlitbách!

Dne 7. června t. r. zemřel ve věku 77 let a ve čtvrtek 11. června byl na olšanských hřbitovech pochován do rodinné hrobky pan **Rudolf Winter**, vrchní soudní rada v. v., první předseda Sdružení katolické inteligence po jeho ustavení, jehož duchovním pokračovatelem je Svatováclavská Liga, která v Pánu zesnulého čítala rovněž mezi své činné členy. — R. p!

Všichni, kdož navštíví Starou Boleslav, ať jako poutníci, či jen jako turisté, nechtě neopomenou shlédnouti Síní památek umístěnou v městské věži na náměstí. Budou překvapeni pečlivým uspořádáním jednotlivých částí a vkusnou úpravou místnosti, svědčí o píném porozumění pro tento úsek propagace St. Boleslavě a jejího významu v náboženských dějinách naší vlasti. Kk.

Ústavní péče Charity v arcidiecési olomoucké. Arcidiecésní Charita v Olomouci slaví právě jubilem 20letého trvání. Za tu dobu vyšlula se na nejmohutnější charitní organizaci v Protektorátě Čechy a Morava jak počtem organizovaného členstva, tak sítí svých pobočných spolků farních i okresních a mohutným kádrem sdružených odborných ústavů pro sociální a zdravotní péči. Tyto ústavy se člení na úseky: péče o nemluvnata, dětské denní opatrovny včetně žňových útulků, sirotčince, ústavy pro mrzáčky, epileptiky, encefalitiky, slabomyšlné, starobince a chudobince, ozdravovny, prázdňin. kolonie a student. domovy, nemocnice soukromé a sociální domy a zřízení pro pomocnice v domácnosti a pracující dorost učňovský.

Výkaz péče těchto ústavů za rok 1941 je jak potěšitelný, tak poučný: všechny tyto ústavy přijaly do své péče nově 4233 chovanců obého pohlaví, během roku propustily 3.878, v trvalé péči zůstalo jich 2.885. Věrný své staleté tradici rozdal tyto ústavy jak u fortny v ústavní jídelně vloni 5.430 osobám zcela zdarma 18.362 porcí a snídaní, 68.754 obědů a 12.932 večeří kromě dalších 154.753 porcí, za které ve svých vyvažovacích přijaly mírnou úhradu. Do domácností a podniků umístily tyto ústavy 570 pomocnic v domácnosti. Náklad na neplacenou stravovací péči obnášel K 303.893. — V podomní a mimoústavní péči ošetřovné zvýšily ústavy svůj výkon velmi podstatně: ošetřovaly v nemoci celkem 11.138 chudých nemocných, vykonaly u nich 97.629 návštěv, 6.716 celých půldnů a 5.301 noční službu. Náklad na tuto ošetřovnou bezplatnou službu, spojenou i se sociální pomocí obnášel K 194.731. — Pomocí dobrodinců rozdalily ústavy chudým 1924 kusů šatstva, prádla a obuvi, noclehů zdarma poskytly 3.009 kromě dalších 4.361, za které přijaly mírnou úhradu. Peněžní hodnota tohoto tělesného milosrdenství obnášela částku K 85.732. — V rámci duchovního milosrdenství rozdalily celkem 30.994 knih, časopisů a brožůr.

Náklad celkový za vydržování ústavních chovanců, provoz a ústavní investice obnášel v uplynulém roce částku K 10.760.412. Těchto skoro 11 milionů korun výmluvně svědčí o významu jednoho úseku péče ústavní, kterým se katol. Charita v Olomoucké arcidiecési zasloužila o trpící bližní.

Péče moravských Okresních Charit. Po zřízení Národní pomoci a ustavení její okresních pomocných výborů (OPV) přistoupila moravská Charita v části olomoucké arcidiecése k vybudování nového organizačního článku — k založení svých okresních pobočných spolků zv. Okresní Charita. Učinila tak do dnešního dne ve 23 okresích, v nichž postupně zřídila a zřizuje charitní stanice s úřadovnou a staničním důvěrníkem(cí) jako výkonným orgánem. Po 3leté zkušenosti se ukázal tento nový organis. článek výborným prostředkem jak pro činnou spolupráci s OPV Nár. pomoci, tak Míst. pom. výb., Ligou proti tuberkulóze a j. dobrovolnými i veřejnými orgány soc. a zdrav. péče v okresě, tak i dokonalým pojítkem mezi Arcidiecésní Charitou v Olomouci jako ústředím a jeho 360ti pobočnými spolky zvanými Farní Charita. Výkaz péče Okr. Charit za r. 1941 uvádí z 19ti těchto spolků tyto skutečnosti: Sdružovaly koncem r. 1941 celkem 360 Far. Charit, 92 ústavů a 6 jiných charit. zařízení. Presidiálních schůzí vykonaly 151, organizačních, průpravných a ošetřovatel. kursů okresních 20, kursů ve Farních Charitách 8. Listovních zásilek přijaly 7.841, odeslaly 12.639, staniční důvěrníci(ce) vykonali 1.522 intervencí a v úřadovně okresní charitní stanice přijali 3.952 návštěv. S pomocí Arcidiecésní Charity a povolením býv. ministerstva obchodu provedly, v zimním a jarním období 1941/42 rozsáhlou ošacovací akci nákladem přes K 83.964.—, ve zřízených vyvažovacích a z přídělů OPV prováděly akce stravovací nákladem přes K 135.411.—. Velikou péčí věnovaly zřizování ošetřovatel. stanic okresních i farních, vybavení těchto stanic potřebnými léky, obvazy a j. pomůckami a na provádění této péče o chudé a nemocné v rodinách vynaložily celkem K 48.491.— Na jednorázových podporách jedincům i rodinám potřebným vydaly částku K 53.715.—, na podporách a zálohách sdruženým Farním Charitám a charit. ústavům vydaly K 137.335.—, jejich provozní náklady na vlastní ústavy, vydržování chovanců v nich, umístování dětí do ústavů a prázdňinové péče v koloniích nebo rodinách vyžádaly si nákladu v částce K 233.247.—, veškerá ostatní péče, celoroční provoz charit. stanic, náklady kursů, stipendia, školení pracovníků a j. si vyžádaly částky K 182.145.—. Celkově vydaje za r. 1941 obnášely K 877.104.—.

LITERATURA.

Osudy a novým posláním Velehradu po odchodu cisterciátů seznamuje svérázným způsobem kniha Františka Cínka »Velehrad víry« (Olomouc, Lidové knihkupectví a nakladatelství, 1936. Stran 759 a obrazové přílohy. Brož. K 50.—). Jsou to »duchovní dějiny Velehradu«, jak zní podtitul: Spíše než soustavné a hotové zpracování vidíme ovšem v tomto díle kroniku událostí, snůšku zápisků, poznámkových útržků, dokumentů, zpráv, dojmů, úvah. Často je zřejmé, že tu mluví především zanícený kazatel, náboženský horlитель — a pak teprve historik. Podobně jako ještě rozměrnější spis Cínkův o arcibiskupu Stojanovi přináší i tato obsáhlá studie, s velikou pílí a pietou sestavená, spoustu materiálu, který může být v danou chvíli užitečný — materiálu k veškerým našim náboženským dějinám v minulém a tomto století. Myšlenkový a citový vztah k duchovnímu odkazu cyrilometodějskému, tak nadšeně obnovovaný, to je Velehrad víry, pokračování v práci a snahách našich svatých věrověstů. V prvních kapitolách se zabývá spisovatel krátce dějiny starého Velehradu a kultu cyrilometodějského a poučuje pak úhlavněji o době, kam už Hurtova vyprávění nesahá: o pomízení osvátného místa po zrušení konventu, o velehradských farářích, o renesanci cyrilometodějské úcty v moravských diecésích, o obnovování památek a slavných jubilejních oslavách v 60. letech, o rozmachu cyrilometodějské ideje mezi moravským kněžstvem, o jubilejním roce 1885, o působení jesuitů na Velehradě, o poutích a jiných shromážděních, jimiž se stal Velehrad nad jiné významným střediskem náboženského života. Autorův výklad o všem, co se tu dalo, s pečlivými záznamy všech okolností a ednotlivostí nás provází až do času nejnovějších velkorysých úprav.

Či blížícímu se svátku sv. Cyrila a Metoděje poskytnete Hurtova ještě více ovšem Cínkova kniha množství látky k úvahám a přemýšlení, a také k přednáškám, kázáním a promluvám. Obě díla expeduje nakladatelství »Velehrad« v Olomouci, Goeringovo n. 16. — nč —

Nastala svatodušní doba (Duchovní čtení pro prvních devět neděl svatodušních. Str. 32, K 2.—) — Knižečka, psaná s láskou a snalostí, bude dobrou pomocnicí v duchovní správě pro ty, kdož pro nemoc nebo jinou závažnou příčinu nemohou na mši sv. Podává stručný obsah nedělních a svátečních sv. čtení, na která navazuje poučení liturgické a látku k duchovní četbě nebo rozjímání. Jasný sloh je předností brožury, která se hodí za duchovní četbu všem, kdo chtějí opravdověji žítí s Církví. Vydalo nakladatelství »Velehrad« v Olomouci.

Docent Dr. Jan Merell **Starokřesťanské apokryfy.** Vydalo nakladatelství »Vyšehrad«, Praha II. Str. 44, cena 15 K. Známý odborník, jehož rozhlasové přednášky v programu Katolické kce těšily se vždy velikému zájmu, shrnul v této knižce ve kratce vše, co je známo o napodobení pravých knih Nového zákona čili o apokryfech a nezapsaných výrocih připsovaných spisatelů (t. zv. agrafy). Merellovo zpracování není nijakým účejm pojednáním, jež by snad bylo vyhrazeno jen vybranému kruhu zájemců. To, co bylo předností autorových přednášek rozhlase, totiž lidové podání a dokonalá výstižnost tematu, je achováno i v této studii, jejíž četba vykoná svoje poslání u všech, kdo se o toto odvětví biblické literatury zajímají. Je to, o čem je známo, prvý pokus, který se plně zdařil. Kk.

R. Malá **Tajemná píseň.** 2. vydání. Praha, Vyšehrad, 1942. Stran 304. Brož. K 54.—. — Nové dílo J. R. Malé nečteme jako román, ztvárňující život a myšlenku v ději, nýbrž jako kulturně-

historickou kresbu a drobnopisné svědectví o myšlenkách a toudách vzdělance let devadesátých. Malý František Kalina, hrdina románu, nebo spíše přijímatel a reproduktor myšlenek své doby, je mučen touhou po uměleckém vyjádření svého snu o kráse. Touží po původní radosti tvoření jistě velmi opravdově, avšak jeho myšlenky a city mají ráz druhotnosti; nevybuchují samostatným výrazem, nýbrž likvidují se falešným pathosem citátu. Malý Kalina je prosáklý ovzduším své doby. Žije intelektem a intelektuální citovostí. Proto věší se na něho všechny dobré myšlenky a úmysly a rozčeřují citovou periferii osobnosti, jejíž ohnisko však nepostřehujeme. Není vyjádřeno ani činy, které tvoří život a charakter zevnitř, spontánně, ani bezprostředním gestem, ani vlastním přízvukem jazyka. Pasivní hrdina, dítě svého věku, utopené v přemíře dojmů. Svou vnitřní přibuznost s malým Kalinou a s jeho dobou prozrazuje autorka nejen svou zálibou v dobře promyšlených metaforách, ale především právě tou mnohostí neodbytných intelektuálních dojmů, nutících k úvahám, bolestivou citlivostí a uměleckou snivostí. Čteme-li toto dílo jako kulturní svědectví, pak to jistě není vadou. F. M.

Univ. prof. Dr. Julius Komárek: **Neznámá tvář Prahy.** Zvířata ve velkoměstě. Živé vědy sv. 5. Praha, Čin, 1941. Str. 228. Brož. K 44.—. — Kniha, jež podobným způsobem nebyla dosud napsána, seznamuje nás se životem zvířat ve velkém městě. Vynikající zoolog provádí čtenáře jednotlivými částmi Prahy a odhaluje zároveň jejich rozsáhlý živočišný svět. Praha již od svého založení byla vítaným útočištěm němé tváři, neboť pražský člověk je znám jako dobrý přítel zvířat. Samotné město přispívá svým vzhledem k tomu, že je zvířata ráda vyhledávají. Zvláště pražské sady, říční ostrovy, odlehlá zákoutí a staré stavby jsou jimi oblíbeny. Mnohá ze zvířat známe, ale většina jich uniká našemu pozorování. Během let nastalo v pražské živočišné říši mnoho změn. Příčinou je vzrůstající modernisace města, jež sice lidem vyhovuje, ale některá zvířata ochuzuje o jejich útlek. Je to pochopitelné, uvažujeme-li o rázu dnešních velkoměstských budov a ulic. Zvířata, jež byla takto zbavena svého existenčního prostředí, město opustila, avšak jiné pozvolna přivykla a setrvala. Za odcházející získala Praha nové tvory, pro které znamená ideální místo k pobytu, neboť jim poskytuje větší bezpečnost a snadnější možnost obživy, než je tomu ve volné přírodě. Velkoměsto tedy nezapuzuje živých tvorů, nýbrž je i přes svoji modernisaci jejich hledaným útlekem a nemá se proto na ně při provádění rozličných úprav zapomínati. A. K.

Doc. Dr. Bohumil Sekla: **Dědičné zdraví.** Kniha pro život sv. 3. Praha, Čin, 1941. Str. 223. Brož. K 40.—. — Úkolem této knížky je snaha objasniti laikovi význam nauky o dědičnosti (genetiky) pro jeho vlastní zdraví i pro zdraví jeho potomstva. Aby kniha obsahově byla přístupnou nejširším vrstvám čtenářů, podává její autor nejdříve povšechný výklad nauky o dědičnosti, neboť základní výsledky pokusné genetiky, jejíž zakladatelem je brněnský augustinián Rehoř Mendel, byly vodítkem při studiu dědičnosti u člověka. Dnes tvoří již tato věda důležitou složku moderního lékařství, třebaže nevíme ještě o těchto otázkách vše. Poslední dobou dosáhla genetika značných pokroků, jež zasahují velmi hluboko do biologie a mají velký význam praktický. Podle genetických zákonů dostává každý z nás od rodičů vlohy (gény) pro určité vlastnosti, které jsou dědičné. Nositelem těchto genů jsou chromosomy v jádře buněčném. Různou kombinací genových složek je určena nejen tělesná stavba člověka, ale i jeho duševní vlastnosti. Je tedy možno podle výsledků nauky o dědičnosti říci rodičům, jaké schopnosti budou mítí jejich děti a zároveň jak je možno čeliti dědičnosti, zvláště v oboru zdravotnickém. Má proto genetika důležitost i pro celý národ, neboť se stará o dokonalý vývoj jeho dorostu. A. K.

PŘÍŠTÍ ČÍSLO „KATOLÍKA“ VYJDE 15. ZÁŘÍ T. R.

Dobrovolné příspěvky na vydávání časopisu jsou vítány a budou, pokud si to dárcé výslovně nezakážou, kvitovány.

VYCHÁZÍ S CÍRKEVNÍM SCHVÁLENÍM.

Vlastním nákladem Svatováclavské Ligy v Praze IV., Hradčanské náměstí číslo 8. - Redakce a administrace tamtéž. - Vychází 1. a 15. každého měsíce kromě července a srpna. - Redakční uzávěrka 5. a 20. každého měsíce. - Cena jednotlivého čísla 50 hal. - Předplatné na celý rok i s poštovním zásiilkou 10 K. - Číslo pošt. spořitelny Praha 208.401, čís. telefonu 617-70. - Řídí redakční kruh. - Odpovědný redaktor Josef Kozák, Praha. - Používání novinových známek povoleno ředitelstvím pošt a telegrafů pod čís. 15.206/VII. ze dne 18. ledna 1936. - Dohledací pošt. úřad Praha 11. - Vytiskla kniht. J. Bartl nást., Praha VII., Goethova 14. - Telefon 714-19.